

Národní monitorovací
středisko pro drogy
a závislosti

Výroční zpráva
o hazardním hraní
v České republice
v roce 2017

> 2017

Národní monitorovací
středisko pro drogy
a závislosti

Výroční zpráva o hazardním hraní v České republice v roce 2017

Viktor Mravčík, Zdeněk Rous, Pavla Chomynová, Zuzana Tion Leštinová, Kateřina
Grohmannová, Barbara Janíková, Jan Kozák, Tomáš Vlach, Lucia Kiššová

Praha, červen 2018

NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A ZÁVISLOSTI
SEKRETARIÁT RADY VLÁDY PRO KOORDINACI PROTIDROGOVÉ POLITIKY

Výroční zpráva o hazardním hraní v České republice v roce 2017

© Úřad vlády České republiky, 2018

Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti

nábřeží E. Beneše 4, 118 01 Praha 1

tel.: +420 224 002 111

www.drogy-info.cz

Autorský kolektiv/ Viktor Mravčík, Zdeněk Rous, Pavla Chomynová, Zuzana Tion Leštinová, Kateřina Grohmannová, Barbara Janíková, Jan Kozák, Tomáš Vlach, Lucia Kiššová

Editor/ MUDr. Viktor Mravčík, Ph.D.

Odpovědný redaktor/ Mgr. Zuzana Tion Leštinová

Jazyková korektura/ PhDr. Alena Palčová

Spolupráce na vizualizaci dat/ Visual Data, www.visualdata.cz

Spolupráce na grafické úpravě/ Missing Element, www.missing-element.com

Zpráva byla projednána Poradním výborem RVKPP pro sběr dat o závislostech. Tuto výroční zprávu schválila dne 4. července 2018 Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky. Dne 31. července 2018 zprávu vzala na vědomí vláda ČR.

Pro bibliografické citace/

MRAVČÍK, V., ROUS, Z., CHOMYNOVÁ, P., TION LEŠTINOVÁ, Z., GROHMANNOVÁ, K., JANÍKOVÁ, B., KOZÁK, J., VLACH, T., KIŠŠOVÁ, L. 2018. Výroční zpráva o hazardním hraní v České republice v roce 2017. MRAVČÍK, V. (Ed.). Praha: Úřad vlády České republiky.

ISBN 978-80-7440-210-4

Obsah

Úvod a poděkování	1
Souhrn výsledků	3
Regulace a politika v oblasti hazardního hraní	3
Trh s hazardními hrami	4
Hraní hazardních her v obecné populaci	5
Hraní hazardních her mezi dětmi a mládeží	6
Problémové hráčství	6
Zdravotní a sociální důsledky a souvislosti	7
Kriminalita	8
Prevence	9
Léčba	10
1 Regulace a politika v oblasti hazardních her	13
1.1 Úvod	13
1.2 Legislativní rámec	13
1.3 Regulace na obecní úrovni	17
1.4 Politika a strategie v oblasti hazardního hraní	18
1.5 Rozpočty a financování protidrogové politiky v oblasti hazardního hraní	22
2 Trh s hazardními hrami	25
2.1 Nabídka hazardního hraní	25
2.2 Ekonomické ukazatele	39
2.3 Reklama a marketing	49
2.4 Aktivity s prvky hazardních her	54
3 Hazardní hraní v populaci	57
3.1 Úvod	57
3.2 Míra hazardního hraní v dospělé populaci	57
3.3 Výskyt hazardního hraní mezi dětmi a mládeží	70
3.4 Hazardní hraní ve specifických skupinách populace	70
4 Problémové hráčství	77
4.1 Úvod	77
4.2 Prevalence a vzorce problémového hráčství v dospělé populaci	77
4.3 Charakteristiky problémových hráčů	82
4.4 Problémové hráčství mezi dětmi a mládeží	88
4.5 Problémové hráčství ve specifických skupinách populace	89
5 Zdravotní a sociální důsledky a souvislosti hazardního hraní	93
5.1 Úvod	93
5.2 Zdravotní důsledky	93
5.3 Sociální důsledky	95
5.4 Hazardní hraní a sociálně vyloučené lokality	98

6	Kriminalita v souvislosti s hazardním hraním	105
6.1	Úvod	105
6.2	Kriminalita primárně související s hraním hazardních her	105
6.3	Kriminalita sekundárně související s hraním hazardních her	112
7	Prevence problémového hráčství.....	121
7.1	Prevence ve školním prostředí.....	121
7.2	Prevence problémového hráčství v obecné populaci.....	122
7.3	Prevence a včasná intervence mezi hazardními hráči.....	124
8	Léčba a další odborné služby	129
8.1	Úvod	129
8.2	Sít' služeb pro problémové hráče	129
8.3	Zkušenosti problémových hráčů s léčbou a faktory ovlivňující vyhledání pomoci.....	141
9	Přílohy	147
	Tabulková příloha	147
	Zkratky.....	158
	Seznam tabulek	160
	Seznam grafů.....	163
	Seznam obrázků	165
	Seznam map	166
	Rejstřík.....	167
	Bibliografie.....	169

Úvod a poděkování

Tato výroční zpráva je v pořadí čtvrtou standardní výroční zprávou o hazardním hraní v ČR, kterou zpracovalo Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti (NMS). Zabývá se aktuálními trendy ve výskytu, vzorcích a dopadech hazardního hraní, dostupnosti preventivních a léčebných intervencí a faktory, které na jejich změny jejich výskytu a stavu působí.

Zpráva zahrnuje období r. 2017 s přesahem do počátku r. 2018. Rok 2017 přinesl zásadní změnu zákonného rámce provozování hazardních her v ČR. Zpráva tak zachycuje první dopady nové legislativy v praxi.

V celé zprávě je užíván pojem „hazardní hra“ pro činnost, jejímž hlavním principem je sázka na událost s nejistým výsledkem s šancí na výhru, přičemž rozhodujícím činitelem ovlivňujícím výsledek je náhoda. Zpráva se zabývá legálně i nelegálně provozovanými (organizovanými) hazardními hrami.

NMS děkuje za pomoc a spolupráci při zpracování této výroční zprávy všem svým spolupracovníkům, členům pracovních skupin, organizacím, institucím a orgánům, kteří poskytli data a informace a přispěli k jejich souhrnné interpretaci a k sestavení této zprávy.

Souhrn výsledků

Regulace a politika v oblasti hazardního hraní

- Problematika hazardního hraní je od r. 2014 součástí integrované protidrogové politiky ČR na národní úrovni. Koordinačním a poradním orgánem vlády v otázkách protidrogové politiky je Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky (RVKPP).
- Rok 2017 byl třetím rokem platnosti Akčního plánu realizace Národní strategie protidrogové politiky pro oblast hazardního hraní 2015–2018. V r. 2017 bylo provedeno jeho druhé průběžné hodnocení. Nedaří se plnit priority v oblasti prevence rozvoje a včasného záchytu problémového hráčství. S problémy se potýká také oblast rozvoje sítě ambulantní péče pro problémové a patologické hráče.
- Kraje nemají zákonné pravomoci v oblasti provozování hazardních her (HH) nebo při jejich kontrole, ale v souladu s principem integrované protidrogové politiky se oblast hazardního hraní stává součástí protidrogové politiky i na krajské úrovni.
- V l. 2013–2015 podpořila RVKPP v dotačním řízení projekty v oblasti prevence a léčby problémového hráčství ve výši 3–5 mil. Kč ročně. V r. 2016 byla tato částka zvýšena na 24,5 mil. Kč. V r. 2017 podpořila RVKPP 32 projektů zaměřených na oblast hazardního hraní v celkové výši 20,1 mil. Kč.
- Od 1. 1. 2017 jsou účinné zákon o hazardních hrách (ZHH) a zákon o dani z hazardních her, které nahradily zákon o loteriích a jiných podobných hrách (ZoL). ZHH změnil systém povolování provozování HH a jejich kontroly. ZHH rovněž zavedl řadu opatření směřujících k prevenci rozvoje a snížení dopadů problémového hráčství. Od 1. 1. 2017 byla rovněž zavedena regulace reklamy na hazardní hry posilující ochranu hráčů.
- Přechodná ustanovení ZHH umožňují provozování hazardních her povolených ještě podle ZoL a za podmínek ZoL. Provozování podle ZoL je možné pouze po dobu platnosti povolení, ale nejdéle po dobu 6 let ode dne nabytí účinnosti ZHH. Hry povolené podle ZoL jsou podle ZoL i provozovány. Počet technických (TH) a živých her (ŽH) povolených podle ZoL však neustále klesá spolu s tím, jak těmto povolením dobíhá platnost (poslední povolení na TH vyprší v r. 2019 a na ŽH v r. 2020).
- Od 1. 1. 2018 musí i HH povolené podle ZoL, jako jsou např. TH nebo kurzové sázky (KS), splňovat některé podmínky ZHH – hráči musí být registrovaní za účelem ověření jejich totožnosti, musí disponovat uživatelským kontem a provozovatelé musí splnit řadu informačních povinností.
- Hráčům musí být zobrazeny informace o škodlivosti hraní, o délce účasti na hře a celkový přehled čistých proher od aktivace uživatelského konta. Rovněž jim musí být nabídnuto nastavení sebeomezujících opatření při každém přihlášení do uživatelského účtu. Informační povinnost musí být splněna jak v herně či kasinu (varování o škodlivosti hraní, maximální výše sázky, herní plán, ukazatel času, kontakty na pomáhající služby), tak při hraní HH on-line (varování o škodlivosti hraní, délka účasti na hře, nabídka sebeomezujících opatření, kontakty na pomáhající služby).
- Stále není funkční tzv. rejstřík fyzických osob vyloučených z účasti na HH, který měl zajistit fungování centrální evidence osob vyloučených jak dobrovolně, tak ze zákona, tj. osob pobírajících dávky v hmotné nouzi, osob, vůči kterým je vyhlášen úpadek, a osob, kterým byla soudem uložena povinnost zdržet se hazardních her nebo léčba patologického hráčství. Důvodem je zpoždění v zavedení nového tzv. informačního systému provozování hazardních her, který spravuje MF.
- Obce ve stále vyšší míře regulují dostupnost TH na svém území prostřednictvím obecně závazných vyhlášek (OZV). Ke konci r. 2017 regulovalo HH celkem 640 obcí (o 19 více než v r. 2016), z toho úplně zakázalo provoz TH na svém území 374 obcí. Celkem 78 obcí již vydalo OZV podle ZHH.

- Od 1. 1. 2017 byla zvýšena daňová sazba u TH na 35 % a byl zrušen denní poplatek za přístroj. U ostatních HH zůstala sazba na 23 %. Od r. 2017 byla rovněž zrušena možnost slevy na dani o dar poskytnutý Českému olympijskému výboru. Výnos z daně z hazardních her je u TH dělen v poměru 35 % do státního rozpočtu a 65 % do rozpočtů obcí. Odvody z ostatních HH se dělí v poměru 70 % do státního rozpočtu a 30 % do rozpočtu obcí.
- Od 31. 5. 2017 je v účinnosti zákon č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek, který nově zahrnuje úplný zákaz kouření a používání elektronických cigaret ve vnitřních zábavních prostorech (tedy i v provozovnách HH).

Trh s hazardními hrami

- Povolení k provozování hazardních her (HH) mělo k 1. 1. 2018 v ČR celkem 60 společností, z toho 40 pro technické hry (36 land-based a 7 on-line), 39 pro živé hry (37 land-based a 3 on-line), 14 pro kurzové sázky (13 land-based a 9 on-line) a 9 pro okamžitou nebo číselnou loterii (9 land-based a 2 on-line).
- Technické hry (TH) provozované v ČR v r. 2017 lze podle způsobu jejich povolování rozdělit do tří skupin: (1) TH, které povolovalo do konce r. 2016 MF podle ZoL (všechny typy TH v kasinech a mimo výherní hrací přístroje i v dalších provozovnách), (2) výherní hrací přístroje (VHP) povolené obcemi do konce r. 2016 podle ZoL v hernách a provozovnách se zvláštním provozním režimem, (3) TH všech typů povolené od r. 2017 podle ZHH (MF vydává tzv. základní povolení, obce vydávají povolení k umístění herny či kasina).
- Do r. 2011, kdy bylo v ČR téměř 102 tis. povolených TH, počet povolených TH rostl a od r. 2012 klesá. Do konce r. 2017 došlo ke snížení o polovinu na 53,5 tis. přístrojů (z toho 39,5 tis. videoloterijních terminálů, 5,1 tis. VHP povolených MF v kasinech a 5,7 tis. VHP povolených obcemi). Od r. 2018 už nejsou v provozu VHP povolené obcemi, což znamená, že by měla zaniknout většina provozoven se zvláštním režimem (tj. hospody či bary s několika přístroji).
- V ČR bylo k 31. 12. 2017 povoleno 5,1 TH v přepočtu na 1000 obyvatel, z toho podle krajů nejvíce v kraji Karlovarském (10,7 TH na 1000 obyvatel), dále v kraji Plzeňském (7,8). Nejnižší počet TH na 1000 obyvatel byl na Vysočině (2,4) a v Praze (3,6). Podle okresů byl nejvyšší relativní počet TH v přepočtu na 1 obyvatele v okresech Znojmo, Domažlice, Český Krumlov, Cheb, tj. v okresech na hranicích s Rakouskem a Německem.
- Na konci r. 2017 bylo v ČR celkem 4197 provozoven s TH nebo ŽH, z toho bylo 2540 heren nebo provozoven se zvláštním režimem s povolením TH od MF, 619 kasin a 1038 provozoven, které měly pouze VHP povolené obcemi (ty ke konci r. 2017 zanikly). V r. 2017 meziročně klesl počet kasin (o 3 %) i počet ostatních provozoven, které měly alespoň jednu HH povolenou MF (o 26 %). Počet provozoven s TH a ŽH klesá od r. 2011, kdy byl zaznamenán vrchol (z 8,4 tis. s povolením od MF v r. 2011 na 3,2 tis. v r. 2017). Většina (58 %) z celkového počtu 4197 provozoven měla povoleno méně než 10 TH a 43 % méně než 5 TH.
- Počet provozoven se v r. 2017 snížil ve všech krajích. Nejvýraznější pokles byl zjištěn v Praze (o 38 %), dále v krajích Moravskoslezském, Zlínském a Jihomoravském (o cca 25 %). Nejvyšší počet provozoven na počet obyvatel byl v r. 2017 v kraji Karlovarském (71 na 100 tis. obyv.), dále v Ústeckém a v Libereckém (oba 55), nejnižší v Praze (12) a na Vysočině (27). Ve všech krajích s výjimkou Prahy převažovaly herny a provozovny se zvláštním režimem nad kasiny (v Praze byl podíl kasin 66 %). Nejvyšší hustota provozoven s TH a ŽH je především v okresech při hranicích s Německem a Rakouskem.
- Došlo k dalšímu zvýšení podílu kasin na celkovém počtu provozoven, a to na 20 %. Lze předpokládat, že velký počet kasin jsou ve skutečnosti herny, které si nechaly povolit živou hru, aby se na ně nevztahovala regulační opatření platná pro herny, případně aby mohly provozovat VHP povolené MF s možností vyšší sázky (a prohry). Zatímco však v r. 2016 měly téměř tři čtvrtiny kasin povolenu pouze jednu nebo dvě živé hry, v r. 2017 již bylo takových kasin pouze 57 %. Zvýšil se počet kasin zejména v kategorii s povolením na 5–10 živých her (z 9 % v r. 2016 na 23 % v r. 2017), což je dáno pravděpodobně tím, že podle ZHH musí mít kasino minimálně 3 stoly živé hry a každý další stůl navíc umožňuje provozovat o 10 TH více.

- Největší kasina, tj. kasina s nejvyšším počtem povolených ŽH, leží při hranicích s Německem, Rakouskem a dále v Praze nebo v lázeňských městech. Největšími provozovny v ČR jsou velká kasina u německých a rakouských hranic (ve Chvalovicích v okrese Znojmo, v Dolním Dvořišti v okrese Český Krumlov a v Rozvadově v okrese Tachov).
- V mezinárodním kontextu je v ČR počet TH stále vysoký. V Evropě mělo nejvíce TH na počet obyvatel v r. 2016 Monako (32,4 TH na 1000 obyvatel), následovala Itálie (7,4) a ČR (5,4). Velmi málo evidovaných TH mají Maďarsko a Polsko (0,2, resp. 0,1).
- Kurzové sázení probíhá většinou v prostředí on-line. Povolení provozovat KS on-line mělo k 1. 1. 2018 celkem 11 společností, ale pouze 8 společností na povolených stránkách on-line kurzové sázky k 23. 2. 2018 skutečně provozovalo.
- Hráči v r. 2017 prohráli v HH v ČR celkem 39,8 mld. Kč. Do HH vložili 224,1 mld. Kč a na výhrách jim bylo vyplaceno 184,3 mld. Kč. Zatímco v r. 2016 se příjmy provozovatelů ze hry meziročně zvýšily u všech typů HH a celý trh s HH vzrostl o 29 %, v r. 2017 vzrostl trh s HH celkově pouze o 1 %. Daleko výrazněji v r. 2017 vzrostl objem peněz vložených do hry (meziročně o 14 %).
- Podle typů her byl nejvyšší meziroční nárůst příjmů provozovatelů v r. 2017 zaznamenán u ŽH land-based i on-line (celkem o 34 %). Dlouhodobě roste trh s KS on-line (meziročně o 19 %). Ostatní typy HH zaznamenaly v r. 2017 pokles.
- Nejvyšší podíl příjmů ze hry připadl na TH v kamenných provozovnách (land-based), které tvořily 56 % trhu s příjmem 22,4 mld. Kč, což je o 2,6 mld. Kč méně než v r. 2016. Kurzové sázky (KS) on-line tvořily 16 % trhu s příjmem 6,2 mld. Kč (o 1,0 mld. Kč více než v r. 2016) a loterie land-based tvořily 14 % trhu s příjmem cca 5,5 mld. Kč.
- Bez rozlišování HH na land-based a on-line zaujímaly TH 62 % trhu, KS 19 %, loterie 15 % a ŽH 5 % trhu, měřeno příjmy provozovatelů ze hry. Ostatní typy HH zaujímaly okrajový podíl.
- Na trhu s HH roste podíl on-line HH. Zatímco v r. 2011 bylo do HH on-line vloženo 8 % všech peněz vložených do HH, v r. 2016 již to bylo 26 % a v r. 2017 již 35 %. Jde především o kurzové sázky.
- V l. 2013–2015 se celkový objem odvedené daně z hazardních her pohyboval kolem 8 mld. Kč, v r. 2016 došlo k jeho zvýšení na 10,5 mld. Kč a v r. 2017 na 12,1 mld. Kč (meziročně o 16 %). V posledních dvou letech výrazně vzrostl zejména příjem státního rozpočtu, ale i obecních rozpočtů. Nárůst daňového inkasa jde na vrub jak růstu příjmu provozovatelů, tak zvýšení daňové sazby v posledních 2 letech. K růstu inkasa došlo jak ze zdanění TH, tak ostatních HH. Příjmy veřejných rozpočtů z hazardního hraní v r. 2017 činily 1146 Kč na obyvatele.

Hraní hazardních her v obecné populaci

- Zkušenost s hraním hazardních her (HH) někdy v životě mělo v r. 2017 celkem 58,5 % dospělých osob ve věku 15 a více let (64,2 % mužů a 53,0 % žen), nejvíce s loteriemi (53,9 %), dále s hraním technických her (TH) typu automaty v kamenných provozovnách (land-based, 19,3 %) a kurzovými sázkami (KS) v sázkových kancelářích (18,5 %). Některou z HH on-line hrálo někdy v životě 13,7 % (20,5 % mužů a 7,3 % žen). Muži uváděli výrazně vyšší zkušenosti s hraním všech typů HH, a to jak land-based, tak on-line. Vyšší zkušenosti s hraním her uváděli také respondenti ve věkové kategorii 15–34 let.
- V posledních 12 měsících hrálo některou HH 38,9 % respondentů (45,4 % mužů a 32,8 % žen). Účast na loteriích v posledních 12 měsících uvedlo 36,1 %, prevalence hraní her bez loterií v posledních 12 měsících byla 11,7 %. Hraní HH mimo loterie v posledních 12 měsících uváděli významně častěji muži než ženy (19,4 % mužů a 4,4 % žen), respondenti uváděli nejčastěji KS land-based (8,3 %) a KS on-line (6,5 %), následovala zkušenost s hraním na TH typu automaty land-based (4,4 %).
- V posledních 30 dnech hrálo některou HH 18,0 % respondentů (24,2 % mužů a 12,1 % žen), bez loterií to bylo 5,0 % (9,4 % mužů a 0,9 % žen). Některou HH on-line hrálo v posledních 30 dnech 4,2 % osob (2,9 % po vyloučení loterií). Nejvíce respondentů se v posledních 30 dnech účastnilo loterií (14,8 %) a KS (3,5 % land-based a 2,4 % on-line).

- Rozložení prevalence hraní loterií podle věku je poměrně rovnoměrné. U ostatních HH je patrný výrazný pokles hazardního hraní s věkem respondentů, a to jak v případě hraní HH land-based, tak v případě hraní HH on-line.
- Při pohledu na trendy se zdá, že prevalence hazardního hraní v dospělé populaci v posledních 2 letech roste, především díky nárůstu prevalence hazardního hraní číselných a okamžitých loterií. Účast na HH v posledních 12 měsících uvádí přibližně 30–40 % dospělých, nejčastěji je uváděna právě účast na loteriích. K nárůstu u loterií přispělo zřejmě i otevření on-line prostředí pro loterie od r. 2017. Nárůst prevalence hraní loterií je patrný u obou pohlaví a rovněž ve skupině mladých dospělých ve věku 15–34 let. Rovněž u on-line kurzového sázení je patrný aktuální nárůst, a to jak v celé dospělé populaci, tak mezi mladými dospělými ve věkové skupině 15–34 let. Mimo loterií je u všech ostatních HH land-based v posledních dvou letech patrný pokles.
- V některých populačních skupinách jsou zkušenosti s hazardním hraním vyšší než v populaci obecně. Mezi Romy ze sociálně vyloučených lokalit (SVL) je míra hazardního hraní celkově 2,2krát vyšší ve srovnání s obecnou populací, u TH a ŽH až 6,7krát, resp. 11,3krát vyšší. V posledních 12 měsících hrálo nějakou HH 64,8 % Romů (71,1 % mužů a 57,3 % žen).
- Rovněž vězni mají v porovnání s obecnou populací výrazně častější zkušenosti s hraním HH. Výrazný rozdíl je patrný u aktuálních zkušeností s živými hrami v kasinu (11krát vyšší míra mezi vězni) a s TH (4,6krát). Je patrný nárůst aktuálních zkušeností s hraním hazardních her před nástupem do vězení.

Hraní hazardních her mezi dětmi a mládeží

- V r. 2017 nebyla provedena žádná studie zaměřená na hraní HH mezi dětmi a mládeží.
- Jsou k dispozici výsledky studie ESPAD z r. 2015 a validizační studie ESPAD z r. 2016. Z obou studií vyplývá, že hraní her o peníze v posledních 12 měsících uvedlo celkem 9–11 % dotázaných 16letých studentů (15–18 % chlapců a 3 % dívek), z nichž 2–3 % (4–5 % chlapců a do 1 % dívek) uvedla hraní o peníze 2krát týdně nebo častěji.
- Studenti hráli častěji on-line. U všech HH mimo loterií byla prevalence hraní vyšší u chlapců než u dívek, nejvýraznější rozdíl byl u KS on-line.
- Hraní her o peníze v posledních 12 měsících nejčastěji uváděli studenti středních odborných škol bez maturity nebo odborných učilišť (12–15 %), studenti gymnázií naopak uváděli hraní her o peníze v nejnižší míře (4–7 %).
- Dlouhodobý vývoj situace lze ve studii ESPAD posoudit pouze v případě hraní TH typu automaty, které je pravidelně sledováno již od r. 1995. Podíl 16letých, kteří uvedli hraní těchto TH s frekvencí 1krát týdně nebo častěji, se dlouhodobě nemění a pohybuje se v intervalu 1–1,5 %.
- Nezletilí se k hraní HH dostávají nejčastěji přes účty svých dospělých kamarádů, rodinných příslušníků či jiných dospělých. Zejména kurzové sázení je normalizováno mezi mladými sportovci. Rovněž Celní správa řeší porušování zákona spojené s umožněním hraní HH nezletilými.

Problémové hráčství

- NMS provedlo od r. 2012 několik odhadů výskytu problémového hráčství v populaci za pomoci dvou screeningových škál (PGSI a Lie/bet). Vzhledem k rostoucí prevalenci loterií v obecné populaci byly odhady přepočítány tak, aby zahrnovaly hráče všech hazardních her (HH) kromě loterií.
- Srovnání výsledků ukázalo protichůdné trendy. Podle škály PGSI v l. 2012–2016 míra problémového hráčství v obecné populaci vzrostla, nárůst se týká i počtu osob v kategorii vysokého rizika. V r. 2016 se v riziku nacházelo 5,7 % dospělé populace a v pásmu vysokého rizika 0,6 %, resp. 1,4 % dospělé populace. Po extrapolaci jde o 510 tis. osob v riziku celkem, z toho 120 tis. ve vysokém riziku.

- Odhady podle škály Lie/bet naopak naznačují aktuální pokles míry problémového hráčství. V riziku problémového hráčství se v l. 2013 a 2014 nacházelo kolem 4 % dospělé populace, v l. 2016 a 2017 odhadovaný výskyt problémového hráčství poklesl na 2,4 %, resp. 1,9 %.
- Při extrapolaci výsledků, získaných v l. 2016 a 2017 prostřednictvím nástroje Lie/bet, na populaci ČR ve věku 15 a více let odpovídal podíl osob v riziku v souvislosti s hraním HH podle škály Lie/bet přibližně 170–210 tis. osob, z nich přibližně 65–105 tis. osob spadalo do kategorie vyššího rizika (2 body) v souvislosti s hraním HH.
- Míra problémového hráčství je vyšší mezi muži – v kategorii rizika podle Lie/bet se v r. 2017 nacházelo 3,5 % mužů a 0,3 % žen a 1,1 % mužů, resp. 0,3 % žen spadalo do kategorie vysokého rizika. Nejvyšší zastoupení problémových hráčů bylo ve věkové skupině 15–24 let.
- Zastoupení problémových hráčů mezi hráči v posledních 12 měsících v prostředí land-based i on-line bylo vyrovnané (15,1 %, resp. 16,1 %). Nejvyšší zastoupení problémových hráčů bylo mezi hráči TH land-based (23,0 %).
- V některých populačních skupinách je výskyt problémového hráčství mnohonásobně vyšší než v populaci obecně. Např. výsledky studie mezi Romy ze sociálně vyloučených lokalit naznačují, že v kategorii rizika v souvislosti s hraním hazardních her se nacházelo celkem 26,0 % respondentů ve věku 15+ (37,5 % mužů a 14,3 % žen), v tom 17,9 % (26,4 % mužů a 9,2 % žen) spadalo do kategorie vysokého rizika (2 body). Srovnání s obecnou populací ukazuje, že podíl problémových hráčů byl v romské populaci 7,9krát vyšší.
- Rovněž studie mezi vězni ukazuje, že v riziku problémového hráčství v posledních 12 měsících před uvězněním bylo 24 % (24 % mužů a 27 % žen), z toho ve vysokém riziku 16 % odsouzených (16 % mužů a 17 % žen). To je přibližně 9krát, resp. 10krát více než v obecné populaci.
- Studie mezi patologickými hráči v léčbě 2017 ukázala, že s hraním hazardních her (vyjma loterií) se respondenti poprvé setkali v průměru ve věku 20,7 roku, průměrný věk první zkušenosti s hlavní problémovou hrou byl 22,5 roku, začátek pravidelného hraní HH (tj. alespoň jednou týdně) uváděli průměrně ve věku 25,1 roku. Průměrný věk, kdy respondenti začali vnímat své hraní jako problém, byl 28,5 roku a průměrný věk, kdy respondenti poprvé vyhledali odbornou pomoc, byl 32,1 roku. Vzorec rozvoje problémového hráčství v jednotlivých vlnách studie je velmi podobný, existuje však značná individuální variabilita.
- Významná část hráčů je schopná hrát dlouhodobě relativně bez problémů. Přejít od příležitostného k problémovému hráčství nastává často tehdy, když hráč vlivem různých situačních faktorů poruší vlastní pravidla pro hraní. Období, kdy hráči pocítují problémy, může trvat léta, než vyhledají pomoc. Mezi nejčastější okolnosti vyhledání pomoci patří nekontrolované dluhy.
- Většina patologických hráčů v léčbě v r. 2017 uvedla, že hlavní hazardní hrou vedoucí k rozvoji patologického hráčství byly TH (64 %), dále to byly KS (18 %) a ŽH (16 %). Celkem 18 % hráčů v léčbě uvedlo v r. 2017 jako svou hlavní problémovou hru on-line hru. Od r. 2013 došlo k výraznému snížení podílu TH a k nárůstu živých her a kurzových sázek on-line.
- Patologičtí hráči hráli průměrně 13 dnů v posledním měsíci před léčbou, což je o dva dny více než v r. 2015. Průměrný počet hodin odehraných v posledním týdnu před léčbou byl 20 hodin, tj. 2,9 hodiny denně. V r. 2015 byl průměrný počet odehraných hodin 19, tj. 2,7 hodiny denně.
- Celkem 42 % hráčů v léčbě se domnívalo, že jejich zaměstnání mělo vliv na rozvoj jejich problémů s hraním. Jako statisticky významný faktor se ukázal přístup k hotovosti a dále bezprostřední přístup k HH v práci.
- Patologičtí hráči rovněž uvádějí, že mezi situační faktory povzbuzující hraní a ztěžující kontrolu hráčského chování patří všudypřítomná reklama na sportovní sázení, která vytváří dojem, že jde o obecně přijímanou neproblematickou formu trávení volného času.

Zdravotní a sociální důsledky a souvislosti

- Problémové hráčství je spojeno s vysokým výskytem psychiatrické komorbidity, zejména úzkostně-depresivních poruch a také poruch spojených s užíváním návykových látek.

Psychiatrická komorbidita rovněž komplikuje léčbu patologického hráčství. Velmi časté jsou u patologických hráčů sebevražedné myšlenky a pokusy.

- Ve studii Patologičtí hráči v léčbě 2017 bylo zjišťováno rovněž duševní zdraví. Úzkostně-depresivní poruchou v posledních 30 dnech před léčbou pravděpodobně trpělo 70 % hráčů, dalších 18 % vykazovalo zvýšenou přítomnost úzkostně-depresivních příznaků.
- Míra užívání návykových látek mezi patologickými hráči několikanásobně převyšovala míru v obecné populaci. Týká se to především alkoholu a tabáku, jejichž užívání v posledních 12 měsících uvedlo 76 %, resp. 70 % respondentů. Z nelegálních drog uvedli respondenti nejčastěji konopné látky (29 % respondentů) a pervitin (25 %). Nejčastěji užívanou látkou během hraní byl tabák (68 % hráčů jej užívalo často nebo téměř vždy), ale také alkohol (51 %), pervitin (21 %) a konopné látky (17 %).
- Myšlenky na sebevraždu někdy v životě mělo 52 % patologických hráčů v léčbě, 19 % uvedlo pokus o sebevraždu, z nich více než polovina opakovaně.
- Nejzávažnějším socioekonomickým důsledkem problémového hráčství pro jednotlivce a jejich blízké je zadluženost, ale rovněž narušení vztahu s rodinou a blízkými. Dominujícím vztahovým vzorcem patologických hráčů je tzv. dvojí život, který trvá mnohdy i řadu let.
- Průměrná měsíční bilance hazardního hraní před vstupem do léčby ve studii mezi patologickými hráči v léčbě v r. 2017 byla v průměru –46 tis. Kč, což naznačuje rostoucí výši ztrát v posledních letech (–44 tis. v r. 2015 a –39 tis. v r. 2013).
- Průměrná celková bilance hazardního hraní byla –1,137 mil. Kč, medián byl –350 tis. Kč, maximum –40 mil. Kč (v r. 2015 byla celková finanční bilance při vstupu do léčby v průměru –745 tis. Kč, medián –300 tis. Kč).
- Zadluženo bylo 89 % respondentů studie v r. 2017 (v r. 2015 to bylo 92 %), maximální dluh byl 20 mil. Kč a minimální dluh byl 10 tis. Kč. Průměrné zadlužení bylo přibližně 780 tis. Kč (v r. 2015 to bylo 596 tis. a v r. 2013 to bylo 894 tis. Kč). Medián zadlužení byl v r. 2017 400 tis. Kč. Přibližně dvě třetiny zadlužených hráčů měly dluh do 0,5 mil. Kč. Někdy v životě mělo na majetek nebo na plat uvalenu exekuci 44 % respondentů (39 % v r. 2015).
- Legální práce byla největším hlavním zdrojem příjmů v posledních 12 měsících před vstupem do léčby – tvořila v průměru 42 % příjmů (37 % v r. 2015 a 50 % v r. 2013). Půjčky se v r. 2017 podílely 26 % (28 % v r. 2015), z toho nejvíce nebankovní půjčky, kriminální činnost 10 %.
- Průměrná výše dluhu problémových hráčů evidovaných v dluhových poradnách v r. 2017 byla 790 tis. Kč (45 tis. Kč až 2 mil. Kč), v r. 2016 to bylo 1,2 mil. Kč.
- Zatímco hazardní hraní bylo v minulých letech v porovnání s ostatními jevy v sociálně vyloučených lokalitách vnímáno jako středně závažný problém, v r. 2018 bylo řazeno mezi relativně méně závažné problémy.

Kriminalita

- Kriminalita primárně související s hraním hazardních her (HH) zahrnuje nedovolené jednání přímo související s provozováním nebo hraním HH. Do r. 2016 dozor nad provozováním HH vykonávaly obce, krajské úřady a Ministerstvo financí (MF), resp. finanční správa (FS). Od začátku r. 2017 je kontrolním orgánem v prostředí land-based celní správa (CS) a v prostředí on-line je to MF.
- Na černém trhu s HH byly v r. 2017 nadále dostupné tzv. kvízomaty, puzzlematy, případně e-shopmaty, tj. přístroje s hrou napodobující klasickou válcovou TH, která však obsahuje vědomostní nebo dovednostní prvek, případně prvek, který má imitovat spotřebitelskou soutěž. Provozovatelé těchto přístrojů argumentují, že nejde o HH, které spadají pod ZHH. Problémem je neustálá inovace jejich software, což činí problémy při dokazování v trestním řízení, neboť na každý nový software je potřeba zpracovat nový znalecký posudek.
- Nejčastěji v r. 2017 CS řešila správní delikty provozování HH bez platného povolení, umožnění účasti na HH bez registrace hráče a nevyvěšení herního plánu na viditelném místě v provozovně.
- CS provedla v r. 2017 v rámci výkonu dozoru nad provozováním HH celkem 2060 kontrol, z toho 310 bylo kontrol provozování loterií. Bylo zjištěno 488 porušení ZHH a zajištěno 12 stolů

ŽH a téměř 1 tis. TH, včetně několika desítek kvízomatů. Rovněž byly zajištěny finanční prostředky ve výši téměř 2,7 mil. Kč.

- V r. 2017 pokračovala činnost Společného specializovaného týmu na boj proti nelegálnímu hazardu (tzv. Hazardní kobry), jehož úkolem je společný a koordinovaný postup ke snížení výskytu nelegálního provozování hazardních her. Tento tým se v r. 2017 sešel dvakrát.
- V r. 2017 bylo pro trestný čin neoprávněného provozování HH stíháno 22 osob a evidováno 14 těchto trestných činů. V porovnání s předchozím obdobím je patrný výrazný pokles počtu registrovaných trestných činů neoprávněného provozování HH i počtu osob stíhaných pro tento trestný čin.
- Ve srovnání s předchozím rokem byl zaznamenán pokles počtu osob stíhaných, obžalovaných i odsouzených pro trestnou činnost primárně související s hraním HH. Největší část ve všech fázích trestního řízení tvořili pachatelé trestného činu neoprávněného provozování HH (§ 252). Počet osob obviněných a obžalovaných pro trestný čin neoprávněného provozování HH (§ 252) byl nejvyšší od r. 2008.
- Za trestnou činnost primárně související s hazardním hraním bylo v r. 2017 stíháno 46 osob (z toho 4 ve zkráceném přípravném řízení), obžalováno bylo nebo byl podán návrh na potrestání v případě 46 osob (42, resp. 4). Celkem 17 osob bylo za trestné činy primárně související s hraním HH odsouzeno. Nejčastěji uloženou sankcí bylo podmíněně odložené odnětí svobody a peněžitý trest.
- Podle analýzy MV zaměřené na problematiku nezákonného ovlivňování sportovních výsledků a s tím související korupci ve sportovním prostředí nahrává ovlivňování sportovních výsledků non-stop nabídka nepřeborného množství on-line sázkových příležitostí způsobená částečně konkurencí mezi provozovateli sportovních sázek. Provozovatelé se uchylují i k vypisování kurzů na soutěže amatérské či juniorské. K rozmachu nezákonného ovlivňování přispívá i rostoucí nabídka live-sázek, jejichž ovlivňování je velmi těžko kontrolovatelné.
- Pokud jde o kriminalitu sekundárně související s hraním HH, podle výsledků studie Patologičtí hráči v léčbě z r. 2017 se krádeže někdy dopustilo 43 % hráčů (46 % v r. 2015), podvodu 29 % (36 % v r. 2015), zpronevěry 27 % (33 % v r. 2015), výroby a/nebo prodeje drog 24 % (19 % v r. 2015) a loupeže 8 % (9 % v r. 2015) respondentů. Kriminální činnost tvořila 10 % zdrojů příjmů v posledních 12 měsících před vstupem do léčby (8 % v r. 2015).
- Trestná činnost proti majetku tvořila 46 % trestné činnosti problémových hráčů v evidenci Probační a mediační služby ČR v r. 2017 (50 % v r. 2016). Problémoví hráči v evidenci Probační a mediační služby ČR v r. 2017 se nejčastěji dopustili krádeže a podvodu.
- Podle studie mezi vězni z r. 2016 se krádeže kvůli hraní HH nebo splacení dluhu ze hry někdy dopustilo více než 16 % vězňů ve výkonu trestu odnětí svobody. Největší podíl těch, kteří se dopustili krádeže nebo jiného přestupku či trestného činu kvůli získání prostředků na hru nebo splacení dluhu ze hry, tvoří odsouzení ve věku 25–34 let.
- Rada vlády pro koordinaci boje s korupcí zpracovala Analýzu vlivu herního průmyslu na možná rizika korupčního jednání v rámci veřejné správy a návrh řešení. Hlavním rizikem je podle této analýzy nelegitimní ovlivňování rozhodovacích procesů ve veřejné správě doprovázené projevy klientelismu, nestandardního lobbingu, ekonomického i mediálního nátlaku a střetu zájmů. Ovlivňování se uskutečňuje jak na centrální úrovni při přípravě právních předpisů, tak na úrovni obcí při přijímání OZV, či jsou pokusy o ovlivňování samotných povolovacích správních řízení. Analýza také upozornila na skutečnosti, které zvyšují riziko korupce, jako je zaměstnávání osob, které původně působily v herním průmyslu, v zákonodárných nebo regulačních orgánech a naopak (tzv. fenomén otáčivých dveří) nebo vágnost zákonných ustanovení pro přijímání OZV.

Prevence

- Součástí systému prevence rizikového chování v resortu školství je rovněž prevence hazardního hraní. K lednu 2018 mělo celkem 58 organizací s 90 programy certifikaci odborné způsobilosti v primární prevenci. Z toho bylo 75 programů zahrnujících adiktologickou prevenci, jejíž součástí je i hazardní hraní.

- Evaluace akčního plánu pro oblast hazardního hraní za r. 2017 ukázala, že realizace aktivit v oblasti prevence rozvoje problémového hráčství je nedostatečná, přestože jde o prioritní oblast protidrogové politiky a přestože míra podpory v této oblasti roste (v r. 2017 podpořila RVKPP celkem 7 preventivních projektů zaměřených na prevenci hazardního hraní).
- V posledních letech roste nabídka zejména on-line informačních a poradenských zdrojů pro obecnou populaci i hráče a jejich blízké.
- Řadu opatření a aktivit, jejichž cílem je prevence rozvoje problémového hráčství u aktivních hráčů, musí realizovat provozovatelé HH ze zákona. ZHH od r. 2017 zavedl povinnost nabídky sebeomezujících opatření a řadu dalších informačních povinností směrem k hráčům. Zkušenosti hráčů s nabídkou informací a sebeomezení jsou však velmi omezené, i když aktuálně rostou. Výsledky z r. 2017 ukazují, že sebeomezující opatření byla někdy nabídnuta 5,7 % hráčů (12,3 % hráčů HH land-based bez loterií, 14,0 % HH on-line). Ze studie mezi patologickými hráči v léčbě v r. 2017 vyplynulo, že sebeomezení bylo někdy nabídnuto 16,5 % hráčů (12,2 % TH, 37,0 % KS on-line).

Léčba

- Míra vstupu problémových hráčů do léčby je stále nízká kvůli nízké dostupnosti a kapacitě specializované péče v ČR, ale také kvůli bariérám na straně hráčů. Klienti se nejčastěji potýkají s pocitem studu a strachu. Jde např. o strach ze selhání, který je příčinou toho, že si ztrátu kontroly hráčského chování neumí připustit. Často se objevuje obava z ukončení hraní, neboť zaujetí hrou pomáhá hráčům zvládat úzkostně-depresivní stavy. Také se objevuje strach z odmítnutí ze strany rodiny a osob blízkých po přiznání problémů.
- Problémy ve vztazích s blízkými a finanční problémy jsou nejčastější příčinou hledání pomoci a léčby problémového hráčství.
- Roste informovanost hráčů o možnostech pomoci. Nárůst je patrný zejména u informací zprostředkovaných provozovateli – v provozovně, na obrazovce automatu, na internetových stránkách s hazardem.
- Péče je poskytována zejména v poradenských a léčebných ambulantních a pobytových adiktologických a psychiatrických zařízeních. Přibývá léčebných a poradenských služeb, které je možno považovat za specializované na poskytování služeb problémovým hráčům. Zatímco podle údajů z l. 2012–2016 bylo v ČR 10–20 programů specializovaných na léčbu patologických hráčů, v r. 2017 za takto specializované bylo možno považovat 15–25 programů.
- Z průzkumu Sčítání adiktologických služeb 2017 vyplývá, že patologičtí hráči představují jednu z hlavních cílových skupin pro 151 programů z celkem 275 specializovaných adiktologických programů (54,9 %). Speciální službu či intervenci pro patologické hráče nabízí celkem 100 (38,0 %) programů. Zařízení, která deklarují jako svou hlavní cílovou skupinu patologické hráče, nabízí převážně kontaktní a ambulantní služby.
- V posledních letech počet specializovaných programů pro problémové hráče díky podpoře v dotačním řízení RVKPP roste. V r. 2017 RVKPP cíleně podpořila 21 projektů poskytujících léčbu a poradenství pro hazardní hráče. Cílem podpory je vytvořit zejména základní síť specializovaných programů pro problémové hráče ve všech krajských městech. Celkem v 9 ze 14 krajských měst fungovalo centrum pro problémové hráče, ale ambulantní péče byla hazardním hráčům dostupná v celkem 39 městech.
- Celkem vykazalo služby poskytnuté problémovým hráčům 58 programů dotovaných RVKPP, v kontaktu s nimi bylo 2023 problémových hráčů, vůbec poprvé bylo s odbornou službou v kontaktu celkem 1609 klientů.
- V ČR bylo v l. 2004–2016 v psychiatrických ambulancích léčeno přibližně 1300–1500 pacientů s diagnózou patologické hráčství ročně, v r. 2016 to bylo v 282 psychiatrických ambulancích celkem 1375 pacientů. Vzrostl podíl žen v ambulantní léčbě ze 7,5 % v r. 2004 na 17,7 % v r. 2016. Počet hospitalizací dosahoval v období 2004–2016 průměrně 500–550 hospitalizací ročně, v r. 2016 to 445 pacientů.
- Rozvíjí se poradenské a léčebné programy pro hazardní hráče a jejich rodiny prostřednictvím nových technologií a na internetu. V srpnu 2017 byly spuštěny národní stránky pro snížení rizik

hazardního hraní hazardni-hrani.cz, které provozuje NMS. Na stránkách jsou k dispozici mimo jiné kontakty na programy poskytující odbornou adiktologickou pomoc z celé ČR nebo na dluhové poradny. Specializovaná telefonní linka pomoci hazardním hráčům v ČR však neexistuje.

- Rozvíjejí se svépomocné aktivity, a to i on-line. V současnosti jsou aktivní 3 svépomocné skupiny Anonymních gamblerů (2 v Praze a 1 v Brně), jejich význam spočívá v podpoře hráčů v léčbě i v prevenci relapsu abstinujících hráčů.
- Specializovaná oddělení s dobrovolným léčením závislostí, jejichž cílovou skupinou jsou i patologičtí hráči, je zřízena v 10 věznicích z celkového počtu 35.

1 Regulace a politika v oblasti hazardních her

1.1 Úvod

Základní zákonný rámec pro provozování hazardních her (HH) v ČR v r. 2017 poskytoval zákon č. 186/2016 Sb., o hazardních hrách (ZHH). Ten od 1. 1. 2017 nahradil zákon č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách (loterijní zákon, ZoL), který již nevyhovoval nárokům na regulaci hazardního hraní, zejména s ohledem na volný trh EU a vývoj technologií pro provozování HH a účast na nich.

Politika v oblasti hazardního hraní je od prosince 2014 integrována do národní protidrogové politiky. Klíčovými strategickými dokumenty jsou *Národní strategie protidrogové politiky na období 2010–2018* (Národní strategie 2010–2018)¹ a *Akční plán realizace Národní strategie protidrogové politiky pro oblast hazardního hraní 2015–2018* (akční plán).² V r. 2015 Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky (RVKPP) v souvislosti s rozšířením svého mandátu na integrovanou protidrogovou politiku revidovala své poradní a pracovní orgány tak, aby jejich členy byli i zástupci organizací zabývajících se hazardním hraním.

1.2 Legislativní rámec

1.2.1 Provozování hazardních her

Hazardní hrou se podle ZHH rozumí hra, do níž soutěžící vkládá sázku, jejíž návratnost se nezaručuje, a v níž o výhře alespoň částečně rozhoduje náhoda nebo neznámá okolnost. Rozlišovány jsou tyto hazardní hry (blíže viz VZ 2016):

- > loterie,³
- > kurzové sázky (KS),
- > totalizátorové hry,⁴
- > technické hry (TH), jako jsou videoloterijní terminály (VLT), centrální loterijní systémy (CLS), elektromechanické rulety (EMR) či elektromechanické kostky, které se hrají v herně či v kasinu,⁵
- > živé hry (ŽH) hrané u hracích stolů v kasinu, jako jsou karetní hry, ruleta či kostky,
- > bingo,
- > tombola,
- > karetní turnaj malého rozsahu.⁶

Všechny typy HH lze provozovat v prostředí kamenných provozoven (land-based). S výjimkou tomboly a karetního turnaje malého rozsahu lze všechny typy HH provozovat také on-line.

¹ <http://www.vlada.cz/cz/ppov/protidrogova-politika/strategie-a-plany/druha-revize-narodni-strategie-protidrogove-politiky-na-obdobi-2010-2018-139834/> [2017-05-19]

² <http://www.vlada.cz/cz/ppov/protidrogova-politika/strategie-a-plany/akcni-plan-realizace-narodni-strategie-protidrogove-politiky-na-obdobi-2015-2018-pro-oblast-hazardniho-hrani--136941/> [2017-05-19]

³ Jde zejména o číselné a okamžité loterie (stírací losy).

⁴ Typ sázky zejména na sportovní událost, u něhož výše výhry závisí na poměru počtu výherců k celkovému objemu sázek.

⁵ VHP a VLT jsou TH typicky ve formě tzv. válcové hry se třemi nebo více otáčejícími se válci. Laicky jsou označovány jako automaty, VHP obsahují řídicí jednotku přímo v přístroji, u tzv. lokálních loterijních systémů (LLS) je několik terminálů napojeno na jednu lokální řídicí jednotku. V případě VLT, EMR a jiných CLS je na jednu řídicí jednotku typicky napojen přes internet velký počet herních terminálů. VHP a LLS, tj. TH neřízené centrálně, není možno podle ZHH provozovat.

⁶ Karetní turnaj, v němž úhrnný vklad jednoho účastníka nepřevyšuje 500 Kč za 24 hodin. Karetní turnaj, v němž je tento limit překročen, je považován za živou hru.

Provozovatelem HH může být český stát nebo právnická osoba se sídlem ve státě, který je smluvní stranou Dohody o EHP.⁷

Povolení k provozování (tzv. základní povolení) všech typů typu HH s výjimkou tomboly a karetního turnaje malého rozsahu vydává Ministerstvo financí (MF). V základním povolení je uvedena HH, na niž se povolení vydává, její druh a podmínky jejího provozování, schválený herní plán a zařízení, na kterém má být HH provozována. Základní povolení se vydává maximálně na dobu 6 let. Tombolu a turnaj malého rozsahu lze provozovat bez povolení, ale tombola s herní jistinou více než 100 tis. Kč a každý turnaj malého rozsahu musí být ohlášený příslušné obci nejméně 30 dní předem.

TH lze provozovat pouze v herně nebo kasinu, bingo a ŽH pouze v kasinu. K land-based provozování binga, TH a ŽH je tedy nutné mít povolení k umístění herny či kasina (tzv. povolení k umístění herního prostoru), které vydávají jednotlivé obce, na jejichž území mají být umístěna. Obec jím povoluje provozování příslušné hry, provozní dobu a konkrétní koncová zařízení, jejichž prostřednictvím bude HH provozována (uveden je jejich typ, výrobní číslo a počet herních pozic). Povolení k umístění herního prostoru se vydává maximálně na 3 roky.

V hernách lze provozovat pouze TH. Herna nesmí být v provozu v době 03:00–10:00 hodin a musí zde být nejméně 15 herních pozic TH.⁸ V kasinu musí být nejméně 3 stoly živé hry (tj. např. stůl s karetní hrou nebo ruletou), které jsou v provozu po celou provozní dobu kasina. Pokud jsou v kasinu provozovány TH, musí jich být minimálně 30. Na každý stůl živé hry může být povoleno max. 10 TH. Limit neplatí pro kasina s 10 a více stoly živé hry. V kasinu lze provozovat pouze živou hru, TH či bingo.

Maximální sázka do TH je stanovena na 100 Kč v herně a 1000 Kč v kasinu a on-line. Maximální výhra z jedné hry je 50 tis. Kč v herně a 500 tis. Kč v kasinu a on-line. Maximální prohra za hodinu je 45 tis. Kč v herně a 450 tis. Kč v kasinu a on-line. Minimální interval mezi jednotlivými hrami je 2 sekundy, což umožňuje až 1800 her za hodinu. Po 120 minutách hry je zákonem stanovena povinná pauza v délce minimálně 15 minut.

Při hraní TH musí provozovatel splnit informační povinnost – hráčům musí být zobrazeny informace o škodlivosti hraní, o délce účasti na hře a celkový přehled čistých proher od aktivace uživatelského konta. Hráči TH musí být registrováni a mít uživatelské konto. Rovněž jim musí být nabídnuto nastavení sebeomezujících opatření při každém přihlášení do uživatelského účtu.

Informační povinnost musí být splněna jak v herně či kasinu (varování o škodlivosti hraní, maximální výše sázky, herní plán, ukazatel času, kontakty na pomáhající služby), tak při hraní HH on-line (varování o škodlivosti hraní, délka účasti na hře, nabídka sebeomezujících opatření, kontakty na pomáhající služby).

Nastavení sebeomezujících opatření musí být umožněno u všech HH, kde je to technicky možné. Druhy sebeomezujících opatření jsou stanoveny pro kurzové sázky (maximální výše sázek za 1 den a 1 kalendářní měsíc, max. výše čisté prohy za 1 den a 1 kalendářní měsíc), TH a HH na internetu (max. výše sázek za 1 den a 1 kalendářní měsíc, max. výše čisté prohy za 1 den a 1 kalendářní měsíc, max. počet přihlášení do uživatelského konta za 1 kalendářní měsíc, max. doba přihlášení za 1 den, min. doba po odhlášení, kdy nebude hráči umožněno se znovu přihlásit), živé hry a bingo (max. výše čisté prohy za 1 den a 1 kalendářní měsíc, max. počet návštěv kasina za 1 měsíc).

Dalším sebeomezujícím opatřením je možnost hráčů se nechat zcela vyloučit z účasti na hraní v herně, kasinu a on-line. Kromě dobrovolně vyloučených hráčů jsou podle ZHH z účasti na hazardních hrách vyloučeny osoby pobírající dávky v hmotné nouzi, osoby, vůči kterým je vyhlášen úpadek, a osoby, kterým byla soudem uložena povinnost zdržet se hazardních her nebo léčba patologického hráčství. Seznam vyloučených osob bude uveden v rejstříku vyloučených osob, který je součástí nového tzv. informačního systému provozování hazardních her, který spravuje MF. Celý

⁷ Evropský hospodářský prostor, anglicky European Economic Area, zahrnuje země EU, Norsko, Island a Lichtenštejnsko.

⁸ Herní pozicí se rozumí přístupové místo k technické hře, jehož prostřednictvím lze hazardní hru ovládat a které je v prostředí land-based součástí koncového zařízení.

systém ani rejstřík fyzických osob vyloučených z účasti na HH prozatím nejsou funkční. Provozovatelé budou mít přístup pouze k informaci, zda se daná osoba v rejstříku nachází. Osoba, která bude evidována v rejstříku, nebude mít přístup do herny či kasina a nesmí jí být zřízen herní účet (osoby, které o zapsání do rejstříku požádaly samy, budou moci po uplynutí minimálně 1 roku požádat o výmaz).

Provozovatelé nesmí poskytovat účastníkovi hazardní hry jakékoliv výhody v podobě potravin, nápojů, tabákových výrobků nebo povzbuzujících látek.

Přechodná ustanovení ZHH umožňují provozování hazardních her povolených ještě podle ZoL. Provozování podle ZoL je možné pouze po dobu platnosti povolení, ale nejdéle po dobu 6 let ode dne nabytí účinnosti ZHH. Prakticky však všechna povolení TH podle ZoL skončí nejpozději v r. 2019 a až do července 2020 mají povolení některé živé hry (ŽH) povolené ještě podle ZoL. Hry povolené podle ZoL jsou podle ZoL i provozovány. Počet TH a ŽH povolených podle ZoL neustále klesá spolu s tím, jak těmto povolením dobíhá platnost. V l. 2018 a 2019 bude počet takových TH v řádu jednotek tisíc a ŽH ve stovkách.⁹ Od 1. 1. 2018 však musí i TH povolené podle ZoL splňovat některé podmínky ZHH – hráči musí být registrovaní za účelem ověření jejich totožnosti a musí disponovat uživatelským kontem. Provozovatelé kurzových sázek museli do 1. 1. 2018 splnit podmínky registrace, centrálního stanovování kurzů¹⁰ a evidence sázkových příležitostí, a provozovatelé on-line hazardních her pak do 1. 1. 2018 museli splnit podmínky registrace a informační povinnosti.

Dozor nad land-based provozováním HH vykonává od 1. 1. 2017 Celní správa ČR (CS), vykonává také dozor nad reklamou, propagací nebo podporou hazardních her zakázaných podle ZHH. Krajské živnostenské úřady vykonávají v současnosti dozor nad reklamou na legálně provozované hazardní hry. Výjimkou je reklama šířená v rozhlasovém a televizním vysílání nebo na internetu formou audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání (např. tzv. streamování), kde dozor spadá pod Radu pro rozhlasové a televizní vysílání. Obce nejsou na základě ZHH orgánem dozoru, ale formou tzv. pasivního dozoru by měly celní správě podávat informace o podezření na porušení zákona na svém území. Dozorové orgány mohou otevřít prostory, do kterých jsou oprávněny vstupovat, v případě nutnosti i za použití síly. Rovněž mohou zadržet věci, u nichž existuje důvodné podezření, že v souvislosti s jejich používáním dochází k porušování ZHH. Do prostor, kde jsou provozovány HH, je oprávněna vstupovat i státní a obecní policie, a to v případě nutnosti i za použití síly.

Dozor nad on-line provozováním HH vykonává MF ČR. Internetové stránky s nepovolenými on-line HH i platby na účty používané k provozování těchto her jsou blokovány – MF je zveřejňuje v tzv. seznamu nepovolených internetových her.¹¹ Poskytovatelé internetového připojení a zprostředkovatelé plateb nesmí umožnit přístup ke stránkám či transakce na účtech uvedených v seznamu.

Od 31. 5. 2017 je v účinnosti zákon č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek, který nově zahrnuje úplný zákaz kouření a používání elektronických cigaret ve vnitřních zábavních prostorech (tedy i v provozovnách HH). Zákon také zahrnuje zákaz kouření (s výjimkou používání vodních dýmek a elektronických cigaret) v provozovnách stravovacích služeb (restauracích, barech apod.).

1.2.2 Zdanění hazardních her

Do 1. 1. 2012 byly příjmy provozovatelů z HH osvobozeny od daně z příjmu. Namísto toho byli provozovatelé povinni odvádět tzv. odvody na veřejně prospěšné účely ve výši 6–20 % z příjmů ze

⁹ K 20. 3. 2018 bylo přibližně 6 tis. TH a 1 tis. ŽH povolených podle ZoL. Na podzim 2019 klesne počet těchto TH pod 1 tis. <https://www.mfcr.cz/cs/soukromy-sektor/hazardni-hry/prehledy-a-statistiky/prehledy-technickyh-hernich-zarizeni-he/2018/informativni-prehled-povolenych-zarizeni-31438> [2018-03-27]

¹⁰ Provozovatel je povinen prostřednictvím elektronického komunikačního zařízení: a) stanovovat kurzy centrálně, přijímá-li provozovatel kurzovou sázku na více místech, nebo b) zaznamenávat jednotlivé sázky, přijímá-li provozovatel totalizátorovou hru na více místech.

¹¹ <http://www.mfcr.cz/cs/soukromy-sektor/hazardni-hry/seznam-nepovolenych-internetovych-her> [2018-03-28]

hry (progresivně podle jejich celkové výše) na sociální, ekologický, kulturní nebo jinak veřejně prospěšný účel bez bližší specifikace příjemce.

Od 1. 1. 2012 jsou provozovatelé HH plátcí daně z příjmu právnických osob. Novelou ZoL byly odvody na veřejně prospěšné účely zrušeny a bylo zavedeno zdanění HH formou odvodu ve výši 20 % z příjmů ze hry (tj. z rozdílu mezi vklady do hry a vyplacenými výhrami), u TH navíc poplatků 55 Kč denně za každý povolený přístroj. Od 1. 1. 2014 měli na základě novely ZoL provozovatelé loterií a kurzových sázek (nikoliv jiných her) možnost zákonem předepsaný dílčí odvod z loterií a kurzových sázek (KS) snížit z 20 % až na 15 % o částku, kterou poskytli jako peněžitý dar Českému olympijskému výboru na účely tělovýchovné a sportovní.

Od 1. 1. 2016 existovaly na základě vládní novely ZoL dvě sazby zdanění. Do 31. 12. 2016 byly TH zdaněny sazbou 28 % z příjmů ze hry a poplatkem 80 Kč za přístroj a den. Pro ostatní HH byla daňová sazba 23 % z příjmů ze hry.

Od 1. 1. 2017 zavedl zákon č. 187/2016 Sb., o dani z hazardních her, dvě sazby zdanění: 35 % pro TH a 23 % pro ostatní HH. Byla zrušena možnost slevy na dani o dar poskytnutý Českému olympijskému výboru.

V l. 2012–2015 se příjmy ze zdanění TH dělily v poměru 1 : 4 ve prospěch obcí – do státního rozpočtu plynulo 20 % a do obecních rozpočtů 80 % odvodu z TH (přičemž pro příjem jednotlivých obcí byl rozhodující počet povolených TH). Odvody z ostatních HH byly ze 70 % příjmem státního rozpočtu a z 30 % obecních rozpočtů, přičemž příjem jednotlivých obcí byl určen stejně jako v případě rozpočtového určení daní z příjmu právnických osob.

Od 1. 1. 2016 se změnil poměr rozdělení odvodu z TH mezi státní rozpočet a obecní rozpočty – ty byly z 37 % příjmem státního rozpočtu a z 63 % příjmem rozpočtů obcí. Dělení odvodů z ostatních HH se nezměnilo.

Od 1. 1. 2017 je podle zákona o dani z hazardních her výnos z daně z HH u TH dělen tak, že 35 % jde do státního rozpočtu a 65 % do rozpočtů obcí. U ostatních HH zůstalo dělení v poměru 70 % do státního rozpočtu a 30 % do rozpočtu obcí.

Přehled vývoje daňových sazeb a distribuce výnosu z daně mezi stát a obce od r. 2012 uvádí tabulka 1-1. Údaje o výběru daní z HH jsou uvedeny v kapitole Výběr daně z hazardních her, str. 43.

tabulka 1-1: Přehled daňových sazeb odvodu/daně z hazardních her v l. 2012–2017

Rok	Zdanění			Rozpočtové určení daně			
	Sazba		Poplatek za herní místo TH (Kč/den)	TH		Ostatní HH	
	TH (%)	Ostatní (%)		Stát (%)	Obce (%)	Stát (%)	Obce (%)
2012–2015	20	20	55	20	80	70	30
2016	28	23	80	37	63	70	30
2017	35	23	–	35	65	70	30

Od 1. 1. 2017 je předmětem daně i příjem z nelegálního provozování hazardních her na území České republiky, její vyměření je v pravomoci Finanční správy ČR.

1.2.3 Reklama na hazardní hraní

Od r. 2017 je účinná novela zákona č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy, která zavedla regulaci reklamy na HH s cílem ochrany hráčů a nezletilých. Podle nových ustanovení nesmí reklama vzbudit dojem, že HH je standardním zdrojem příjmu, nesmí být cílena na nezletilé a musí obsahovat varování „Ministerstvo financí varuje: Účastí na hazardní hře může vzniknout závislost!“.

Rovněž od r. 2017 ZHH zavedl zákaz reklamy a propagace HH na vnější straně budovy, v níž se nachází herna nebo kasino. Většina provozoven však v r. 2017 a na začátku r. 2018 provozovala TH podle ZoL, proto se na ně zákaz reklamy na vnějšku budov ještě nevztahoval – příklad ukazuje obrázek 1-1.

obrázek 1-1: Příklad vnějšího vzhledu kasina v Kladně v r. 2018

Zdroj: <https://www.firmy.cz/detail/2307840-merkur-casino-kladno.html> [2018-05-13]

1.3 Regulace na obecní úrovni

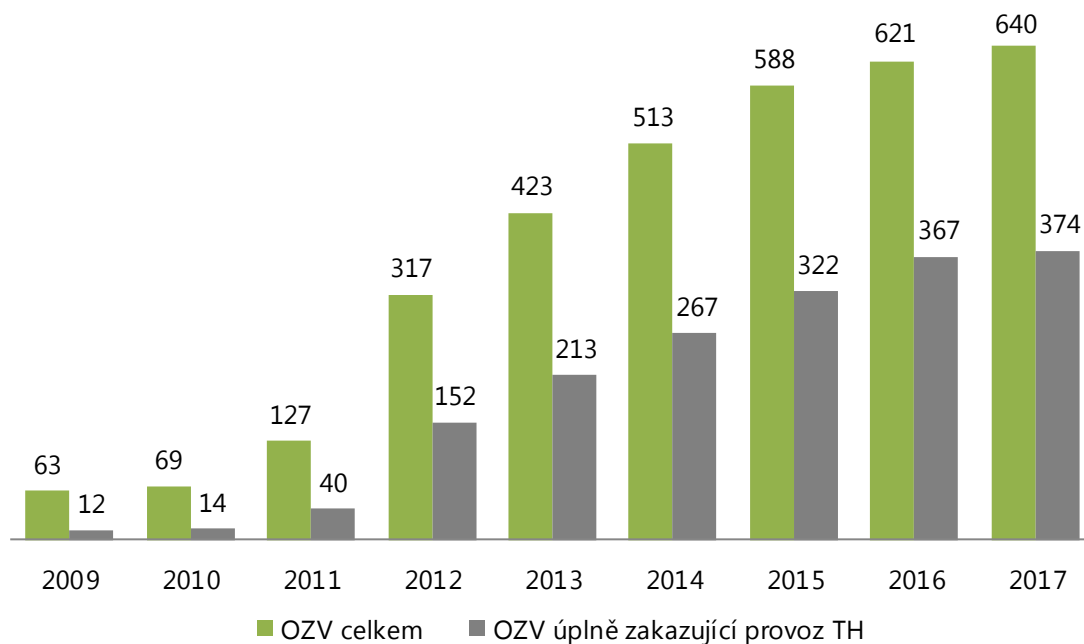
Podle ZoL mohly obce regulovat dostupnost některých typů HH na svém území prostřednictvím obecně závazných vyhlášek (OZV), a to čas a místo provozování TH, binga, živé hry v kasinu včetně stolních karetních her. Řada OZV regulovala podle obecných ustanovení i další parametry týkající se provozování HH, jako je např. světelná reklama na provozovnách či možnost vidět do interiéru herny zvenku. Obec měla povinnost informovat MF o vydání OZV regulující HH na svém území do 15 dnů od jejího schválení zastupitelstvem. Pokud byly v obci provozovány HH povolené MF v konfliktu s nově přijatou OZV, muselo MF povolení k jejich provozování zrušit. Tato situace může ještě nastat, pokud budou provozovány HH podle ZoL, tj. u TH do r. 2019 a v případě živých her do r. 2020 – blíže viz kapitolu Provozování hazardních her, str. 13.

Podle nového ZHH mohou obce omezit čas nebo místo provozování TH, živé hry, binga nebo turnaje malého rozsahu. Obce rovněž mohou tyto typy HH na svém území úplně zakázat. Obec je povinna OZV zaslat MF bez zbytečného odkladu, nejpozději však do 5 kalendářních dnů ode dne jejího vyhlášení. Při povolování podle ZHH by rozpor mezi OZV a povolenými hrami již neměl nastat, protože povolení k umístění herního prostoru, včetně povolených her, budou vydávat samy obce, a to nejdéle na 3 roky.

Počet obcí s OZV regulujícími nabídku hazardního hraní roste, i když v posledních letech došlo ke zpomalení tohoto růstu. K 31. 12. 2017 mělo platnou OZV regulující HH 640 obcí (10 %), což je o 19 obcí více než ke konci roku 2016. Celkem 78 obcí již vydalo OZV podle ZHH, zbylých 562 obcí mělo platnou OZV vydanou podle ZoL. Úplný zákaz provozu TH na svém území vydalo 374 obcí. Vzhledem ke komplikované evidenci jednotlivých parametrů OZV a změnám OZV v jednotlivých obcích je nutné brát počet obcí s OZV úplně zakazující TH na svém území jako přibližný, ale od skutečného stavu se může lišit rozdílem v řádu jednotek obcí. Zatímco v r. 2009 mělo prohibiční OZV 19 % obcí z celkového počtu obcí s OZV, v r. 2017 to bylo 58 % – graf 1-1.

Krajskými městy s plošným zákazem technických her (TH) či heren na svém území byly v r. 2017 Brno, České Budějovice a Jihlava. Z dalších velkých obcí TH na svém území v r. 2017 nově zakázaly např. Kolín a Havířov.

graf 1-1: Vývoj počtu obcí s OZV regulující provozování hazardních her v ČR v l. 2009–2017

Zdroj: MF (2018), zpracováno NMS

1.4 Politika a strategie v oblasti hazardního hraní

1.4.1 Národní strategie protidrogové politiky

Politika v oblasti hazardního hraní je součástí protidrogové politiky od r. 2014, kdy vláda redefinovala protidrogovou politiku jako integrovanou, tzn. spojující témata užívání alkoholu, tabáku, nelegálních drog a hazardního hraní.

Hlavním strategickým dokumentem určujícím zaměření protidrogové politiky je Národní strategie protidrogové politiky na období 2010–2018 (Národní strategie 2010–2018)¹² a její akční plány. V prosinci 2014 byla schválena první revize Národní strategie 2010–2018, která rozšířila strategii o oblast hazardního hraní a alkoholu; druhá revize byla schválena v lednu 2016 a rozšířila strategii o téma kontroly tabáku.

Aktivity k dosažení strategických cílů a priorit Národní strategie 2010–2018 jsou stanoveny ve 4 akčních plánech realizace Národní strategie protidrogové politiky, z nichž každý je zaměřen na jednu z oblastí protidrogové politiky: alkohol, tabák, nelegální drogy, hazardní hraní. Blíže k prioritám a cílům Národní strategie 2010–2018 viz VZ 2014, VZ 2015 a VZ 2016.

Odpovědnost za tvorbu a naplňování národní protidrogové politiky nese vláda ČR. Jejím poradním a koordinačním orgánem je Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky (RVKPP).

Základní legislativní rámec pro realizaci protidrogové politiky ČR poskytuje zákon č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek, který s účinností od 31. 5. 2017 nahradil

¹² <http://www.vlada.cz/cz/ppov/protidrogova-politika/strategie-a-plany/druha-revize-narodni-strategie-protidrogove-politiky-na-obdobi-2010-2018-139834/> [2017-05-19]

zákon č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami. Oblasti hazardního hraní se však specificky nijak nevěnuje.

1.4.2 Akční plán v oblasti hazardního hraní

Rok 2017 byl třetím rokem platnosti Akčního plánu realizace Národní strategie protidrogové politiky pro oblast hazardního hraní 2015–2018 (akční plán),¹³ který byl schválen vládou v listopadu 2015 – blíže viz VZ 2014 a VZ 2015.

V r. 2017 bylo provedeno druhé průběžné hodnocení plnění akčního plánu, které bylo v lednu 2018 projednáno Pracovní skupinou RVKPP pro problematiku hazardních her.

Akční plán stanovuje 9 priorit protidrogové politiky v oblasti hazardního hraní. Zpráva z průběžného hodnocení akčního plánu ke konci r. 2017 konstatuje:

- plnění 4 priorit: zvýšení kontaktu problémových hráčů s pomáhajícími službami, zvýšení dostupnosti poradenských a léčebných programů, realizace komplexní politiky v oblasti hazardního hraní a její finanční zajištění, pravidelný monitoring a vyhodnocování situace a dopadů regulace,
- částečné plnění 3 priorit: zvýšení informovanosti obecné i hráčské populace o hazardním hraní, důsledná kontrola dodržování přijatých regulačních opatření, redukce nelegálního provozování hazardních her a
- neplnění 2 priorit: prevence rozvoje problémového hráčství a včasný záchyt a intervence problémového hráčství (viz také kapitolu Prevence problémového hráčství, str. 121).

Akční plán obsahuje celkem 42 aktivit a 65 dílčích úkolů. Ke konci r. 2017 se celkově podařilo splnit 30 (46 %) z 65 úkolů akčního plánu, částečně nebo průběžně bylo plněno 21 (32 %), nesplněno zůstalo 13 (20 %) úkolů. Jedna aktivita nebyla hodnocena z důvodu termínu plnění na konci r. 2018 (2 %) – tabulka 1-2. Celkem 43 dílčích úkolů je bez nároků na dodatečné financování a jsou realizovatelné v rámci stávajících zdrojů jednotlivých resortů. Zbývajících 22 úkolů vyžaduje dodatečné finanční krytí, přičemž s realizací se potýkají především programy zvyšující informovanost o rizicích hraní a rozvoj sítě ambulantní péče pro problémové a patologické hráče.

tabulka 1-2: Průběžné plnění aktivit Akčního plánu realizace Národní strategie protidrogové politiky pro oblast hazardního hraní 2015–2018 podle oblastí za r. 2017

Oblast	Počet dílčích úkolů	Splněno	Částečně splněno	Nesplněno	Bez hodnocení
Informování veřejnosti a primární prevence problémového hráčství v obecné populaci	10	5	4	1	–
Snižování rizik a prevence problémového hráčství v hráčské populaci	17	4	7	6	–
Poradenství a léčba problémových hráčů	12	6	2	4	–
Kontrola a zajištění vymáhání práva	9	3	4	1	1
Koordinace a financování protidrogové politiky v oblasti hazardního hraní	10	5	4	1	–
Monitorování situace a evaluace opatření	7	7	–	–	–
Celkem	65	30	21	13	1

Pozn.: * Kategorie „bez hodnocení“ zahrnuje aktivity, u kterých nebyly informace o plnění úkolu nebo které nebylo možno vyhodnotit.

Zdroj: Sekretariát Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky (2018b)

¹³ <http://www.vlada.cz/cz/ppov/protidrogova-politika/strategie-a-plany/akcni-plan-realizace-narodni-strategie-protidrogove-politiky-na-obdobi-2015-2018-pro-oblast-hazardniho-hrani--136941/> [2017-05-19]

1.4.3 Koordinace protidrogové politiky v oblasti hazardního hraní

1.4.3.1 Koordinace na národní úrovni

Koordinacním a poradním orgánem vlády v otázkách protidrogové politiky je Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky (RVKPP), jejíž mandát od r. 2014 zahrnuje také oblast hazardního hraní.

RVKPP v r. 2017 zasedala 5krát a jednou hlasovala formou per rollam. V oblasti hazardního hraní se RVKPP zabývala průběžným hodnocením plnění akčního plánu a schválila novou aktivitu zaměřenou na kontrolu dodržování zákazu hraní hazardních her nezletilými. V r. 2017 se RVKPP zabývala nedostatkem finančních prostředků na rozšíření sítě služeb v důsledku zaměření na další cílové skupiny (hazardní hráči, uživatelé alkoholu a tabáku). V dubnu 2018 RVKPP projednávala aktuální situaci v potírání nelegálního provozování technických her (zejména tzv. kvízomatů).

Pro účely koordinace a realizace aktivit protidrogové politiky v oblasti hazardního hraní zřídila RVKPP¹⁴ v r. 2015 Pracovní skupinu pro problematiku hazardních her. Jednání této pracovní skupiny v r. 2017 proběhlo 2krát, zabývala se plněním akčního plánu, Metodickým doporučením pro primární prevenci problémů spojených s hazardním hraním pro pedagogické pracovníky, Analýzou vlivu herního průmyslu na možná rizika korupčního jednání v rámci veřejné správy (blíže viz kapitulu Korupce, str. 118), kontrolní akcí Hazard, alkohol a děti 2017 (blíže viz kapitulu Porušování zákona regulujícího provozování hazardních her, str. 105), situací v oblasti hazardního hraní v ČR, tvorbou sítě služeb pro problémové hráče a jejich blízké (blíže viz kapitulu Síť služeb pro problémové hráče, str. 129) a aktivitami neziskového sektoru v oblasti hazardního hraní.

Pracovní skupina NMS pro Monitorování hazardního hraní a jeho dopadů se v r. 2017 sešla jednou a zabývala se aktuální situací v oblasti HH a přípravou VZ 2016.

1.4.3.2 Koordinace na krajské a obecní úrovni

Koordinacími nástroji protidrogové politiky na lokální úrovni jsou krajské a místní protidrogové koordinátoři, poradní orgány krajů a obcí v oblasti protidrogové politiky (komise, pracovní skupiny), krajské či obecní strategické dokumenty protidrogové politiky (koncepce, strategie, akční plány). Blíže viz Souhrnnou zprávu o realizaci protidrogové politiky v krajích (Sekretariát Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky, 2017).

Kraje nemají ve vztahu k povolování provozování hazardních her či kontrolní činnosti kompetence vymezené ZHH, ale v souladu s principem integrované protidrogové politiky se oblast hazardního hraní od r. 2014 postupně stává součástí krajských protidrogových politik (v r. 2017 celkem 8 krajů ze 14).

Rovněž obce ve zvýšené míře začínají zařazovat oblast hazardních hraní do svých strategií v oblasti závislostí. Např. město Brno v r. 2017 přijalo Strategii politiky statutárního města Brna v oblasti drog a závislostí na období 2018–2021, která se věnuje i problematice hazardních her. V Brně došlo k zákazu TH a tento zákaz přispěl nejen k prevenci relapsu u problémových hráčů a ke kultivaci městského prostředí, ale i k proměně struktury hráčské populace směrem ke KS on-line. Provozovny s TH se přesunuly za hranice města a v omezené míře vznikly černé herny na území města. Město se ve své strategii zavázalo regulovat HH, vytvořit na základě politické a odborné diskuse závaznou koncepci regulace HH a koordinovat tuto regulaci v celém kraji. Brno se ve strategii zavázalo k podpoře prevence problémového hraní a služeb a projektů pro problémové hráče a jejich blízké, a to zejména pro osoby socioekonomicky znevýhodněné.

Obce regulují nabídku hazardních her na svém území pomocí obecně závazných vyhlášek (OZV). Podle ZHH obce nově získaly pravomoc k vydávání povolení k umístění herního prostoru. Informace o regulaci hazardního hraní na obecní úrovni jsou uvedeny v kapitole Regulace na obecní úrovni, str. 17.

¹⁴ RVKPP má k dispozici 5 stálých výborů a 7 pracovních skupin pro specifické oblasti protidrogové politiky.

1.4.4 Politické, občanské a odborné aktivity v oblasti hazardního hraní

V říjnu 2017 uspořádal sekretariát RVKPP ve spolupráci s MF národní konferenci Hazardní hraní v ČR 2017. Konference poskytla prostor pro bilanci zaváděných opatření legislativní i nelegislativní povahy v oblasti hazardních her. V rámci akce proběhla tisková konference ke zvýšení povědomí o rizicích hazardních her a nabídce pomoci pro problémové a patologické hráče a uskutečnila se také panelová diskuse za účasti zástupců provozovatelů HH, služeb a státní správy na téma možností omezení negativních dopadů hazardního hraní.

Asociace nestátních organizací poskytujících adiktologické a sociální služby pro osoby ohrožené závislostním chováním (A.N.O.) v r. 2017 ukončila činnost Sekce patologického hráčství, která měla sloužit jako platforma pro spolupráci odborníků ze zařízení poskytujících prevenci a léčbu osobám ohroženým rizikovým hraním. Náplň činnosti této sekce byla zahrnuta do Sekce ambulantních služeb A.N.O.

V červnu 2017 se konal 23. ročník výroční konference Společnosti pro návykové nemoci České lékařské společnosti J. E. Purkyně (AT konference) v Seči, na které zaznělo několik příspěvků k tématu hazardních her, zabývajících se zejména problematikou patologických hráčů v adiktologických službách. Téma hazardu je pravidelně na programu regionálních konferencí, např. Adiktologické konference Jihočeského kraje nebo Adiktologické konference Středočeského kraje.

V červnu 2017 kritizovali Občané proti hazardu a Transparency International MF za to, že po nabytí účinnosti ZHH nedošlo k úbytku počtu TH a že rušení povolení TH, která jsou v rozporu s OZV obcí, je pomalé. Rovněž kritizovali absenci registru hráčů vyloučených z hazardního hraní. Upozornili na to, že společnost Sazka údajně v rozporu se zákonem umožňovala tzv. zjednodušenou registraci, kdy totožnost byla ověřována pouze on-line, a hráči si tak podle těchto organizací mohli zakládat více účtů na smyšlené identity. Občané proti hazardu a Transparency International požadovali spustit registr hráčů vyloučených z HH, striktní vymáhání zákona v prostředí on-line a rychlejší rušení povolení TH v rozporu s OZV.¹⁵ Podle MF však byl dočasný nárůst počtu povolení TH způsoben tím, že provozovatelé si na konci r. 2016 nechali povolit TH ještě podle ZoL. MF rovněž poukázalo na pokles počtu provozoven s TH¹⁶ – blíže viz kapitolu Rozpočty a financování protidrogové politiky v oblasti hazardního hraní, str. 22.¹⁷

1.4.5 Politika v oblasti hazardních her na úrovni Evropské unie

Generální ředitelství Evropské komise pro vnitřní trh, průmysl, podnikání a malé a střední podniky (DG GROW) zřídilo v r. 2012 expertní skupinu k problematice hazardních her (Expert Group on Gambling Services) – více viz VZ 2015.

Od svého založení se expertní skupina, resp. zástupci jednotlivých členských států setkávali na pravidelných jednáních o aktuálním dění v oblasti hazardních her. Vzhledem ke skutečnosti, že oblast hazardních her není oblastí harmonizovanou evropským právem, umožňuje platforma expertní skupiny neformální výměnu zkušeností a dobré praxe. Zároveň jednotlivým členským státům umožňuje koordinovat postup např. při potírání nelegálního provozování hazardních her. Za účelem zvýšení efektivity byla členskými státy v r. 2015 podepsána dohoda o spolupráci.

¹⁵

https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0ahUKEwiL9O28pg3bAhWDVywKHVJkAJI_QFggpMAA&url=https%3A%2F%2Fwww.transparency.cz%2Fwp-content%2Fuploads%2Ftiskov%25C3%25A1-zpr%25C3%25A1va-TI-a-OPH-Hazard-v-%25C4%258Cesku-23.6.2017.pdf&usq=AOvVaw2VX4bI8xt_1Wsamr2kOC_r [2018-05-30]

¹⁶ <https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/v-mediich/2017/ondrej-zavodsky-za-dva-roky-zmizelo-tisi-28939> [2018-05-30]

¹⁷ Pozn. NMS: Výrazné snížení počtu povolení na TH se projevilo v prvním čtvrtletí r. 2018. Ke 12. 3. 2018 bylo povoleno přibližně 27 tis. TH, což bylo o 30 tis. méně než na konci roku 2016 a o 27 tis. méně než na konci r. 2017. Ve druhém čtvrtletí 2018 došlo k navýšení počtu povolení TH, údaje za r. 2018 budou k dispozici v příští výroční zprávě o hazardním hraní.

V r. 2017 se expertní skupina sešla celkem 3krát a projednávala témata související zejména s hraním hazardních her on-line.¹⁸ Agendu tvořily především informace o legislativních novinkách v jednotlivých členských zemích, harmonizace technických standardů pro provozování internetových hazardních her, match-fixing a ochrana integrity sportu, právní úprava potírání praní špinavých peněz a její přesah na oblast hazardních her. Dále byla věnována pozornost oblasti společného postupu proti nelegálnímu provozování hazardních her na internetu a gamingu (problematika tzv. loot boxů,¹⁹ diskuse o rozdílech mezi gamblingem a gamingem). MF intenzivně spolupracovalo zejména s těmi státy, ve kterých sídlí společnosti nelegálně provozující hazardní hry on-line cílicí na české hráče.

Na základě iniciativy Evropské komise byla zadána *Studie hodnocení vymáhání práva v oblasti nelegálního provozování hazardních her*. Ta se zaměřuje na výzkum veškerých dostupných nástrojů (blokace internetových stránek, plateb, reklamy, pokuty) v jednotlivých členských zemích. Cílem této studie je zhodnocení funkčnosti jednotlivých opatření v rámci boje s nelegálním hazardem a následné poskytnutí přehledu dobré praxe členskými státy.

Evropská komise v r. 2017 přistoupila k zastavení řízení o porušení smlouvy (tzv. infringements proceedings) týkajících se oblasti hazardního hraní, a to napříč všemi členskými státy. Evropská komise mimo jiné uvedla, že možná porušení práva EU národní legislativou v oblasti (on-line) hazardních her nejsou v současné době prioritou Evropské komise.

1.5 Rozpočty a financování protidrogové politiky v oblasti hazardního hraní

Protidrogová politika je financována ze dvou úrovní: z centrální úrovně (státní rozpočet) a z regionální úrovně (krajské a obecní rozpočty). Rozpočtové výdaje na programy protidrogové politiky plánované a identifikovatelné ve veřejných rozpočtech se označují jako účelově určené (labelled). Ve státním rozpočtu jsou označeny jako program protidrogové politiky.

Ve výdajích na protidrogovou politiku většinou nejsou rozlišovány jednotlivé oblasti protidrogové politiky, jako jsou alkohol, tabák, nelegální drogy a hazardní hraní. K výdajům na protidrogovou politiku více viz Výroční zprávu o stavu ve věcech drog v České republice v roce 2016 (Mravčík a kol., 2017a).

Z ústředních orgánů státní správy, které ve svém rozpočtu disponují finančními prostředky na protidrogovou politiku, pouze RVKPP vykazuje výdaje ve struktuře, která umožňuje odděleně sledovat výdaje na oblast hazardního hraní.

Účelem dotačního řízení RVKPP, které je zaměřeno mimo jiné na oblast hazardního hraní, je zmírnit negativní dopady hraní hazardních her. Prioritou je rozvoj sítě preventivních a léčebných programů/služeb pro hazardní hráče a vybudování sítě krajských center pro hazardní hráče (Sekretariát Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky, 2018a).

V I. 2013–2015 vypisovala RVKPP dotační řízení na podporu projektů v oblasti prevence a léčby problémového hráčství ve výši 3–5 mil. Kč ročně. V r. 2016 byla tato částka zvýšena na 24,5 mil. Kč. V r. 2017 podpořila RVKPP 32 projektů zaměřených na oblast hazardního hraní v celkové výši 20,1 mil. Kč – tabulka 1-3.

¹⁸ <http://ec.europa.eu/transparency/regexpert/index.cfm?do=groupDetail.groupDetail&groupID=2868> [2018-04-25]

¹⁹ Virtuální krabičky nabízené ve hře, které si může hráč zakoupit v průběhu hry (tzv. mikrotransakce). Obsah poskytuje hráči další výhody při hře, ale není dopředu znám (tedy ani hodnota zakoupené výbavy není dopředu známa), což představuje prvek náhody, který je zásadním atributem hazardní hry.

tabulka 1-3: Financování projektů zaměřených na hazardní hraní v dotačním řízení RVKPP v l. 2013–2017

Rok	Počet podpořených projektů	Výše přidělených dotací (v tis. Kč)
2013	16	5 000
2014	11	3 000
2015	17	5 000
2016	50	24 516
2017	32	20 126

Zdroj: Sekretariát Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky (2018a)

V r. 2017 byly financovány projekty zaměřené na zvýšení informovanosti veřejnosti, zejména informovanosti o dostupnosti služeb pomoci pro hazardní hráče a o rizicích hazardního hraní. Dále byly podpořeny preventivní programy, ambulantní služby, programy následné péče a doléčování a výzkumné projekty v oblasti hazardního hraní – tabulka 1-4.

tabulka 1-4: Počet a struktura programů a služeb podpořených RVKPP v oblasti hazardního hraní v l. 2013–2017

Typ služby/projektu	2013	2014	2015	2016	2017
Preventivní programy	–	–	2	9	7
Poradenství	3	2	2	3	3
Ambulantní léčba	10	9	13	23	17
Následná péče/doléčování	–	–	–	3	3
On-line poradenství	–	–	–	2	1
Informace, výzkum, hodnocení	3	–	–	10	3
Celkem	16	11	17	50	32*

Pozn.: * Dva projekty byly zaměřeny na poskytování více typů služeb.

Zdroj: Sekretariát Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky (2018a)

V r. 2017 podpořila RVKPP 17 projektů ambulantní léčby pro hazardní hráče a 3 programy poradenství (realizované v menších městech v rámci kontaktních poradenských služeb). Ambulantní péče byla hazardním hráčům poskytována v 39 městech.

tabulka 1-5: Ambulantní programy poskytující poradenství hazardním hráčům, které byly podpořeny v dotačním řízení RVKPP

Ukazatel	2015	2016	2017
Počet programů	9	24	18
➤ z toho počet krajských center pro hazardní hráče	–	7	9
Počet měst, ve kterých existuje program pro hazardní hráče	21	46	39
Počet všech klientů s nelátkovou závislostí	400	1 078	1 177
➤ z toho počet klientů patologických hráčů	384	1 017	1 118
Počet klientů – osob blízkých	283	531	496

Pozn.: * Počet měst není shodný s počtem projektů podpořených z dotačního řízení – v rámci jednoho projektu může být podpořeno několik pracovišť péče pro hazardní hráče.

Zdroj: Sekretariát Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky (2018a)

2

2 Trh s hazardními hrami

2.1 Nabídka hazardního hraní

Hazardní hry mohly být v ČR v r. 2017 provozovány na základě povolení vydaného podle loterijního zákona (ZoL) nebo zákona o hazardních hrách (ZHH). K 1. 1. 2018 mělo alespoň podle jednoho z nich povolení provozovat určitý typ hazardní hry (HH) v ČR 60 společností. Alespoň jeden typ technické hry (TH) mělo povolení provozovat 40 společností, z toho 36 mělo povolení provozovat TH v kamenné provozovně (land-based) a 7 na internetu (on-line). Živou hru (ŽH) mohlo provozovat 39 společností (37 land-based a 3 on-line), kurzové sázky (KS) 14 společností (13 land-based a 1 on-line), okamžitou nebo číselnou loterii (loterie) 9 společností (9 land-based a 2 on-line) – tabulka 2-1.

tabulka 2-1: Počet společností s povolením k provozování hazardních her (ZoL i ZHH) podle typu, k 1. 1. 2018

Typ povolené hry	Počet společností
Loterie	9
› z toho land-based	9
› z toho on-line	2
Kurzové sázky	14
› z toho land-based	13
› z toho on-line	11
Technické hry	40
› z toho land-based	36
› z toho on-line	7
Živé hry	39
› z toho land-based	37
› z toho on-line	3
Bingo	1
› z toho land-based	1
› z toho on-line	0

Zdroj: MF (2018), zpracováno NMS

Podle ZoL mělo k 1. 1. 2018 povolení provozovat alespoň jeden typ hazardní hry 54 společností; 31 společností mělo povolení provozovat TH, stejný počet společností měl povolení provozovat ŽH, 13 společností mělo povolení provozovat KS (všechny v prostředí land-based a 9 z nich také on-line), 8 společností mělo povolení provozovat loterie (4 číselné a 7 okamžité, tj. stírací losy), 1 společnost měla povolení na bingo a 1 na internetovou karetní hru.

Podle ZHH mělo k 1. 1. 2018 povolení provozovat hazardní hry celkem 28 společností. Nejvíce z nich mělo povolení provozovat živou hru (20) a TH (15). Nově byla v r. 2017 vydána povolení na on-line TH (7 společnostem), on-line loterie (2) a on-line ŽH (2). Prvním zahraničním provozovatelem, který dostal v ČR povolení provozovat HH on-line, je společnost REEL Spain, která může provozovat on-line ŽH (pokerstars.cz) a on-line KS (betor.cz); v r. 2017 však byly v provozu pouze stránky pokerstars.cz.

2.1.1 Technické hry

TH provozované v ČR v r. 2017 lze podle způsobu jejich povolení rozdělit do tří skupin:

- › TH, které povolovalo do konce r. 2016 MF podle ZoL – v kasinech všechny typy TH a v hernách a v provozovnách se zvláštním provozním režimem TH kromě výherních hracích přístrojů (VHP),
- › TH, které povolovaly do konce r. 2016 obce podle ZoL – VHP v hernách a provozovnách se zvláštním provozním režimem,
- › TH povolené od začátku r. 2017 podle ZHH v hernách a v kasinech v rámci jedné kategorie „technické hry“. Provozovatelům, kteří mají základní povolení od MF, vydávají obce povolení

k umístění herny či kasina, které obsahuje místo provozovny, provozní dobu a seznam jednotlivých TH, včetně sériových čísel a počtu herních pozic.

Do r. 2011, kdy bylo v ČR téměř 102 tis. povolených TH, počet povolených TH rostl a od r. 2012 klesá. K největšímu poklesu došlo v r. 2013, kdy se počet TH snížil o více než 23 tis., a o dalších více než 20 tis. se počet TH snížil v následujících 4 letech. Za 5 let tak došlo ke snížení počtu TH o 48 % a v r. 2017 bylo v ČR přibližně 53,5 tis. povolených TH, což je téměř dvakrát méně než v r. 2011.

Nejpočetnějšími kategoriemi TH byly v r. 2017 VLT, VHP povolované MF a VHP povolované obcemi. Počet VLT se snižuje od r. 2013, v r. 2017 došlo k meziročnímu poklesu o 6 % na 39,5 tis. Od r. 2014 dochází k nárůstu počtu VHP povolovaných MF, jejich počet se zvýšil i v r. 2017, a to o 18 % na 5,1 tis. přístrojů. Počet VHP povolovaných obcemi se snižuje již od r. 2009 a k 31. 12. 2017 poklesl o 30 % na 5,7 tis. přístrojů, tento den byl posledním dnem, kdy tato povolení platila, a od 1. 1. 2018 již v ČR nejsou provozovány VHP povolované obcemi podle ZoL.

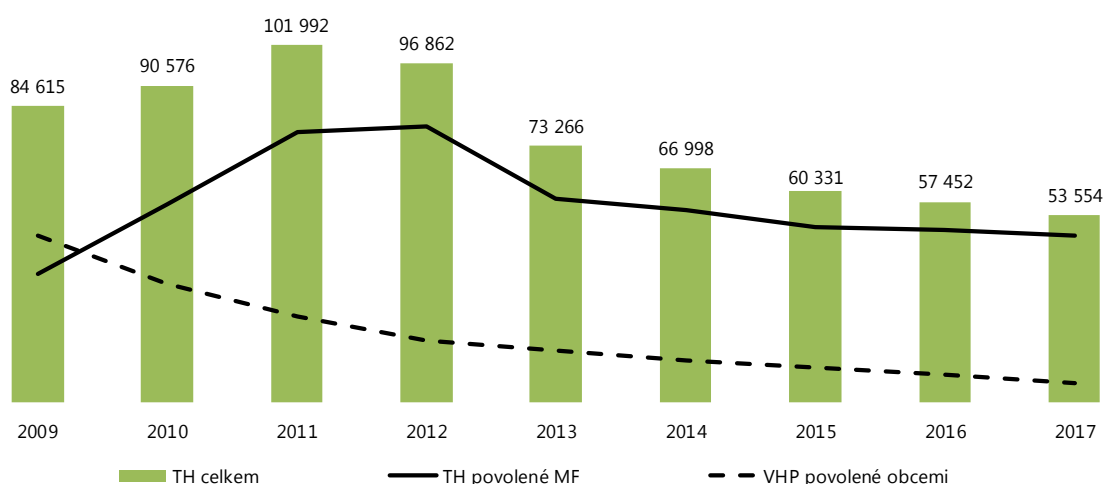
tabulka 2-2: Počty povolení k jednotlivým typům TH v l. 2011–2018*

Typ her	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Změna 2016/2017 (%)
TH povolované MF								
EMR	2 297	2 272	1 541	1 201	1 068	861	640	-25,7
VLT	62 926	64 188	48 461	45 467	41 670	41 773	39 467	-5,5
LLS	3 953	5 696	2 713	2 213	1 734	1 197	842	-29,7
TH podle § 50 odst. 3 ZoL	3 934	3 106	2 038	1 793	1 447	1 239	871	-29,7
TH podle § 2 písm. j) ZoL	171	164	74	64	44	34	9	-73,5
VHP	3 973	3 509	3 438	4 129	4 260	4 311	5 065	17,5
Elektronické karetní stoly	–	19	1	–	–	–	–	–
TH povolené podle ZoL	77 254	78 954	58 266	54 867	50 223	49 415	46 894	-5,1
TH povolené podle ZHH	–	–	–	–	–	–	1 000**	–
Celkem TH povolované MF	77 254	78 954	58 266	54 867	50 223	49 415	47 894	-3,1
VHP povolované obcemi podle ZoL	24 738	17 908	15 000	12 131	10 108	8 037	5 660	-29,6
Celkem TH	101 992	96 862	73 266	66 998	60 331	57 452	53 554	-6,8

Pozn.: * Údaje jsou k 31. 12. daného roku s výjimkou TH povolených MF za r. 2011 a 2012, kdy jsou k 1. 1. následujícího roku.
** Odhad MF.

Zdroj: MF (2018), zpracováno NMS

graf 2-1: Počet povolených TH v l. 2009–2018

Pozn.: Údaje za r. 2017 nezohledňují 1 tis. TH povolených podle ZHH.

Zdroj: MF (2018), zpracováno NMS

V ČR bylo k 31. 12. 2017 povoleno 5,1 TH na 1000 obyvatel (i se započítáním odhadovaného 1000 TH povolených podle ZHH). Rozdíly v počtu TH na počet obyvatel mezi jednotlivými kraji a okresy ukazuje tabulka 2-3. Nejvíce TH bylo povoleno ve Středočeském a v Jihomoravském kraji

(11,2 %, resp. 10,5 % celkového počtu). Zdaleka nejvíce TH na počet obyvatel bylo v kraji Karlovarském (10,7 TH na 1000 obyvatel), což je více než dvojnásobek celorepublikového průměru, vysoká hustota TH byla i v kraji Plzeňském (7,8). Nejnižší počet TH na 1000 obyvatel byl na Vysočině (2,4) a v Praze (3,6).

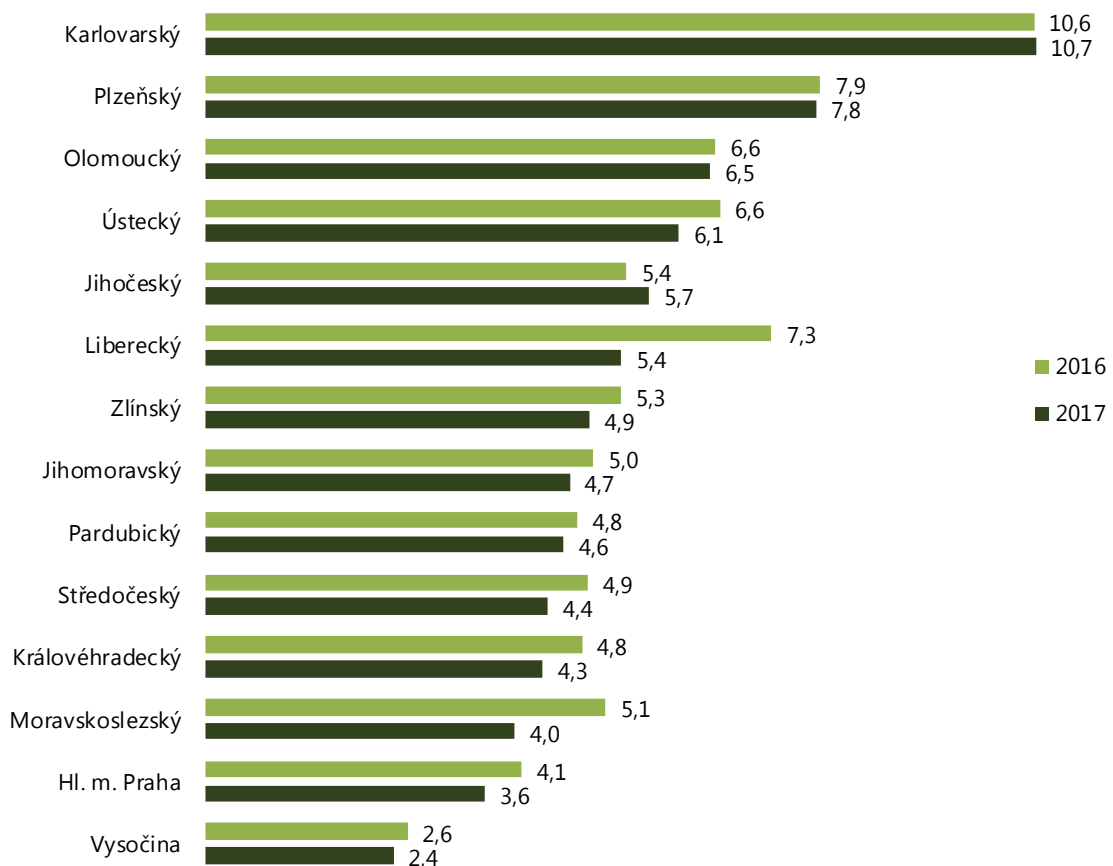
tabulka 2-3: Celkový počet technických her povolených podle ZoL podle krajů, k 31. 12. 2017

Kraj	TH povolené MF	VHP povolené obcemi	TH celkem	Podíl na celku (%)	TH/1000 obyv.
Hl. m. Praha	4 559	47	4 606	8,8	3,6
Středočeský	4 423	1 478	5 901	11,2	4,4
Jihočeský	3 158	486	3 644	6,9	5,7
Plzeňský	4 126	413	4 539	8,6	7,8
Karlovarský	2 956	210	3 166	6,0	10,7
Ústecký	4 258	742	5 000	9,5	6,1
Liberecký	1 848	510	2 358	4,5	5,4
Královéhradecký	2 067	324	2 391	4,5	4,3
Pardubický	2 193	190	2 383	4,5	4,6
Vysočina	1 016	217	1 233	2,3	2,4
Jihomoravský	5 178	343	5 521	10,5	4,7
Olomoucký	3 957	154	4 111	7,8	6,5
Zlínský	2 697	187	2 884	5,5	4,9
Moravskoslezský	4 458	359	4 817	9,2	4,0
Celkem ČR	46 894	5 660	52 554	100,0	5,0

Pozn.: Tabulka nezahrnuje přibližně 1000 TH povolených podle ZHH.

Zdroj: MF (2018), zpracováno NMS

graf 2-2: Počet TH (povolených podle ZoL) na tisíc obyvatel podle krajů, k 31. 12. 2016 a 31. 12. 2017

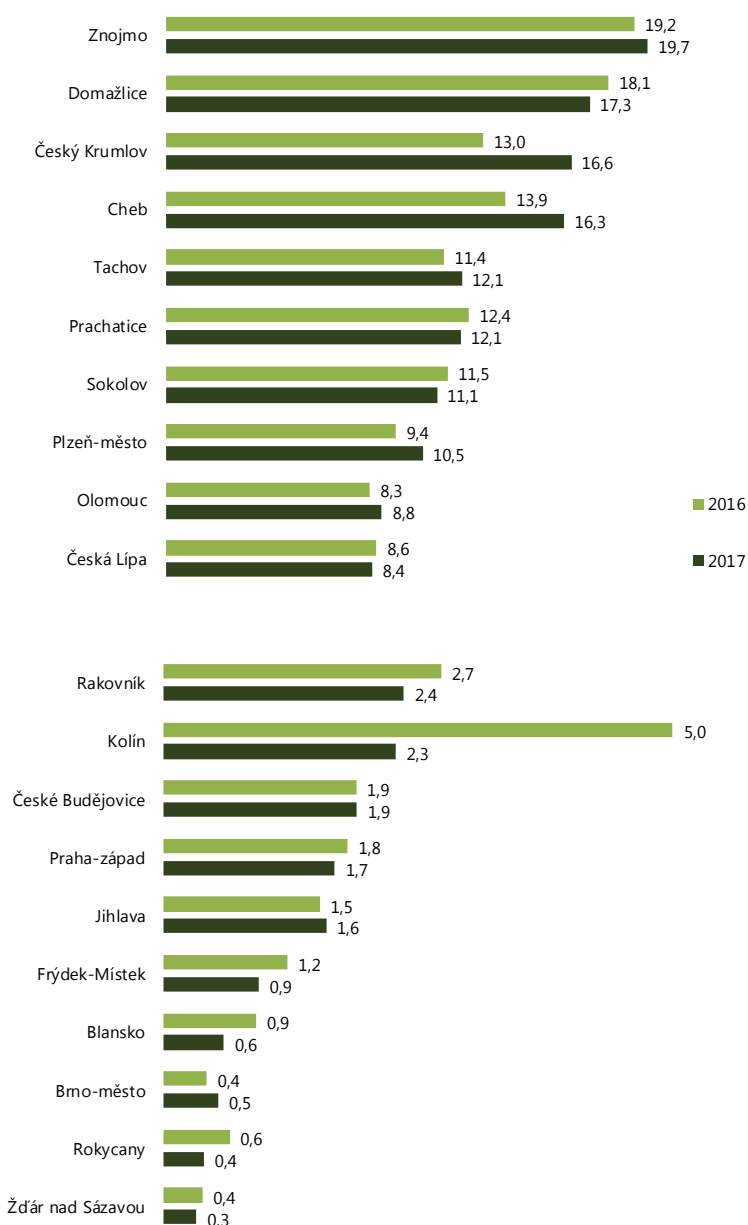
Pozn.: Graf nezahrnuje přibližně 1000 TH povolených podle ZHH.

Zdroj: MF (2017, 2018), zpracováno NMS

Ještě výraznější rozdíly byly mezi okresy, kdy 8 z nich mělo více než 10 TH na 1000 obyvatel a 5 mělo méně než 1 TH na 1000 obyvatel – mapa 2-1. Tyto velké rozdíly byly do značné míry

způsobeny přítomností velkého množství TH v provozovnách cílících zejména na zahraniční klientelu v příhraničních oblastech na straně jedné a prohibitivními obecně závaznými vyhláškami (OZV) některých velkých obcí na straně druhé. Největší množství TH na počet obyvatel bylo v okresech Znojmo, Domažlice, Český Krumlov a Cheb – všechny tyto okresy měly více než trojnásobek celorepublikového průměrného počtu TH na 1000 obyvatel. Méně než pětinu celorepublikového průměru měly okresy Žďár nad Sázavou, Rokycany, Brno-město, Blansko a Frýdek-Místek. Mezi 7 okresy s největším množstvím TH na počet obyvatel je 6 okresů sousedících s Německem a 1 sousedící s Rakouskem – graf 2-3. Největší nárůst počtu TH byl v r. 2017 zaznamenán v okrese Český Krumlov (o 28 %). Pokles počtu TH o více než polovinu byl v r. 2017 zaznamenán v okresech Plzeň-jih (-59 %), Kolín (-54 %) a Liberec (-53 %). V r. 2017 město Kolín prostřednictvím OZV zakázalo provozování TH a město Liberec provozování TH omezilo pouze na kasina, v Plzni platí OZV, která určuje místa, kde lze TH provozovat.

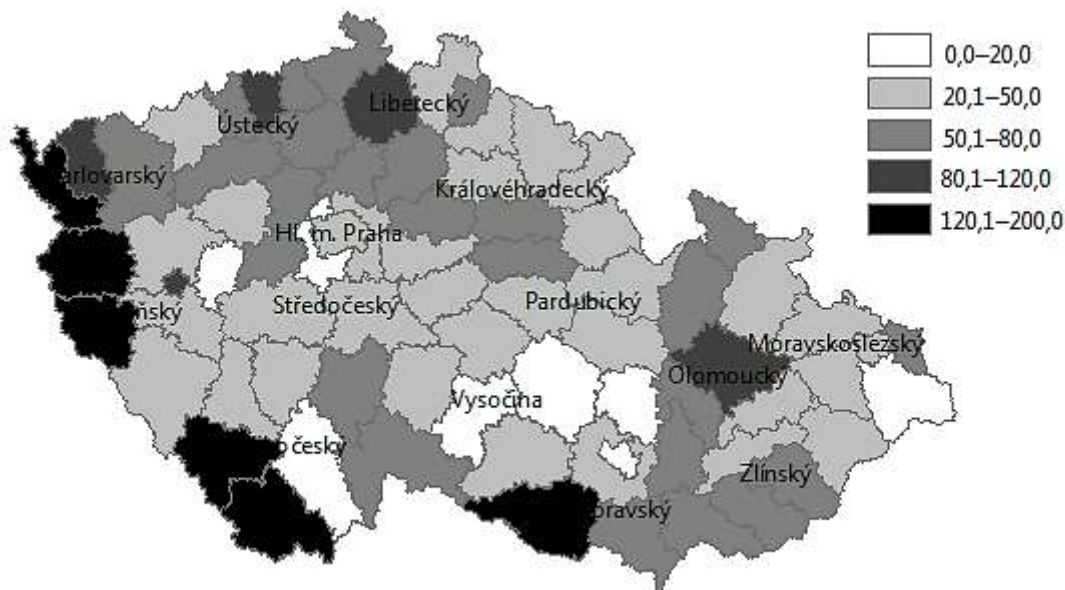
graf 2-3: Počet TH (povolených podle ZoL) na počet obyvatel v l. 2016 a 2017 ve vybraných okresech – 10 okresů s nejvyšším a 10 okresů s nejnižším počtem TH v r. 2017

Pozn.: V datech není zahrnuto přibližně 1000 TH povolených podle ZHH.

Zdroj: MF (2018), zpracováno NMS

mapa 2-1: Regionální rozložení TH podle okresů, v přepočtu na 10 tis. obyvatel

Zdroj: MF (2018), zpracováno NMS

Podle počtu povolených TH byly k 31. 12. 2017 největšími provozovateli společnosti Admiral Global Betting, Bonver Win a Synot Tip, každá z nich měla povoleno více než 4 tis. TH. Více než 500 TH mělo povoleno 25 provozovatelů.

tabulka 2-4: Provozovatelé s nejvyšším počtem povolených TH k 31. 12. 2017

Provozovatel	Sídlo	Počet TH
Admiral Global Betting, a. s.	Komořany	4 555
Bonver Win, a. s.	Ostrava	4 360
Synot Tip, a. s.	Uherské Hradiště	4 173
Slot Group, a. s.	Karlovy Vary	3 336
Multigate, a. s.	Olomouc	3 184
Victoria-Tip, a. s.	Praha	3 007
Net and Games, a. s.	Brno	2 443
Endl + K, a. s.	Olomouc	2 386
Auto Games, a. s.	Praha	2 363
Helvet Group, a. s.	Praha	1 841

Pozn.: V datech není zahrnuto přibližně 1000 TH povolených podle ZHH.

Zdroj: MF (2018), zpracováno NMS

2.1.2 Živé hry

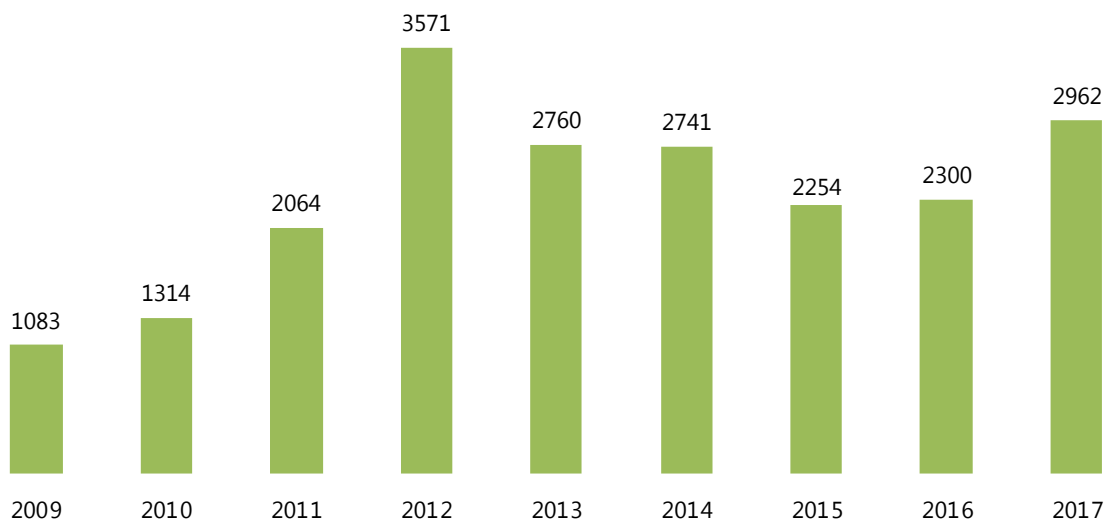
Kromě technických her povoluje MF individuálně také živé hry (ŽH). ŽH mohou být provozovány pouze v kasinech a lze je podle způsobu povolení rozdělit do dvou kategorií:

- > živé hry povolované MF do konce r. 2016 podle ZoL,
- > živé hry povolované MF od začátku r. 2017 podle ZHH.

K 31. 12. 2017 bylo podle údajů MF povoleno 2912 živých (kasinových) her podle ZoL. Počet ŽH povolených podle ZHH byl přibližně 50. Celkový počet povolených ŽH se v r. 2017 zvýšil o 662 na 2962.²⁰ Meziroční nárůst byl 29 % – graf 2-4.

²⁰ Na jeden stůl v kasinu bývá povoleno několik her. V jednom kasinu může být povoleno několik desítek i stovek živých her v závislosti na počtu stolů.

graf 2-4: Počet povolených živých her v l. 2009–2017

Pozn.: Údaj za r. 2017 zahrnuje i 50 živých her povolených podle ZHH (odhad MF).

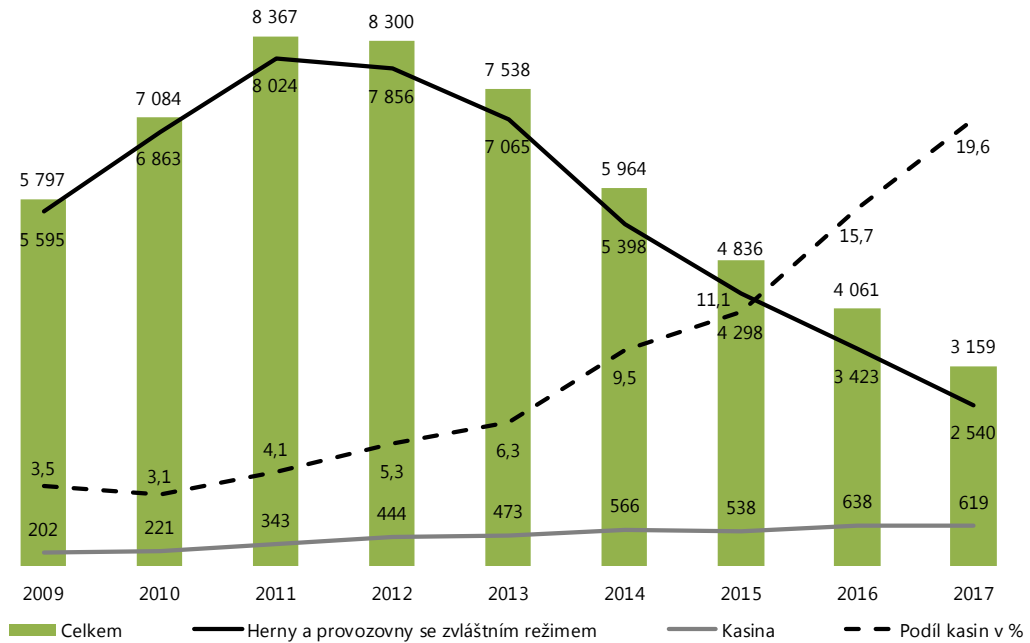
Zdroj: MF (2018), zpracováno NMS

2.1.3 Provozovny s živými a technickými hrami

K 31. 12. 2017 bylo v ČR celkem 4197 provozoven s alespoň jednou povolenou živou nebo technickou hrou. Počet provozoven, které měly alespoň jedno povolení k provozování HH od MF, byl 3159. Z toho kasin bylo 619 a heren nebo provozoven se zvláštním režimem, které měly od MF povolenu alespoň jednu TH, bylo 2540. Počet provozoven, které měly povoleny pouze VHP od obce, byl 1038. Všechny tyto provozovny zanikly, protože všem VHP povoleným obcemi vypršela na začátku r. 2018 povolení.

Počet provozoven, které mají alespoň jedno povolení k provozování HH od MF, se od r. 2012 snižuje. V r. 2017 pokračoval pokles z předchozích let, přičemž oproti r. 2016 došlo k jeho zrychlení, když počet těchto provozoven v r. 2017 klesl o 22 %. Meziroční pokles počtu kasin byl 3 % a meziroční pokles počtu ostatních provozoven byl 26 %. Došlo k dalšímu zvýšení podílu kasin na celkovém počtu provozoven s hazardní hrou povolenou od MF, a to na 20 %. Každá pátá taková provozovna byla kasino.

graf 2-5: Počet provozoven s HH povolenou MF v l. 2009–2017

Pozn.: Údaje nezohledňují provozovny, které měly pouze povolení na VHP od obce, v r. 2017 jich bylo 1038. Údaje za r. 2017 nezohledňují 1 tis. TH a 50 ŽH povolených podle ZHH. Jde pouze o provozovny s hrou povolenou MF.

Zdroj: MF (2018), zpracováno NMS

Pokud bereme v úvahu pouze provozovny s HH povolenou MF, tabulka 2-5 ukazuje, že se jejich počet snižoval ve všech krajích. Zdaleka nejrychleji ubývaly v Praze (o 38 % v r. 2017), přibližně o čtvrtinu se snížil počet těchto provozoven v krajích Moravskoslezském, Zlínském a Jihomoravském. Nejpomaleji ubývaly v Jihočeském a Plzeňském kraji (o 17 %). Pokles počtu tohoto typu provozoven na 100 tis. obyvatel v l. 2015–2017 v jednotlivých krajích ukazuje graf 2-6.

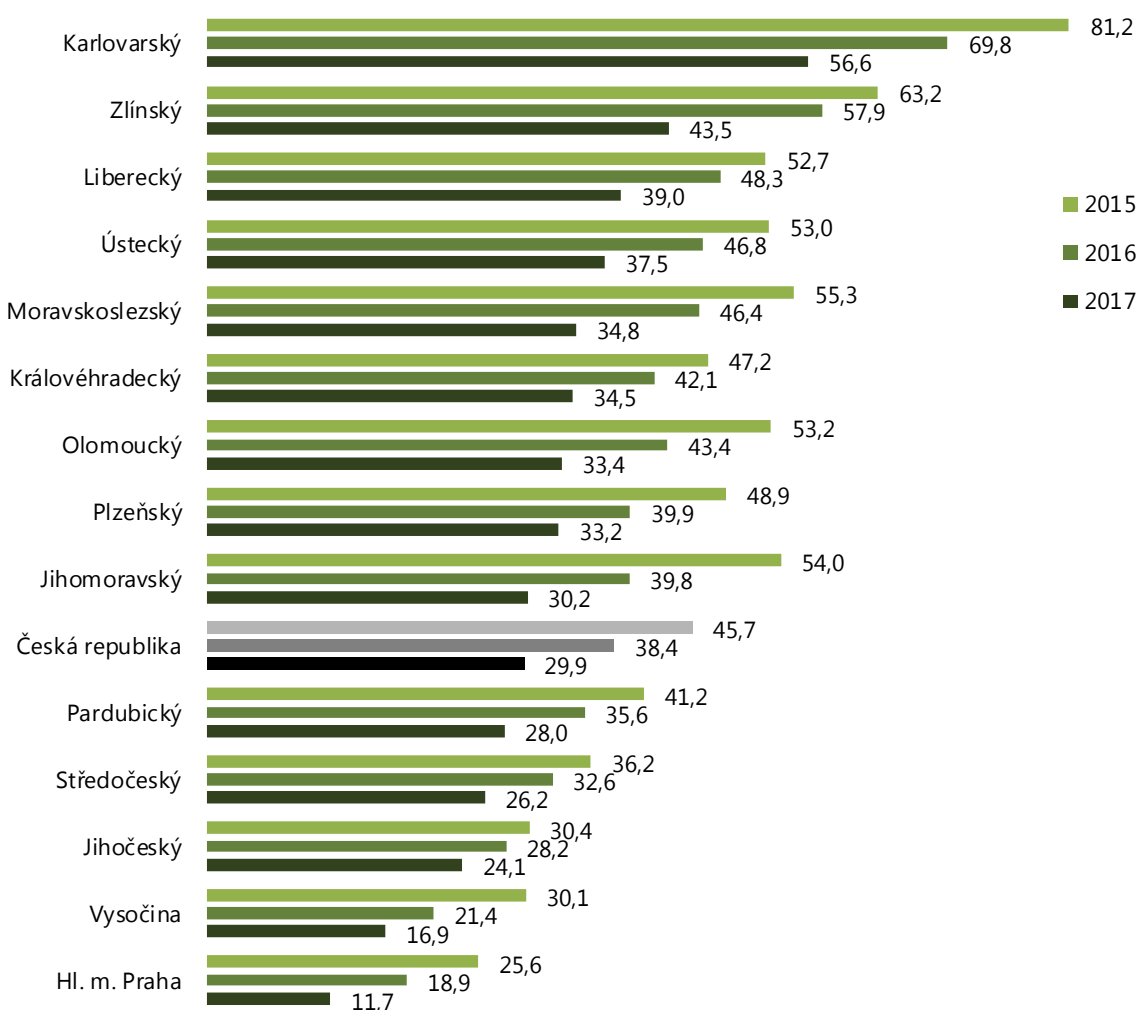
tabulka 2-5: Počet provozoven s živými a/nebo technickými hrami povolenými MF podle krajů v l. 2015–2017

Kraj	2015	2016	2017	Změna 2016/2017 (%)	Podíl na celku 2017 (%)	Provozoven na 100 tis. obyv.
Hl. m. Praha	328	242	150	-38,0	4,7	11,7
Středočeský	485	436	351	-19,5	11,1	26,2
Jihočeský	194	180	154	-14,4	4,9	24,1
Plzeňský	283	231	192	-16,9	6,1	33,2
Karlovarský	241	207	168	-18,8	5,3	56,6
Ústecký	435	384	308	-19,8	9,7	37,5
Liberecký	232	213	172	-19,2	5,4	39,0
Královéhradecký	260	232	190	-18,1	6,0	34,5
Pardubický	213	184	145	-21,2	4,6	28,0
Vysočina	153	109	86	-21,1	2,7	16,9
Jihomoravský	637	469	356	-24,1	11,3	30,2
Olomoucký	337	275	212	-22,9	6,7	33,4
Zlínský	369	338	254	-24,9	8,0	43,5
Moravskoslezský	669	561	421	-25,0	13,3	34,8
Celkem ČR	4 836	4 061	3 159	-22,2	100,0	29,9

Pozn.: Údaje nezohledňují provozovny, které měly pouze povolení na VHP od obce, v r. 2017 jich bylo 1038. Údaje za r. 2017 nezohledňují 1 tis. TH a 50 ŽH povolených podle ZHH.

Zdroj: MF (2018), zpracováno NMS

graf 2-6: Počet provozoven s živými a/nebo technickými hrami povolenými MF na 100 tis. obyvatel podle krajů a v ČR v l. 2015–2017

Pozn.: Údaje nezohledňují provozovny, které měly pouze povolení na VHP od obce, v r. 2017 jich bylo 1038. Údaje za r. 2017 nezohledňují 1 tis. TH a 50 ŽH povolených podle ZHH.

Zdroj: MF (2018), zpracováno NMS

Většina (58 %) z celkového počtu 4197 provozoven měla k 31. 12. 2017 povoleno méně než 10 TH a 43 % méně než 5 TH. Přes 50 TH mělo povoleno 113 provozoven. Téměř 39 % provozoven mělo 10–50 přístrojů – tabulka 2-6.

tabulka 2-6: Podíl provozoven podle počtu TH na provozovnu, údaje k 31. 12. 2017

Počet TH na provozovnu	Počet provozoven	Podíl (%)
50+	113	2,7
20–50	665	15,8
10–19	969	23,1
5–9	665	15,8
0–4	1 785	42,5
Celkem	4 197	100,0

Zdroj: MF (2018), zpracováno NMS

Nejvyšší počet provozoven na počet obyvatel byl v r. 2017 (údaj zahrnuje i provozovny výhradně provozující VHP povolené obcemi) v kraji Karlovarském (71 provozoven na 100 tis. obyv.) a následovaly kraje Ústecký a Liberecký (oba 55), nejméně jich bylo v Praze (12) a na Vysočině (27) – graf 2-7. Ve všech krajích s výjimkou Prahy převažoval počet heren a provozoven se zvláštním režimem nad počtem kasin. Kasina tvořila méně než 10 % všech provozoven ve 4 krajích – na Vysočině a ve Zlínském, Královéhradeckém a Středočeském kraji (9 %). Největší byl tento podíl v Praze, kde kasina tvořila 66 % provozoven, více než 20 % to bylo už jen v Olomouckém kraji (21,5 %) – tabulka 2-7.

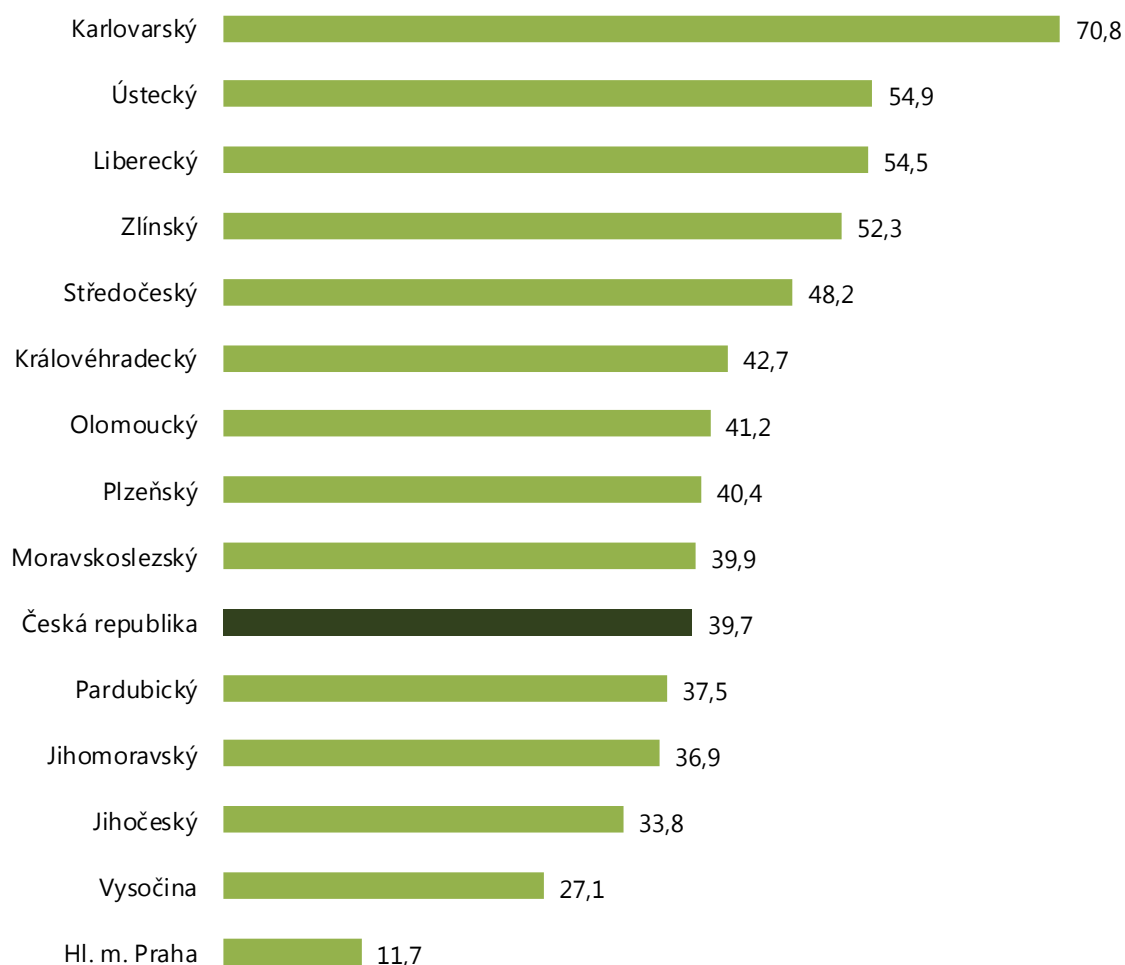
tabulka 2-7: Počet provozoven s živými a/nebo technickými hrami podle krajů v r. 2017

Okres	Kasina	Herny*	Celkem	Podíl kasin** (%)	Provozoven na 100 tis. obyv.
Hl. m. Praha	99	51	150	66,0	11,7
Středočeský	62	583	645	9,6	48,2
Jihočeský	25	191	216	11,6	33,8
Plzeňský	44	190	234	18,8	40,4
Karlovarský	34	176	210	16,2	70,8
Ústecký	82	369	451	18,2	54,9
Liberecký	38	202	240	15,8	54,5
Královéhradecký	20	215	235	8,5	42,7
Pardubický	23	171	194	11,9	37,5
Vysočina	5	133	138	3,6	27,1
Jihomoravský	56	379	435	12,9	36,9
Olomoucký	56	205	261	21,5	41,2
Zlínský	21	284	305	6,9	52,3
Moravskoslezský	54	429	483	11,2	39,9
Celkem ČR	619	3 578	4 197	14,7	39,7

Pozn.: Údaje za r. 2017 nezohledňují 1 tis. TH a 50 ŽH povolených podle ZHH. * Kategorie herny obsahuje herny a provozovny se zvláštním režimem. ** Jde o podíl kasin na všech provozovnách s ŽH a/nebo TH, graf 2-5 uvádí podíl kasin na provozovnách s ŽH a/nebo TH povolenou MF, proto se tato čísla liší.

Zdroj: MF (2018), zpracováno NMS

graf 2-7: Počet provozoven s živými a/nebo technickými hrami na 100 tis. obyvatel podle krajů a celkem za ČR v r. 2017

Pozn.: Údaje za r. 2017 nezohledňují 1 tis. TH a 50 ŽH povolených podle ZHH.

Zdroj: MF (2018), zpracováno NMS

Nejvyšší hustotu provozoven na počet obyvatel mělo 9 příhraničních okresů, z toho 4 sousedily s Německem, 3 s Rakouskem, jeden se Slovenskem a jeden s Polskem. Největší množství provozoven na 100 tis. obyvatel měly okresy Sokolov (89), Česká Lípa (77) a Znojmo (77). Nejmenší množství provozoven na 100 tis. obyvatel měly okresy Brno (5), Žďár nad Sázavou (6) a Praha (12). Celorepublikový průměr byl 40 provozoven na 100 tis. obyvatel – tabulka 2-8 a tabulka 2-9.

tabulka 2-8: Okresy s nejvyšším počtem provozoven s živými a/nebo technickými hrami na 100 tis. obyvatel v r. 2017

Okres	Kasina	Herny*	Celkem	Podíl kasin (%)	Počet provozoven na 100 tis. obyv.
Sokolov	7	72	79	8,9	88,6
Česká Lípa	9	70	79	11,4	76,7
Znojmo	19	68	87	21,8	76,5
Cheb	16	52	68	23,5	74,0
Uherské Hradiště	4	99	103	3,9	72,3
Ústí nad Labem	16	70	86	18,6	72,1
Břeclav	5	78	83	6,0	71,9
Jeseník	0	28	28	0,0	71,9
Hodonín	10	101	111	9,0	71,8
Kladno	10	97	107	9,3	65,6

Pozn.: Údaje za r. 2017 nezohledňují 1 tis. TH a 50 ŽH povolených podle ZHH. * Kategorie herny obsahuje herny a provozovny se zvláštním režimem.

Zdroj: MF (2018), zpracováno NMS

tabulka 2-9: Okresy s nejnižším počtem provozoven s živými a/nebo technickými hrami na 100 tis. obyvatel v r. 2017

Okres	Kasina	Herny*	Celkem	Podíl kasin (%)	Počet provozoven na 100 tis. obyv.
Brno-město	3	16	19	15,8	5,0
Žďár nad Sázavou	0	7	7	0,0	5,9
Praha	99	51	150	66,0	11,7
Frýdek-Místek	1	26	27	3,7	12,6
Jihlava	1	15	16	6,3	14,2
Rokycany	0	7	7	0,0	14,5
České Budějovice	3	27	30	10,0	15,6
Blansko	0	17	17	0,0	15,7
Klatovy	4	14	18	22,2	20,8
Chomutov	0	30	30	0,0	24,1

Pozn.: Údaje za rok 2017 nezohledňují 1 tis. TH a 50 ŽH povolených podle ZHH. * Kategorie herny obsahuje herny a provozovny se zvláštním režimem.

Zdroj: MF (2018), zpracováno NMS

K 31. 12. 2017 byla podle ZoL povolena živá hra na 619 unikátních adresách. Vzhledem k tomu, že ŽH lze provozovat pouze v kasinu, lze říci, že v ČR bylo v r. 2017 celkem 619 kasin, což je o 3 % (19 kasin) méně než v r. 2016. Nejvíce kasin bylo v Praze (99) a v Ústeckém kraji (82). Nejvýraznější pokles počtu kasin zaznamenal Moravskoslezský kraj, a to o 41 % na 54 kasin. Kromě zmiňované Prahy, kde počet kasin poklesl o 23 %, došlo k velkému poklesu také v kraji Plzeňském (o 25 %) a Libereckém (o 21 %). Nejvýraznější nárůst počtu kasin byl v kraji Zlínském (o 75 % na 21 kasin) a v krajích Olomouckém (o 40 %), Karlovarském, Jihomoravském a Středočeském (shodně přibližně o 30 %) – tabulka 2-10.

tabulka 2-10: Počet kasin (provozoven, kde byla povolena živá hra) podle krajů v l. 2010–2017

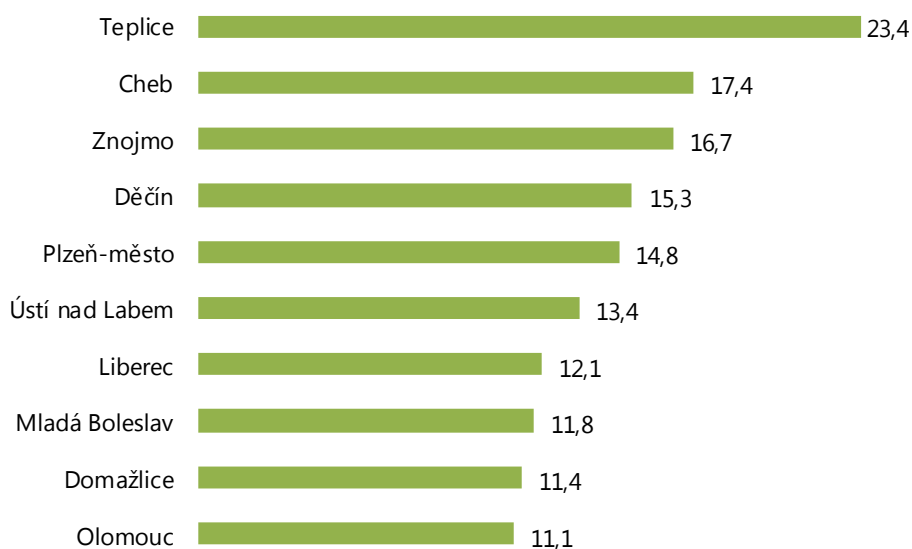
Kraj	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Změna 2016/2017 (%)
Hl. m. Praha	91	148	195	160	144	158	129	99	-23,3
Středočeský	15	21	32	31	34	32	48	62	29,2
Jihočeský	11	11	16	15	11	13	22	25	13,6
Plzeňský	19	25	28	20	50	53	59	44	-25,4
Karlovarský	15	21	21	23	21	22	26	34	30,8
Ústecký	14	22	25	29	57	46	78	82	5,1
Liberecký	7	11	14	13	20	20	48	38	-20,8
Královéhradecký	5	6	12	12	9	9	17	20	17,6
Pardubický	3	3	7	8	12	11	19	23	21,1
Vysočina	2	5	4	3	1	2	5	5	0,0
Jihomoravský	17	28	34	41	61	38	43	56	30,2
Olomoucký	7	7	9	14	24	24	40	56	40,0
Zlínský	2	4	3	6	16	12	12	21	75,0
Moravskoslezský	13	28	42	98	104	98	92	54	-41,3
Celkem ČR	221	340	442	473	566	538	638	619	-3,0

Pozn.: Údaje za r. 2017 nezohledňují přibližně 50 ŽH povolených podle ZHH.

Zdroj: MF (2018), zpracováno NMS vždy k 31. 12. daného roku

Nejvyšší počet kasin v přepočtu na 100 tis. obyvatel byl v okrese Teplice (23,4), více než 15 kasin na 100 tis. obyvatel měly také okresy Cheb (17,4), Znojmo (16,7) a Děčín (15,3). Kromě příhraničních okresů s Německem a Rakouskem byly mezi 10 okresy s nejvyšším relativním počtem kasin také okresy Plzeň-město (14,8), Mladá Boleslav (11,8) a Olomouc (11,1) – graf 2-8. Žádné kasino nebylo v 8 okresech: Blansko, Chomutov, Jeseník, Nový Jičín, Písek, Plzeň-jih, Rokycany a Rychnov nad Kněžnou. V celé ČR bylo 5,9 kasina na 100 tis. obyvatel. Největší podíl počtu kasin na počet provozoven s ŽH a/nebo TH byl v okresech Praha (66 %), Teplice (41 %), Olomouc (41 %) a Plzeň (31 %), v celé ČR to bylo 14,7 %.

graf 2-8: Okresy s nejvyšším počtem kasin na 100 tis. obyv. v r. 2017

Pozn.: Údaje za r. 2017 nezohledňují přibližně 50 ŽH povolených podle ZHH.

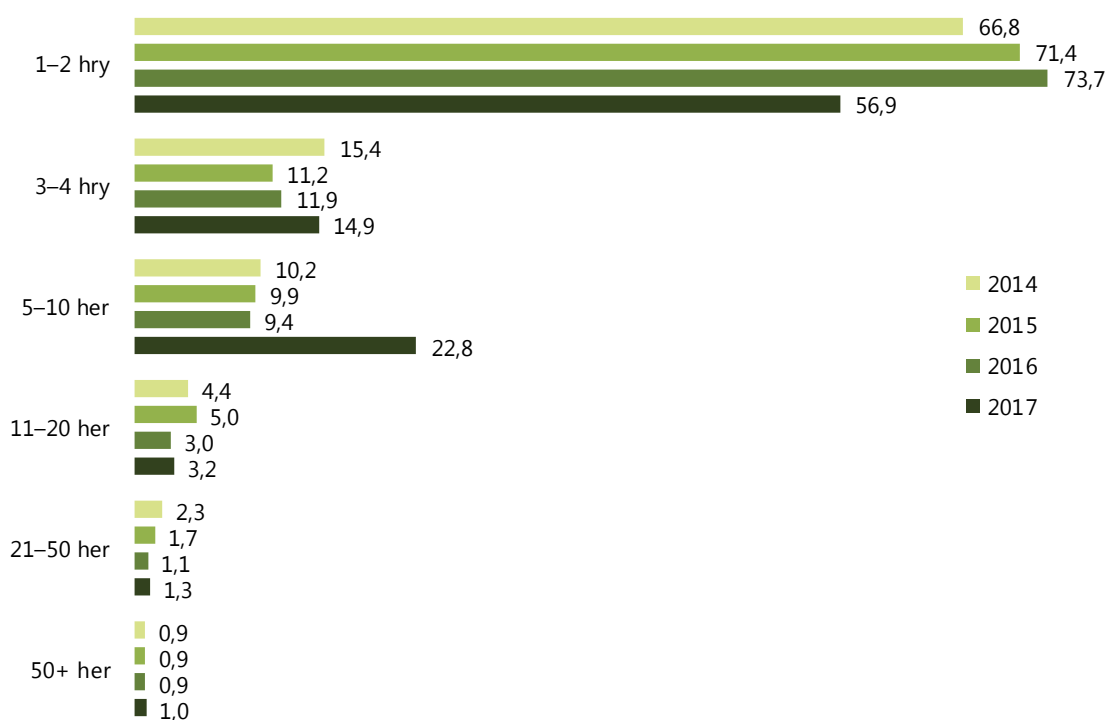
Zdroj: MF (2018), zpracováno NMS

Lze předpokládat, že velký počet kasin byly ve skutečnosti herny, které si nechaly povolit živou hru, aby se na ně nevztahovala regulační opatření platná pro herny, případně aby mohly provozovat VHP povolené MF s možností vyšší sázky (a prohry). Podle počtu povolených ŽH byla největší dvě kasina v Rozvadově na německých hranicích, která měla povoleno 338 her (což bylo 11 % všech povolených ŽH v ČR), resp. 89 ŽH. Přes 50 povolených ŽH měla ještě kasina v Dolním Dvořišti a Chvalovicích na rakouských hranicích, v Praze a v Mariánských Lázních, tj. městě ležícím blízko německých hranic a s vysokým počtem turistů a lázeňských hostů. Všechna kasina s povolením na

více než 15 ŽH jsou buď v Praze, v blízkosti rakouských či německých hranic, nebo v lázeňských městech – tabulka 2-11.

Zatímco v r. 2016 měly téměř tři čtvrtiny kasin povolenu pouze jednu nebo dvě ŽH, v r. 2017 již bylo takových kasin pouze 57 %. Meziročně narostl podíl kasin s povolením na 3 nebo 4 ŽH (z 12 % na 15 %) a 2,5krát se zvýšil podíl kasin s povolením na 5–10 ŽH (z 9 % v r. 2016 na 23 % v r. 2017) – graf 2-9. Důvodem může být snaha etablovat provozovny jako kasino podle ZHH, podle něhož musí mít kasino, které provozuje TH, minimálně 3 stoly živé hry a každý další stůl navíc umožňuje provozovat o 10 TH více.

graf 2-9: Podíl kasin podle počtu povolených živých her v l. 2014–2017, v %

Pozn.: Údaje za r. 2017 nezohledňují 1 tis. TH a 50 ŽH povolených podle ZHH.

Zdroj: MF (2018), zpracováno NMS

Největšími provozovny HH v ČR jsou velká kasina u německých a rakouských hranic. Z 10 kasin s nejvyšším počtem povolených HH jsou tři ve Chvalovicích v okrese Znojmo a dvě v Dolním Dvořišti v okrese Český Krumlov. Nejvíce ŽH má povoleno kasino v Rozvadově v okrese Tachov a nejvíce TH dvě chvalovická kasina – tabulka 2-11.

tabulka 2-11: Kasina s nejvyšším počtem povolených hazardních her k 31. 12. 2017

Obec	Okres	Živé hry	Technické hry	Celkem
Rozvadov	Tachov	338	309	647
Chvalovice	Znojmo	17	540	557
Chvalovice	Znojmo	12	384	396
Aš	Cheb	7	332	339
Chvalovice	Znojmo	66	239	305
Dolní Dvořiště	Český Krumlov	81	194	275
Strážný	Prachatice	30	207	237
Dolní Dvořiště	Český Krumlov	38	174	212
Aš	Cheb	10	190	200
Železná Ruda	Klatovy	14	181	195

Pozn.: Údaje za r. 2017 nezohledňují 1 tis. TH a 50 ŽH povolených podle ZHH.

Zdroj: MF (2018), zpracováno NMS

2.1.4 Technické hry – mezinárodní srovnání

Gaming Technologies Association (GTA) zpracovává každoročně počet TH pro všechny země, pro které jsou údaje dostupné. V absolutních číslech je podle GTA nejvíce herních automatů v Japonsku, kde trhu dominují tzv. pachinkos.²¹ Na druhém místě v počtu TH jsou USA, ale potom už následují evropské země: Itálie, Německo a Španělsko. V přepočtu na počet obyvatel je nejvíce TH v Japonsku, Austrálii a Itálii – tabulka 2-12.

tabulka 2-12: Země s nejvyšším počtem technických her v r. 2016

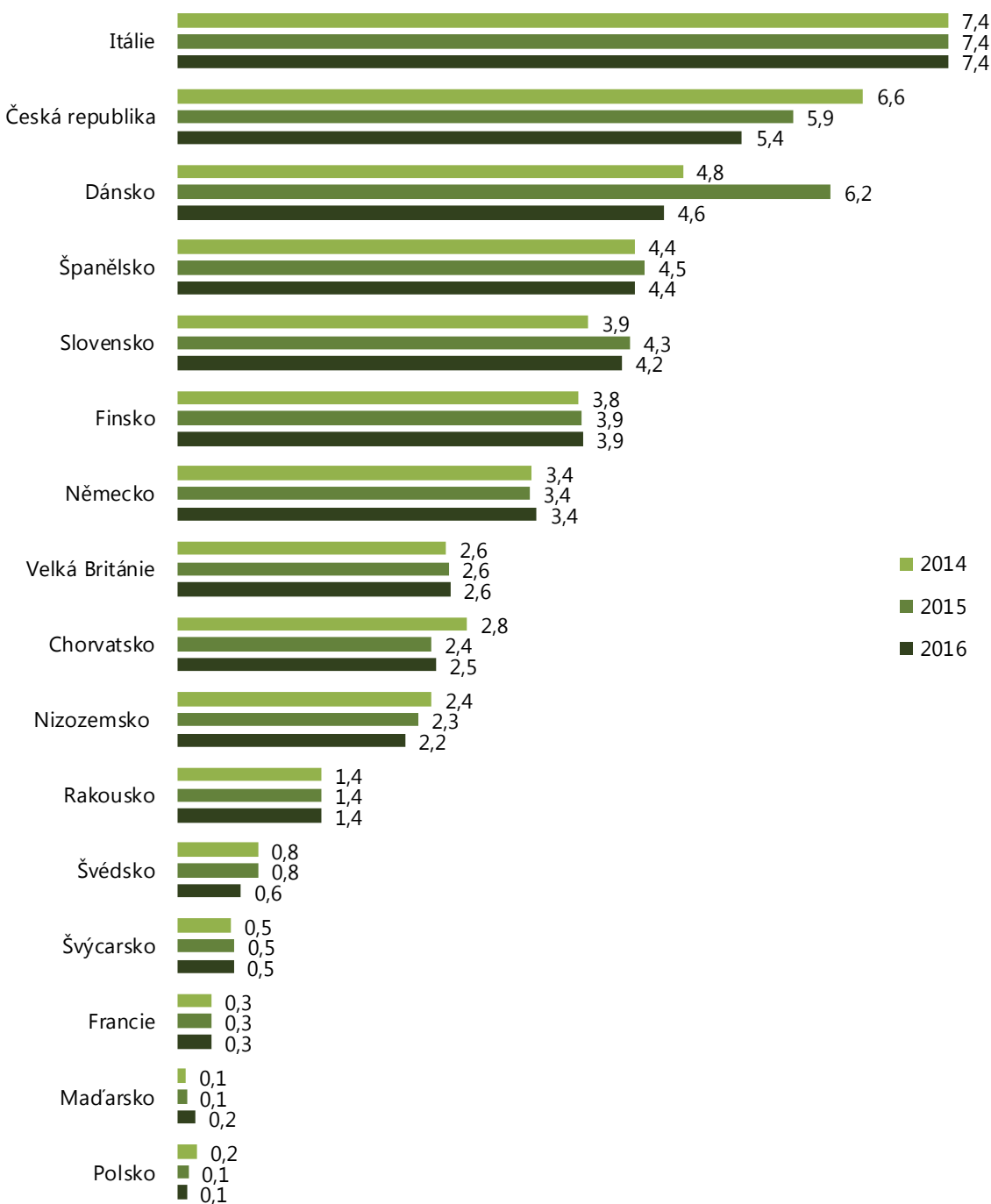
Země	Počet TH	Počet TH na 1000 obyv.
Japonsko	4 575 545	36,1
USA	865 807	2,7
Itálie	456 367	7,4
Německo	277 325	3,4
Španělsko	212 153	4,4
Austrálie	197 122	8,1
Velká Británie	167 839	2,6
Kanada	98 902	2,7
Argentina	98 717	2,2
Mexiko	90 000	0,7

Zdroj: Ziolkowski S. (2017)

V Evropě mělo nejvíce TH na počet obyvatel v r. 2016 kasiny proslavené Monako (32,4 TH na 1000 obyvatel), následovala Itálie (7,4) a Česká republika s 5,4 TH na 1000 obyvatel. Velmi málo evidovaných TH mají 2 země visegrádské čtyřky – Maďarsko a Polsko (0,2, resp. 0,1). Srovnání počtu TH na 1000 obyvatel u vybraných evropských zemí ukazuje graf 2-10. Zatímco většina zemí měla během l. 2014–2016 poměrně stabilní počet TH na počet obyvatel, u ČR je patrný dlouhodobý pokles.

²¹ Pachinkos jsou herní automaty podobné pinballu, kde sázkou i výhrou jsou malé kuličky. Ty se nakupují za peníze a mohou být vyměněny za věcné ceny nebo peníze.

graf 2-10: Srovnání vybraných evropských zemí podle počtu TH na 1000 obyv. v l. 2014–2016

Zdroj: Ziolkowski S. (2017)

2.1.5 Kurzové sázky

K 31. 12. 2017 provozovalo land-based kurzové sázky (KS) 9 společností, což je o 3 méně než v r. 2016. Podle MF bylo k 31. 12. 2017 v ČR celkem 5,6 tis. provozoven, ve kterých bylo možno podat KS. Tento počet je vzhledem k nepřesné evidenci pravděpodobně značně nadhodnocen, zdá se však, že počet provozoven s KS se snižuje. Z land-based trhu s KS v r. 2017 odešla např. Sazka, která ukončila provozování KS na téměř 900 místech, ale nadále provozuje on-line KS.

Velká většina kurzového sázení probíhá v on-line prostředí. Povolení provozovat KS on-line mělo k 1. 1. 2018 celkem 11 společností, z toho 9 povolení bylo podle ZoL a 2 povolení byla podle ZHH. Pouze 8 společností na povolených stránkách on-line KS k 23. 2. 2018 skutečně provozovalo. Maltská společnost REEL Spain zůstává první a jedinou zahraniční společností, která v ČR v r. 2017 provozovala povolené on-line KS – tabulka 2-13.

tabulka 2-13: Provozovatelé on-line kurzových sázek k 1. 1. 2018

Provozovatel	Sídlo	Povolení podle	Webová adresa	Provozování*
3E Projekt	ČR	ZoL	3eprojekt.cz	Ne
Fortuna Game	ČR	ZoL	ifortuna.cz	Ano
Chance	ČR	ZoL	chance.cz	Ano
Lucky Money	ČR	ZoL	starliga.cz	Ne
Maxi-Tip	ČR	ZHH	maxitip.cz	Ano
REEL Spain	Malta	ZHH	betstars.cz	Ano
Sazka	ČR	ZoL	sazkabet.cz	Ano
Slot Group	ČR	ZoL	czechbet.cz	Ne
Synot Tip	ČR	ZoL	synotip.cz	Ano
Tipsport.net	ČR	ZoL	tipsport.cz	Ano
Victoria-Tip	ČR	ZoL	victoriatip.cz	Ano

Pozn.: * Provozování on-line kurzových sázek na uvedených stránkách k 23. 2. 2018.

Zdroj: MF (2018)

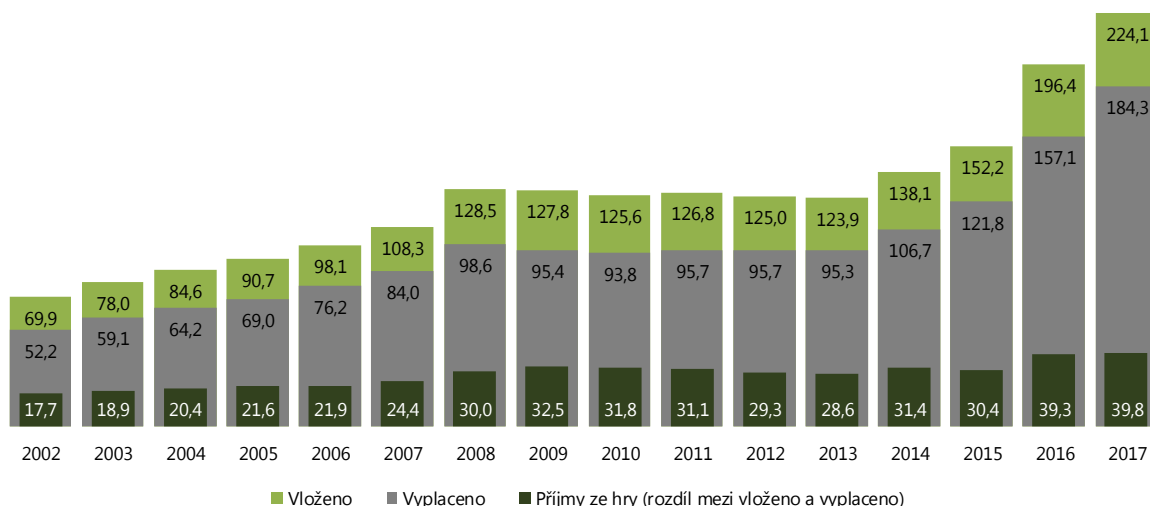
2.2 Ekonomické ukazatele

2.2.1 Objem a struktura trhu s hazardními hrami

Hráči v r. 2017 prohráli v hazardních hrách (HH) v ČR celkem 39,8 mld. Kč. Do HH vložili 224,1 mld. Kč a na výhrách jim bylo vyplaceno 184,3 mld. Kč. Výše uvedené údaje o vložených a vyplacených částkách se týkají skutečně vložených a skutečně vyplacených peněz (tzv. in a out), jejich rozdíl je hrubým příjmem provozovatelů ze hry (a souhrnem částek prohraných hráčů).²²

V období 2002–2009 objem trhu měřený množstvím peněz prohraných v HH vzrostl o 84 % na 32,5 mld. Kč, poté mírně klesal až do r. 2013. K velmi výraznému navýšení došlo v r. 2016. V r. 2016 dosáhla celková výše proher 39,3 mld. Kč (meziroční nárůst o 29,3 %), v r. 2017 to bylo 39,8 mld. Kč (meziroční nárůst 1 %). Daleko výrazněji v r. 2017 vzrostl objem peněz vložených do hry, který se meziročně zvětšil o 14 % na 224,1 mld. Kč. Za poslední dva roky vzrostl téměř o polovinu (o 47 %) – graf 2-11.

graf 2-11: Objem trhu s hazardními hrami v ČR v l. 2002–2017, v mld. Kč

Zdroj: MF (2018), zpracováno NMS

Ekonomické ukazatele podle jednotlivých typů HH v r. 2017 ukazuje tabulka 2-14, údaje jsou seřazeny podle podílu typů HH na celkových příjmech ze hry (ekonomické ukazatele za

²² Jiný ukazatel, tzv. bet a win, zahrnuje i ty peníze, které hráč vyhraje v průběhu hry, nenechá si je fyzicky vyplatit, ale zvýší si o ně svůj kredit pro další sázky.

I. 2013–2016 podle jednotlivých typů her jsou uvedeny v přílohách – tabulka 9-4, tabulka 9-5, tabulka 9-6 a tabulka 9-7). Nejvyšší podíl příjmů ze hry připadl na technické hry (TH) v prostředí land-based, které tvořily 56 % trhu a utržily 22,4 mld. Kč, což je o 2,6 mld. Kč méně než v r. 2016, ale o 4,1 mld. více než v r. 2015. Kurzové sázky (KS) on-line tvořily 16 % trhu s příjmem 6,2 mld. Kč (o 1,0 mld. Kč více než v r. 2016) a loterie land-based tvořily 14 % trhu s příjmem cca 5,5 mld. Kč. Následovaly TH on-line, které začaly být povolovány až v r. 2017, a živé hry (ŽH) land-based (obě 5 %), KS land-based (3 %) a loterie on-line (1 %).

Bez rozlišování HH na land-based a on-line zaujímaly TH 62 % trhu, KS 19 %, loterie 15 % a ŽH 5 % trhu, měřeno příjmy provozovatelů ze hry. Ostatní typy HH zaujímaly okrajový podíl. V land-based prostředí bylo prohráno 78 % všech peněz prohraných v HH v r. 2017 a v on-line prostředí 22 %.

Hráčům TH se v r. 2017 na výhrách vrátilo (tzv. výherní podíl) 81 % vkladů do hry, výrazně vyšší byl výherní podíl u TH on-line (87 %). Nejvyšší výherní podíl z významných typů HH měly KS (89 %) a ŽH (88 %), nejnižší měly loterie (53 %). HH on-line měly větší výherní podíl než HH land-based (89 %, resp. 79 %), což bylo způsobeno zejména vysokým výherním podílem u KS on-line (90 %).

tabulka 2-14: Celkový objem peněz vložených do hry a vyplacených na výhrách podle typu hry v r. 2017

Typ hazardní hry	Vloženo		Vyplaceno		Příjmy ze hry		Výherní podíl* (%)
	mil. Kč	Podíl (%)	mil. Kč	Podíl (%)	mil. Kč	Podíl (%)	
Technické hry land-based	114 562	51,1	92 177	50,0	22 385	56,3	80,5
Kurzové sázky on-line	58 745	26,2	52 566	28,5	6 179	15,5	89,5
Loterie land-based	11 561	5,2	6 081	3,3	5 481	13,8	52,6
Technické hry on-line	15 672	7,0	13 670	7,4	2 001	5,0	87,2
Živé hry land-based	12 870	5,7	10 879	5,9	1 991	5,0	84,5
Kurzové sázky land-based	5 826	2,6	4 601	2,5	1 228	3,1	79,0
Loterie on-line	844	0,4	467	0,3	377	0,9	55,4
Živé hry on-line	3 989	1,8	3 870	2,1	120	0,3	97,0
Bingo land-based	31	0,0	23	0,0	8	0,0	75,0
Totalizátorové hry land-based	8	0,0	5	0,0	3	0,0	63,8
Tomboly land-based	0	0,0	0	0,0	0	0,0	9,8
Karetní turnaje malého rozsahu land-based	1	0,0	1	0,0	0	0,0	94,8
Totalizátorové hry on-line	0	0,0	0	0,0	0	0,0	–
Bingo on-line	0	0,0	0	0,0	0	0,0	–
Technické hry celkem	130 234	58,1	105 847	57,4	24 387	61,3	81,3
Kurzové sázky celkem	64 571	28,8	57 167	31,0	7 407	18,6	88,5
Loterie celkem	12 405	5,5	6 549	3,6	5 858	14,7	52,8
Živé hry celkem	16 860	7,5	14 749	8,0	2 111	5,3	87,5
Land-based celkem	144 859	64,6	113 768	61,7	31 096	78,2	78,5
On-line celkem	79 250	35,4	70 573	38,3	8 677	21,8	89,1
Celkem	224 108	100,0	184 341	100,0	39 773	100,0	82,3

Pozn.: Uvedené příjmy ze hry u některých typů HH a celkově přesně neodpovídají rozdílu mezi vloženými penězi do hry a vyplacenými výhrami. To je způsobeno buď tím, že rozdíl mezi přijatými vklady a vyplacenými výhrami byl u některých provozovatelů záporný (v takovém případě se příjmy ze hry u daného provozovatele uvádí jako nulové), nebo tím, že někteří provozovatelé chybně uvedli údaje v přiznáních (to bude napraveno dodatečným daňovým přiznáním se správnými údaji či v doměřovacím řízení). * podíl vyplaceno/vloženo

Zdroj: MF (2018), zpracováno NMS

Zatímco v r. 2016 se příjmy provozovatelů ze hry meziročně zvýšily u všech typů HH a celý trh s HH vzrostl o 29 %, v r. 2017 vzrostl trh s HH celkově pouze o 1 %.

Meziroční nárůst byl v r. 2017 zaznamenán u ŽH land-based (o 27 %) a s přispěním legálního trhu s ŽH on-line, který v ČR vznikl v r. 2017, byl nárůst u ŽH celkem 34 %. Dlouhodobě roste trh s KS on-line, ve kterých hráči v r. 2017 prohráli o 19 % více než před rokem a za posledních 5 let se tato část trhu s HH více než ztrojnásobila.

Ostatní typy HH zaznamenaly v r. 2017 pokles. U TH land-based to bylo 10 %, ale vzhledem ke vzniku legálního trhu s TH on-line byl pokles u TH celkem pouze 2 %. Loterie land-based poklesly meziročně o 10 %, ale v posledních 5 letech u nich byl zaznamenán nárůst o 56 %. Dlouhodobě klesá objem prohraných peněz v KS land-based, v r. 2017 to bylo o 19 %, za posledních 5 let byl

pokles 40 % – důvodem je to, že se hráči KS přesouvají do on-line prostředí. V r. 2017 se meziročně zmenšil trh s HH land-based, a to o 9 %, poměrně se však zvětšil trh s HH on-line. Za poslední 3 roky on-line trh vzrostl o 161 % – tabulka 2-15.

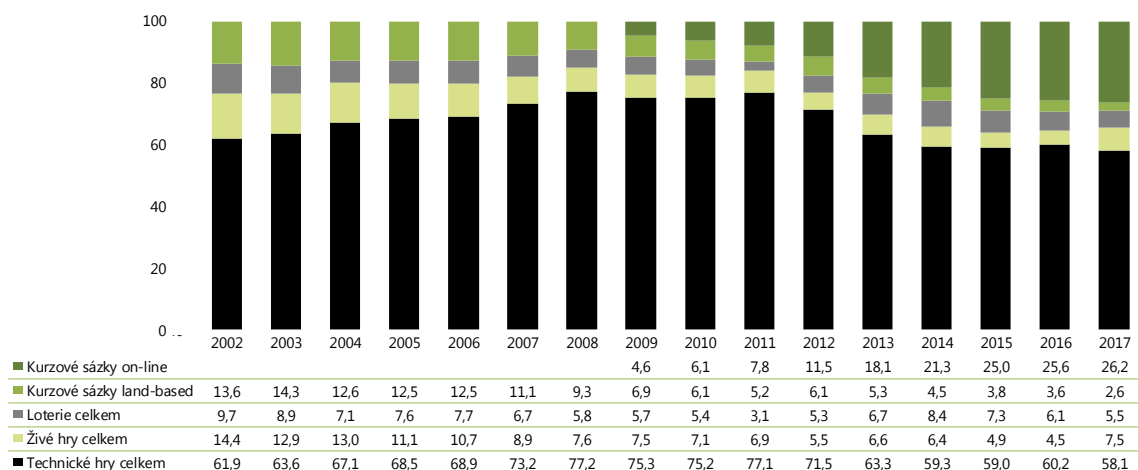
tabulka 2-15: Změna objemu příjmu provozovatelů podle jednotlivých typů HH v l. 2012–2017, v %

Typ hazardní hry	Změna za 1 rok 2015–2016	Změna za 1 rok 2016–2017	Změna za 3 roky 2014–2017	Změna za 5 let 2012–2017
Technické hry land-based	36,3	-10,3	10,4	9,1
Kurzové sázky on-line	24,6	18,8	85,8	217,8
Loterie land-based	12,7	-10,1	19,4	56,0
Živé hry land-based	53,1	26,8	42,6	52,1
Kurzové sázky land-based	1,5	-18,7	-30,7	-39,5
Bingo land-based	13,3	7,4	25,2	25,3
Technické hry celkem	36,3	-2,3	20,2	18,9
Kurzové sázky celkem	18,6	10,4	45,3	86,4
Loterie celkem	12,7	-3,9	27,6	66,8
Živé hry celkem	53,1	34,4	51,2	61,3
Land-based celkem	30,1	-8,9	10,9	13,6
On-line celkem	24,6	66,9	160,8	346,3
Celkem	29,3	1,1	26,8	35,7

Zdroj: MF (2018), zpracováno NMS

Z hlediska objemu vkladů do HH je patrný velký rozmach KS on-line, které v r. 2008 v ČR ještě nebyly oficiálně provozovány, ale v r. 2016 již byla více než čtvrtina (26 %) všech vkladů do HH vložena do KS on-line. Od r. 2008 zřetelně klesá podíl KS land-based, ten byl v r. 2017 přibližně třikrát menší než v r. 2008 (3 %, resp. 9 %). Svoji dominanci na trhu od r. 2011 postupně ztrácejí TH, jejichž podíl klesl z více než tři čtvrtin (77 %) v r. 2011 na 58 % v r. 2017. V r. 2017 došlo ke zvratu u dlouhodobě klesajícího podílu ŽH, tento podíl v l. 2002–2016 klesl ze 14 % na 5 %, ale v r. 2017 vzrostl na 8 %. Podíl loterií se mezi l. 2002 a 2011 snížil z 10 % na 3 %, poté tři roky rostl na 8 % v r. 2014, v r. 2017 byl tento podíl 6 % – graf 2-12.

graf 2-12: Vývoj podílů typů hazardních her na trhu podle vkladů do hry v l. 2002–2017, v %

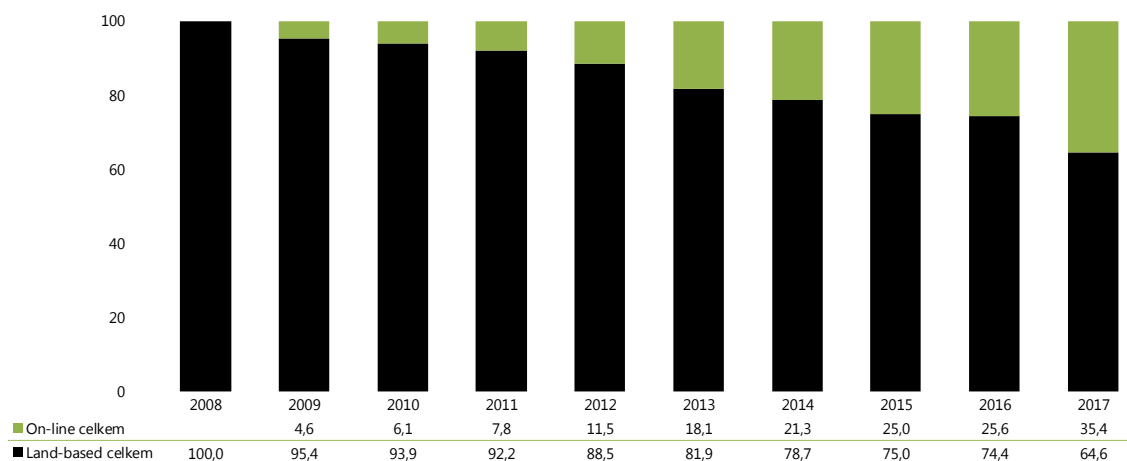

Pozn.: Údaje u kurzových sázek do r. 2016 včetně zahrnují kurzové sázky, dostihy a totalizátorové hry. Údaje u živých her do r. 2016 včetně zahrnují živé hry v kasinu a karetní turnaje v kasinu. Údaje u loterií do r. 2016 včetně zahrnují peněžité a věcné loterie, číselné loterie, okamžité loterie a tomboly. Údaje u technických her do r. 2016 zahrnují všechny druhy technických her, které rozlišoval ZoL (IVT, VHP, CLS, LLS, EMR). Od r. 2017 již ZHH rozlišuje pouze kategorii technická hra, do které patří zejména válcové hry, ale i elektromechanická ruleta (EMR). Údaje pro bingo do r. 2016 nejsou uvedeny. Tombola, totalizátorová hra, malý karetní turnaj a bingo byly v r. 2017 zcela marginální.

Zdroj: MF (2018), zpracováno NMS

Roste podíl peněz vložených do HH on-line. V r. 2011 byla do HH on-line vložena méně než desetina (8 %) všech peněz vložených do HH, v r. 2016 již to byla více než čtvrtina (26 %) a v r. 2017 více než třetina (35 %) – graf 2-13.

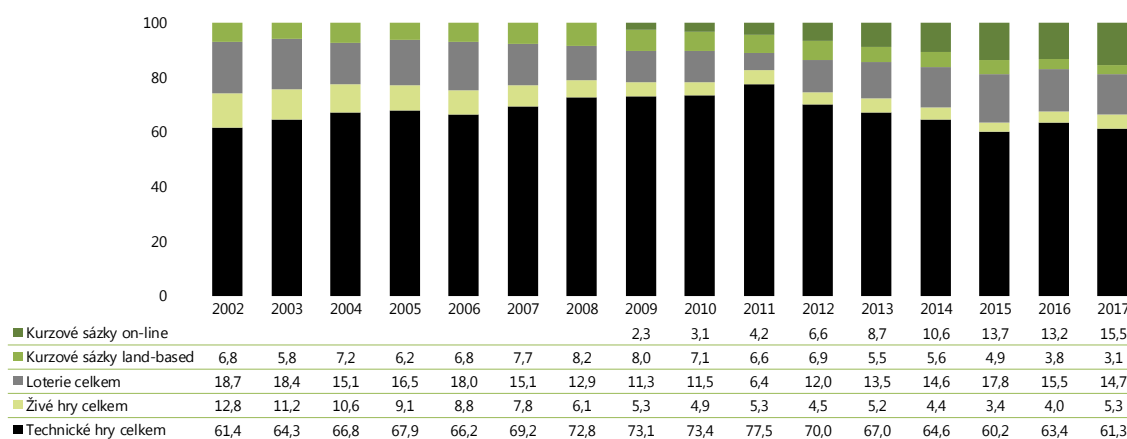
graf 2-13: Vývoj podílů land-based a on-line hazardních her na trhu podle vkladů do hry v l. 2008–2017, v %

Zdroj: MF (2018), zpracováno NMS

Při pohledu na vývoj podílů jednotlivých typů hazardních her na trhu podle příjmů provozovatelů (prohraných peněz) je patrný dlouhodobý růst podílu KS on-line, které i když v r. 2008 ještě nebyly oficiálně provozovány, měly v r. 2017 již 16 % trhu. Podíl KS land-based klesl mezi l. 2009 a 2017 z 8 % na 3 %. Podíl loterií se v l. 2002–2010 snížil z 19 % na 12 %, v r. 2011, kdy zbankrotovala Sazka, měly loterie svůj krizový rok a jejich podíl byl pouze 6 %. Do r. 2015 se tento podíl zvýšil na 18 %, v r. 2017 tvořil 15 %. Podíl TH se v l. 2002–2017 držel nad 60 %. Z 61 % v r. 2002 vzrostl na 78 % v r. 2011, od té doby klesl na 61 % v r. 2017. Podíl ŽH byl nejvyšší v r. 2002 (13 %), poté se snižoval až do r. 2015 na 3 %, v posledních dvou letech vzrostl, a to na 5 % v r. 2017 – graf 2-14.

graf 2-14: Vývoj podílů typů hazardních her na trhu podle příjmů ze hry v l. 2002–2017, v %

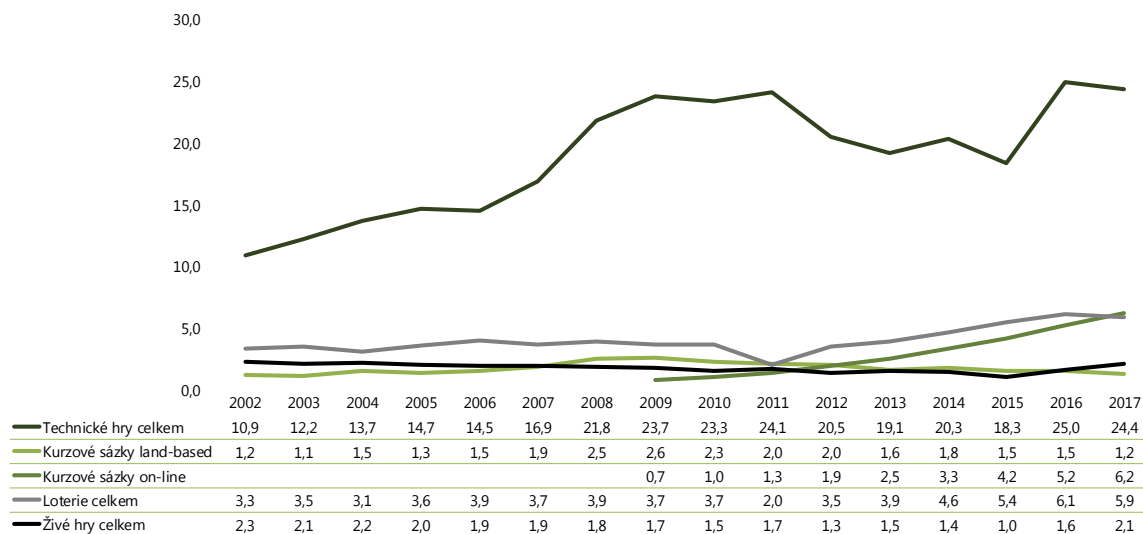
Pozn.: Údaje u kurzových sázek do r. 2016 včetně zahrnují kurzové sázky, dostihy a totalizátorové hry. Údaje u živých her do r. 2016 včetně zahrnují živé hry v kasinu a karetní turnaje v kasinu. Údaje u loterií do r. 2016 včetně zahrnují peněžité a věcné loterie, číselné loterie, okamžité loterie a tomboly. Údaje u technických her do r. 2016 zahrnují všechny druhy technických her, které rozlišoval ZoL (IVT, VHP, CLS, LLS, EMR). Od r. 2017 již ZHH rozlišuje pouze kategorii technická hra, do které patří zejména válcové hry, ale i elektromechanická ruleta (EMR). Údaje pro bingo do r. 2016 nejsou uvedeny. Tombola, totalizátorová hra, malý karetní turnaj a bingo byly v r. 2017 zcela marginální.

Zdroj: MF (2018), zpracováno NMS

Následující graf 2-15 znázorňuje vývoj trhu s hazardními hrami v posledních 16 letech podle typu HH v absolutních hodnotách příjmů provozovatelů ze hry. Objem peněz, které hráči prohráli v KS on-line od r. 2008, kdy ještě nebyly na legálním trhu, rychle roste: zatímco v l. 2009 a 2010 v nich hráči prohráli méně než 1 mld. Kč, v r. 2014 tato částka překročila 3 mld. Kč a v r. 2017 dosáhla 6,2 mld. Kč. Objem peněz prohraných ročně v TH rostl do r. 2011, kdy to bylo 24,1 mld. Kč, ale poté poklesl až na 18,3 mld. Kč v r. 2015, v r. 2016 došlo ke skokovému zvýšení na 25,0 mld. Kč a v r. 2017 ke snížení na 24,4 mld. Kč. V r. 2017 připadalo 9 % z celkové částky prohrané v TH na nově povolené TH on-line. I přes mírný pokles v r. 2017 roste od r. 2011 objem peněz prohraných v loteriích, za 6 let došlo téměř ke ztrojnásobení na 5,9 mld. Kč v r. 2017. Za poslední 2 roky se po

předchozím dlouhodobém poklesu více než zdvojnásobila roční částka prohraná v ŽH, v r. 2017 to bylo 2,1 mld. Kč.

graf 2-15: Vývoj příjmů ze hry u vybraných typů hazardních her v l. 2002–2017, v mld. Kč

Pozn.: Údaje u kurzových sázek do r. 2016 včetně zahrnují kurzové sázky, dostihy a totalizátorové hry. Údaje u živých her do r. 2016 včetně zahrnují živé hry v kasinu a karetní turnaje v kasinu. Údaje u loterií do r. 2016 včetně zahrnují peněžité a věcné loterie, číselné loterie, okamžité loterie a tomboly. Údaje u technických her do r. 2016 zahrnují všechny druhy technických her, které rozlišoval ZoL (IVT, VHP, CLS, LLS, EMR). Od r. 2017 již ZHH rozlišuje pouze kategorii technická hra, do které patří zejména válcové hry, ale i elektromechanická ruleta (EMR). Údaje pro bingo do r. 2016 nejsou uvedeny. Tombola, totalizátorová hra, malý karetní turnaj a bingo byly v r. 2017 zcela marginální.

Zdroj: MF (2018), zpracováno NMS

2.2.2 Výběr daně z hazardních her

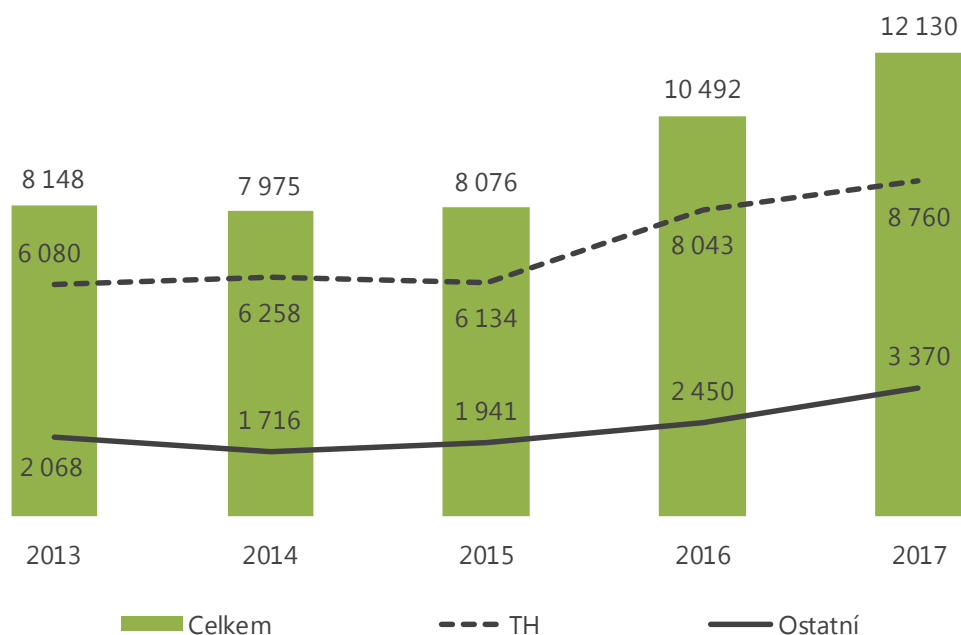
V l. 2013–2015 se celkový objem odvodů z příjmů získaných provozováním HH (de facto daně z hazardních her) pohyboval ve výši přibližně 8 mld. Kč a v r. 2016 došlo k jeho zvětšení na 10,5 mld. Kč. V r. 2017 růst pokračoval, a to na 12,1 mld. Kč, což představuje meziroční zvýšení o 1,6 mld. Kč (16 %).

Nárůst daňového inkasa jde na vrub jak růstu příjmu provozovatelů, tak zvýšení daňové sazby a změnám ve způsobu zdanění v posledních 2 letech²³ – blíže viz kapitola Zdanění hazardních her, str. 15.

Rozděleno podle jednotlivých typů HH, roční příjmy ze zdanění TH se za poslední 2 roky (od r. 2015) zvýšily o 43 % a meziročně o 9 % na 8,8 mld. Kč v r. 2017. Ještě výrazněji stouply příjmy z ostatních HH – meziročně o 38 % a od r. 2015 téměř o tři čtvrtiny (74 %) na 3,4 mld. Kč – graf 2-16. Příjmy veřejných rozpočtů z hazardního hraní v r. 2017 činily 1146 Kč na obyvatele, to je o 154 Kč (16 %) více než v r. 2016 a o 381 Kč (50 %) více než v r. 2015.

²³ Daňové příjmy z HH v daném roce jsou tvořeny daňovými příjmy za 4. čtvrtletí předchozího roku a první 3 čtvrtletí daného roku. V r. 2017 tedy byly daňové příjmy tvořeny daní z hazardních her za 1. až 3. čtvrtletí 2017 a odvodem z loterií a jiných podobných her za 4. čtvrtletí 2016. Na zvýšení daňového inkasa v r. 2017 se tak částečně podílel i výrazný nárůst trhu s HH v r. 2016.

graf 2-16: Odvody z TH a ostatních hazardních her v l. 2013–2017, v mil. Kč

Zdroj: MF (2018), zpracováno NMS

V posledních 2 letech výrazně narostly celkové příjmy obecních rozpočtů i státního rozpočtu. Zatímco příjmy obcí vzrostly v l. 2015–2017 o 21 % na 6,7 mld. Kč, příjmy státního rozpočtu vzrostly v tomto období o 112 %, v r. 2017 byly 5,5 mld. Kč, tedy více než dvojnásobek příjmů v r. 2015. Obecní rozpočty získaly 5,6 mld. (85 %) z TH a 1,0 mld. (15 %) z ostatních HH. I státní rozpočet získal většinu z TH, bylo to 3,1 mld. Kč (57 %), z ostatních HH získal 2,4 mld. Kč (43 %). Vývoj příjmů z odvodů z HH podle typu rozpočtu ukazuje tabulka 2-16.

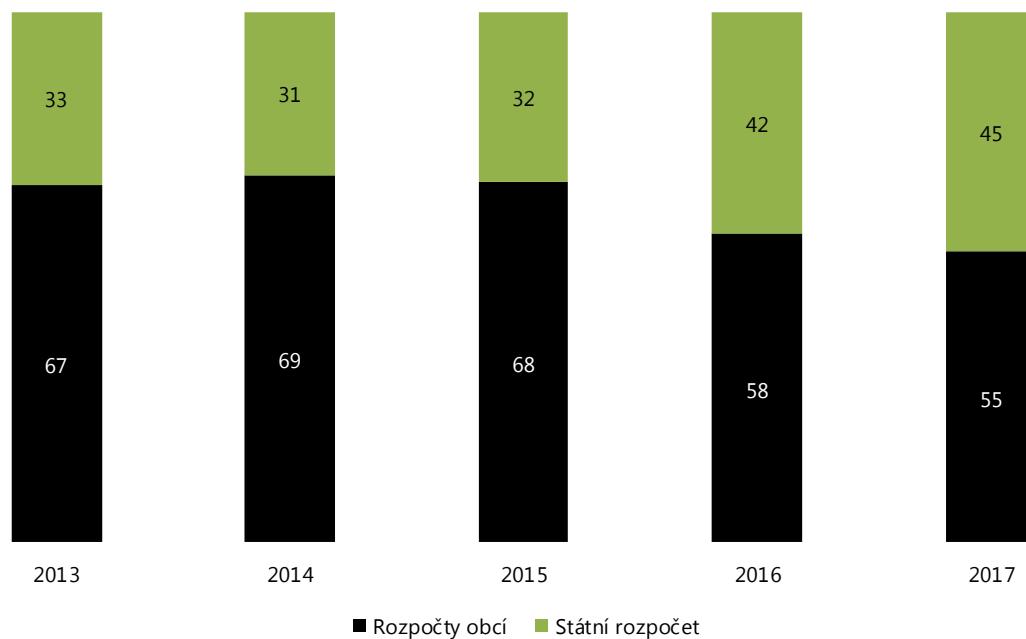
Zatímco v l. 2013–2015 dostával stát z daně z HH přibližně třetinu, v r. 2017 to bylo 45 %. V r. 2017 bylo odvedeno přibližně 5,5 mld. Kč do státního rozpočtu a 6,7 mld. Kč do obecních rozpočtů – graf 2-17.

tabulka 2-16: Odvody z hazardních her do státního rozpočtu a obecních rozpočtů v l. 2013–2017, v mil. Kč

Odvody z hazardních her	2013	2014	2015	2016	2017	Změna 2016–2017 (%)	Změna 2014–2017 (%)
Rozpočty obcí							
> TH	4 878	5 015	4 905	5 369	5 645	5,1	15,1
> ostatní HH	621	512	583	735	1 010	37,4	73,1
> celkem	5 499	5 527	5 488	6 104	6 655	9,0	21,3
Státní rozpočet							
> TH	1 202	1 243	1 230	2 673	3 115	16,5	153,4
> ostatní HH	1 447	1 204	1 358	1 715	2 360	37,6	73,8
> celkem	2 650	2 447	2 587	4 388	5 475	24,8	111,6
Veřejné rozpočty celkem							
> TH	6 080	6 258	6 134	8 043	8 760	8,9	42,8
> ostatní HH	2 068	1 716	1 941	2 450	3 370	37,6	73,6
> celkem	8 148	7 975	8 076	10 492	12 130	15,6	50,2

Zdroj: MF (2018), zpracováno NMS

graf 2-17: Podíl státního rozpočtu a obecních rozpočtů na celkových příjmech veřejných rozpočtů ze zdanění HH v l. 2013–2017, v %

Zdroj: MF (2018), zpracováno NMS

Celkové příjmy obecních rozpočtů z HH v r. 2017 rozdělené podle krajů ukazuje tabulka 2-17. Přestože Praha měla v r. 2017 z odvodů z hazardního hraní téměř o 100 mil. Kč méně než v r. 2016, její daňové příjmy z HH ve výši 843 mil. Kč představovaly nejvyšší částku ze všech krajů ČR v r. 2017, zejména kvůli vyššímu příjmu z daní z ostatních HH, což souvisí s přerozdělením podle pravidel rozpočtového určení daní z příjmu právnických osob. Následovaly obce v krajích Jihomoravském (712 mil. Kč), Středočeském (710 mil. Kč) a Moravskoslezském (645 mil. Kč.), nejméně inkasovaly obce v krajích Pardubickém a Královéhradeckém (oba 281 mil. Kč).

tabulka 2-17: Příjmy obecních rozpočtů z odvodů z hazardních her v r. 2017 podle krajů

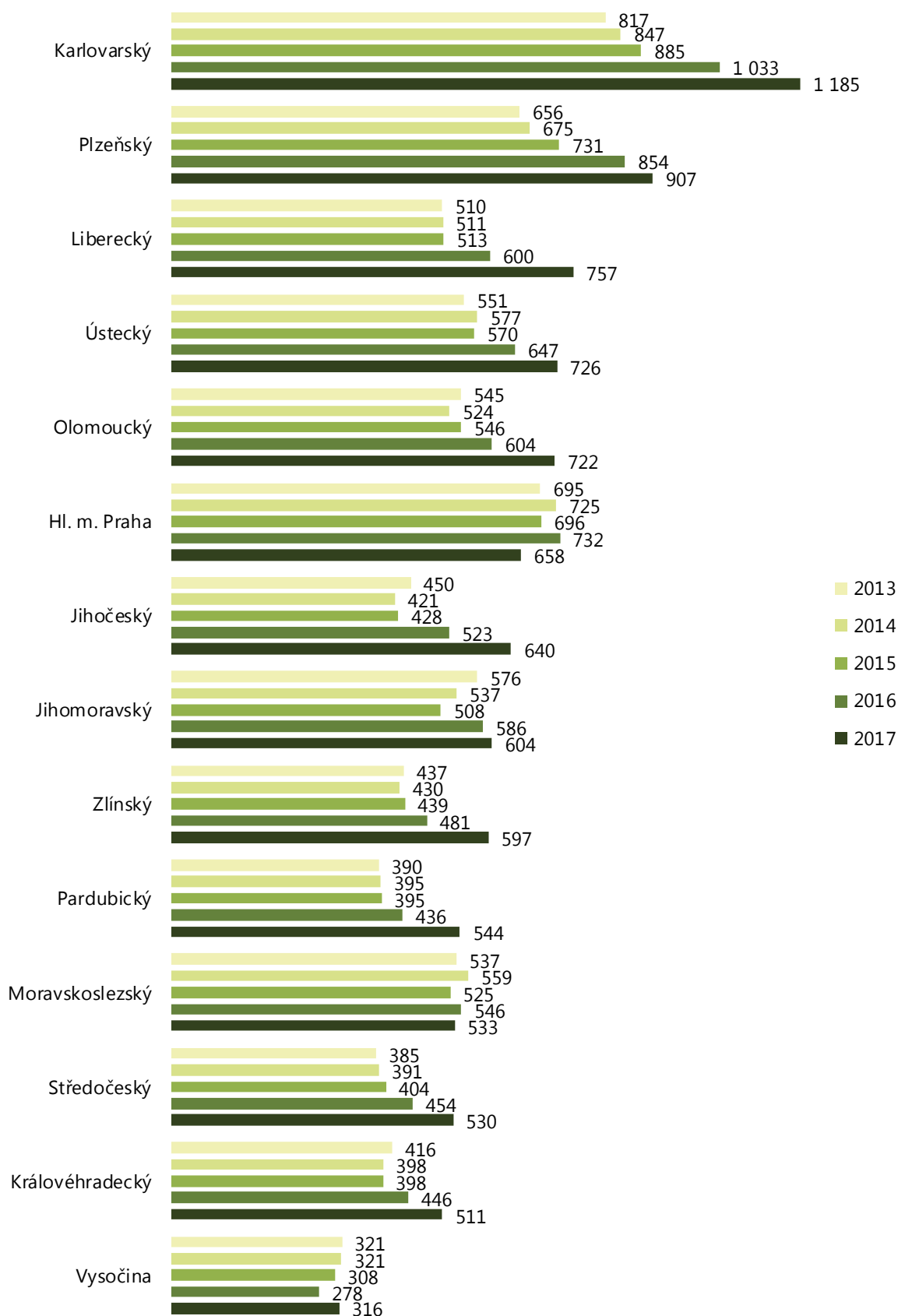
Kraj	Technické hry (mil. Kč)	Ostatní hazardní hry (mil. Kč)	Celkem (mil. Kč)	Celkem přepočteno na 1 obyvatele (Kč)
Hl. m. Praha	553 137	289 879	843 016	658
Středočeský	615 308	94 789	710 097	530
Jihočeský	361 703	47 330	409 033	640
Plzeňský	471 759	52 793	524 551	907
Karlovarský	330 394	21 369	351 763	1 185
Ústecký	537 365	59 094	596 458	726
Liberecký	301 511	32 125	333 636	757
Královéhradecký	241 768	39 545	281 313	511
Pardubický	243 979	37 186	281 166	544
Vysočina	123 838	36 955	160 793	316
Jihomoravský	604 904	107 169	712 072	604
Olomoucký	412 264	45 464	457 728	722
Zlínský	307 008	41 225	348 234	597
Moravskoslezský	539 823	105 062	644 886	533
Celkem ČR	5 644 761	1 009 984	6 654 745	629

Zdroj: MF (2018), zpracováno NMS

Příjmy se meziročně snížily pouze pro Prahu (o 10 %) a obce v Moravskoslezském kraji (o 3 %), u všech ostatních krajů s výjimkou krajů Jihomoravského a Plzeňského dokonce vzrostly o více než 10 %. Nejvíce to bylo u kraje Libereckého (26 %), Pardubického (25 %), Zlínského (24 %) a Jihočeského (23 %). Příjmy obcí rostou již od r. 2015 – za poslední dvouleté období se zvýšily u všech krajů kromě Prahy, u Jihočeského a Libereckého kraje to bylo dokonce téměř o polovinu. V přepočtu na jednoho obyvatele dostaly nejvíce obce v Karlovarském a Plzeňském kraji (1185 Kč,

resp. 907 Kč na 1 obyvatele), ve čtyřech krajích to bylo mezi 500 a 550 Kč – v Královéhradeckém (511 Kč), Středočeském (530 Kč), Moravskoslezském (533 Kč) a Pardubickém (544 Kč). Úplně nejméně získaly stejně jako v r. 2016 obce v kraji Vysočina (316 Kč) – graf 2-18.

graf 2-18: Příjmy obecních rozpočtů z odvodů z hazardních her v přepočtu na 1 obyvatele v l. 2013–2017, podle krajů, v Kč

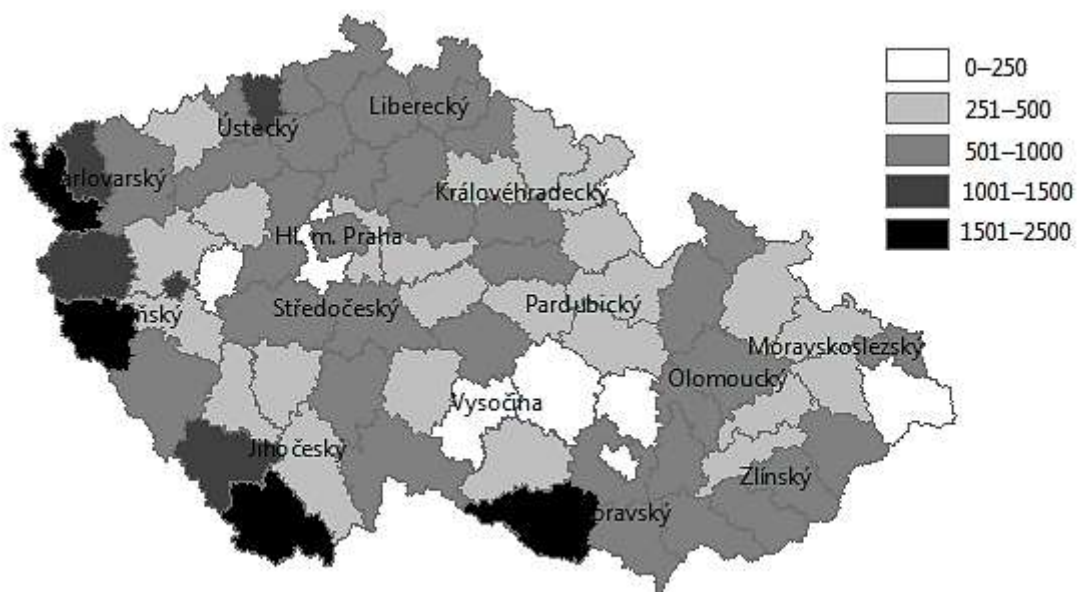

Zdroj: MF (2018), zpracováno NMS

Rozděleno podle okresů, vykazují nejvyšší příjmy do obecních rozpočtů z odvodů z HH v přepočtu na počet obyvatel stejně jako v předchozích letech obce v okresech Znojmo a Domažlice – jejich průměrné příjmy za r. 2017 přesáhly 2 tis. Kč na 1 obyvatele, což představuje více než trojnásobek průměrných obecních daňových příjmů z HH na 1 obyvatele v ČR (629 Kč). Dvojnásobek přesáhly ještě obce v okresech Cheb, Český Krumlov, Tachov a Prachatice. Ve všech případech jde o okresy na hranicích s Německem nebo Rakouskem. Kromě příhraničních okresů jsou mezi 10 okresy s nejvyššími relativními obecními příjmy ještě okresy Plzeň-město a Olomouc. Okres Olomouc v první desítku vystřídal okres Ostrava-město, který v r. 2017 zaznamenal pokles příjmů o 22 %. V posledních 3 letech zaznamenal největší nárůst okres Prachatice – průměrné příjmy obcí na obyvatele se v něm zvýšily o 148 % – tabulka 2-18.

Příjmy z odvodů z HH do obecních rozpočtů na 1 obyvatele v r. 2017 podle okresů ukazuje mapa 2-2 a trendy v l. 2013–2017 podrobně tabulka 9-8 v příloze.

mapa 2-2: Příjmy z odvodů z hazardních her do obecních rozpočtů na 1 obyvatele podle okresů v r. 2017, v Kč

Zdroj: MF (2018), zpracováno NMS

tabulka 2-18: Okresy s nejvyššími příjmy obecních rozpočtů z odvodů z hazardních her na 1 obyvatele v l. 2013–2017, v Kč

Okres	2013	2014	2015	2016	2017	Změna 2016/2017 (%)	Změna 2014/2017 (%)
Znojmo	1 227	1 468	1 782	2 626	2 266	-14	54
Domažlice	1 458	1 780	2 131	2 489	2 104	-15	18
Cheb	1 076	1 152	1 254	1 548	1 677	8	46
Český Krumlov	1 070	1 072	1 157	1 568	1 624	4	52
Tachov	1 013	1 039	1 092	1 405	1 340	-5	29
Prachatice	478	524	902	1 165	1 300	12	148
Sokolov	710	777	813	951	1 199	26	54
Plzeň-město	827	791	828	964	1 176	22	49
Teplice	683	813	974	1 079	1 033	-4	27
Olomouc	621	598	618	766	928	21	55

Zdroj: MF (2018), zpracováno NMS

Z 10 obcí s nejvyššími příjmy leží 8 obcí u hranic s Německem a Rakouskem s počtem obyvatel do 1500. Výjimkou je obec Zálesná Zhoř s 60 obyvateli, na jejímž území leželo kasino s přibližně 30 TH na odpočívadle u Devíti křížů na dálnici z Brna do Prahy, a obec Přisečná s 200 obyvateli, která sousedí s turistickou destinací Český Krumlov a v níž byla herna s přibližně 25 TH – tabulka 2-19.

tabulka 2-19: Obce s nejvyššími příjmy obecních rozpočtů z odvodů z hazardních her na 1 obyvatele v r., v Kč

Obec	Okres	Počet obyvatel	Příjmy na 1 obyvatele v r. 2017		
			TH	Ostatní HH	Celkem HH
Chvalovice	Znojmo	646	249 290	64	249 353
Česká Kubice	Domažlice	921	102 926	82	103 008
Strážný	Prachatice	455	101 038	104	101 142
Pomezí nad Ohří	Cheb	248	70 752	75	70 827
Planá	České Budějovice	250	56 245	65	56 309
Rozvadov	Tachov	703	55 511	93	55 604
Halámky	Jindřichův Hradec	173	53 665	73	53 738
Zálesná Zhoř	Brno-venkov	60	49 397	91	49 488
Dolní Dvořiště	Český Krumlov	1 278	49 389	91	49 480
Přísečná	Český Krumlov	198	19 559	70	19 629
Železná Ruda	Klatovy	1 636	19 145	86	19 230
Čížov	Jihlava	267	17 347	69	17 416
Lesní Hluboké	Brno-venkov	245	16 443	66	16 509
Hora Svatého Šebestiána	Chomutov	264	16 391	103	16 494
Rančívov	Jihlava	405	14 832	65	14 897
Hevlín	Znojmo	1 432	13 625	74	13 698
Borovy	Plzeň-jih	227	11 937	72	12 009
Broumov	Tachov	137	11 477	87	11 564
Vysoká	Bruntál	328	9 917	79	9 996
Potůčky	Karlovy Vary	423	9 608	96	9 704

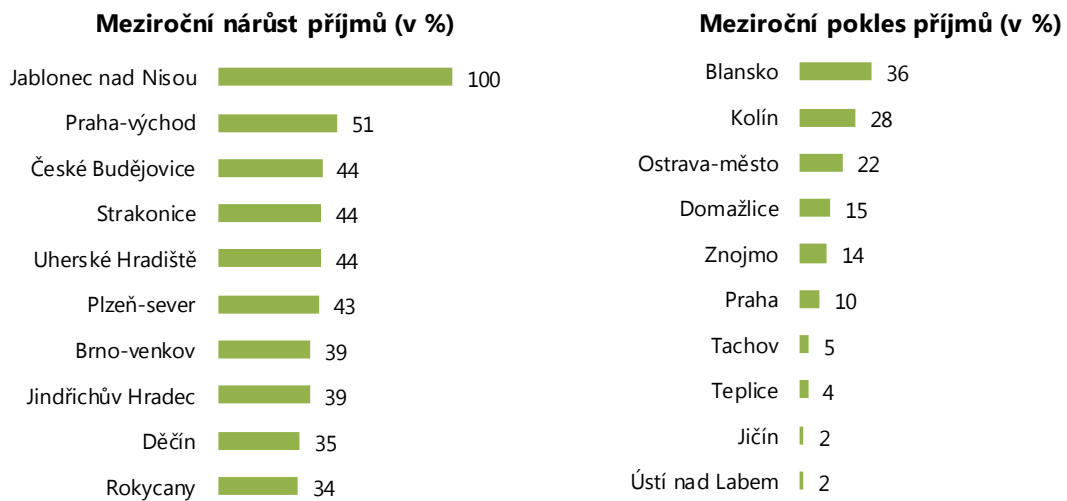
Zdroj: MF (2018), zpracováno NMS

V r. 2017 se příjmy obecních rozpočtů z daně z HH zvýšily o 9 %.²⁴ Meziroční nárůst příjmů na 1 obyvatele byl největší u obcí v okrese Jablonec nad Nisou (100 %), Praha-východ (51 %), České Budějovice, Strakonice a Uherské Hradiště (vše 44 %). Největší meziroční pokles zaznamenaly Blansko (36 %), Kolín (28 %) a Ostrava-město (22 %) – graf 2-19.

Z hlediska střednědobé změny příjmů obecních rozpočtů od r. 2014 se výrazně odlišuje okres Prachatice, kde průměrný příjem obecních rozpočtů na obyvatele vzrostl o 148 %, více než o dvě třetiny vzrostl ještě v okresech Brno-venkov (88 %), Strakonice (82 %), Mělník (71 %) a Náchod (69 %). Nejvíce se příjem ve střednědobém horizontu snížil v okresech Brno-město (67 %), Žďár nad Sázavou (63 %) a Blansko (61 %) – graf 2-20. Jde o okresy, ve kterých došlo k výrazné regulaci hazardního hraní prostřednictvím obecně závazných vyhlášek (OZV).

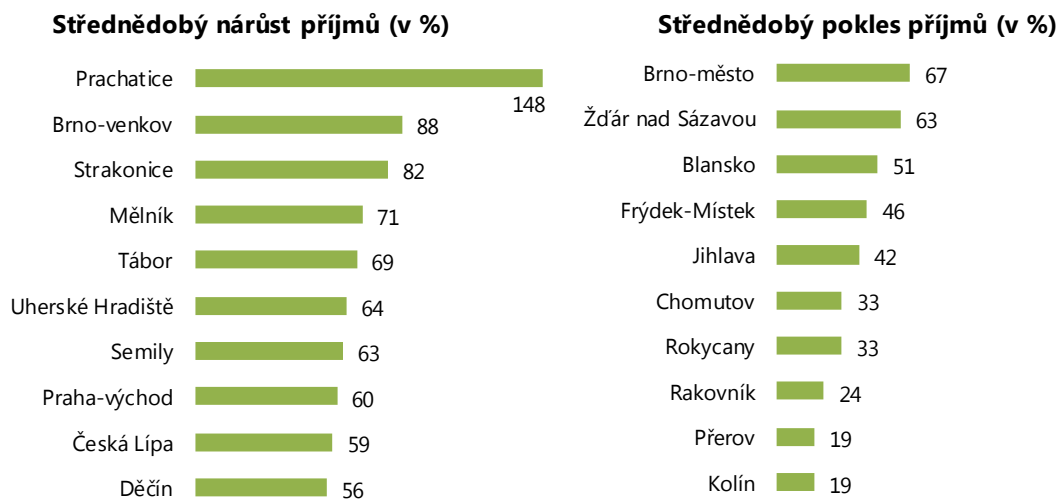
²⁴ V r. 2017 byly tyto příjmy tvořeny daní z hazardních her za 1. až 3. čtvrtletí 2017 a odvodem z loterií a jiných podobných her za 4. čtvrtletí 2016.

graf 2-19: Okresy s největším meziročním nárůstem a poklesem příjmů obecních rozpočtů z odvodů z hazardních her na 1 obyvatele v r. 2017, v %

Zdroj: MF (2018), zpracováno NMS

graf 2-20: Okresy s největším nárůstem a poklesem příjmů obecních rozpočtů z odvodů z hazardních her na 1 obyvatele mezi l. 2014 a 2017 (střednědobý), v %

Zdroj: MF (2018), zpracováno NMS

2.2.3 Společenské náklady na problémové hráčství

Poslední odhad společenských nákladů hazardu za r. 2012 provedlo Psychiatrické centrum Praha (Winkler a kol., 2014). Celkový objem společenských nákladů byl vyčíslen na 14,2–16,1 mld. Kč, z nichž většinu ve výši 71–75 % tvořily nehmotné náklady (emoční újma a utrpení hráčů a jejich blízkých). Alternativní odhady bez započítání nehmotných nákladů dosáhly celkové částky 5,3–7,9 mld. Kč (Kaisner, 2015; Schwarz a kol., 2015). Novější údaje nejsou k dispozici.

2.3 Reklama a marketing

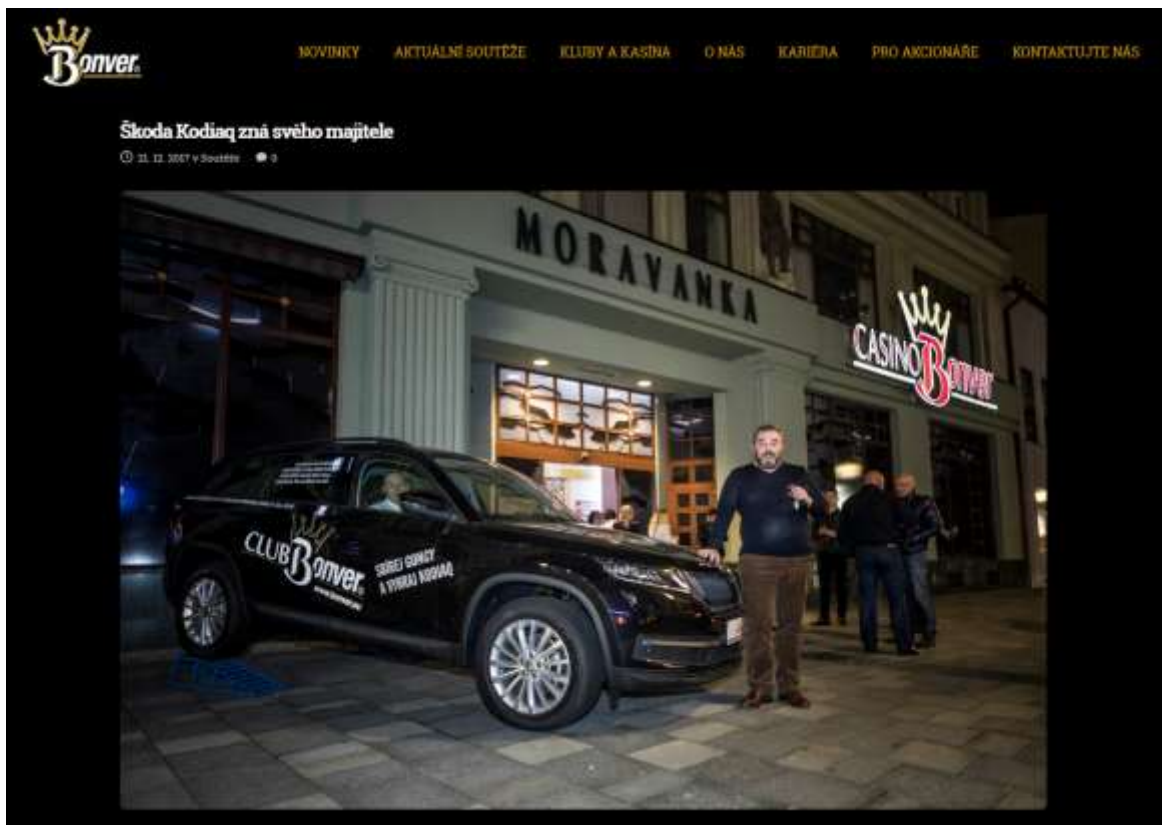
Zákonná regulace reklamy na hazardní hraní v posledních letech zesílila – bližší viz kapitolu Reklama na hazardní hraní, str. 16.

Provozovatelé hazardních her přesto oslovují veřejnost s vysokou intenzitou ve všech typech komunikačních médií – v tisku, rozhlasu, televizi, formou venkovní reklamy i na internetu. Právě na internetu se vyskytuje stále více reklamy vzhledem k rostoucí konkurenci v oblasti HH on-line. Velcí

celostátní i lokální provozovatelé hazardu jsou aktivní také v prostředí sociálních sítí (Facebook, Instagram atd.), kde navazují přímý kontakt s hráči prostřednictvím chatu nebo soutěží o ceny.

Jako součást marketingové strategie se provozovatelé všech typů HH snaží motivovat hráče k účasti na hře nejrůznějšími soutěžemi či nabídkou výhod. To je patrné i u provozovatelů heren a kasin. Například síť kasin Bonver, která patří s více než 60 pobočkami mezi největší tuzemské provozovatele TH, nabízí návštěvníkům možnost vyhrát milion korun nebo automobil²⁵ – obrázek 2-1. Provozovatelé hazardu na organizaci spotřebitelských soutěží najímají specializované agentury.²⁶

obrázek 2-1: Předání automobilu výherci soutěže v síti heren a kasin Bonver

Zdroj: <https://www.bonver.eu/skoda-kodiaq-zna-sveho-majitele/> [2018-05-10]

Některá kasina stejně jako v r. 2016 nabízela dopravu zdarma do provozoven v obcích, kde provozování HH není omezeno – příklad ukazuje obrázek 2-2. Podobné strategie (úhrada cestovních nákladů na dopravu do kasina) měly také některé provozovny v Praze nebo dalších větších městech – blíže viz VZ 2016.

²⁵ <http://www.bonver.eu/aktualni-souteze/> [2018-05-10]

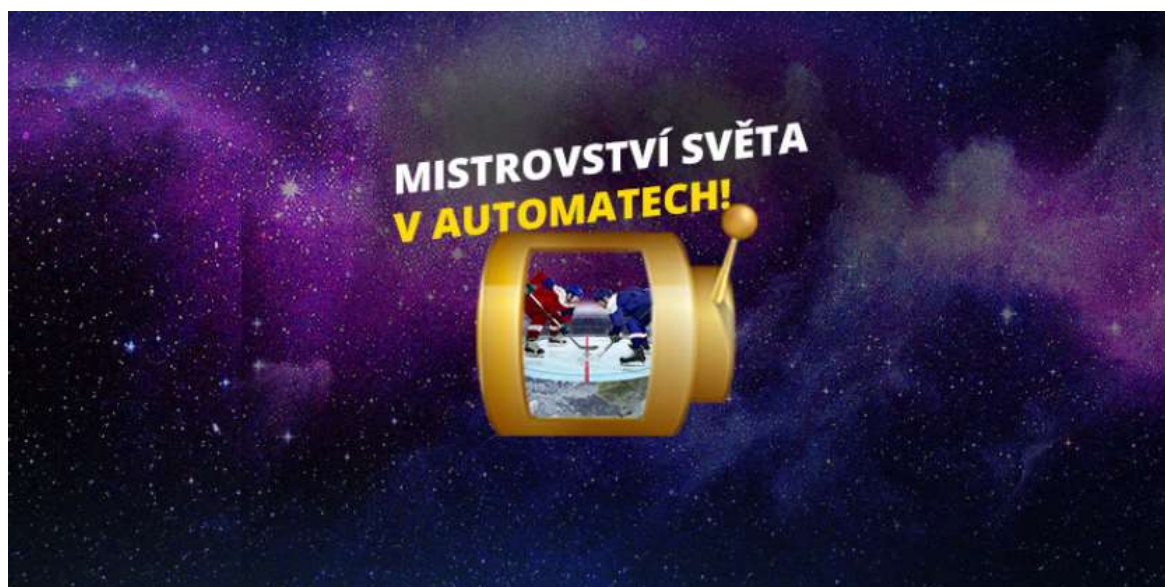
²⁶ <https://www.bonver.eu/dalsi-soutez-o-skodu-octavia-jde-do-finale/> [2018-05-10]

obrázek 2-2: Nabídka kasina Victory v Popůvkách u Brna na odvoz taxislužbou

Zdroj: <https://www.casinovictory.cz/cz/m/taxi/> [2018-05-10]

Pokračuje také reklamní kampaň zavedených tuzemských provozovatelů kurzových sázek a loterií, kteří vstoupili r. 2017 na trh s TH a ŽH on-line. K získání hráčů jsou používány vstupní bonusy nebo uvítací balíčky.²⁷ Společnost Fortuna připravila agresivní marketingovou kampaň s názvem *Mistrovství světa v automatech!* cílící na hráče TH. Principem je motivovat hráče k setrvání ve hře dostatečně dlouho, aby získal dostatek bodů na postup ze „základní skupiny“ do „play-off“, ve kterém je možné v losování vyhrát až 100 tis. Kč. Podmínkou je mimo jiné během druhého kola TH provozované Fortunou vložit do hry minimálně 500 Kč denně.²⁸ Tato kampaň byla spuštěna paralelně s mistrovstvím světa v ledním hokeji v r. 2018 – obrázek 2-3.

obrázek 2-3: Reklamní kampaň společnosti Fortuna propagující TH on-line

Zdroj: <https://casino.ifortuna.cz/mistrovstvi-v-automatech> [2018-05-11]

Zejména sport je výrazně spojen s reklamními a marketingovými aktivitami. Například společnosti Tipsport a Chance provozovaly v r. 2017 v prostředí land-based i on-line tzv. Tipligu, která měla

²⁷ <https://www.tipsport.cz/vegas#/promo-akce> [2018-05-10]

²⁸ <https://casino.ifortuna.cz/mistrovstvi-v-automatech> [2018-05-11]

13 úrovní. O postupu do vyšší ligy rozhodoval počet bodů, které odpovídaly výhrám na registrovaných tiketech.²⁹ Mimo Tipligy byly na internetových stránkách společnosti Tipsport a Chance organizovány Tipcupy, ve kterých se hráči v jednotlivých hracích kolech dělených na kvalifikaci a play-off snažili k postupu do dalšího kola získat počet bodů, který je roven výši výhry na tiketu. Během soutěže mezi sebou soupeří hráči v počtu od téměř 9 tis. účastníků 1. kola vyřazovací části až po 2 finalisty.³⁰

V on-line TH a ŽH jsou také využívány tréninkové hry nebo HH zdarma, které poskytují hráčům podněty a vzrušení podobné skutečným HH. I na stránkách českých provozovatelů TH on-line lze hrát tréninkově bez registrace (tj. i bez věkového omezení).³¹ Při tréninkové hře TH na stránkách nelicencovaných provozovatelů může být nastaven vyšší výherní podíl než u HH licencovaných. Hráči tak mohou získat mylný dojem, že při účasti na HH s peněžními vklady budou stejně úspěšní.

Stále se v ČR vydávají stírací losy zjevně cílicí na děti. Na tento jev upozornily minulé výroční zprávy. Losy povolené podle ZHH by již neměly cílit na děti a mladistvé, avšak v r. 2018 byly stále na trhu losy povolené ještě podle ZoL – obrázek 2-4.

obrázek 2-4: Příklady stíracích losů cílicích na děti společností Sazka a Tipsport

Zdroj: <https://stiracilosy.tipsport.cz/detail/33/vesela-zviratka-6>, <https://m.sazka.cz/losy/stiraci-losy/osliku-otres-se> [2018-05-11]

Dostupnost stíracích losů v ČR je velmi vysoká, přesto provozovatelé sahají k novým marketingovým kampaním. Společnost Sazka otevřela síť provozoven v rámci kampaně *Kavárna štěstí*, ve kterých si zákazníci mohou koupit menu *Šťastný nápoj*, ve kterém kromě kávy či jiného nápoje mohou dostat los nebo tiket loterie Keno – obrázek 2-5.

²⁹ <https://www.chance.cz/tipliga> [2018-05-11]

³⁰ <https://www.chance.cz/ViewArticleAction.do?page=tct-rules> [2018-05-11]

³¹ <https://casino.synottip.cz/> [2018-05-11]

obrázek 2-5: Webová prezentace kampaně Kavárna štěstí společnosti SAZKA

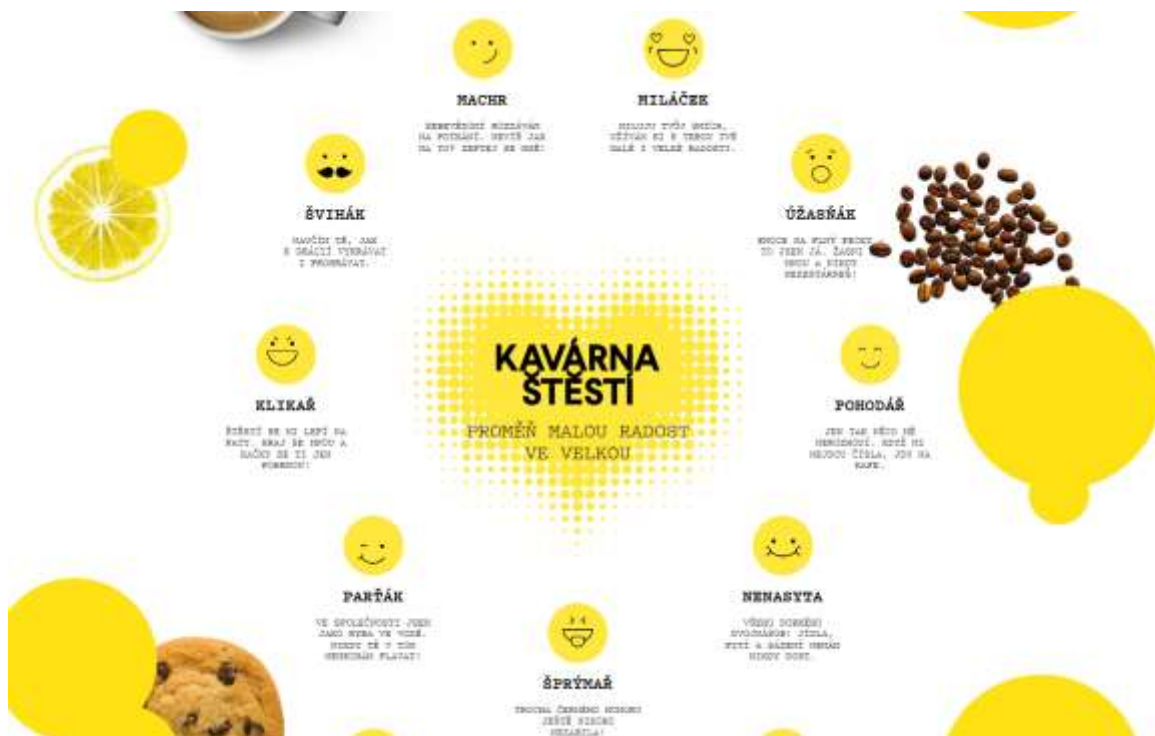
KE KÁVĚ STÍRACÍ LOS NEBO SÁZENKA.
TÍM U NÁS HRA TEPRVE ZAČÍNÁ!

Zdroj: <http://www.kavarnastesti.cz/> [2018-05-11]

Návštěvníci Kaváren štěstí (včetně osob mladších 18 let) mohou v menu Šťastný nápoj zvolit místo HH placku s jedním z 12 emotikonů označovaných jako Štítkáři, jejichž vlastnosti jsou spojeny s HH – obrázek 2-9.

obrázek 2-9: Webová prezentace reklamních předmětů kampaně Kavárna štěstí společnosti SAZKA

Zdroj: <http://www.kavarnastesti.cz/o-kavarne/> [2018-05-13]

Prostředí sociálních sítí, především Facebooku, je využíváno k propagaci HH, ke sdílení zážitků z hazardního hraní, k povzbuzování k hazardnímu hraní a k samotnému hraní HH. I čeští provozovatelé HH on-line mají své fanoušky na Facebooku, např. iFortuna 85 tis. osob, Tipsport 56 tis. osob, SazkaBet 15 tis. osob, VictoriaTip 4 tis. osob. Na Facebooku jsou aktivní skupiny s tematikou sportovního sázení. Např. skupina Sázkařský GANG má 4600 členů. Skupina Český Poker má 220 tis. osob, umožňuje hraní s virtuálními penězi, demo hry, lze si stáhnout aplikace s HH pro iPhone a Android.

Na Facebooku jsou aktivní i skupiny, jejichž správci se snaží vzbudit dojem, že poskytují spolehlivé tipy na výsledky sportovních utkání, za které si nechávají i zaplatit. Mohou vytvářet klamný dojem, že sportovním sázením se dají dlouhodobě vydělávat peníze, což je zákonem zakázaný prvek v reklamě na HH. Např. skupina Sportovní tipy zdarma má 29 tis. osob, Tipování sportovních výsledků 1100 osob.

Upozornění na rizika HH či na věkovou hranici 18 let umožňující účast na HH na sociálních sítích v drtivé většině případů chybí. Rovněž ochrana nezletilých osob před hazardním hraním na sociálních sítích je velmi slabá, neboť správci sociálních sítí nemají informace o skutečném věku majitelů účtů. Např. na Facebooku si může otevřít účet osoba starší 13 let, ale účet běžně zakládají i děti mladší; při založení profilu vyplní falešné datum narození, většina z nich 16 nebo 18 let.³²

2.4 Aktivity s prvky hazardních her

ZHH dereguloval spotřebitelské soutěže (resp. spotřebitelské loterie), které jsou od r. 2017 provozovány ve stejném režimu jako reklamní soutěže a reklamní slosování – blíže viz VZ 2016. Tato deregulace je předmětem odborných diskusí i kritiky provozovatelů HH, neboť výhry ve spotřebitelských soutěžích dosahují značných hodnot, až v řádu mil. Kč, a svou povahou i některými vnějšími znaky se blíží hazardní hře. Příkladem spotřebitelské soutěže z r. 2018 je akce společností Rondo, Království hraček Bambule, Sparkys a HM studio, která i svou formou výrazně připomíná okamžitou loterii, neboť za nákup v nadlimitní hodnotě zákazník získal výherní poukázku ve formě stíracího losu – obrázek 2-6.

obrázek 2-6: Spotřebitelská soutěž LoSOS společností Rondo, Království hraček Bambule, Sparkys a HM studio

Zdroj: <https://www.rondo.cz/losos> [2018-05-13]

V počítačových hrách se objevují tzv. loot boxy. Jde o virtuální balíčky, které si může hráč zakoupit v průběhu hry (tzv. mikrotransakce) za virtuální měnu, kterou lze získat v průběhu hry nebo nákupem za reálnou měnu. Obsah loot boxů poskytuje hráči další výhody při hře, ale není dopředu znám (tedy ani hodnota zakoupené výbavy není dopředu známa), což představuje prvek náhody,

³² např. <https://www.lupa.cz/clanky/deti-jsou-na-facebooku-jeste-drive-nez-ve-13-letech-svet-je-v-soku/> [2018-05-29]

kteřá je základní podmínkou hazardní hry. Obsah loot boxů může být předmětem směny mezi hráči. De iure o HH nejde, neboť v loot boxech hráč vždy něco získá a návratnost sázky je tak de facto zaručena. Např. v Belgii však byly loot boxy, za něž je možné utratit reálné peníze, zakázány z důvodu porušení hazardní legislativy.³³ Podobně se zachovalo Nizozemsko.³⁴ V české hře Shadowgun Legends, kterou vytvořilo herní studio částečně vlastněné majitelem Synot Tipu, jednoho z největších provozovatelů TH v ČR, a která je určena dětem od 12 let, mohou hráči dokonce hrát na TH ve věrné replice kasina.³⁵

Na sociálních sítích se objevilo provozování on-line tomboly zvané dipování.³⁶ Této aktivitě se věnovaly zejména ženy a soutěžilo se např. o šperky, dětské oděvy či kosmetiku. Organizátory mohou být soukromé osoby (např. ženy na mateřské dovolené) a tímto způsobem si přivydělávají, aniž si jsou vědomy, že se mohou dopouštět nelegálního provozování HH. Postupně však podle MF dipování začalo jevit znaky organizovaného provozování nelegální HH, kdy správci facebookových skupin byli obvykle obchodníci – prodejci zboží, kteří nabízeli i několik věcí denně. V některých skupinách se dokonce začalo hrát nejen o zboží, ale i o peníze.³⁷ Podle ZHH není provozování tomboly on-line umožněno a jejím provozováním tedy dochází k porušení zákona. Navíc provozovatelé dipování nemají povolení MF k provozování HH a losování výherců probíhá bez jakékoliv kontroly.

MF spustilo v r. 2017 tzv. Účtenkovku. Jde o soutěž, ve které hráči registrují do slosování účtenky získané při maloobchodním nákupu zboží, které je předmětem elektronické evidence tržeb. Ze zaregistrovaných účtenek jsou každý měsíc vylosováni vítězové věcných cen v hodnotě 100 Kč až 1 mil. Kč. Účtenky se staly předmětem vyměňování a nákupu především na sociálních sítích za účelem zvýšení šance na výhru. Část soutěžících trávila v souvislosti s Účtenkovkou velké množství času.³⁸ Za účelem výměny účtenek vznikly weby bazaructenek.cz či loterie-uctenkova.cz. Web stastnababiska.cz zajišťoval účast v Účtenkovce za poplatek jako kompletní službu včetně dodávání účtenek a jejich registrace na jméno soutěžícího.

³³ <http://www.bbc.com/news/technology-43906306> [2018-05-30]

³⁴ https://bonusweb.idnes.cz/lootboxy-zakaz-hry-0oi-/Novinky.aspx?c=A180425_171215_bw-novinky_srp [2018-05-30]

³⁵ https://zpravy.idnes.cz/videohry-vyrabeji-z-deti-gamblery-mobil-hry-few-/domaci.aspx?c=A180518_085947_domaci_lre [2018-05-30]

³⁶ Dipování je v podstatě formou tomboly, kdy se hraje o konkrétní zboží či věc. Je stanoven počet dipů (číselná řada od 1 do X) a cena jednoho dipu. Až si účastníci rozeberou a zaplatí všechny dipy, losuje se vítězný dip, jehož majitel se stává výhercem dipované věci.

³⁷ <https://www.novinky.cz/domaci/456618-matky-rozjely-na-internetu-nelegalni-hazard-netusi-co-jim-hrozi.html> [2018-05-25]

³⁸ https://ekonomika.idnes.cz/uctenkovka-zavislost-sberaci-vymena-uctenek-fnt-/ekonomika.aspx?c=A171221_090851_ekonomika_pas [2018-05-30]

3

3 Hazardní hraní v populaci

3.1 Úvod

V ČR jsou každoročně k dispozici výsledky týkající se zkušeností s hazardním hraním v obecné populaci ze dvou omnibusových šetření *Prevalence užívání drog v populaci ČR a Výzkum názorů a postojů občanů k problematice zdravotnictví a zdravého způsobu života*. Ve čtyřletých intervalech realizuje NMS celopopulační studii *Národní výzkum užívání návykových látek* na náhodně vybraném reprezentativním vzorku dospělé populace ČR – poslední vlna této studie proběhla v r. 2016.

V populaci dospívajících je ve čtyřletých intervalech prováděna studie *ESPAD*, která od r. 2015 obsahuje podrobný modul zaměřený na hazardní hraní. Za r. 2016 jsou navíc k dispozici výsledky studie obdobného rozsahu, která byla v ČR realizována s cílem ověřit výsledky studie *ESPAD* z r. 2015.

Ve dvouletých intervalech je realizována studie na reprezentativním vzorku osob ve výkonu trestu odnětí svobody, která od r. 2012 obsahuje rovněž otázky na hazardní hraní. V r. 2017 byla dále realizována studie *Zdraví a návykové látky mezi Romy*. Součástí obou studií byl modul otázek věnovaných hazardnímu hraní, který obsahoval mimo jiné i screeningovou škálu Lie/bet, která poskytuje odhady výskytu problémového hráčství.

3.2 Míra hazardního hraní v dospělé populaci

3.2.1 Národní výzkum užívání návykových látek 2016

Poslední vlnu celopopulační studie na reprezentativním vzorku populace ve věku 15+ let s názvem *Národní výzkum užívání návykových látek* realizovalo NMS ve spolupráci s agenturou MindBridge Consulting na podzim 2016. Celkem bylo ve studii osloveno 6235 domácností, konečný výběrový soubor dotázaných tvořilo celkem 3601 respondentů. Studie byla primárně zaměřena na rozsah užívání legálních a nelegálních návykových látek v obecné populaci. Součástí dotazníku byl také blok 25 otázek věnovaný hraní hazardních her, vzorcům a kontextu hraní, včetně 2 škál na screening problémového hráčství (Problem Gambling Severity Index – PGSI a Lie/bet).

Základní výsledky *Národního výzkumu 2016* jsou uvedeny v podkapitole Srovnání studií provedených v letech 2012–2016, str. 64. Podrobné výsledky jsou uvedeny ve VZ 2016 a v bulletinu Zaostřeno 2/2018 (Chomynová a Mravčík, 2018).

3.2.2 Výzkum názorů a postojů občanů České republiky

V r. 2017 opět proběhlo pravidelné omnibusové šetření *Výzkum názorů a postojů občanů České republiky k otázkám zdravotnictví a k problematice zdraví* (Výzkum občanů) realizované agenturou INRES-SONES. Podobně jako v minulých letech obsahovalo šetření modul NMS s otázkami zaměřenými na hraní hazardních her (HH). Soubor byl získán kvótním výběrem (pohlaví, věk, kraj) prostřednictvím 202 tazatelů. Bylo osloveno celkem 2065 osob, výzkumný soubor tvořilo 1806 respondentů starších 15 let. Míra response tedy dosáhla 87,5 %.

Modul otázek zaměřený na hraní HH tvořily otázky na téma zkušeností s hraním vybraných typů HH, jako jsou hry typu automaty, jiné technické hry (TH), kurzové sázky (KS), živé hry (ŽH) a číselné a okamžité loterie, v kamenných provozovnách (land-based) a zkušeností s hraním těchto typů her na internetu (on-line). Do dotazníku byla zařazena také dvoupoložková Lie/bet škála zaměřená na screening příznaků problémového hráčství – metodiku a výsledky k této části blíže viz kapitolu Problémové hráčství, str. 77.

Zkušenost s hraním HH někdy v životě mělo celkem 58,5 % (64,2 % mužů a 53,0 % žen), nejvíce s loteriemi (53,9 %), dále s hraním her typu automaty land-based (19,3 %) a KS land-based (18,5 %).

Po vyloučení loterií hrálo některou z HH v prostředí land-based celkem 28,1 % respondentů (40,1 % mužů a 16,7 % žen), některou z HH on-line 13,7 % (20,5 % mužů a 7,3 % žen). Muži uváděli výrazně vyšší zkušenosti s hraním všech typů HH, a to jak v prostředí land-based, tak on-line. Vyšší zkušenosti s hraním HH uváděli také respondenti ve věkové kategorii 15–34 let – tabulka 3-1.

tabulka 3-1: Celoživotní prevalence hazardního hraní v obecné populaci starší 15 let podle kategorií her – Výzkum občanů 2017, v %

Hazardní hra nebo skupina hazardních her	Pohlaví		Mladí dospělí	Celkem
	Muži (n=880)	Ženy (n=926)	15–34 let (n=491)	15+ let (N=1806)
Land-based				
TH typu automaty (VHP, VLT, kvízomaty, slevostroje)	28,8	10,3	26,7	19,3
Jiné TH (EMR, el. karetní stůl nebo kostky)	9,2	2,4	9,4	5,7
Kurzové sázky	28,5	9,0	21,8	18,5
Živé hry	7,4	2,8	8,6	5,0
Loterie	57,2	50,9	54,0	53,9
On-line				
TH	5,6	1,9	6,5	3,7
Kurzové sázky	15,0	4,6	14,3	9,7
Kurzové sázky live	10,8	1,6	10,4	6,1
Živé hry	5,5	1,6	6,7	3,5
Loterie	9,5	4,5	7,5	7,0
Celkem				
Hazardní hry land-based celkem	64,2	53,0	61,7	58,5
Hazardní hry land-based bez loterií	40,1	16,7	38,1	28,1
> z toho TH land-based	29,8	11,0	28,3	20,2
Hazardní hry on-line celkem	24,3	10,0	23,8	17,0
Hazardní hry on-line bez loterií	20,5	7,3	21,4	13,7
> z toho kurzové nebo live sázky on-line	17,7	5,2	16,9	11,3
Hazardní hry celkem	66,9	55,1	64,4	60,9
Hazardní hry celkem – bez loterií	42,8	18,9	41,1	30,6

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2018)

V posledních 12 měsících hrálo některou HH 38,9 % respondentů (45,4 % mužů a 32,8 % žen). Účast na loteriích v posledních 12 měsících uvedlo 36,1 %, prevalence hraní HH bez loterií v posledních 12 měsících byla 11,7 %. Hraní HH mimo loterie v posledních 12 měsících uváděli významně častěji muži než ženy (19,4 % mužů a 4,4 % žen). Kromě loterií uváděli respondenti nejčastěji KS land-based (8,3 %) a sázení on-line (6,5 %), následovala zkušenost s hraním na automatech land-based (4,4 %) – tabulka 3-2.

Při zahrnutí loterií se ukázalo relativně rovnoměrné rozložení prevalence hraní HH podle věku, s nižším zastoupením osob ve věku 55 a více let. Po vyloučení těch, kteří hráli pouze loterie, je patrný výrazný pokles hazardního hraní s věkem respondentů, a to jak v případě hraní HH land-based, tak v případě hraní HH on-line – graf 3-1 a graf 3-2.

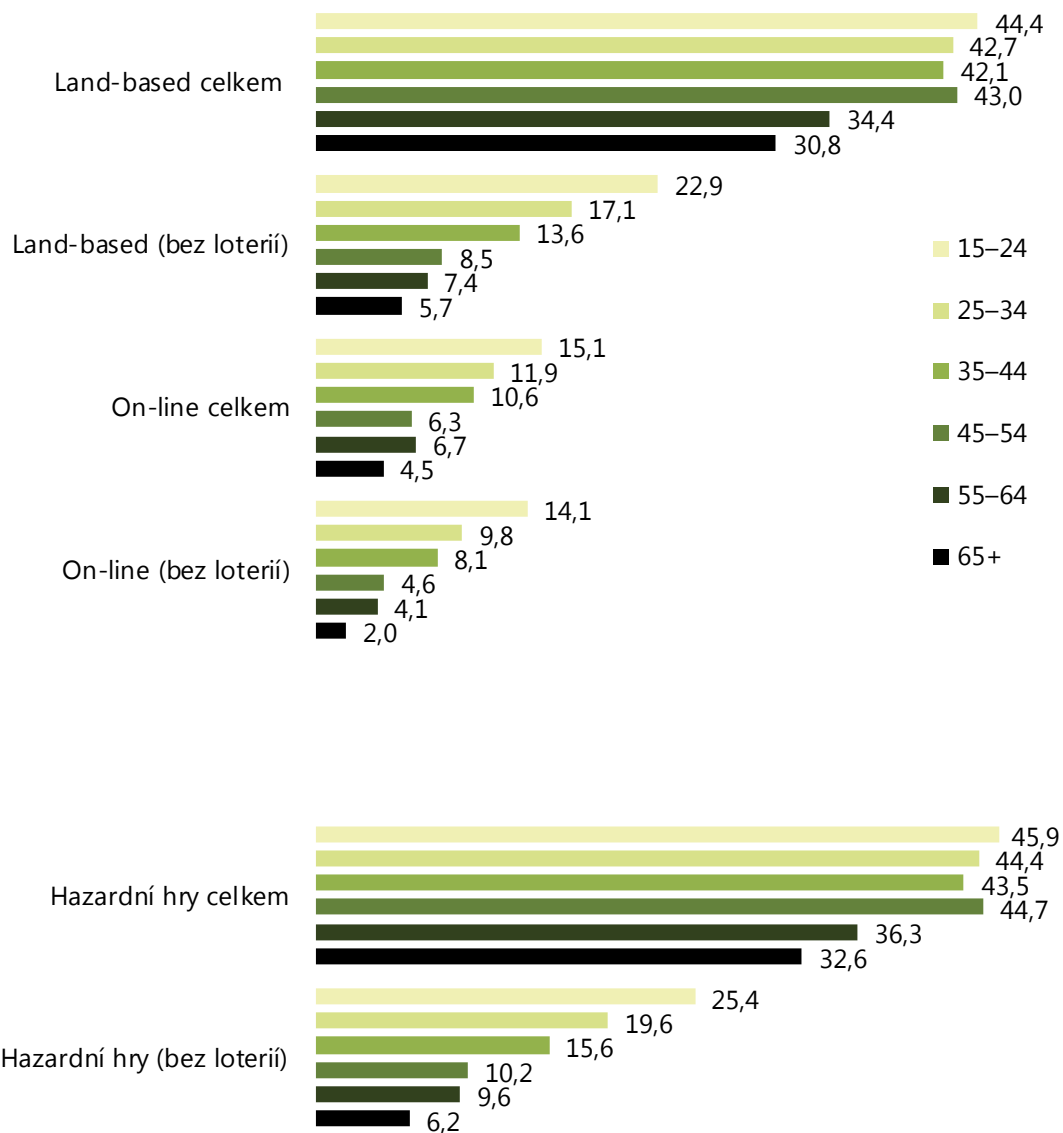
tabulka 3-2: Prevalence hazardního hraní v obecné populaci starší 15 let v posledních 12 měsících – Výzkum občanů 2017, v %

Prevalence v posledních 12 měsících	Pohlaví		Mladí dospělí	Celkem
	Muži (n=880)	Ženy (n=926)	15–34 let (n=491)	15+ let (N=1806)
Land-based				
TH typu automaty (VHP, VLT, kvízomaty, slevostroje)	7,5	1,5	10,0	4,4
Jiné TH (EMR, el. karetní stůl nebo kostky)	1,9	0,5	3,5	1,2
Kurzové sázky	14,3	2,6	11,4	8,3
Živé hry	2,3	0,6	3,3	1,4
Loterie	40,6	31,9	37,7	36,1
On-line				
TH	1,7	0,4	2,6	1,1
Kurzové sázky	8,8	1,5	8,8	5,0
Kurzové sázky live	7,3	0,4	7,7	3,8
Živé hry	2,0	0,4	2,6	1,2
Loterie	5,3	1,8	3,9	3,5
Celkem				
Hazardní hry land-based celkem	45,3	32,8	43,4	38,9
Hazardní hry land-based bez loterií	19,4	4,4	19,6	11,7
> z toho TH land-based	8,2	1,6	11,0	4,8
Hazardní hry on-line celkem	14,2	3,5	13,2	8,7
Hazardní hry on-line bez loterií	11,1	2,2	11,6	6,5
> z toho kurzové nebo live sázky on-line	10,1	1,6	10,0	5,8
Hazardní hry celkem	47,7	33,8	45,0	40,6
Hazardní hry celkem – bez loterií	22,0	5,4	22,0	13,5

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2018)

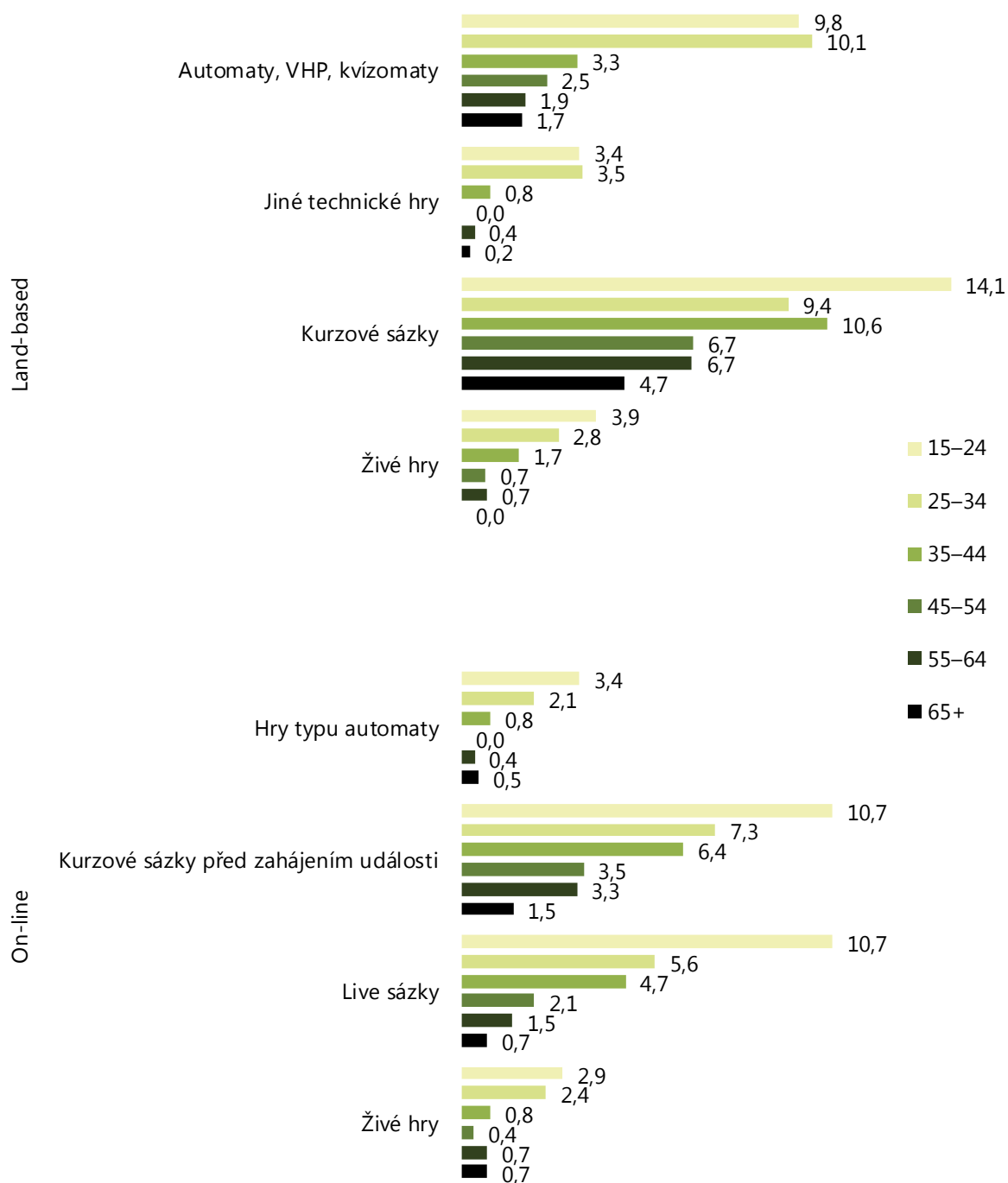
V posledních 30 dnech hrálo některou HH 18,0 % (24,2 % mužů a 12,1 % žen), bez loterií to bylo 5,0 % (9,4 % mužů a 0,9 % žen). V prostředí land-based hrálo 16,8 % (4,2 % po vyloučení loterií) a on-line 4,2 % (2,9 % po vyloučení loterií). Nejvíce respondentů se v posledních 30 dnech účastnilo loterií (14,8 %) a KS (3,5 % land-based a 2,4 % on-line) – tabulka 3-3.

graf 3-1: Prevalence hazardního hraní v populaci v posledních 12 měsících podle věkových skupin, souhrnné kategorie her – Výzkum občanů 2017, v %

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2018)

graf 3-2: Prevalence hraní hazardních her v prostředí land-based a on-line v posledních 12 měsících podle věkových skupin – Výzkum občanů 2017, v %

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2018)

tabulka 3-3: Prevalence hazardního hraní v obecné populaci starší 15 let v posledních 30 dnech – Výzkum občanů 2017, v %

Prevalence v posledních 30 dnech	Pohlaví		Mladí dospělí	Celkem
	Muži (n=880)	Ženy (n=926)	15–34 let (n=491)	15+ let (N=1806)
Land-based				
TH typu automaty (VHP, VLT, kvízomaty, slevostroje)	1,6	0,3	1,8	0,9
Jiné TH (EMR, el. karetní stůl nebo kostky)	0,2	0,2	0,4	0,2
Kurzové sázky	6,6	0,6	4,9	3,5
Živé hry	0,8	0,1	1,0	0,4
Loterie	18,0	11,9	13,4	14,8
On-line				
TH	0,2	0,1	0,4	0,2
Kurzové sázky	4,7	0,3	4,1	2,4
Kurzové sázky live	4,1	0,2	4,5	2,1
Živé hry	0,9	0,1	1,2	0,5
Loterie	2,5	0,8	1,4	1,6
Celkem				
Hazardní hry land-based celkem	21,8	12,0	17,1	16,8
Hazardní hry land-based bez loterií	7,7	0,9	6,5	4,2
> z toho TH land-based	1,6	0,3	1,8	0,9
Hazardní hry on-line celkem	7,5	1,0	6,3	4,2
Hazardní hry on-line bez loterií	5,6	0,3	5,3	2,9
> z toho kurzové nebo live sázky on-line	5,6	0,3	5,3	2,9
Hazardní hry celkem	24,2	12,1	19,1	18,0
Hazardní hry celkem – bez loterií	9,4	0,9	7,9	5,0

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2018)

V rámci studie *Výzkum občanů* byla sledována také bilance výher a proher v posledních 30 dnech. Plusovou bilanci hraní HH za posledních 30 dnů uvedlo 29,8 % respondentů (kteří v posledních 30 dnech hráli nějakou HH), 30,8 % uvedlo minusovou bilanci a 39,4 % nulovou bilanci. Ženy uváděly nulovou bilanci častěji než muži, muži naopak častěji uváděli plusovou či minusovou bilanci. Po vyloučení loterií se struktura odpovědí změnila jen mírně, a to ve prospěch kladné bilance – v plusu bylo 39,6 % hráčů, 30,8 % bylo v minusu a 29,7 % mělo nulovou bilanci.

Průměrná bilance výher a proher za posledních 30 dnů byla –448 Kč, po vyloučení loterií to bylo –1539 Kč. Hráči HH on-line měli vyšší průměrnou zápornou bilanci (–1832 Kč) než hráči HH land-based (–482 Kč), nejvyšší průměrnou zápornou bilanci měli hráči TH land-based (–9309 Kč) a hráči KS on-line (–2672 Kč) – tabulka 3-4.

tabulka 3-4: Bilance výher a proher (v % respondentů, kteří hráli v posledních 30 dnech) a jejich průměrná výše (v Kč)

Bilance výher a proher	HH celkem	HH bez loterií	HH land-based	HH on-line	TH land-based	KS on-line (včetně live sázek)	ŽH land-based a on-line	Loterie land-based a on-line
	(n=325)	(n=91)	(n=303)	(n=75)	(n=17)	(n=52)	(n=16)	(n=280)
Bilance (v %)								
> v plusu	29,8	39,6	29,4	40,0	29,4	42,3	37,5	28,9
> v minusu	30,8	30,8	31,4	22,7	47,1	26,9	37,5	30,0
> nulová	39,4	29,7	39,3	37,3	23,5	30,8	25,0	41,1
Průměrná bilance (v Kč)	–448	–1 539	–482	–1 832	–9 309	–2 672	–321	+28

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2018)

3.2.3 Výzkum Prevalence užívání drog v populaci ČR

Obdobně jako v předchozích letech byly otázky NMS zaměřené na výskyt hazardního hraní v obecné populaci ČR zařazeny také do omnibusové studie *Prevalence užívání drog v populaci ČR*, kterou realizovala agentura ppm factum research v listopadu až prosinci 2017. Stejně jako v předchozích letech bylo hraní hazardních her sledováno ve třech kategoriích:

- technické hry (TH) a živé hry (ŽH),
- kurzové sázky (KS) land-based,
- hazardní hry (HH) on-line.

V rámci této omnibusové studie nebyly tedy sledovány zkušenosti s hraním loterií. Soubor tvořilo 1507 respondentů starších 15 let získaných kvótním výběrem, z toho bylo 1261 respondentů ve věku 15–64 let.

Zkušenost s hraním některé ze sledovaných HH v životě kromě loterií uvedlo 27,0 % dotázaných (42,2 % mužů a 12,5 % žen). Nejčastěji se respondenti účastnili KS land-based (22,5 %); hraní TH nebo ŽH uvedlo celkem 13,3 % dotázaných. Hraní HH on-line někdy v životě uvedlo 10,6 % dotázaných ve věku 15 a více let (19,2 % mužů a 2,4 % žen). Hraní HH v posledních 12 měsících uvedlo celkem 14,4 % respondentů (25,0 % mužů a 4,3 % žen), nejčastěji šlo o KS land-based (19,8 %). V posledních 30 dnech hrálo některou z HH celkem 5,6 % dotázaných, a to převážně muži (9,9 % oproti 1,5 % žen) – tabulka 3-5.

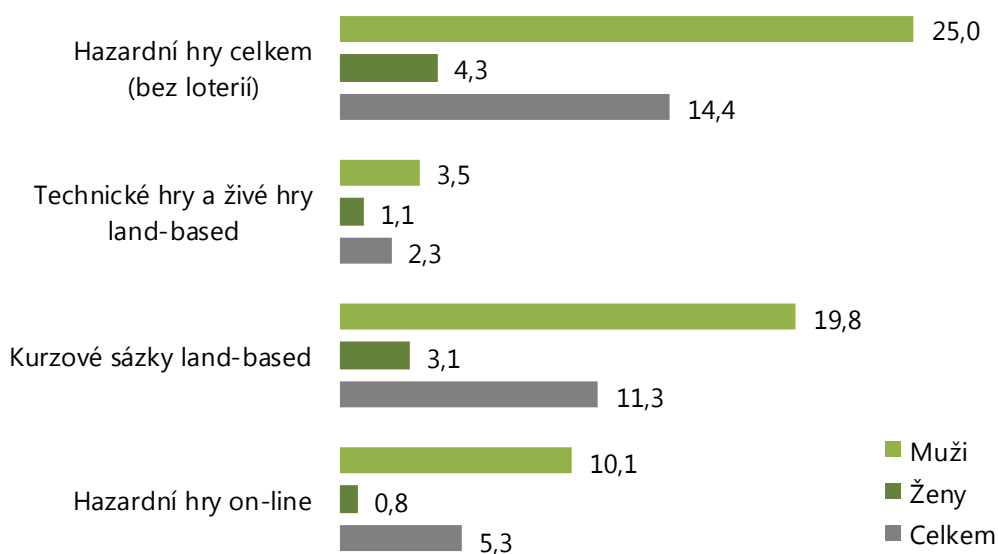
tabulka 3-5: Výskyt hazardního hraní v obecné populaci – studie *Prevalence užívání drog v populaci ČR 2017*, v %

Kategorie hazardních her	Pohlaví		Mladí dospělí	Celkem
	Muži (n=734)	Ženy (n=773)	15–34 let (n=445)	15+ let (N=1507)
Celoživotní prevalence				
Hazardní hry celkem (bez loterií)	42,2	12,5	36,2	27,0
➤ technické hry a živé hry land-based	19,9	6,9	20,0	13,3
➤ kurzové sázky land-based	36,5	9,1	28,9	22,5
➤ hazardní hry on-line	19,2	2,4	17,8	10,6
Prevalence v posledních 12 měsících				
Hazardní hry celkem (bez loterií)	25,0	4,3	22,7	14,4
➤ technické hry a živé hry land-based	3,5	1,1	5,2	2,3
➤ kurzové sázky land-based	19,8	3,1	14,8	11,3
➤ hazardní hry on-line	10,1	0,8	11,6	5,3
Prevalence v posledních 30 dnech				
Hazardní hry celkem (bez loterií)	9,9	1,5	7,6	5,6
➤ technické hry a živé hry land-based	0,4	0,4	1,4	0,4
➤ kurzové sázky land-based	7,8	1,1	5,0	4,4
➤ hazardní hry on-line	3,9	0,1	3,2	2,0

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2018c)

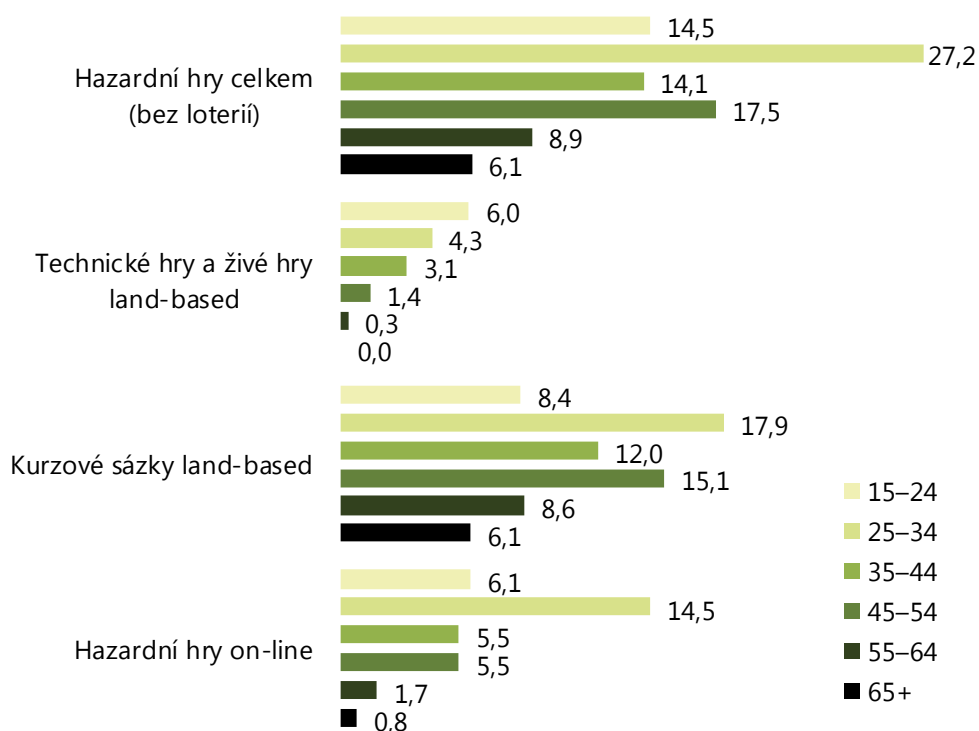
Hraní HH (bez loterií) bylo obdobně jako v předchozích letech výrazně vyšší ve skupině mladých dospělých (tj. respondentů ve věku 15–34 let). Na rozdíl od předchozích let byla nejvyšší celoživotní prevalence hraní HH zaznamenána u respondentů ve věkové skupině 25–34 let, a to bez ohledu na typ HH – graf 3-3. V horizontu posledních 12 měsíců bylo hraní TH a ŽH nejvyšší ve věkové kategorii 15–24 let (6,0 %), avšak hraní KS i hraní HH on-line uváděli výrazně častěji zejména respondenti ve věku 25–34 let. Zatímco obliba TH a ŽH, stejně jako HH on-line, klesá s věkem respondentů, KS land-based jsou oblíbené i u dalších věkových skupin (45–54 a 35–44 let) – graf 3-4.

graf 3-3: Prevalence hraní hazardních her v posledních 12 měsících podle pohlaví – studie Prevalence užívání drog v populaci ČR 2017, v %

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2018c)

graf 3-4: Prevalence hraní hazardních her v posledních 12 měsících podle věkových skupin – studie Prevalence užívání drog v populaci ČR 2017, v %

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2018c)

3.2.4 Srovnání studií provedených v letech 2012–2016

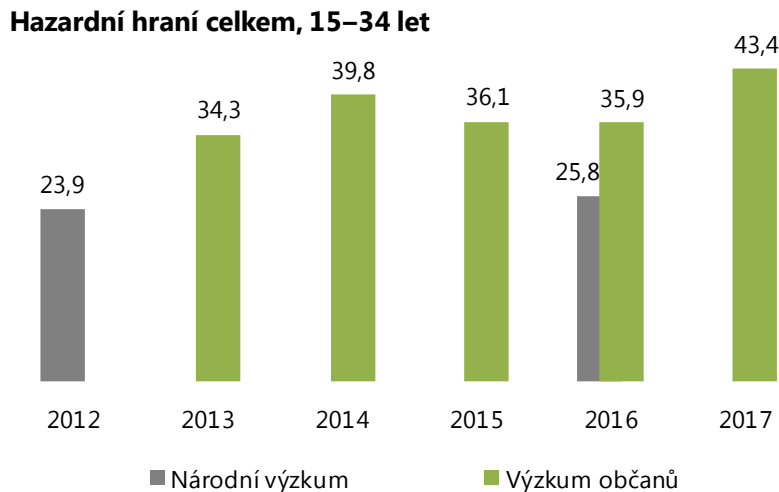
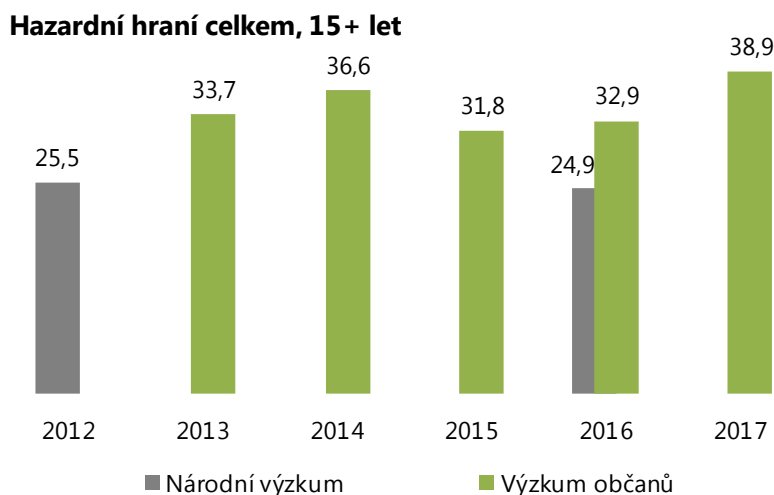
NMS provedlo od r. 2012 celkem 13 studií ve 3 řadách, které zjišťovaly míru zkušenosti s hazardním hraním v obecné populaci:

- > Národní výzkum užívání návykových látek (Národní výzkum) – 2 vlny v l. 2012 a 2016,
- > Výzkum názorů a postojů občanů České republiky k otázkám zdravotnictví a k problematice zdraví ve spolupráci s agenturou INRES-SONES (Výzkum občanů) – 5 vln v l. 2013–2017,
- > Prevalence užívání drog v populaci ČR ve spolupráci s agenturou ppm factum research (Prevalence užívání drog) – 6 vln v l. 2012–2017.

Ve všech letech nejsou k dispozici sledované ukazatele ke všem typům HH, neboť formulace otázek se v jednotlivých studiích měnila. Pro hodnocení trendu byl použit ukazatel míry prevalence v časovém horizontu 12 měsíců.

Při pohledu na trendy se zdá, že míra hazardního hraní v dospělé populaci v posledních 2 letech roste, především kvůli nárůstu míry hraní číselných a okamžitých loterií. Účast na HH v posledních 12 měsících uvádí přibližně 30–40 % dospělých, nejčastěji je uváděna právě účast na loteriích – graf 3-5 a graf 3-6. K nárůstu u loterií přispělo zřejmě i otevření on-line prostředí v ČR i pro loterie od r. 2017. Obdobný trend je patrný u obou pohlaví a rovněž ve skupině mladých dospělých ve věku 15–34 let.

graf 3-5: Prevalence hazardního hraní v posledních 12 měsících v dospělé populaci 15+ a v populaci mladých dospělých 15–34 let – srovnání studií realizovaných v l. 2012–2017, v %

Pozn.: Národní výzkum 2012 byl proveden ve věkové skupině 15–64 let.

Zdroje: Národní monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti a INRES-SONES (2013); Národní monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti a ppm factum research (2013); Národní monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti a SC&C (2013); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2014); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2015); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2016); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a MindBridge Consulting (2016); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2017); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2018)

graf 3-6: Prevalence hraní loterií v prostředí land-based v posledních 12 měsících v dospělé populaci 15+ a v populaci mladých dospělých 15–34 let – srovnání studií realizovaných v l. 2012–2017, v %

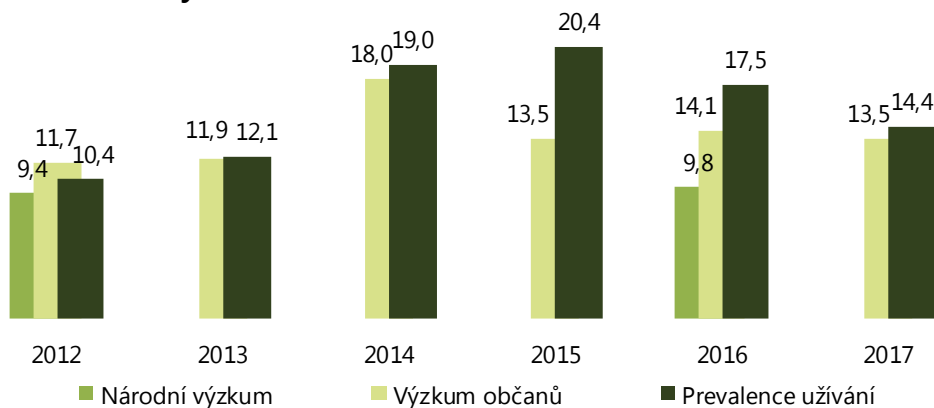
Pozn.: Národní výzkum 2012 byl proveden ve věkové skupině 15–64 let.

Zdroj: viz graf výše

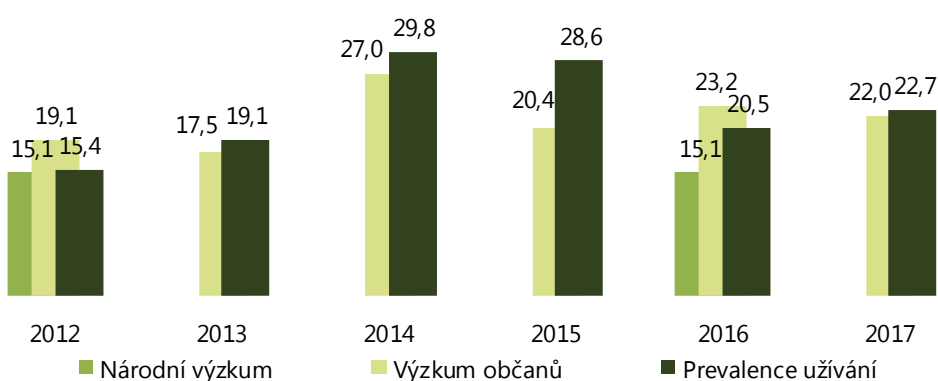
U HH mimo loterie se zdá, že míra hraní byla nejvyšší v l. 2014–2015 a v posledních letech zůstává na stabilní úrovni. Lze pozorovat výrazně vyšší míru prevalence mezi mladými dospělými ve věkové skupině 15–34 let – graf 3-7. Rozsah hraní jiných HH než loterií je mezi muži několikanásobně vyšší než mezi ženami. K nejčastěji uváděným HH patří dlouhodobě KS land-based (8–11 % v posledních 12 měsících), KS on-line (5–6 %) a live sázky on-line v průběhu sportovního utkání (5–6 %) následované TH land-based (2–5 %) (např. automaty).

graf 3-7: Prevalence hazardního hraní bez loterií v posledních 12 měsících v dospělé populaci 15+ a v populaci mladých dospělých 15–34 let – srovnání studií realizovaných v l. 2012–2017, v %

Hazardní hry bez loterií, 15+ let

Hazardní hry bez loterií, 15–34 let

Pozn.: Národní výzkum 2012 byl proveden ve věkové skupině 15–64 let.

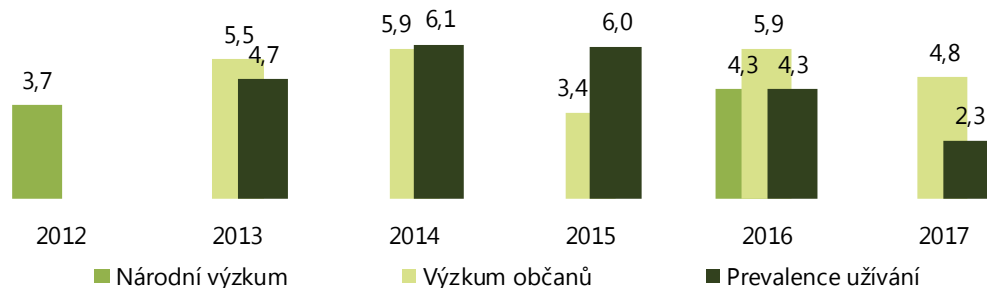
Zdroje: Národní monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti a INRES-SONES (2013); Národní monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti a ppm factum research (2013); Národní monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti a SC&C (2013); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2014); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2014); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2015); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2015b); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2016); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a MindBridge Consulting (2016); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2016); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2017); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2017a); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2018); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2018c)

Mírný pokles od r. 2014, resp. 2015 je patrný u všech sledovaných typů HH land-based, zejména pak u TH – graf 3-8. Pokles je patrný také v případě KS land-based, to především mezi mladými dospělými – graf 3-9.

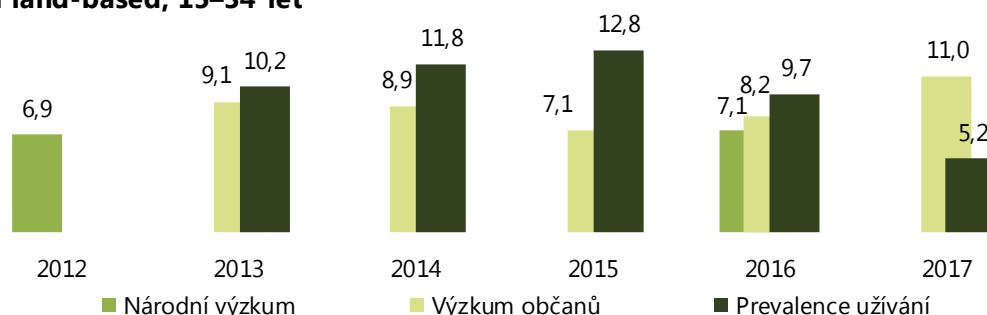
Relativně stabilní je v posledních letech rozsah hraní HH on-line celkem – graf 3-10. Mezi hrami na internetu převládají KS před zahájením události a live sázky uzavírané v průběhu sportovního utkání (6 %). Právě u kurzového sázení on-line je patrný aktuální nárůst, a to jak v celé dospělé populaci, tak mezi mladými dospělými ve skupině 15–34 let – graf 3-11.

graf 3-8: Prevalence hraní technických her v prostředí land-based v posledních 12 měsících v dospělé populaci 15+ a v populaci mladých dospělých 15–34 let – srovnání studií realizovaných v l. 2012–2017, v %

TH land-based, 15+ let

TH land-based, 15–34 let

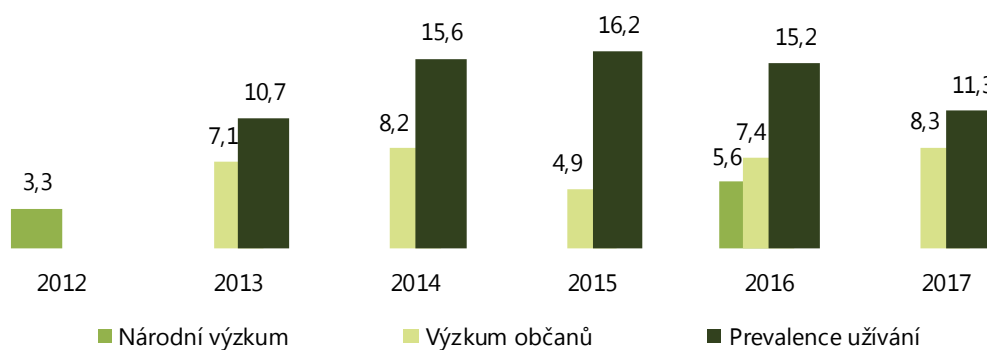

Pozn.: Národní výzkum 2012 byl proveden ve věkové skupině 15–64 let.

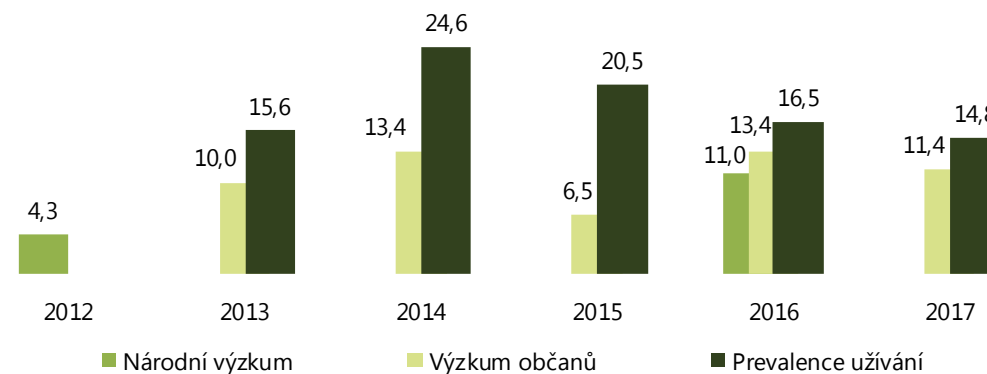
Zdroj: viz graf výše

graf 3-9: Prevalence hraní kurzových sázek v sázkových kancelářích v posledních 12 měsících v dospělé populaci 15+ a v populaci mladých dospělých 15–34 let – srovnání studií realizovaných v l. 2012–2017, v %

Kurzové sázky land-based, 15+ let

Kurzové sázky land-based, 15–34 let

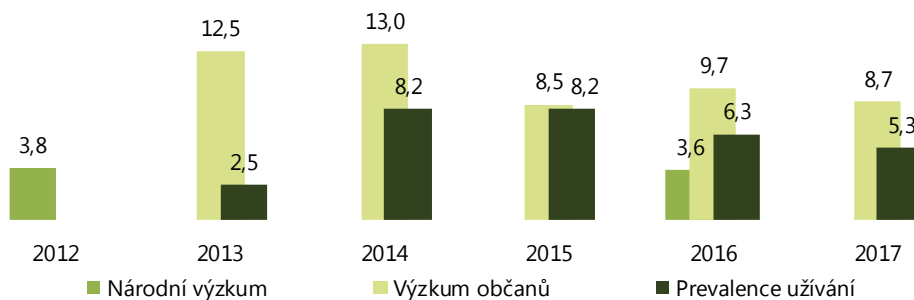

Pozn.: Národní výzkum 2012 byl proveden ve věkové skupině 15–64 let.

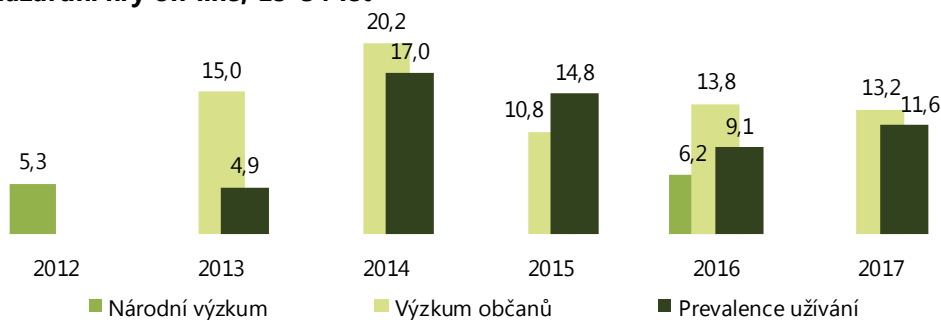
Zdroj: viz graf výše

graf 3-10: Prevalence hraní hazardních her on-line v posledních 12 měsících v dospělé populaci 15+ a v populaci mladých dospělých 15–34 let – srovnání studií realizovaných v l. 2012–2017, v %

Hazardní hry on-line, 15+ let

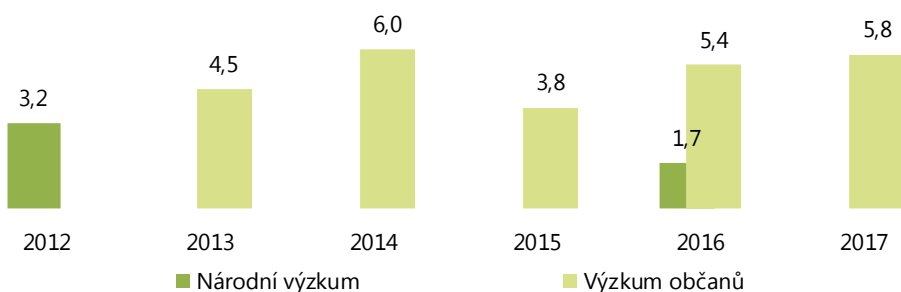
Hazardní hry on-line, 15–34 let

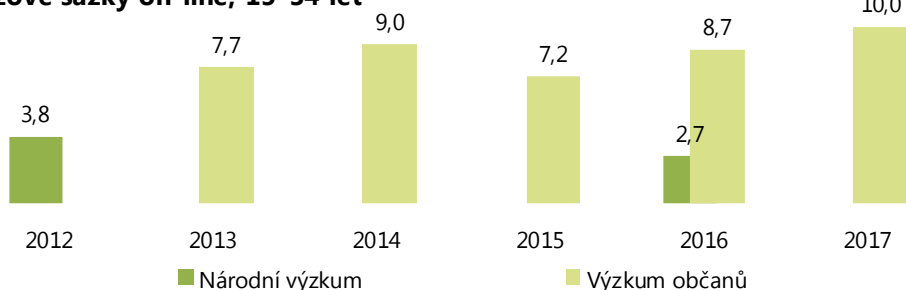
Pozn.: Národní výzkum 2012 byl proveden ve věkové skupině 15–64 let.
Zdroj: viz graf výše

graf 3-11: Prevalence hraní kurzových sázek on-line v posledních 12 měsících v dospělé populaci 15+ a v populaci mladých dospělých 15–34 let – srovnání studií realizovaných v l. 2012–2017, v %

Kurzové sázky on-line, 15+ let

Kurzové sázky on-line, 15–34 let

Pozn.: Národní výzkum 2012 byl proveden ve věkové skupině 15–64 let.

Zdroje: Národní monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti a INRES-SONES (2013); Národní monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti a SC&C (2013); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2014); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2015); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2016); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a MindBridge Consulting (2016); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2017); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2018)

3.3 Výskyt hazardního hraní mezi dětmi a mládeží

3.3.1 Evropská školní studie o alkoholu a jiných drogách (ESPAD)

V r. 2016 byla realizována tzv. validizační studie s cílem ověřit výsledky studie *ESPAD* z r. 2015; sběr dat na školách proběhl ve spolupráci s agenturou ppm factum research v červnu 2016. Cílovou skupinou studie byli respondenti, kteří v roce realizace studie dosáhli 16 let, tedy studenti narození v roce 2000. Sběr dat probíhal v 1. ročnících všech typů středních škol a v 9. třídách základních škol; školy byly vybrány tak, aby byla zajištěna reprezentativnost z hlediska typu studované školy a regionu.

Ve studii *ESPAD 2015* i v tzv. validizační studii *ESPAD 2016* byl použit dotazník, který obsahoval podrobný modul zaměřený na hraní (gaming a gambling).

Výsledky *ESPAD 2015* i validizační studie *ESPAD 2016* byly podrobně shrnuty ve VZ 2015 a VZ 2016 a v bulletinu NMS Zaostřeno 5/2016 (Chomynová a kol., 2016).

Na validizační studii z r. 2016 navazuje školní studie zaměřená na cílovou skupinu 17–18letých studentů 3. ročníků středních škol všech typů, kterou NMS realizuje ve spolupráci s agenturou ppm factum research na jaře 2018. Cílem studie je sledovat výskyt a rozsah různých forem rizikového chování (např. užívání legálních a nelegálních drog, hraní počítačových a hazardních her) u stejné skupiny studentů jako před dvěma lety a zachytit tak dynamiku nárůstu zkušeností s návykovými látkami. Do studie se zapojilo 66 středních škol z původního vzorku 82 středních škol, které se účastnily sběru dat v r. 2016. Výsledky budou k dispozici do konce roku 2018.

3.4 Hazardní hraní ve specifických skupinách populace

3.4.1 Hazardní hraní mezi vězni

Hraní hazardních her ve vězeňské populaci je pravidelně zjišťováno v *Dotazníkové studii užívání návykových látek mezi vězni ve výkonu trestu odnětí svobody*. Studii realizuje NMS od r. 2010 ve spolupráci s Generálním ředitelstvím VSČR a agenturou ppm factum research, a to ve dvouletých intervalech.

Poslední údaje jsou dostupné za r. 2016, kdy proběhla 4. vlna studie. Výběrový soubor tvořilo 2100 osob ve výkonu trestu odnětí svobody náhodně vybraných z celkového počtu 20 171 osob. Dotazník vyplnilo 1815 respondentů, což představuje 86% míru response. Základní populaci, ze které byl prováděn výběr, tvořily všechny osoby, které k datu výběru (22. 6. 2016) vykonávaly trest odnětí svobody v některé z 35 věznic. Sběr dat probíhal prostřednictvím dotazníku. Administrace dotazníku probíhala skupinově za asistence proškoleného administrátora a přítomnosti pověřeného zástupce věznice. Zkušenost s hraním hazardních her (HH) byla zjišťována pro období před aktuálním uvězněním, a to celoživotně, v posledních 12 měsících a posledních 30 dnech. Respondenti byli dotazováni na 4 typy her, a to:

- > technické hry (TH) typu automaty land-based,
- > živé hry (ŽH) land-based,
- > kurzové sázky (KS) land-based a
- > KS on-line.

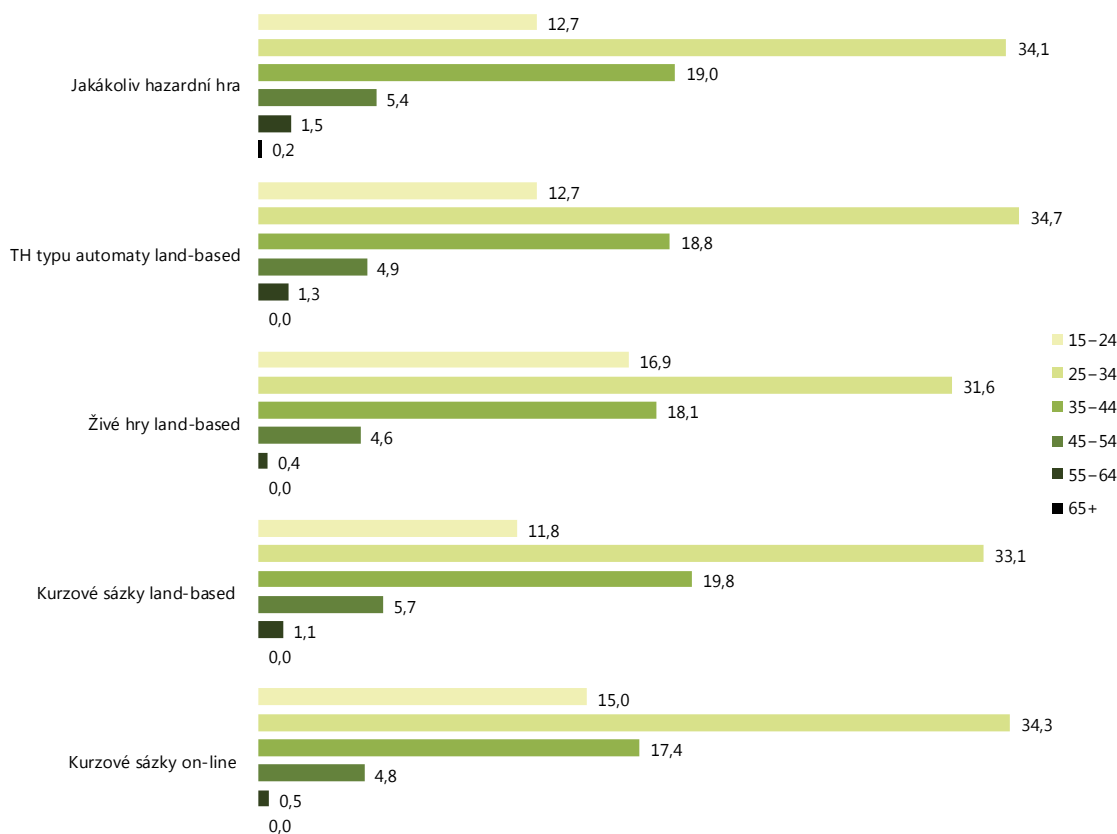
Pro odhad míry rizika problémového hráčství byla do dotazníku zařazena 2položková škála Lie/bet (Johnson a kol., 1997) – blíže viz kapitolu Prevalence a vzorce problémového hráčství v dospělém

populaci, str. 77. V neposlední řadě byly zjišťovány také zkušenosti s léčbou v souvislosti s hraním HH a kriminalita v důsledku hraní HH.

Alespoň jednou v životě před nástupem do vězení hrálo HH (je potřeba mít na paměti, že ve studii mezi vězni bylo zjišťováno hraní KS on-line a HH land-based bez loterií) 56 % respondentů. Nejčastěji šlo o TH (49 %). V posledních 12 měsících před nástupem hrálo HH 34 % dotázaných a v posledních 30 dnech 21 % dotázaných vězňů – blíže viz VZ 2016.

Pokud jde o aktuální zkušenosti s hraním HH v rozdělení podle typu hry a věku, nejvyšší míra zkušeností byla zjištěna ve věkové kategorii 25–34 let, a to u všech sledovaných typů HH. V dané věkové kategorii hrálo HH v posledních 12 měsících před nástupem do vězení 34 % odsouzených. Míra zkušeností přitom s věkem klesá – viz graf 3-12.

graf 3-12: Hraní hazardních her v posledních 12 měsících podle typu hry a věkových skupin, v %

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a Generální ředitelství Vězeňské služby ČR (2016)

Odsouzení, kteří hráli HH v období 12 měsíců před nástupem stávajícího výkonu trestu odnětí svobody, uváděli poměrně četnou a často opakovanou zkušenost s užíváním tabáku, alkoholu a nelegálních drog. Během posledních 30 dní před nástupem do vězení pravidelně kouřilo 82 % odsouzených a 39 % pravidelně pilo alkohol. Mezi nejčastěji pravidelně užívané nelegální drogy patřily pervitin a konopné látky. Pravidelné užívání pervitinu v posledních 30 dnech před nástupem uvedlo 40 % a konopné látky 33 % odsouzených, kteří měli současně zkušenost s hraním HH v posledních 12 měsících před nástupem; prevalence aktuálních zkušeností s jinými nelegálními drogami nepřekračovala 10 % – tabulka 3-6.

tabulka 3-6: Odsouzení, kteří hráli hazardní hry 12 měsíců před nástupem do vězení, a jejich zkušenosti s užíváním drog před nástupem do vězení v r. 2016 (n = 615), v %

Droga	4x a více během posledních 30 dnů	1–3x během posledních 30 dnů	Během posledních 12 měsíců	Někdy v životě	Nikdy	Bez odpovědi
Tabák	82,3	1,8	87,3	90,4	2,9	6,7
Alkohol	39,3	13,8	69,1	80,0	7,3	12,7
Marihuana/hašiš	32,7	7,6	52,5	65,4	18,7	15,9
Extáze	8,3	3,7	22,6	39,7	34,8	25,5
Pervitin/amfetaminy	37,9	7,0	56,4	63,1	22,9	14,0
LSD	5,5	2,9	18,0	31,2	43,6	25,2
Lysolávký	5,4	1,5	16,7	34,0	41,5	24,6
Heroin	8,3	1,3	13,8	22,3	55,0	22,8
Buprenorfin*	5,2	1,3	9,3	13,7	59,8	26,5
Kokain	4,9	2,9	15,9	30,7	44,9	24,4
Jiné syntetické drogy	3,7	1,0	9,4	18,0	57,1	24,9
Syntetické kanabinoidy	3,9	1,5	9,8	14,5	59,7	25,9
Těkavé látky	2,8	0,7	5,9	12,5	61,5	26,0
Léky na uklidnění/nespavost*	9,4	3,4	19,0	31,1	46,5	22,4
Léky proti bolesti*	8,0	2,4	19,2	29,3	46,3	24,4
Anabolické steroidy	1,6	0,3	4,9	8,3	65,0	26,7

Pozn.: * bez lékařského předpisu

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a Generální ředitelství Vězeňské služby ČR (2016)

Srovnání výsledků jednotlivých vln studie ukazuje nárůst aktuálních zkušeností s hraním HH před nástupem do vězení (prevalence v posledních 12 měsících) u všech sledovaných typů her. Nejvýraznější nárůst je přitom patrný u ŽH land-based, a to ze 7,6 % v r. 2012 na 13,1 % v r. 2016 – tabulka 3-7.

tabulka 3-7: Srovnání zkušeností s hraním vybraných hazardních her v populaci vězňů ve výkonu trestu odnětí svobody v posledních 12 měsících v l. 2012, 2014 a 2016, v %

Typ hazardní hry	2012 (N=1641)	2014 (N=1751)	2016 (N=1815)
Jakákoliv hazardní hra*	30,2	31,0	33,9
Technické hry typu automaty	25,8	27,1	29,0
Živé hry land-based	7,6	9,5	13,1
Kurzové sázky land-based	10,8	13,1	14,5
Kurzové sázky on-line	10,2	10,4	13,1

Pozn.: * Tj. technické hry typu automaty, živé hry land-based, kurzové sázky land-based nebo kurzové sázky on-line.

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti a Generální ředitelství Vězeňské služby ČR (2013);

Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a Generální ředitelství Vězeňské služby ČR (2015); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a Generální ředitelství Vězeňské služby ČR (2016)

Vězni mají v porovnání s obecnou populací výrazně častější zkušenost s hraním HH, a to u všech sledovaných typů HH a ve všech sledovaných časových horizontech. Výrazný rozdíl je patrný u aktuálních zkušeností s ŽH land-based a s TH, menší rozdíl u zkušeností s KS – tabulka 3-8.

tabulka 3-8: Srovnání zkušeností s hraním hazardních her mezi obecnou populací ve studiích Národní výzkum 2016 (CS 2016) a mezi odsouzenými vězni (VS 2016) v období před nástupem do vězení, v %

Typ hazardní hry	Celoživotně		V posledních 12 měsících		V posledních 30 dnech	
	CS	VS	CS	VS	CS	VS
	2016	2016	2016	2016	2016	2016
Technické hry typu automaty	12,3	31,9	4,2	19,4	1,9	11,2
Živé hry land-based	3,9	17,3	0,8	8,8	0,2	4,5
Kurzové sázky land-based	12,2	17,8	5,6	7,4	3,3	4,0
Kurzové sázky on-line	2,9	11,6	2,1	5,4	1,3	2,8

Pozn.: Pro srovnání byly výsledky studie mezi vězni standardizovány na pohlaví a věk obecné populace, jsou to tedy teoretické hodnoty, kterých by soubor vězňů nabyl, pokud by jeho struktura byla shodná s obecnou populací z hlediska věku a pohlaví.

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a Generální ředitelství Vězeňské služby ČR (2016); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a MindBridge Consulting (2016)

3.4.2 Hazardní hraní mezi Romy

V r. 2017 realizovalo NMS ve spolupráci s agenturou ppm factum research a kanceláří Rady vlády pro záležitosti romské menšiny (RVZRM) studii *Zdraví a návykové látky mezi Romy* (Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research, 2017b). Šlo o průřezovou dotazníkovou studii, jejímiž respondenty byli příslušníci romské menšiny v sociálně vyloučených lokalitách (SVL), kde působí terénní sociální pracovníci pro romskou komunitu podporovaní v dotačním programu RVZRM (celkem 41 obcí v ČR). Administrace probíhala individuálně za asistence terénních pracovníků. Studie proběhla ve všech krajích kromě Královéhradeckého, Plzeňského a Zlínského. Dotazník obsahoval několik tematických modulů – zdraví a životní spokojenost, kouření tabáku, konzumace alkoholu, užívání nelegálních drog, hraní hazardních her, využití adiktologických služeb.

Osloveno bylo celkem 910 osob, dotazník vyplnilo 612 respondentů (respondence 67,3 %) z 30 obcí. Po omezení věku na 15 a více let a na ty, kteří uvedli pohlaví, čítal soubor 566 osob. Po dalším očištění dat o respondenty, kteří neodpověděli na otázky týkající se hazardního hraní, čítal soubor 554 respondentů, z toho 280 mužů (50,5 %) a 274 žen (49,5 %).

Nějakou hazardní hru (HH) někdy v životě vyzkoušelo 82,6 % dotázaných (85,7 % mužů a 79,4 % žen). Nejčastější formou HH byly číselné a okamžité loterie, které alespoň jednou v životě zkusilo 78,1 % dotázaných, dále hraní TH typu automaty (56,6 %), následovaly ŽH (25,9 %), kurzové sázky land-based (35,9 %) a HH on-line, které uvedlo 21,1 % dotázaných. V posledních 12 měsících hrálo nějakou HH 64,8 % (71,1 % mužů a 57,3 % žen). U všech sledovaných typů her ve všech časových horizontech je patrná vyšší míra prevalence u mužů než u žen. Vyšší zkušenosti s hraním HH uváděli také respondenti ve věkové kategorii 15–34 let s výjimkou kurzových sázek land-based – tabulka 3-9.

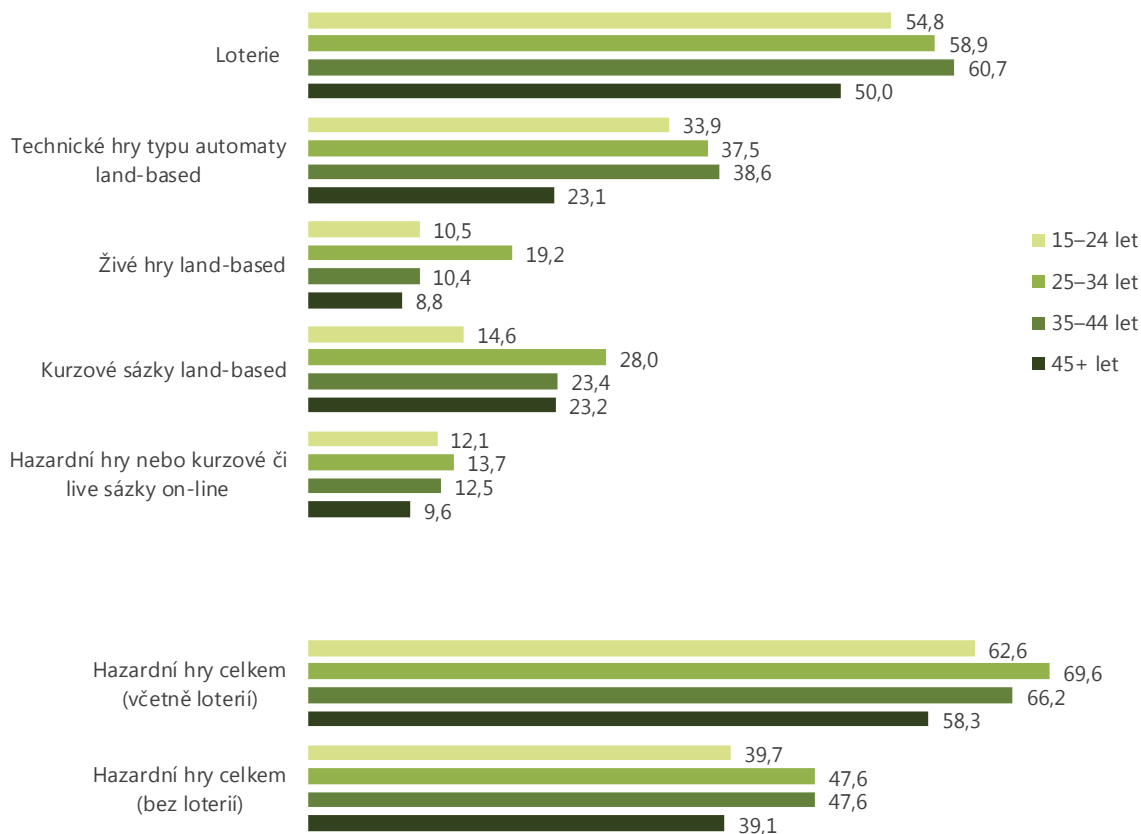
tabulka 3-9: Prevalence hazardního hraní – studie Zdraví a návykové látky mezi Romy v r. 2017, v %

Hazardní hra nebo skupina hazardních her	Pohlaví		Mladí dospělí	Celkem
	Muži (n=280)	Ženy (n=274)	15–34 let (n=292)	15+ let (N=554)
Celoživotní prevalence				
Jakákoliv hazardní hra (včetně loterií)	85,7	79,4	84,2	82,6
Jakákoliv hazardní hra (bez loterií)	77,3	52,0	67,5	64,7
Loterie	81,4	74,7	79,1	78,1
Technické hry typu automaty (VHP, VLT) land-based	67,3	45,8	61,2	56,6
Živé hry land-based	36,8	14,7	29,6	25,9
Kurzové sázky land-based	51,1	20,6	35,4	35,9
Hazardní hry on-line	31,8	10,2	24,0	21,1
Prevalence v posledních 12 měsících				
Jakákoliv hazardní hra (včetně loterií)	71,7	57,7	66,7	64,8
Jakákoliv hazardní hra (bez loterií)	59,4	28,6	44,3	44,1
Loterie	61,8	51,3	57,2	56,6
Technické hry typu automaty (VHP, VLT) land-based	46,0	21,6	36,0	33,9
Živé hry land-based	18,8	6,6	15,5	12,8
Kurzové sázky land-based	35,5	9,9	22,3	22,8
Hazardní hry on-line	18,4	5,8	13,0	12,2
Prevalence v posledních 30 dnech				
Jakákoliv hazardní hra (včetně loterií)	56,5	39,0	50,2	47,8
Jakákoliv hazardní hra (bez loterií)	77,3	52,0	67,5	29,4
Loterie	39,6	31,9	37,3	35,8
Technické hry typu automaty (VHP, VLT) land-based	28,8	9,9	20,4	19,4
Živé hry land-based	9,7	3,7	7,9	6,7
Kurzové sázky land-based	20,3	5,1	12,4	12,8
Hazardní hry on-line	13,4	4,0	10,3	8,7

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti and ppm factum research (2017)

Nejvyšší zkušenosti s nějakou HH v posledních 12 měsících měli respondenti ve věkové skupině 25–34 let. Nejvyšší míru zkušeností s loteriemi (60,7 %) a TH typu automaty (38,6 %) měli respondenti ve věku 35–44 let. Nejvyšší zkušenost s hraním ŽH (19,2 %), KS land-based (28,0 %) a hraním HH on-line (13,7 %) měla mladší věková kategorie 25–34 let. Nejnižší míra zkušeností s hraním HH v posledních 12 měsících byla zjištěna ve věkové kategorii 45 a více let – graf 3-13.

graf 3-13: Hraní jednotlivých typů hazardních her v posledních 12 měsících – studie Zdraví a návykové látky mezi Romy v r. 2017, v %

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti and ppm factum research (2017)

Pro srovnání míry prevalence hraní HH mezi Romy s obecnou populací ČR (Národní výzkum 2016) byl soubor romské populace převážně tak, aby jeho struktura podle pohlaví a věku odpovídala struktuře obecné populace ČR v r. 2016. Srovnávané hodnoty tedy představují teoretickou míru prevalence, které by výběrový soubor romské populace dosáhl, pokud by měl stejnou strukturu podle pohlaví a věku jako obecná populace.

Ze srovnání vyplynulo, že míra hraní jakékoli HH v posledních 12 měsících v romské populaci byla 2,2krát vyšší ve srovnání s obecnou populací. Prevalence hraní ŽH land-based byla v romské populaci 11,3krát vyšší a TH typu automaty land-based 6,7krát vyšší ve srovnání s obecnou populací stejného věku – tabulka 3-10.

tabulka 3-10: Prevalence hraní hazardních her v posledních 12 měsících – srovnání výsledků studie Zdraví a návykové látky mezi Romy 2017 se studií Národní výzkum užívání návykových látek 2016, v %

Hazardní hra nebo skupina hazardních her	Nevážené výsledky (n=554)	Vážené výsledky (n=557)	Obecná populace ve věku 15+ let (n=3601)	Index (romská populace : obecná populace)
Jakákoliv hazardní hra (vč. loterií)	64,8	55,3	24,9	2,2
Jakákoliv hazardní hra (bez loterií)	44,1	39,4	9,8	4,0
Loterie land-based	56,6	49,5	19,3	2,6
Technické hry typu automaty land-based	33,9	28,1	4,2	6,7
Živé hry land-based	12,8	9,0	0,8	11,3
Kurzové sázky land-based	22,8	20,7	4,7	4,4
Hazardní hry on-line	12,2	8,6	3,6	2,4

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti and ppm factum research (2017)

4

4 Problémové hráčství

4.1 Úvod

Problémové hráčství (patologické hráčství, hráčská porucha) je porucha kontroly hráčského chování charakterizovaná především vysokou intenzitou hraní (časem stráveným hrou), epizodickým charakterem hraní a vysokými finančními částkami vloženými do hraní s následnými negativními dopady pro hráče a jeho okolí. Hráči vykazující problémy související s hazardním hraním jsou v této zprávě označováni jako problémoví hráči, hráči v nejvyšším riziku problémů spojených s hraním hazardních her nebo léčení pro diagnózu F63.0 patologické hráčství jsou označováni také jako patologičtí hráči.

Od r. 2012 jsou k dispozici odhady výskytu problémového hráčství v ČR provedené standardními nástroji a srovnatelnými metodami. Z dosavadních výsledků do r. 2014 vyplývalo, že v riziku rozvoje problémového hráčství bylo přibližně 5 % dospělé populace (cca 450 tis. osob), z toho v pásmu vysokého rizika bylo 0,6–1,2 % dospělé populace (cca 55–110 tis. osob). Údaje za r. 2016 naznačily mírný nárůst počtu osob v riziku problémového hráčství celkem (odhad za r. 2016 činí 5,7 % dospělé populace, tj. přes 500 tis. osob) a rovněž nárůst v kategorii nejvyššího rizika, resp. nárůst počtu patologických hráčů na 1,2–1,4 % dospělé populace (80–120 tis. osob). Přibližně pětinu problémových hráčů tvořily ženy. Podrobnější informace jsou uvedeny ve VZ 2016.

Vůbec poprvé byly za r. 2015 provedeny odhady problémového hráčství mezi 16letými studenty v rámci studie *ESPAD*. V riziku problémového hráčství se nacházelo odhadem 2,7 % studentů (což v přepočtu na věkovou skupinu 15–19letých činí přibližně 13 tis. osob), z nich 2,1 % spadalo do kategorie mírného rizika a 0,6 % do kategorie vysokého rizika. Výrazně vyšší podíl osob v riziku v souvislosti s hraním byl mezi chlapci a mezi studenty středních odborných škol bez maturity nebo odborných učilišť. Zvýšené riziko vzniku problémového hráčství bylo patrné v kolektivech s převahou chlapců, ve třídách na odborných učilištích a ve třídách s vysokou mírou záškoláctví. Další školní studie byla provedena v r. 2016 s cílem ověřit výsledky studie *ESPAD 2015* – podrobnější informace jsou uvedeny ve VZ 2015 a VZ 2016.

Za r. 2017 jsou nově k dispozici odhady problémového hráčství ze studie *Výzkum názorů a postojů občanů České republiky k otázkám zdravotnictví a k problematice zdraví*.

4.2 Prevalence a vzorce problémového hráčství v dospělé populaci

4.2.1 Výzkum názorů a postojů občanů České republiky

V r. 2017 opět proběhlo pravidelné omnibusové šetření *Výzkum názorů a postojů občanů České republiky k otázkám zdravotnictví a k problematice zdraví* (Výzkum občanů) realizované agenturou INRES-SONES. Podobně viz kapitolu Výzkum názorů a postojů občanů České republiky, str. 57. Jako v minulých letech obsahovalo šetření modul NMS s otázkami zaměřenými na hraní HH, do něhož byla zařazena také krátká screeningová škála Lie/bet (Johnson a kol., 1997) zaměřená na výskyt příznaků problémového hráčství.

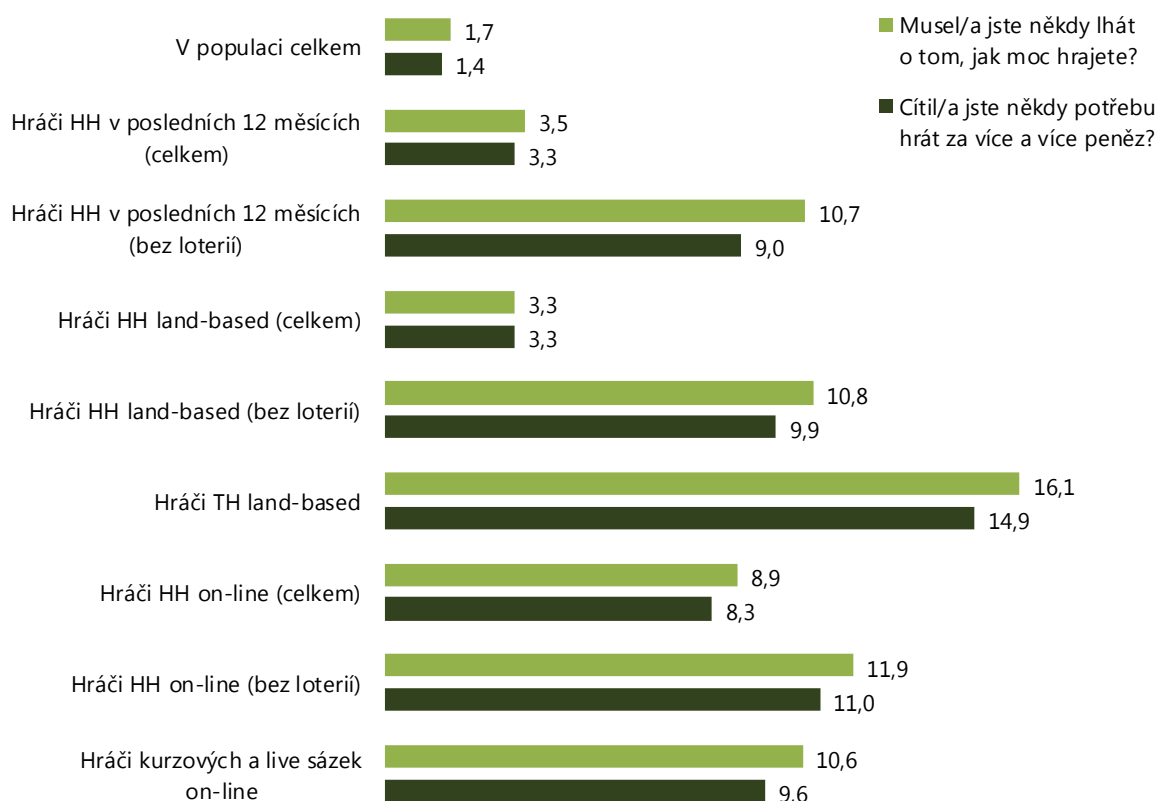
Škála Lie/bet sestává ze dvou otázek:

1. Musel/a jste někdy lhát lidem, kteří jsou pro Vás důležití, o tom, jak moc hrajete?
2. Cítil/a jste někdy potřebu hrát za více a více peněz?

Možné odpovědi na obě otázky jsou „ano“ (1 bod) a „ne“ (0 bodů), výsledné Lie/bet skóre vzniklé jejich součtem tak může nabývat hodnoty 0–2 body, přičemž alespoň 1 pozitivní odpověď indikuje riziko problémového hráčství – 1 bod odpovídá kategorii mírného rizika, zatímco 2 body naznačují vysoké riziko problémů v souvislosti s hazardním hraním.

Celkem 1,7 % všech dotázaných (3,0 % mužů a 0,4 % žen) odpovědělo, že někdy museli lhát o tom, jak moc hrají, a 1,4 % (2,5 % mužů a 0,4 % žen) někdy cítilo potřebu hrát za stále více peněz. Mezi respondenty, kteří uvedli hraní HH v posledních 12 měsících (mimo loterie), uvedlo lhaní v souvislosti s hraním 10,7 % dotázaných (11,9 % mužů a 6,0 % žen) a 9,0 % (9,8 %, resp. 6,0 %) přiznalo, že měli někdy potřebu hrát za stále více peněz. Významně vyšší podíl osob, které uvedly lhaní v souvislosti s hraním HH i potřebu hrát za stále více peněz, byl mezi hráči technických her (TH) v kamenných provozovnách (land-based) a hráči HH na internetu (on-line) – graf 4-1.

graf 4-1: Pozitivní odpovědi na otázky 2položkové screeningové škály Lie/bet v populaci celkem a mezi těmi, kteří uvedli hraní hazardních her v posledních 12 měsících – Výzkum občanů 2017, v %

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2018)

Výsledky screeningové škály Lie/bet naznačují, že v kategorii rizika v souvislosti s hraním HH se nacházelo celkem 1,9 % populace ve věku 15 a více let (3,5 % mužů a 0,3 % žen), z nich 0,7 % (1,1 %, resp. 0,3 %) spadalo do kategorie vysokého rizika.

Mezi hráči HH v posledních 12 měsících bylo v riziku vzniku problémového hráčství odhadem 4,6 % hráčů (7,4 % mužů a 1,1 % žen), z toho 1,8 % v kategorii vysokého rizika. Po dalším zúžení odhadu pouze na ty, kteří v posledních 12 měsících hráli jinou HH než číselné a okamžité loterie, bylo v riziku vzniku problémového hráčství 13,9 % hráčů (16,0 % mužů a 6,0 % žen). Nejvyšší zastoupení problémových hráčů bylo ve věkové skupině 15–24 let – tabulka 4-1.

tabulka 4-1: Výsledky screeningové škály Lie/bet v obecné populaci podle pohlaví a věkových skupin – Výzkum občanů 2017, v %

Škála Lie/bet	Muži	Ženy	Celkem 15+	95% CI	15-24 let	25-34 let	35-44 let	45-54 let	55-64 let	65+ let
V obecné populaci (N=1806)										
Žádné riziko (0 bodů)	96,5	99,7	98,1		96,1	97,2	98,9	98,2	98,9	98,5
V riziku (1+ bodů)	3,5	0,3	1,9	1,3–2,5	3,9	2,8	1,1	1,8	1,1	1,5
> z toho vysoké riziko (2 body)	1,1	0,3	0,7	0,3–1,1	1,5	1,0	0,3	0,7	0,0	1,0
Mezi hráči hazardních her v posledních 12 měsících (n=733)										
Žádné riziko (0 bodů)	92,6	99,0	95,4		91,5	93,7	97,4	96,1	96,9	95,4
V riziku (1+ bodů)	7,4	1,0	4,6	3,1–6,2	8,5	6,3	2,6	3,9	3,1	4,6
> z toho vysoké riziko (2 body)	2,4	1,0	1,8	0,8–2,7	3,2	2,4	0,6	1,6	0,0	3,1
Mezi hráči hazardních her (bez loterií) v posledních 12 měsících (n=244)										
Žádné riziko (0 bodů)	84,0	94,0	86,1		84,6	85,7	92,9	82,8	88,5	76,0
V riziku (1+ bodů)	16,0	6,0	13,9	9,6–18,3	15,4	14,3	7,1	17,2	11,5	24,0
> z toho vysoké riziko (2 body)	5,2	6,0	5,3	2,5–8,1	5,8	5,4	1,8	6,9	0,0	16,0

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2018)

Zastoupení problémových hráčů mezi hráči v prostředí land-based a on-line bylo vyrovnané (15,1 %, resp. 16,1 %). Nejvyšší zastoupení problémových hráčů bylo mezi hráči TH land-based (23,0 %). Odhady podílu hráčů v riziku problémového hraní podle jednotlivých kategorií her ukazují tabulka 4-2 a graf 4-2.

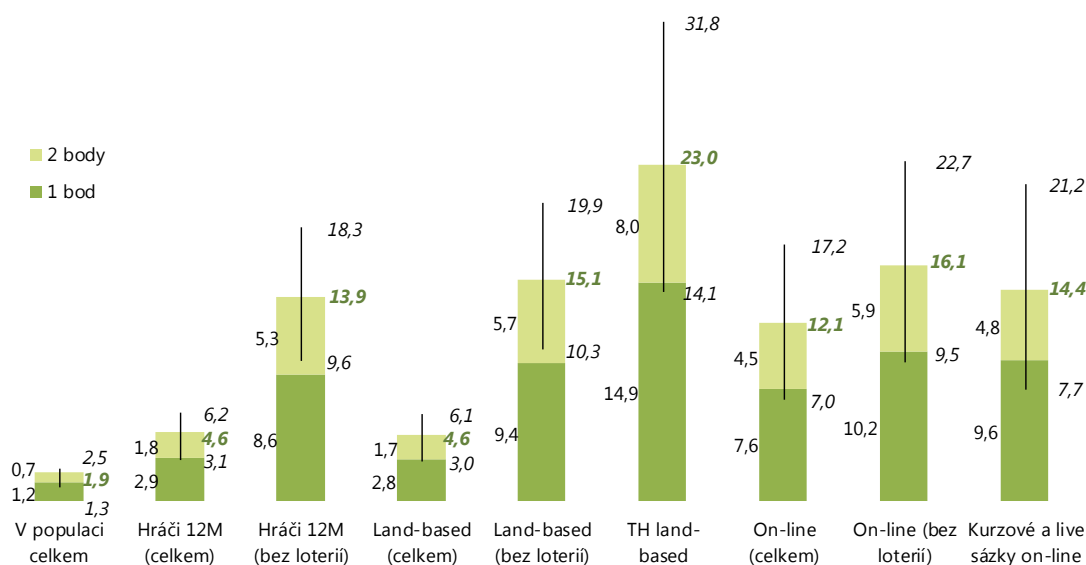
K nejrizikovějším hrám z pohledu podílu problémových hráčů patřily TH typu automaty, následované živými hrami (obě kategorie her land-based i on-line). Mezi hráči TH byl sledován nejvyšší podíl problémových hráčů zařazených do kategorie vysokého rizika v souvislosti s hraním HH – graf 4-3.

tabulka 4-2: Výsledky screeningové škály Lie/bet v obecné populaci podle pohlaví a kategorie hazardních her – Výzkum občanů 2017, v %

Lie/bet skóre	Muži	Ženy	Celkem	95% CI
Podíl mezi hráči v posledních 12 měsících – land-based, včetně loterií (n=703)				
Žádné riziko (0 bodů)	92,7	99,0	95,4	
V riziku (1+ bodů)	7,3	1,0	4,6	3,0–6,1
> z toho vysoké riziko (2 body)	2,3	1,0	1,7	0,7–2,7
Podíl mezi hráči v posledních 12 měsících – land-based, bez loterií (n=212)				
Žádné riziko (0 bodů)	83,0	92,7	84,9	
V riziku (1+ bodů)	17,0	7,3	15,1	10,3–19,9
> z toho vysoké riziko (2 body)	5,3	7,3	5,7	2,5–8,8
Podíl mezi hráči v posledních 12 měsících – TH land-based (n=87)				
Žádné riziko (0 bodů)	75,0	86,7	77,0	
V riziku (1+ bodů)	25,0	13,3	23,0	14,1–31,8
> z toho vysoké riziko (2 body)	6,9	13,3	8,0	2,3–13,8
Podíl mezi hráči v posledních 12 měsících – on-line, včetně loterií (n=157)				
Žádné riziko (0 bodů)	86,4	93,8	87,9	
V riziku (1+ bodů)	13,6	6,3	12,1	7,0–17,2
> z toho vysoké riziko (2 body)	4,0	6,3	4,5	1,2–7,7
Podíl mezi hráči v posledních 12 měsících – on-line, bez loterií (n=118)				
Žádné riziko (0 bodů)	82,7	90,0	83,9	
V riziku (1+ bodů)	17,3	10,0	16,1	9,5–22,7
> z toho vysoké riziko (2 body)	5,1	10,0	5,9	1,7–10,2
Podíl mezi hráči v posledních 12 měsících – kurzové a live sázky on-line (n=104)				
Žádné riziko (0 bodů)	84,3	93,3	85,6	
V riziku (1+ bodů)	15,7	6,7	14,4	7,7–21,2
> z toho vysoké riziko (2 body)	4,5	6,7	4,8	0,7–8,9

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2018)

graf 4-2: Výsledky screeningové škály Lie/bet v obecné populaci a mezi hráči hazardních her v posledních 12 měsících podle typu hazardní hry – Výzkum občanů 2017, v %

Pozn.: kurzivou zeleně označena střední hodnota podílu osob celkem v riziku (1 a více bodů na škále Lie/bet); 12M – v posledních 12 měsících

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2018)

graf 4-3: Výsledky screeningové škály Lie/bet mezi hráči v posledních 12 měsících podle jednotlivých hazardních her (kombinace hazardní hry land-based a on-line) – Výzkum občanů 2017, v %

Pozn.: kurzivou zeleně označena střední hodnota podílu osob celkem v riziku (1 a více bodů na škále Lie/bet)

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2018)

Při extrapolaci na populaci ČR ve věku 15 a více let odpovídal podíl osob v riziku v souvislosti s hraním HH podle škály Lie/bet přibližně 170 tis. (116–223 tis.) osob, z nich přibližně 104 tis. (63–152 tis.) osob spadalo do kategorie nižšího rizika (1 bod) a 64 tis. (27–98 tis.) osob spadalo do kategorie vyššího rizika (2 body) v souvislosti s hraním HH. V riziku v souvislosti s hraním HH bylo odhadnuto 153 tis. mužů a 15 tis. žen – tabulka 4-3.

tabulka 4-3: Výskyt problémového hraní v obecné populaci podle screeningové škály Lie/bet – extrapolace výsledků Výzkumu občanů 2017 na počet obyvatel ČR

Škála Lie/bet	Muži	Ženy	Celkem	95% CI dolní mez	95% CI horní mez
V riziku celkem (1 a více bodů)	153 500	14 800	168 300	116 100	223 300
> z toho vysoké riziko (2 body)	49 500	14 800	64 300	26 800	98 200

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2018)

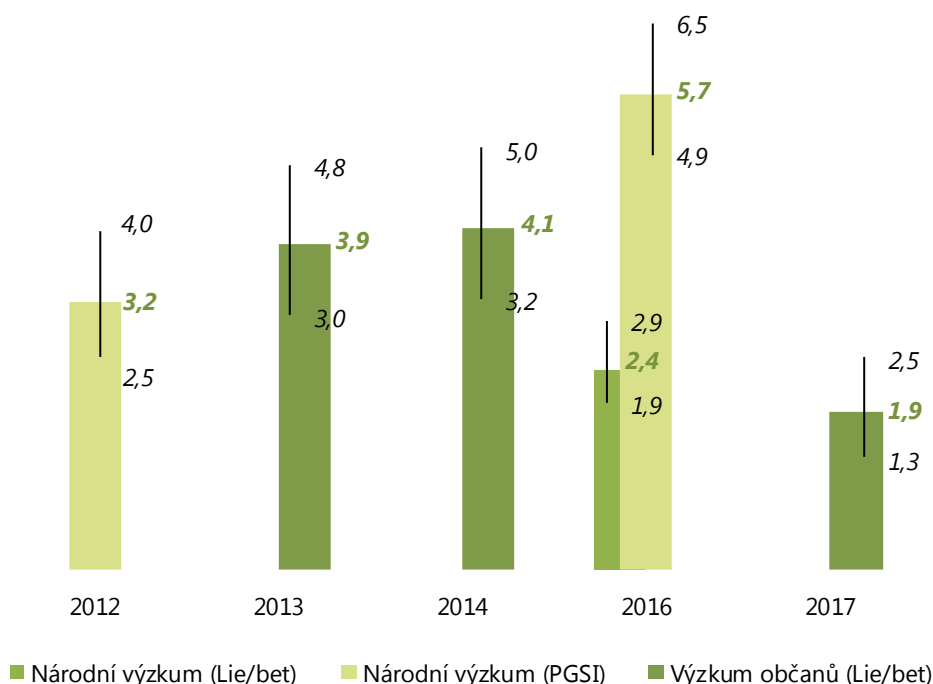
4.2.2 Srovnání studií provedených v letech 2012–2017

NMS provedlo od r. 2012 celkem 11 studií ve 3 řadách zaměřených na výskyt hazardního hraní v populaci (blíže viz kapitolu Hazardní hraní v populaci, str. 57), pouze některé z nich však obsahovaly screeningovou škálu zaměřenou na odhad výskytu problémového hráčství v obecné populaci:

- *Národní výzkum užívání návykových látek* (Národní výzkum) 2012 a 2016, ve kterém byl použit nástroj PGSI a v r. 2016 rovněž Lie/Bet,³⁹
- *Výzkum názorů a postojů občanů České republiky k otázkám zdravotnictví a k problematice zdraví* ve spolupráci s agenturou INRES-SONES (Výzkum občanů) v letech 2013, 2014 a 2017, ve kterém byl použit nástroj Lie/bet.⁴⁰

Srovnání výsledků z různých studií a za pomoci různých screeningových škál ukázalo protichůdné trendy. Podle škály PGSI v l. 2012–2016 míra problémového hráčství v obecné populaci vzrostla, nárůst se týká i počtu osob v kategorii vysokého rizika. V r. 2012, resp. 2016 se v riziku problémového hráčství v důsledku hraní HH kromě loterií nacházelo 3,2 %, resp. 5,7 % dospělé populace, což odpovídá 290, resp. 510 tis. osob. Odhady podle škály Lie/bet naznačují aktuální pokles míry problémového hráčství – v riziku problémového hráčství se v l. 2013 a 2014 nacházelo 3,9 %, resp. 4,1 % dospělé populace (bez započítání hráčů výhradně loterií), v l. 2016 a 2017 odhadovaný výskyt problémového hráčství poklesl na 2,4 %, resp. 1,9 % – graf 4-4. Při extrapolaci výsledků získaných v l. 2016 a 2017 prostřednictvím nástroje Lie/bet na populaci ČR ve věku 15 a více let odpovídal podíl osob v riziku v souvislosti s hraním HH kromě loterií podle škály Lie/bet přibližně 170–210 tis. osob. Odhady z l. 2013–2014 dosáhly přibližně 350 tis. osob.

graf 4-4: Srovnání výsledků screeningových škál Lie/bet a PGSI v obecné populaci, v %

Pozn.: Odhady zahrnují hráče HH v posledních 12 měsících bez loterií.

Zdroje: Národní monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti a INRES-SONES (2013); Národní monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti a SC&C (2013); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2014); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2015); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2016); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a MindBridge Consulting (2016); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2017); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2018)

³⁹ Problem Gambling Severity Index (PGSI)

⁴⁰ Odpovědi vztahující se k Lie/bet za r. 2015 a 2016 není možno použít vzhledem k chybě při sběru dat, neboť na otázku Lie/bet neodpověděly všechny osoby se zkušeností s hraním hazardních her.

4.3 Charakteristiky problémových hráčů

4.3.1 Studie Patologičtí hráči v léčbě

V r. 2017 proběhla 3. vlna studie *Patologičtí hráči v léčbě*, kterou realizovalo NMS ve spolupráci s ppm factum research (Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research, 2018b), předchozí 2 vlny šetření proběhly v l. 2013 a 2015 (Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti, 2014; Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research, 2015a). Jejím cílem bylo zmapovat sociální, ekonomické a zdravotní dopady hazardního hraní v populaci patologických hráčů a popsat rizikové faktory v jejich hráčské kariéře, zjistit faktory, které vedou k vyhledání pomoci, a zmapovat dostupnost služeb pro hráče. Sběr dat probíhal ve 22 centrech, především v psychiatrických nemocnicích, kde se léčí patologičtí hráči nejčastěji. Kritériem pro účast ve studii byla diagnóza F63.0 a kontakt s léčebným zařízením v posledních 12 měsících.

Tato kapitola se zabývá popisem sociodemografických charakteristik souboru, popisem hráčské kariéry a vzorců hráčského chování. Finanční aspekty hraní a zadluženost hráčů ze souboru studie popisuje kapitola *Zadluženost ve studii Patologičtí hráči v léčbě*, str. 95, páchání trestné činnosti kapitola *Kriminalita sekundárně související s hraním hazardních her u patologických hráčů v léčbě*, str. 112, a zkušenosti s léčbou a faktory, které ji ovlivňují, popisuje kapitola *Léčba a další odborné služby*, s. 129. Výsledky první a druhé vlny studie z l. 2013 a 2015 jsou popsány ve zprávách *Hazardní hraní v České republice a jeho dopady* (Mravčík a kol., 2014) a *VZ 2015*.

Celkový soubor v r. 2017 tvořilo 252 respondentů rekrutovaných ve 22 zařízeních, z toho 215 (85 %) mužů a 37 (15 %) žen – tabulka 4-4 a tabulka 4-5. Průměrný věk patologických hráčů v léčbě byl 35,5 roku, medián 33 let. Nejvyšší podíl tvořili respondenti ve věkové skupině 25–34 let. Základní charakteristiky souboru v l. 2013, 2015 a 2017 podává tabulka 4-6.

tabulka 4-4: Respondenti studie *Patologičtí hráči v léčbě 2017 podle místa dotazování*

Zařízení	Počet
Psychiatrická nemocnice Bohnice	60
Psychiatrická léčebna Červený Dvůr	37
Psychiatrická nemocnice Kosmonosy	18
Léčebna návykových nemocí Nechanice	18
Magdaléna, o. p. s., Mníšek pod Brdy	15
Psychiatrická nemocnice v Kroměříži	14
Psychiatrický stacionář pro léčbu závislostí, Moravská Ostrava	11
Psychiatrická nemocnice v Opavě	10
Denní psychoterapeutické sanatorium „Ondřejov“	10
Fakultní nemocnice Brno-Bohunice, Ambulance AT	10
Denní psychoterapeutické sanatorium Elysium – Podané ruce, Brno	6
Magdaléna, o. p. s., Příbram	6
Všeobecná fakultní nemocnice v Praze, Klinika adiktologie	5
Ambulantní centrum Laxus Pardubice	5
K-centrum CPPT, o. p. s. – Základní poradenské a terapeutické služby pro patolog. hráče, Plzeň	5
Ordinace pro návykové nemoci – MUDr. Olga Kasková, Kolín	5
Poradna pro nelátkové závislosti, České Budějovice	5
AT ordinace Mělník	4
Magdaléna, o. p. s., Beroun	3
Magdaléna, o. p. s., Praha	2
Magdaléna, o. p. s., Psychiatrická ambulance, Kolín	2
Fakultní nemocnice Hradec Králové, AT ambulance a Substituční ambulance	1

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2018b)

tabulka 4-5: Respondenti studie Patologičtí hráči v léčbě 2017 podle pohlaví a věkových skupin

Věková skupina	Muži		Ženy		Celkem	
	Počet	Podíl (%)	Počet	Podíl (%)	Počet	Podíl (%)
15–19	0	0,0	1	2,7	1	0,4
20–24	22	10,2	8	21,6	30	11,9
25–29	46	21,4	7	18,9	53	21,0
30–34	41	19,1	7	18,9	48	19,1
35–39	36	16,7	4	10,8	40	15,8
40–44	34	15,8	4	10,8	38	15,1
45–49	15	7,0	3	8,1	18	7,2
50–54	10	4,7	0	0,0	10	4,0
55–59	4	1,9	2	5,4	6	2,4
60–64	5	2,3	0	0,0	5	2,0
64+	2	0,9	1	2,7	3	1,2
Celkem	215	100,0	37	100,0	252	100,0

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2018b)

tabulka 4-6: Charakteristika souboru respondentů studie Patologičtí hráči v léčbě v l. 2013, 2015 a 2017

Rok	Podíl mužů (%)	Průměrný věk		
		Muži	Ženy	Celkem
2013	93,4	35,0	32,9	33,7
2015	81,1	35,6	33,2	35,2
2017	85,3	35,7	34,2	35,5

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2018b)

Pouhých 14 % patologických hráčů v léčbě žilo v obcích s méně než 5000 obyvateli, kde podle ČSÚ žilo v r. 2017 celkem 39 % obyvatel ČR.⁴¹ V jednom ze šesti měst s více než 100 tis. obyvateli žilo před nástupem do léčby 41 % respondentů a 56 % žilo ve městech s více než 50 tisíci obyvateli (podle ČSÚ žilo ve více než padesátitisícových obcích 30 % obyvatel ČR).

Oproti r. 2015 se mírně zvýšil podíl patologických hráčů, kteří žili sami, a to z 24 % na 29 %, a klesl podíl patologických hráčů, kteří žili s rodinnými příslušníky nebo s partnerem.

tabulka 4-7: Respondenti studie Patologičtí hráči v léčbě v l. 2015 a 2017 podle složení domácnosti, v %

Složení domácnosti	2015	2017
Sám/sama	23,9	29,0
S rodiči/rodinou	33,2	30,2
S partnerem	32,8	27,8
S přáteli nebo jinými osobami	4,2	6,3
Ostatní	5,7	6,7

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2018b)

Struktura souboru patologických hráčů v léčbě podle rodinného stavu se v průběhu l. 2013–2017 příliš nezměnila, došlo k mírnému zvýšení podílu svobodných a poklesu sezdaných.

tabulka 4-8: Respondenti studie Patologičtí hráči v léčbě v l. 2013, 2015 a 2017 podle rodinného stavu, v %

Rodinný stav	2013	2015	2017
Svobodný/á	57,6	58,3	59,9
S druhem či družkou	6,1	6,9	6,7
Rozvedený/á	17,9	16,6	17,9
Ženatý/vdaná	17,9	15,8	15,1
Ovdovělý/á	0,4	1,2	0,4
Nezjištěno	0,0	1,2	0,0
Celkem	100,0	100,0	100,0

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2018b)

Téměř 60 % patologických hráčů v léčbě mělo stálé zaměstnání, přes 15 % bylo nezaměstnaných a 12 % mělo příležitostné zaměstnání – tabulka 4-9.

⁴¹ <https://www.czso.cz/csu/czso/maly-lexikon-obci-ceske-republiky-2017> [2018-05-17]

tabulka 4-9: Respondenti studie Patologičtí hráči v léčbě v l. 2015 a 2017 podle ekonomické aktivity, v %

Ekonomická aktivita	2015	2017
Příležitostné zaměstnání	15,4	11,5
Stálé zaměstnání	54,8	59,1
Student	4,2	5,6
Nezaměstnaný	18,9	15,5
Mateřská/rodičovská dovolená	1,2	2,0
Invalidní/starobní důchod	4,6	5,6
V domácnosti	0,4	0,4
Neví, bez odpovědi	0,4	0,4
Celkem	100,0	100,0

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2018b)

Příjmy nad 30 tis. Kč měsíčně uvedlo 30 % respondentů, polovina z nich měla příjmy přes 40 tis. Kč měsíčně. Příjmy pod 15 tis. Kč uvedlo 21 %. V porovnání s minulou vlnou studie měli patologičtí hráči v léčbě vyšší příjmy, podíl hráčů s příjmem nad 30 tis. Kč byl o 11 p. b. vyšší než v r. 2015.

tabulka 4-10: Respondenti studie Patologičtí hráči v léčbě v l. 2015 a 2017 podle příjmové kategorie, v %

Měsíční příjem	2015	2017
Do 5 000 Kč	7,7	5,2
5 001–10 000 Kč	11,6	7,9
10 001–15 000 Kč	18,5	8,3
15 001–20 000 Kč	23,6	17,9
20 001–30 000 Kč	18,5	28,2
30 001–40 000 Kč	9,3	15,1
40 001 Kč a více	9,3	14,7
Neví, bez odpovědi	1,5	2,8
Celkem	100,0	100,0

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2018b)

Nejvíce byli zastoupeni respondenti se středním vzděláním. Od r. 2013 narůstá podíl hráčů, kteří uvedli základní nebo neukončené základní vzdělání. Strukturu souborů z l. 2013, 2015 a 2017 podle vzdělání uvádí tabulka 4-11.

tabulka 4-11: Respondenti studie Patologičtí hráči v léčbě v l. 2013, 2015 a 2017 podle vzdělání, v %

Vzdělání	2013	2015	2017
Základní včetně neukončeného	10,9	12,4	16,3
Střední vzdělání bez maturity	33,2	33,2	27,4
Střední s maturitou	42,4	34,7	35,6
Vyšší odborné / pomaturitní nástavba	7,4	4,2	6,0
Vysokoškolské	6,1	15,4	11,5
Celkem	100,0	100,0	100,0

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2018b)

Více než dvě pětiny respondentů (42 %) se domnívaly, že jejich zaměstnání mělo vliv na rozvoj jejich problémů s hraním, 54 % tento názor nesdílelo. Podrobnější otázka se týkala vybraných rizikových faktorů v zaměstnání. Jako statisticky významný se ukázal přístup k hotovosti, který uvedlo 37,7 % osob, které se domnívaly, že zaměstnání mělo vliv na rozvoj problémů s hraním, a pouze 17,6 % z těch, kteří vliv zaměstnání nepotvrdili. Dalším významným faktorem byl bezprostřední přístup k hazardním hrám v práci (17,9 %, resp. 3,7 %).

S hraním HH (vyjma loterií) se respondenti poprvé setkali v průměru ve věku 20,7 roku, průměrný věk první zkušenosti s primární problémovou hrou byl 22,5 roku, začátek pravidelného hraní HH (tj. alespoň jednou týdně) uváděli průměrně ve věku 25,1 roku. Průměrný věk, kdy respondenti začali vnímat své hraní jako problém, byl 28,5 roku a průměrný věk, kdy respondenti poprvé vyhledali odbornou pomoc, byl 32,1 roku. Vzorec rozvoje problémového hráčství v jednotlivých vlnách studie je velmi podobný – tabulka 4-12. Existuje však značná individuální variabilita věku začátku hraní, pravidelného hraní a vzniku problémového hraní a u řady hráčů se proto mohou tyto údaje od průměru značně lišit.

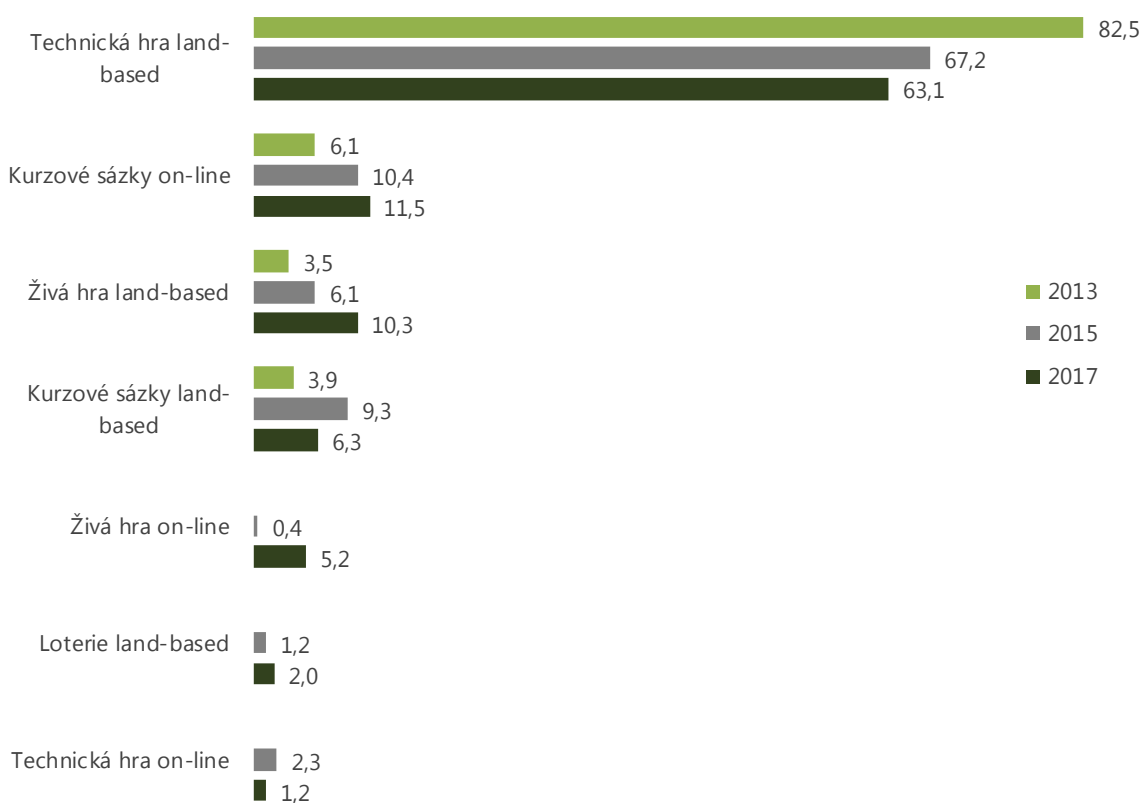
tabulka 4-12: Milníky hráčské kariéry respondentů studie Patologičtí hráči v léčbě v l. 2013, 2015 a 2017, v %

Průměrný věk	2013	2015	2017
První zkušenost s hazardním hraním	19,7	20,3	20,7
První zkušenost s hlavní problémovou hrou	23,6	22,7	22,5
Pravidelné hraní	–	25,0	25,1
Vnímání hazardního hraní jako problému	–	28,9	28,5
Vyhledání odborné pomoci	29,9	31,8	32,1

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2018b)

Většina (64 %) patologických hráčů v léčbě v r. 2017 uvedla, že hlavní hazardní hrou vedoucí k rozvoji patologického hráčství byly technické hry (TH), v drtivé většině TH land-based. Podíl hráčů TH v souboru se od r. 2013, kdy jich bylo 83 %, snížil o 19 p. b. Od r. 2013 se téměř zdvojnásobil (z 10 % na 18 %) počet hráčů, jejichž hlavní hrou byly kurzové sázky, v r. 2017 tvořili dvě třetiny z nich hráči kurzových sázek on-line. Ze 4 % na 16 % se zvýšil podíl těch, kteří měli jako hlavní hru živou hru, u většiny z nich to byla ŽH on-line. Velmi malý podíl (1 %) hráčů uvedl jako hlavní problémovou hru loterie – graf 4-5. Celkem 18 % hráčů v léčbě uvedlo v r. 2017 jako svou hlavní problémovou hru on-line hru – tabulka 4-13.

graf 4-5: Hlavní problémová hazardní hra u respondentů studie Patologičtí hráči v léčbě v l. 2013, 2015 a 2017, v %

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2018b)

tabulka 4-13: Hlavní problémová hazardní hra u respondentů studie Patologičtí hráči v léčbě v l. 2013 až 2017, v %

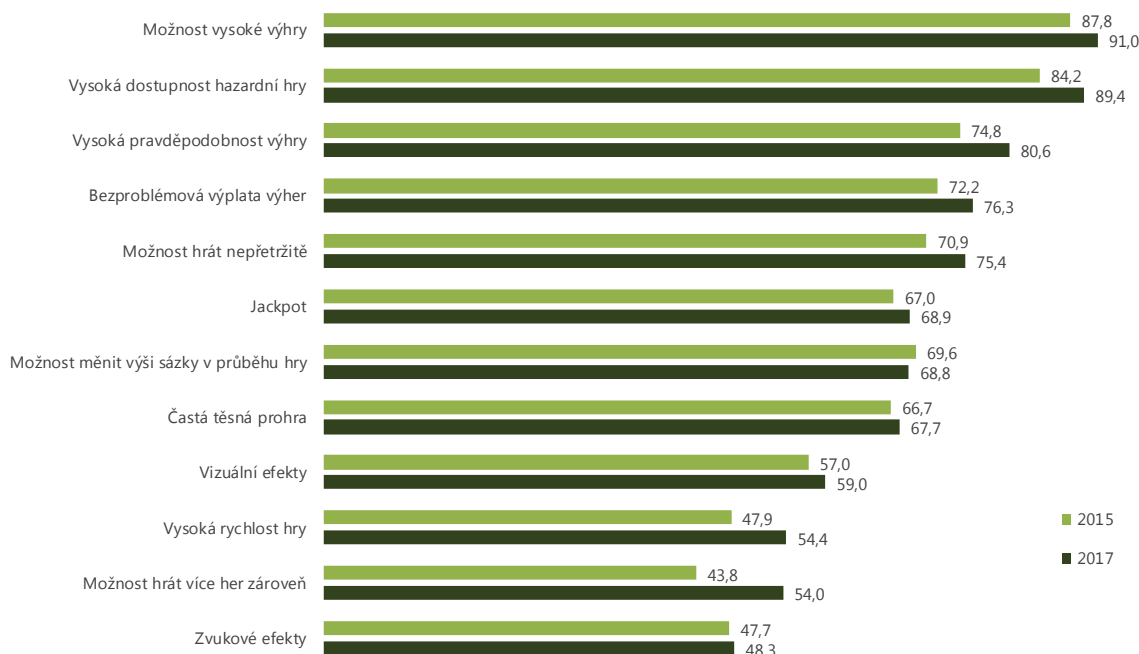
Typ hry	2013	2015	2017
Technické hry (land-based a on-line celkem)	82,5	69,5	64,3
Kurzové sázky (land-based a on-line celkem)	10,0	19,7	17,9
Živé hry (land-based a on-line celkem)	3,5	6,5	15,5
Land-based celkem	89,9	85,3	81,7
On-line celkem	9,6	13,5	17,9

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2018b)

Studie také zjišťovala, jaké faktory podle respondentů přispívají ke vzniku problémů spojených s hazardním hraním. Mezi faktory na straně strukturního nastavení hazardních her, které nejvíce

přispěly k rozvoji jejich hazardního hraní, uvedlo v r. 2017 více než 90 % hráčů možnost vysokých výher a téměř 90 % vysokou dostupnost HH, přes 80 % uvedlo vysokou pravděpodobnost výher. Více než dvě třetiny hráčů dále uvedly bezproblémovou výplatu výher (76 %), možnost hrát nepřetržitě (75 %), jackpot (69 %) a častou těsnou prohru (68 %). Hierarchie je podobná jako v r. 2015 – graf 4-6.

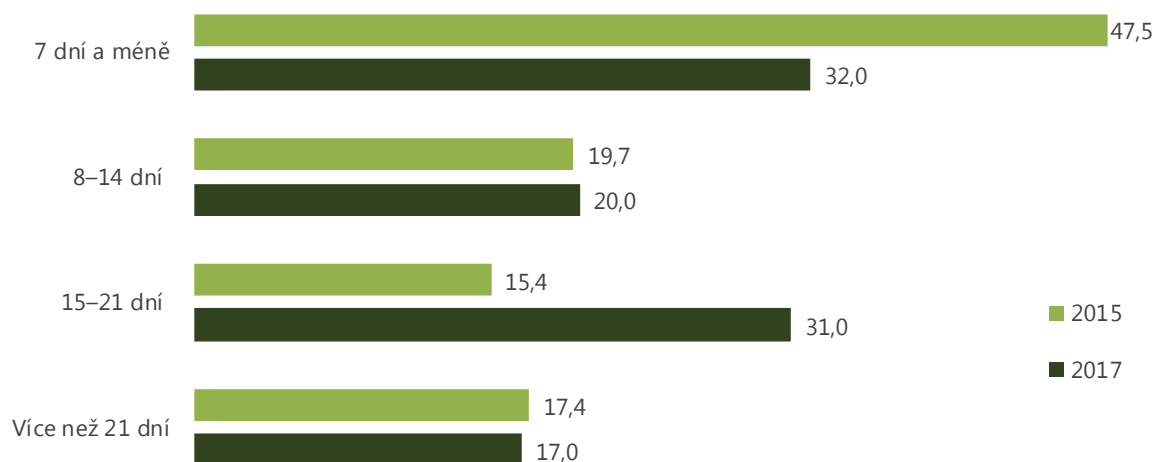
graf 4-6: Faktory, které přispěly ke vzniku problémů spojených s hazardním hraním – studie Patologičtí hráči v léčbě v l. 2015 a 2017, v %

Pozn.: Respondenti odpovídali na škále 1–4, kde 1 znamenalo, že konkrétní charakteristika nepřispěla ke vzniku jejich problémů spojených s hazardním hraním, a 4 znamenalo, že přispěla velmi. V grafu je uveden součet odpovědí 3 a 4.
Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2018b)

V posledním měsíci před začátkem léčby hrálo denně 7 % respondentů a 7 % nehrálo vůbec. Respondenti hráli průměrně 13 dnů v posledním měsíci před léčbou, což je o 2 dny více než v r. 2015. Přibližně třetina hráčů hrála v měsíci před léčbou v 7 nebo méně dnech, téměř polovina hrála alespoň 15 dnů v posledním měsíci před léčbou. V porovnání s r. 2015 je patrný nárůst hráčské aktivity v posledních 30 dnech před léčbou – graf 4-7.

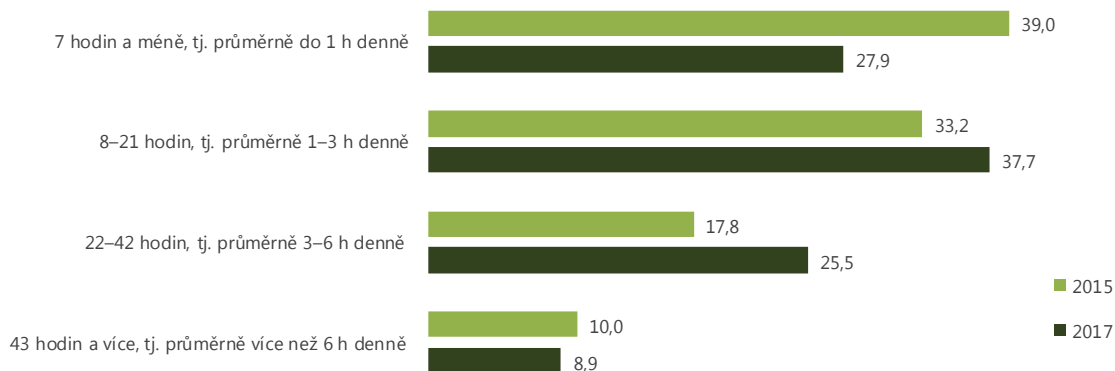
graf 4-7: Počet dnů, kdy respondenti hráli hazardní hry v posledních 30 dnech před léčbou – studie Patologičtí hráči v léčbě v l. 2015 a 2017, v %

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2018b)

Více než třetina respondentů (35 %) strávila v posledním týdnu před léčbou hraním hazardních her 22 a více hodin (28 % v r. 2015). V průměru přes 6 hodin denně hrálo v posledním týdnu 9 % respondentů (10 % v r. 2015). V porovnání s r. 2015 hrálo výrazně méně osob v průměru méně než 1 h denně (39 % v r. 2015, 28 % v r. 2017) – graf 4-8. Průměrný počet hodin odehraných v posledním týdnu před léčbou byl 20 hodin, tj. 2,9 hodiny denně. V r. 2015 byl průměrný počet odehraných hodin 19, tj. 2,7 hodiny denně.

graf 4-8: Počet hodin strávených hraním týdně v posledních 30 dnech před léčbou – studie Patologičtí hráči v léčbě v l. 2015 a 2017, v %

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2018b)

Vzhledem k nízkému počtu respondentů v některých kategoriích podle hlavní problémové hry je potřeba jejich charakteristiky srovnávat s opatrností. Při pohledu na nejpočetnější kategorie, tj. hráče, jejichž hlavní problémovou hrou jsou technické hry (TH, n=162), kurzové sázky (KS, n=45) a živé hry (ŽH, n=39) lze konstatovat následující:

- Výrazně větší podíl mužů je mezi hráči KS (96 %) a ŽH (95 %) než mezi hráči TH (81 %), 61 % mužů a 84 % žen v léčbě mělo jako hlavní problémovou hru TH.
- Průměrný počet odehraných hodin v posledním týdnu před léčbou se příliš nelišil (21 hodin u TH, 20 u ŽH a 18 u KS), příliš se nelišil ani průměrný počet dnů, ve kterých hráči hráli v posledním měsíci před léčbou (15 dní u KS a shodně 13 u ŽH a TH).
- Průměrné měsíční výdaje hráčů na HH byly 61 tis. Kč u ŽH, 58 tis. Kč u KS a 31 tis. Kč u TH, střední hodnoty jsou si blíže: 25 tis. Kč u ŽH a KS a 20 tis. Kč u TH.

Nejvyšší průměrné dluhy měli hráči ŽH (1,37 mil. Kč), následovali hráči TH (0,67 mil. Kč) a KS (0,66 mil. Kč). Medián dluhu byl nejvyšší u hráčů KS (0,50 mil. Kč), následovali hráči TH (0,40 mil. Kč) a ŽH (0,25 mil. Kč). K finančním aspektům hraní a zadluženosti blíže viz kapitolu Sociální důsledky, str. 95.

4.3.2 Problémoví hráči v programech Společnosti Podané ruce

V r. 2018 zpracovala Společnost Podané ruce analýzu, která byla zaměřena na trendy v charakteristikách klientů, způsoby práce s klienty a hodnocení situace a doporučení pro budoucí rozvoj služeb pro problémové hráče ve svých centrech v Brně, Olomouci a Zlíně (Brenza a Charvát, 2018).

Z hlediska četnosti zastoupení v klientele dominují dvě hlavní skupiny hráčů: hráči TH typu automaty a hráči KS. Dlouhodobě byli dosud více zastoupeni hráči TH. Tento stav se však obrací směrem k nárůstu podílu hráčů KS. Příčinou je pravděpodobně nárůst míry problémového hráčství u KS, který je dán vyšší expozicí populace KS v důsledku zvýšení nabídky a společenské normalizace KS, které jsou obecně prezentovány jako neproblematická volnočasová aktivita asociovaná např. s trávením volného času s přáteli. Dochází tak k přesunu hráčů od TH ke KS, od hraní v prostředí land-based k on-line sázení a od sázení na výsledky před utkáním k live sázkám. V centrech přibývá hráčů KS, u kterých zkušenost s TH zcela chybí (nyní cca 30 % z nich a tento podíl roste). Průvodním jevem tohoto trendu je i zkracování doby mezi začátkem hraní a prvními

potížemi, resp. vyhledáním odborné pomoci. U TH to často byli muži starší 30 let, nyní klienti přicházejí dříve, někdy již kolem 25. roku života.

Ze zprávy dále vyplývá, že průměrný věk klienta v prvním kontaktu se snižuje, což je dáno právě narůstajícím počtem mladších hráčů. Převažují muži, vyskytují se různá zaměstnání od dělnických po vysokoškolské profese. Výrazné zastoupení mají povolání, která jsou tzv. adrenalinová a zároveň dobře placená. Narůstá počet klientů z řad výkonnostních sportovců. U mladých osob je rizikem nízká finanční gramotnost a nerozvážnost.

Mezi psychologické charakteristiky klientů patří:

- impulzivita a vyhledávání adrenalinových zážitků – tyto charakteristiky jsou spojeny s typem povolání či koníčku (adrenalinová zaměstnání či sporty),
- zaměření na výkon – orientace na výkon i ve sportu, neschopnost vypnout, relaxovat,
- narušené sebevědomí – tato charakteristika je součástí hlavně mužské identity; je pro ni typické dokázat si, že „já jsem lepší než ten druhý“,
- hráčské omyly a zkreslení při chápání principu her a pravděpodobnosti výher.

Dominujícím vztahovým aspektem hráčů HH je tzv. dvojí život, který trvá mnohdy i řadu let. Rodina, včetně nejbližších, netuší, že jejich blízký má ještě další skrytou identitu.

Hráčská kariéra trvá průměrně 7–8 let. Věk prvních zkušeností s HH dosahuje 14–17 let, důležitý je vliv vrstevníků. Významná část klientů je schopná hrát dlouhodobě relativně bez problémů. Přechod od příležitostného k problémovému hráčství nastává tehdy, když hráč vlivem různých situačních faktorů poruší vlastní pravidla pro sázení (bankroll management). Období, kdy pocítuje problémy, než se rozhodne pro vyhledání pomoci, může trvat roky. Mezi nejčastější důvody vyhledání pomoci patří nekontrolované dluhy.

V počátečních fázích léčby se klienti nejčastěji potýkají s pocitem studu a strachu. Jde např. o strach ze selhání – klienti si své problémové hráčství dlouho nedokážou připustit a mají pocit, že hraní musí dostat zpět pod kontrolu sami. Často se objevuje strach ze ztráty hracího zážitku, a to zejména u emočně labilních hráčů, pro které je hraní maladaptivní strategií, kterou zvládají úzkostí, deprese či traumatizující životní události. Také se objevuje strach z odmítnutí ze strany rodiny a osob blízkých.

Mezi situační faktory povzbuzující hraní a ztěžující kontrolu hráčského chování patří všudypřítomná reklama na sportovní sázení, která vytváří dojem, že jde o obecně přijímanou neproblematickou formu trávení volného času.

Podle schopnosti financovat HH jsou hráči rozděleni do 3 skupin. Do první skupiny patří hráči s příjmem dostatečně vysokým, aby prohry kryl svými legálními příjmy. Dále jsou to klienti, kteří sice mají poměrně nízké příjmy, jsou však schopni své dluhy z HH splácet. Poslední kategorii tvoří hráči, kteří nejsou schopni své dluhy splatit a součástí řešení je pak také vyhlášení insolvence. Výše dluhů je přitom individuální, řádově jde o statisíce Kč.

4.4 Problémové hráčství mezi dětmi a mládeží

Odhady problémového hráčství mezi mládeží jsou k dispozici za r. 2015 a 2016 ze studie *ESPAD*, resp. tzv. validační studie *ESPAD* – blíže viz VZ 2015 a VZ 2016 a tematicky zaměřený článek v bulletinu *Zaostřeno* (Chomynová a kol., 2016).

Podle odhadů založených na škále Lie/bet (Johnson a kol., 1997) se v riziku problémového hráčství nacházelo 2,7 % šestnáctiletých studentů v r. 2015 a 3,9 % v r. 2016 (což v přepočtu na věkovou skupinu 15–19letých činí přibližně 9–13 tis. osob), z nich přibližně čtvrtina v kategorii vysokého rizika. Vyšší zastoupení respondentů v riziku spojeném s problémovým hráčstvím bylo mezi chlapci než dívkami (7krát) a mezi studenty středních odborných škol bez maturity nebo odborných učilišť než studenty jiných typů škol.

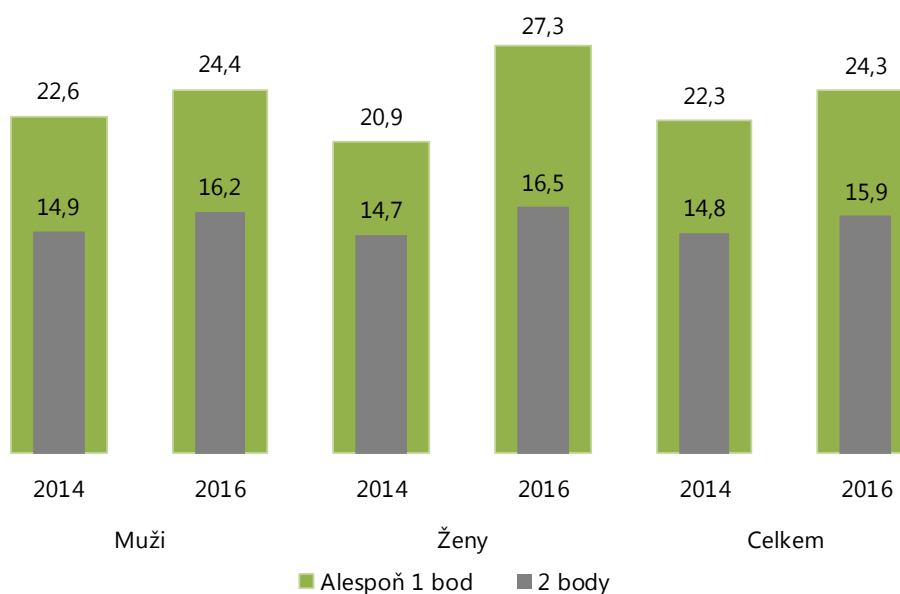
4.5 Problémové hráčství ve specifických skupinách populace

4.5.1 Problémové hráčství mezi vězni

Problémové hráčství mezi vězni pravidelně mapuje *Dotazníková studie užívání návykových látek mezi vězni ve výkonu trestu odnětí svobody* realizovaná NMS ve spolupráci s Generálním ředitelstvím Vězeňské služby ČR a agenturou ppm factum research. Studie se provádí od r. 2010, a to vždy ve dvouletých intervalech. V r. 2016 proběhla 4. vlna studie. Výběrový soubor zahrnoval 1815 respondentů – blíže viz kapitolu Hazardní hraní mezi vězni, str. 70, a VZ 2016.

Míra rizika problémového hráčství v populaci odsouzených vězňů je odhadována pomocí škály Lie/bet – blíže viz kapitolu Prevalence a vzorce problémového hráčství v dospělé populaci, str. 77), která je do dotazníku zařazena od r. 2014. Podle výsledků z r. 2016 spadalo do kategorie rizika problémového hráčství v posledních 12 měsících před uvězněním 24 % celého souboru (24 % mužů a 27 % žen), z toho do kategorie vysokého rizika spadalo 16 % odsouzených (16 % mužů a 17 % žen). Ve srovnání s předchozí vlnou studie byl v r. 2016 zaznamenán nárůst prevalence problémového hráčství, a to zejména mezi odsouzenými ženami. Rozdíl mezi l. 2014 a 2016 představuje v případě kategorie rizika rozvoje problémového hráčství 6 p. b. a v případě kategorie vysokého rizika 2 p. b. – viz graf 4-9.

graf 4-9: Prevalence problémového hráčství v posledních 12 měsících před uvězněním mezi odsouzenými vězni, v l. 2014 a 2016 v období před nástupem do vězení, podle pohlaví, v %

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a Generální ředitelství Vězeňské služby ČR (2015); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a Generální ředitelství Vězeňské služby ČR (2016)

Po převážení souboru vězňů z r. 2016 na pohlaví a věk obecné populace se v riziku rozvoje problémového hráčství (alespoň 1 bod v Lie/bet) před nástupem do vězení nacházelo 21 % a v kategorii vysokého rizika (2 body v Lie/bet) 12 % respondentů. To je celkem přibližně 9krát a pro kategorii vysokého rizika přibližně 10krát více než v obecné populaci podle studie *Národní výzkum 2016* (2,4 %, resp. 1,2 %).

V době před aktuálním uvězněním podstoupilo léčbu kvůli problémům s hraním HH 1,8 % odsouzených. Většinu z nich tvořili muži (90 %). V přepočtu na celou populaci odsouzených jde o cca 400 osob.

4.5.2 Problémové hráčství mezi Romy

V r. 2017 realizovalo NMS studii *Zdraví a návykové látky mezi Romy* – blíže viz kapitolu Hazardní hraní mezi Romy, str. 73. Analyzovaný soubor tvořilo 554 příslušníků romské menšiny v sociálně vyloučených lokalitách (SVL) 30 obcí, kde působí terénní sociální pracovníci pro romskou komunitu podporovaní v dotačním programu RVZRM.

Součástí studie byl screeningový nástroj Lie/bet zaměřený na odhad výskytu problémového hraní. Výsledky screeningové škály Lie/bet naznačují, že v kategorii rizika v souvislosti s hraním HH se nacházelo celkem 26,0 % respondentů ve věku 15+ (37,5 % mužů a 14,3 % žen), v tom 17,9 % (26,4 % mužů a 9,2 % žen) spadalo do kategorie vysokého rizika (2 body).

Po zúžení výběru pouze na ty, kteří hráli HH v posledních 12 měsících, bylo v riziku vzniku problémového hráčství odhadem 40,4 % hráčů (52,5 % mužů a 25,0 % žen), v tom 27,8 % (37,0 % mužů a 16,0 % žen) v kategorii vysokého rizika. Po dalším zúžení odhadu pouze na ty, kteří v posledních 12 měsících hráli jinou HH než číselné a okamžité loterie, bylo v riziku vzniku problémového hráčství 58,9 % hráčů (62,8 % mužů a 50,6 % žen). Nejvyšší podíl vysokého rizika vzniku problémového hráčství bylo ve věkové skupině 35–44 let – tabulka 4-14.

tabulka 4-14: Výsledky screeningové škály Lie/bet mezi Romy podle pohlaví a věkových skupin – Zdraví a návykové látky mezi Romy, v %

Škála Lie/bet	Muži	Ženy	Celkem 15+	95% CI	15–24 let	25–34 let	35–44 let	45+ let
V celém souboru (N=554)								
Žádné riziko (0 bodů)	62,5	85,7	74,0		74,2	70,8	70,1	82,9
V riziku (1+ bodů)	37,5	14,3	26,0	22,4–29,7	25,8	29,2	29,9	17,1
➤ z toho vysoké riziko (2 body)	26,4	9,2	17,9	14,7–21,1	16,1	21,4	21,5	10,3
Mezi hráči hazardních her v posledních 12 měsících (n=357)								
Žádné riziko (0 bodů)	47,5	75,0	59,6		58,4	58,1	54,7	70,1
V riziku (1+ bodů)	52,5	25,0	40,4	35,4–45,5	41,6	41,9	45,3	29,9
➤ z toho vysoké riziko (2 body)	37,0	16,0	27,8	23,2–32,5	26,0	30,8	32,6	17,9
Mezi hráči hazardních her (bez loterií) v posledních 12 měsících (n=242)								
Žádné riziko (0 bodů)	37,2	49,4	41,1		37,5	38,8	36,8	55,6
V riziku (1+ bodů)	62,8	50,6	58,9	52,7–65,1	62,5	61,3	61,3	44,4
➤ z toho vysoké riziko (2 body)	45,1	32,5	41,1	34,9–47,3	41,7	45,0	45,6	26,7

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti and ppm factum research (2017)

Pro srovnání míry prevalence hraní HH mezi Romy s obecnou populací ČR (Národní výzkum 2016) byl soubor romské populace převážěn tak, aby jeho struktura podle pohlaví a věku odpovídala struktuře obecné populace ČR v r. 2016. Srovnávané hodnoty tedy představují teoretickou míru prevalence, které by výběrový soubor romské populace dosáhl, pokud by měl stejnou strukturu podle pohlaví a věku jako obecná populace.

Výsledky screeningové škály Lie/bet naznačují, že podíl populace v riziku v souvislosti s hraním HH byl v romské populaci 7,9krát vyšší ve srovnání s obecnou populací – tabulka 4-15.

tabulka 4-15: Prevalence problémového hráčství v posledních 12 měsících (škála Lie/bet) – srovnání výsledků studie Zdraví a návykové látky mezi Romy 2017 se studií Národní výzkum užívání návykových látek 2016, v %

Škála Lie/bet	Nevážené výsledky (n=554)	Vážené výsledky (n=557)	Obecná populace ve věku 15+ let (n=3601)	Index (romská populace : obecná populace)
V riziku (1+ bodů)	26,0	18,9	2,4	7,9
➤ z toho vysoké riziko (2 body)	17,9	12,6	1,2	10,5

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti and ppm factum research (2017)

5

5 Zdravotní a sociální důsledky a souvislosti hazardního hraní

5.1 Úvod

Problémové hráčství je spojeno s vysokým výskytem psychiatrické komorbidity, zejména úzkostně-depresivních poruch a také s užíváním návykových látek (tabáku, ale také alkoholu a nelegálních drog). Psychiatrická komorbidita komplikuje kontrolu a léčbu patologického hráčství. Velmi časté jsou u patologických hráčů sebevražedné myšlenky a pokusy. Většina patologických hráčů v léčbě trpí sebevražednými myšlenkami a časté jsou pokusy o sebevraždu. Ve studii mortality patologických hráčů se ukázalo, že sebevraždy jsou významnou příčinou úmrtí patologických hráčů a že riziko úmrtí patologických hráčů na sebevraždu je 6,5krát vyšší než u obecné populace (Mravčík a kol., 2015). Významným faktorem podmiňujícím sebevražedné tendence většiny patologických hráčů jsou finanční problémy a zadluženost, které vedou k vnímání jejich situace jako bezvýchodné.

Hazardní hraní je spojeno s celou škálou sociálních dopadů. Kromě finančních problémů je to množství času tráveného hrou na úkor běžného života a vztahů s blízkými. Typické schéma finančních ztrát a zadlužení u patologických hráčů začíná ztrátou osobních finančních prostředků a úspor, následuje ztráta rodinných financí a majetku, dále půjčky prostřednictvím bankovního i nebankovního sektoru a v krajním případě páchání trestné činnosti.

Nízkopříjmové skupiny utrácejí za HH proporčně větší část svých příjmů. Hazardní hraní je ekonomicky regresivní, funguje jako jakási forma „regresivního zdanění“. Socioekonomicky znevýhodnění lidé častěji hrají problémově. Hazardní hraní má tendenci se koncentrovat v chudších, ekonomicky znevýhodněných, sociálně vyloučených lokalitách.

5.2 Zdravotní důsledky

5.2.1 Užívání návykových látek a další psychiatrická komorbidita

V rámci studie *Patologičtí hráči v léčbě* byla v r. 2017 zjišťována také míra užívání návykových látek a další psychiatrická komorbidita na souboru 252 hráčů v léčbě – blíže viz kapitolu Studie Patologičtí hráči v léčbě, str. 82. Míra užívání návykových látek mezi léčenými patologickými hráči ve studii z r. 2017 byla vysoká. Týká se to především alkoholu a tabáku, jejichž užívání v posledních 12 měsících uvedlo 76 %, resp. 70 % respondentů. Z nelegálních drog uvedli respondenti nejčastěji konopné látky (29 % respondentů) a pervitin (25 %) – tabulka 5-1. Míra užívání nelegálních drog několikanásobně převyšovala míru užívání těchto drog v obecné populaci.

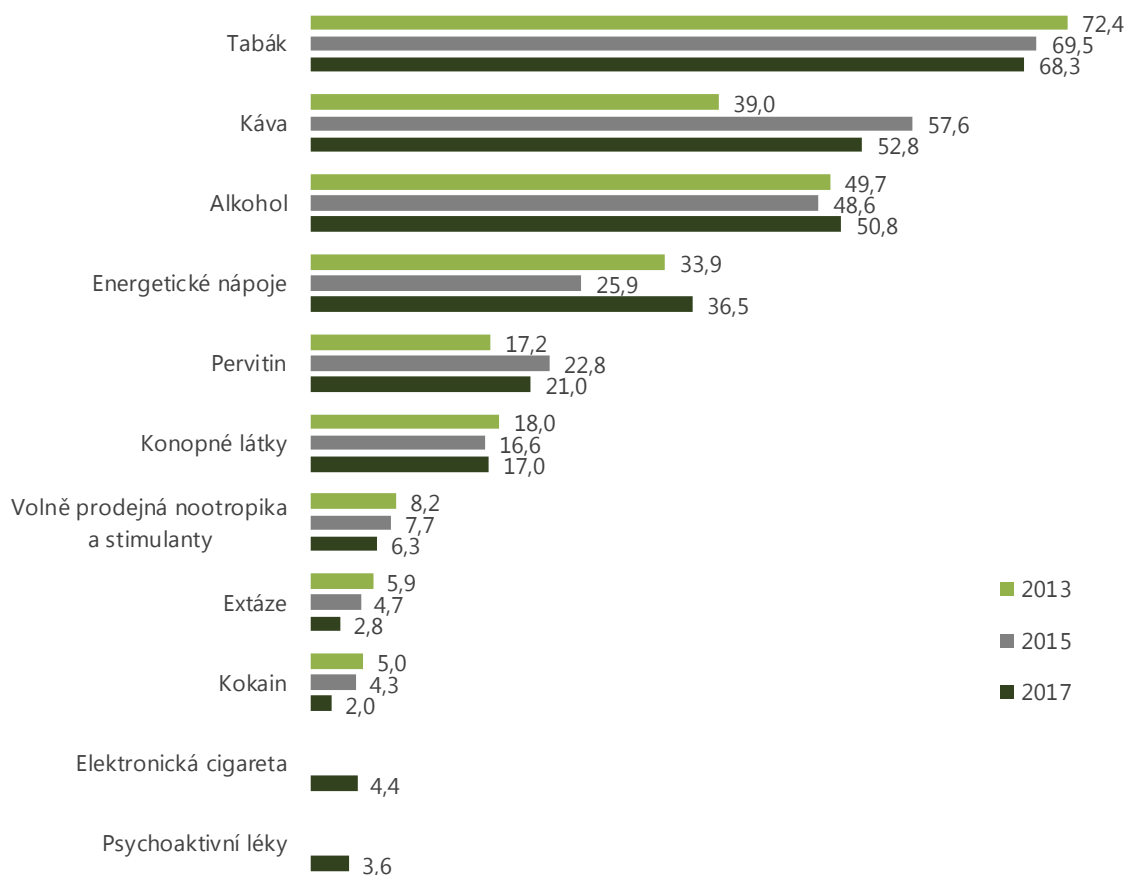
tabulka 5-1: Prevalence užití vybraných návykových látek v období před léčbou – studie Patologičtí hráči v léčbě 2017, v %

Návyková látka	Někdy v životě (%)	V posledních 12 měsících (%)	V posledních 30 dnech (%)
Tabák	75,9	70,3	61,0
E-cigareta	16,3	10,2	4,5
Alkohol	86,6	76,1	57,9
Konopné látky	42,3	29,3	18,7
Extáze	22,9	9,0	3,3
Pervitin	36,9	25,4	18,9
Heroin, opioidy	8,2	5,3	3,7
Kokain	18,9	7,0	2,9
Nové psychoaktivní látky	7,0	2,2	1,3
Halucinogeny	16,8	4,5	1,6
Těkavé látky	4,9	1,2	0,8
Psychoaktivní léky	13,1	8,2	3,3

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2018b), Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a MindBridge Consulting (2016)

Nejčastěji užívanou látkou během hraní v posledních 12 měsících byl tabák – 68 % hráčů jej užívalo často nebo téměř vždy během hraní. Alkohol užívalo často nebo vždy během hraní 51 %, pervitin 21 % a konopné látky 17 %. Tyto podíly se v průběhu l. 2013–2017 příliš nezměnily. Srovnání dat o užívání návykových látek v l. 2013, 2015 a 2017 uvádí graf 5-1.

graf 5-1: Užívání návykových látek během hraní v posledních 12 měsících před nástupem do léčby ve studii Patologičtí hráči v léčbě v l. 2013, 2015 a 2017 (součet kategorií „často“ a „téměř vždy“), v %

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2018b)

Pro hodnocení duševního zdraví byla do dotazníku posledních dvou vln studie zařazena 5položková screeningová škála Mental Health Inventory (MHI-5) (např. Berwick a kol., 1991; Ware a kol., 1993; Rumpf a kol., 2001; Kelly a kol., 2008; Cuijpers a kol., 2009). V r. 2017 dobré duševní zdraví bez vážných známek deprese a úzkosti vykazovalo v posledních 30 dnech před léčbou 12 %

respondentů, 18 % vykazovalo zvýšenou přítomnost úzkostně-depresivních příznaků a 70 % pravděpodobně trpělo úzkostně-depresivní poruchou, podobně jako v r. 2015 – tabulka 5-2.

tabulka 5-2: Míra rizika výskytu úzkostně-depresivních příznaků podle škály MHI-5 – studie Patologičtí hráči v léčbě v l. 2015 a 2017

Kategorie rizika podle MHI-5	2015		2017	
	Počet	Podíl (%)	Počet	Podíl (%)
Vysoká pravděpodobnost úzkostně-depresivní poruchy	172	66,4	174	69,9
Přítomnost úzkostně-depresivních příznaků	44	17,0	44	17,7
Dobré duševní zdraví	43	16,6	31	12,4
Celkem	259	100,0	249	100,0

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2018b)

V r. 2017 uvedlo myšlenky na sebevraždu někdy v životě 131 (52 %) respondentů (65 % v r. 2015) a 49 (19 %) respondentů uvedlo pokus o sebevraždu (29 % v r. 2015). Více než polovina z těch, kteří se o sebevraždu pokusili (26 respondentů), se o ni pokusilo opakovaně, třetina (13 respondentů) více než dvakrát.

V souvislosti s užíváním nelegálních návykových látek vyhledalo odbornou pomoc 29 %, z toho 17 % v posledních 12 měsících před léčbou patologického hráčství. U těch, kteří uvedli jako hlavní problémovou hru TH, to bylo dokonce 35 % (21 % v posledních 12 měsících), u hráčů ŽH 26 % (13 % v posledních 12 měsících) a u hráčů KS 9 % (5 % v posledních 12 měsících).

Kvůli tabáku někdy vyhledalo léčbu 11 %, kvůli alkoholu 24 %, kvůli jinému závislostnímu chování 9 % a kvůli duševnímu onemocnění 18 % hráčů.

Kromě návykových látek jsou velké rozdíly podle typu hlavní problémové hry patrné také u léčby alkoholismu, kdy léčbu vyhledalo 29 % hráčů TH, 21 % hráčů ŽH a 11 % hráčů KS. Nejvyšší podíl kombinace patologického hráčství a látkové závislosti tak lze sledovat u hráčů TH, následují hráči ŽH a nejnižší je tento podíl u hráčů KS.

Podíl hráčů, kteří ve 12 měsících před léčbou často nebo pravidelně užívali antidepressiva, (10 %) byl přibližně stejný jako v r. 2015. Často nebo pravidelně užívalo benzodiazepiny nebo jiné léky na potlačení úzkosti 7 % respondentů (u hráčů TH to bylo dokonce 11 %), 4 % opioidní analgetika a shodně 2 % užívala stimulancia, hypnotika 3. generace a barbituráty.

Respondenti studie *Patologičtí hráči v léčbě* byli rovněž dotazováni na přítomnost vybraných somatických příznaků a potíží. Nejčastěji se vyskytovaly ty, které lze přiřadit k psychosomatickým potížím, jako jsou únava a vyčerpání, nechutenství, pocity na zvracení, chvění a třes.

5.3 Sociální důsledky

5.3.1 Zadluženost ve studii Patologičtí hráči v léčbě

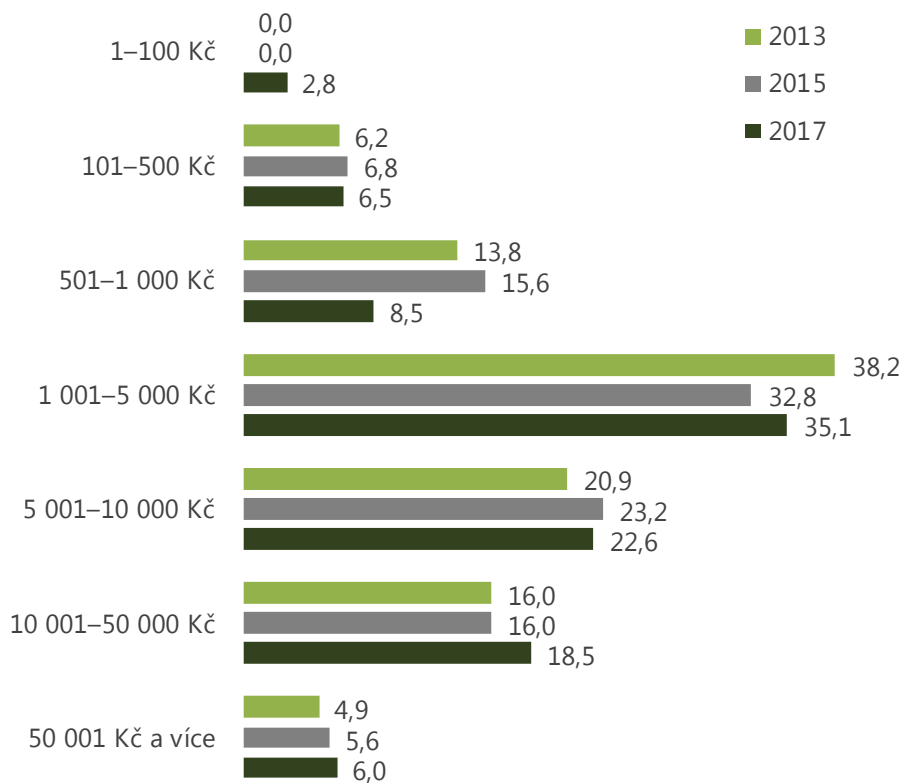
V rámci studie *Patologičtí hráči v léčbě* byla v r. 2017 zjišťována také míra zadlužení a další finanční aspekty hazardního hráčství na souboru 252 hráčů v léčbě – blíže viz kapitolu Studie Patologičtí hráči v léčbě, str. 82. Podle výsledků studie *Patologičtí hráči v léčbě* z r. 2017 (Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research, 2018b) byly průměrné měsíční výdaje v posledním roce před začátkem léčby 53 tis. Kč (51 tis. Kč v r. 2015), z toho výdaje na hazardní hraní tvořily průměrně 45 tis. Kč (38 tis. v r. 2015), medián měsíčních výdajů na hazardní hraní byl 20 tis. Kč.

Průměrná měsíční bilance hazardního hraní v posledních 12 měsících před vstupem do léčby byla v průměru -46 tis. Kč (-44 tis. v r. 2015 a -39 tis. v r. 2013), 10 % hráčů, kteří bilanci uvedli,⁴² uvedlo kladnou měsíční bilanci (9 % v r. 2015).

⁴² Na tuto otázku odpovědělo 80 % hráčů v léčbě.

Nejčastěji uvedená částka vložená do hry za typický den v posledních 12 měsících před léčbou se pohybovala v rozmezí 1–5 tis. Kč (35 % respondentů), u 75 % respondentů nepřesáhla 10 tis. Kč. V porovnání s předchozími roky se situace příliš nezměnila – graf 5-2.

graf 5-2: Finanční obnos vložený do hazardní hry v typický den v posledních 12 měsících před léčbou – studie Patologičtí hráči v léčbě v l. 2013, 2015 a 2017, v %

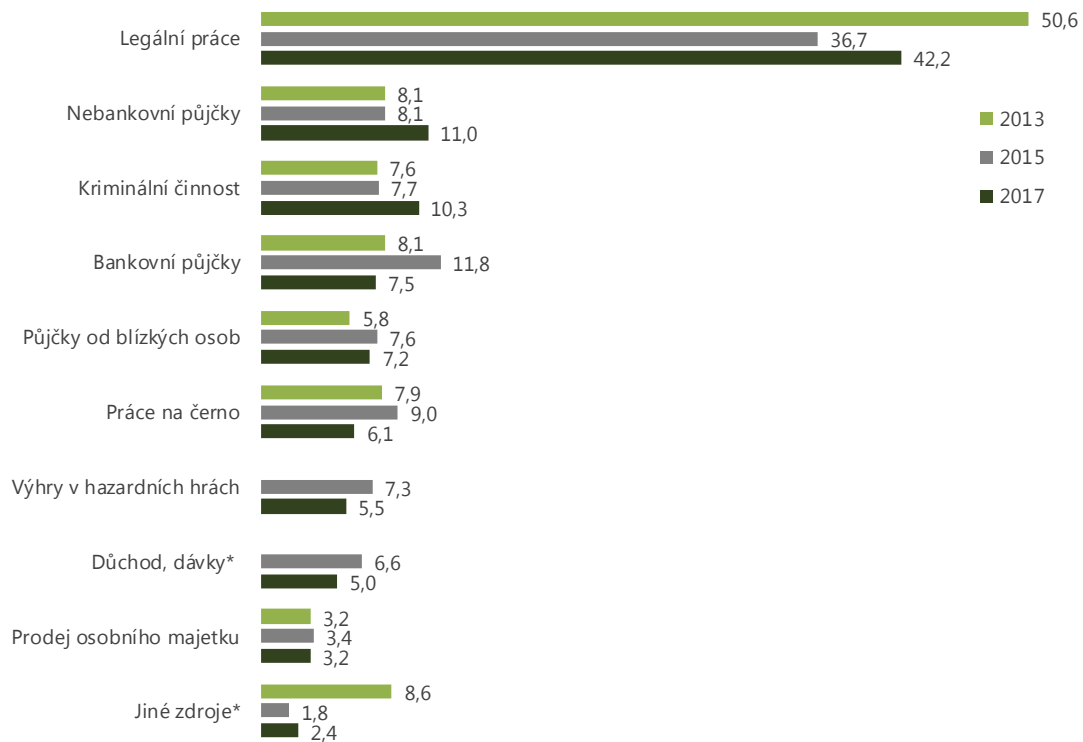
Pozn.: V r. 2013 se otázka týkala obnosu, s jakým obvykle respondent chodil hrát v jednom dni v posledních 12 měsících před léčbou, v r. 2015 částky vložené do hazardní hry v typický den v posledních 12 měsících před léčbou, v r. 2017 částky vložené v typický hrací den před vstupem do léčby.

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2018b)

Průměrná nejvyšší uvedená výhra během jedné epizody hraní byla 106 tis. Kč (medián 57 tis.) a průměrná nejvyšší prohra za jeden den byla 88 tis. Kč (medián 50 tis. Kč). Nejvyšší výhru uvedlo 235 hráčů a nejvyšší denní prohru pouze 219 hráčů. Nejvyšší výhry a prohry (průměr i medián) uvedli hráči ŽH, následovali hráči KS a TH. Celkově nejvyšší uvedená výhra byla 1,7 mil. Kč a prohra 2,5 mil. Kč.

Legální práce byla hlavním zdrojem příjmů hráčů v posledních 12 měsících před vstupem do léčby – tvořila v průměru 42 % celkového příjmu hráčů (37 % v r. 2015 a 50 % v r. 2013). Dále to byly půjčky – 26 % v r. 2017 (28 % v r. 2015), z toho nejvíce nebankovní půjčky (11 %) – a kriminální činnost (10 %) – graf 5-3.

graf 5-3: Průměrný podíl jednotlivých zdrojů příjmu na celkových příjmech v posledních 12 měsících – studie Patologičtí hráči v léčbě z l. 2013, 2015 a 2017, v %

Pozn.: * V r. 2015 byly do kategorie „jiné zdroje“ zahrnuty kategorie „výhry v hazardních hrách“, „důchod starobní či invalidní“ a „dávky sociální pomoci a podpory“. V r. 2013 se otázka týkala zdroje peněz, kterými bylo v posledním roce před vyhledáním pomoci financováno hraní.

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2018b)

Na otázku ohledně celkové bilance hazardního hraní odpovědělo 222 respondentů, z nichž přibližně 5 % mělo kladnou bilanci, 1 % vyrovnanou a 94 % zápornou. Průměrná bilance byla –1,137 mil. Kč, medián byl –350 tis. Kč. Nejhorší bilanci měl respondent, který za svou hráčskou kariéru prohrál 40 mil. Kč. Největší plusová bilance byla 2,5 mil. Kč. V r. 2015 byla celková finanční bilance hazardního hraní při vstupu do léčby v průměru –745 tis. Kč, medián byl –300 tis. Kč. Také v r. 2015 uvedlo kladnou bilanci přibližně 5 % hráčů.

Zadluženo bylo 223 respondentů (89 %) v r. 2017 (92 % v r. 2015). Průměrná výše zadlužení byla přibližně 780 tis. Kč (894 tis. Kč v r. 2013, 596 tis. Kč v r. 2015). Medián zadlužení byl 400 tis. Kč. Maximální dluh byl 20 mil. Kč a minimální dluh byl 10 tis. Kč. Přibližně třetina zadlužených hráčů měla dluh do 0,25 mil. Kč a další třetina zadlužených hráčů do 0,5 mil. Kč. Zbývá třetina měla dluh přesahující 0,5 mil. Kč, 5 % mělo dluh více než 2 mil. Kč. Přibližně polovina zadlužených respondentů uvedla, že hazardní hraní bylo výhradní příčinou jejich zadlužení, pouze u 14 % dluhy z hazardního hraní tvořily méně než polovinu jejich dluhů. Někdy v životě mělo na majetek nebo na plat uvalenu exekuci 44 % respondentů (39 % v r. 2015).

5.3.2 Zadluženost hazardních hráčů v dluhových poradnách

NMS analyzovalo data 22 poraden Asociace občanských poraden (AOP) zapojených do projektu Dluhové poradenství.⁴³ Za r. 2017 vykázaly dluhové poradny celkem 6222 kontaktů, tj. konzultací poradců s klienty. Hraní hazardních her (sázení, automaty, kasino, internetové sázky atd.) bylo uvedeno jako příčina či jedna z příčin zadlužení ve 45 případech, tj. 0,7 % z celkového počtu kontaktů, z toho 25 (56 %) tvořili hráči, 20 (44 %) osoby blízké. U 6 kontaktů bylo zároveň uvedeno

⁴³ <http://dluhy.obcanskeporadny.cz/> [2018-02-09]

užívání návykových látek. Je pravděpodobné, že podíl osob zadlužených v souvislosti s hazardním hraním je mezi klienty dluhových poraden podhodnocen, neboť není systematicky zjišťován.⁴⁴

Klienti zadlužení v souvislosti s hazardním hraním nejčastěji spadali do kategorie s měsíčním příjmem 13–18 tis. Kč. Celková výše jejich dluhů po splatnosti dosahovala průměrně 794 tis. Kč (45 tis. Kč až 2 mil. Kč). Počet kontaktů v souvislosti s hraním HH se mezi r. 2013 a 2015 zvýšil téměř dvojnásobně (48 v r. 2013, 74 v r. 2015), od r. 2016 počet těchto kontaktů klesá (58 v r. 2016, 45 v r. 2017). Průměrná výše dluhu po splatnosti byla v r. 2017 nižší než v předchozích dvou letech – tabulka 5-3.

tabulka 5-3: Kontakty s klienty dluhových poraden AOP v l. 2013–2017

Kontakty dluhových poraden	2013	2014	2015	2016	2017	
Počet kontaktů celkem	6 821	7 669	6 608	6 239	6 222	■ ■ ■ ■ ■
> z toho v souvislosti s hazardním hraním (počet)	48	50	74	58	45	■ ■ ■ ■ ■
> z toho v souvislosti s hazardním hraním (podíl, v %)	0,7	0,7	1,1	0,9	0,7	■ ■ ■ ■ ■
Dluhy hazardních hráčů po splatnosti (průměr, v tis. Kč)	486	545	1 200	1 200	794	■ ■ ■ ■ ■

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti a Asociace občanských poraden (2013); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a Asociace občanských poraden (2014); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a Asociace občanských poraden (2016); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a Asociace občanských poraden (2017); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a Asociace občanských poraden (2018)

Klienti, jejichž příčinou zadlužení bylo hazardní hraní (45 případů), uvedli v r. 2017 až 23 věřitelů, mezi něž patřili především nebankovní poskytovatelé finančních služeb (17 případů), jiní věřitelé (např. zdravotní pojišťovny či soukromé osoby, ale nikoli osoby blízké) (16) a banky (12). Ve 13 případech čelili hráči či jejich blízcí exekucím a v 23 případech žádali informace k podání návrhu na oddlužení, či dokonce již byli do procesu oddlužení zařazeni (Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a Asociace občanských poraden, 2017).

Společnost Podané ruce od r. 2015 nabízí pracovníkům adiktologických služeb kurz akreditovaný MPSV a zaměřený na vzdělávání v oblasti dluhového poradenství s názvem *V pasti dluhů – jak pomoci klientovi v dlužích*.

5.4 Hazardní hraní a sociálně vyloučené lokality

Na začátku r. 2018 realizovalo NMS ve spolupráci s Agenturou pro sociální začleňování (ASZ) při Úřadu vlády ČR dotazníkové šetření mezi zástupci ASZ v sociálně vyloučených lokalitách (SVL), které se týkalo problematiky hazardu a užívání drog (Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a Agentura pro sociální začleňování, 2018) a které navazovalo na předchozí obdobná šetření z l. 2013–2017 (Národní monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti a Agentura pro sociální začleňování, 2013; Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a Agentura pro sociální začleňování, 2015; Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a Agentura pro sociální začleňování, 2016; Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a Agentura pro sociální začleňování, 2017). Průzkum byl proveden prostřednictvím on-line dotazníků, kterých bylo v r. 2018 vyplněno 33.⁴⁵ Při interpretaci dat je potřeba vzít v úvahu, že soubor konkrétních SVL

⁴⁴ V r. 2017 byly stejně jako v předchozích 4 letech jako nejčastější příčina zadlužení (kromě kategorie „jiné“) uváděny nadměrné půjčky nebo úvěry (spotřební, nákup zboží na splátky apod.), a to téměř ve 23 % případů (1400), s průměrnou výší dluhů po splatnosti 586 tis. Kč. Druhá nejčastější příčina (679) zadlužení byla ztráta nebo snížení příjmu v důsledku nezaměstnanosti, nemoci apod. Užívání návykových látek včetně alkoholu bylo uvedeno jako hlavní příčina nebo jedna z příčin zadlužení u 102 kontaktů.

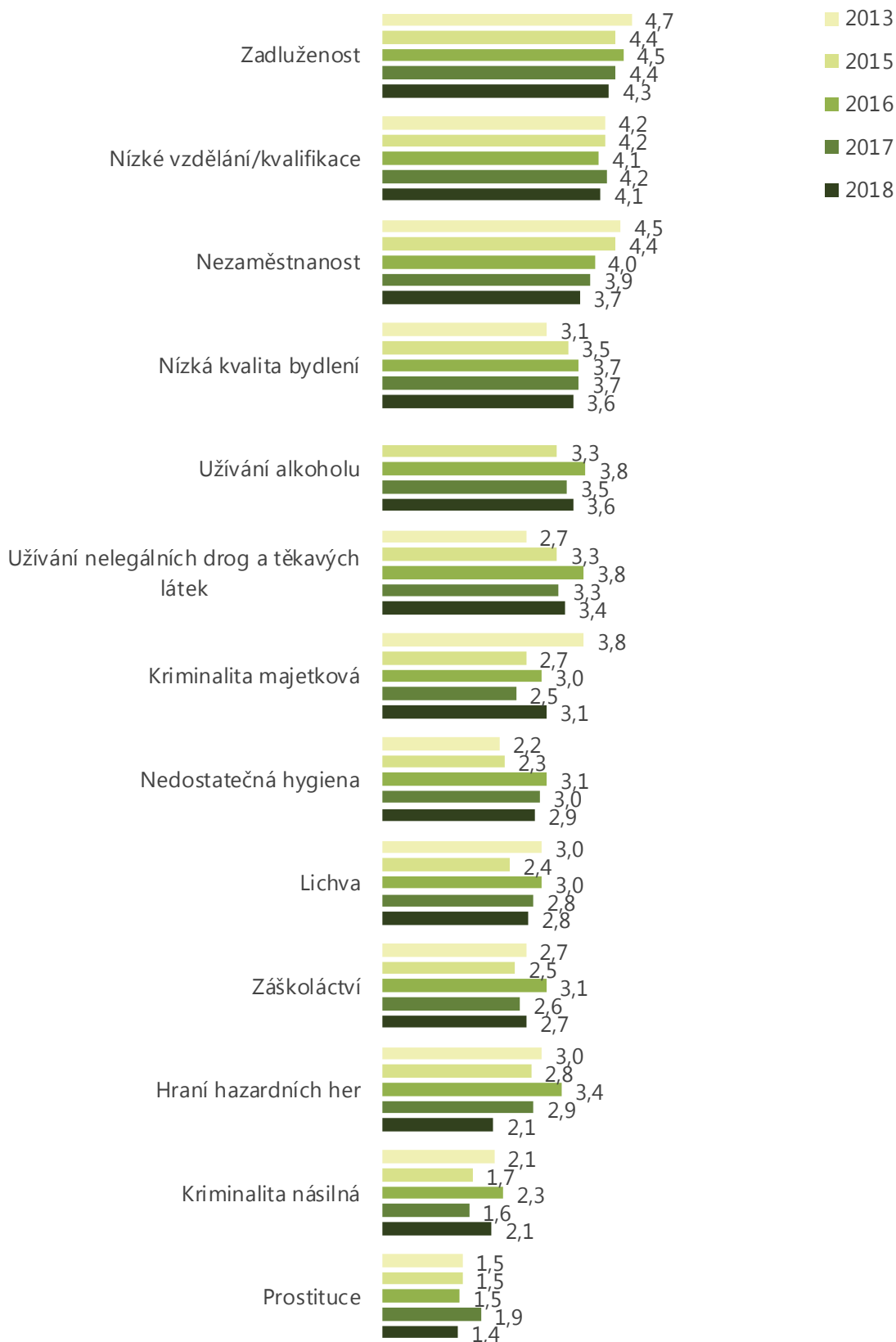
⁴⁵ Několik dotazníků bylo neúplných, proto ne všechna analyzovaná data jsou z 33 případů. Dotazníky byly vyplněny za následující obce a oblasti: Bruntál, Břeclav, Děčín, Dubí, Most, Chomutov, Kadaň, Klášterec nad Ohří, Kraslice, Liberec, Litvínov, Havlíčkův Brod, Moravský Beroun, Nový Bor, Obrnice, Odry, Osoblažsko (4 obce), Ostrava, Postoloprty, Písek, Rotava, Roudnice nad Labem, Rumburk, Sokolov, Štětí, Tanvaldsko, Valašské Meziříčí, Vsetín, Varnsdorf, Vítkov (+ Budišov a Čermná), Vrbenko, Žďár nad Sázavou, Žlutice.

není v jednotlivých letech totožný, a tudíž zjištěné meziroční rozdíly mohou částečně odrážet vývoj situace v SVL, ale částečně také rozdílnou situaci v různých lokalitách. Rovněž počet respondentů se v jednotlivých letech lišil.

V rámci šetření byla hodnocena míra závažnosti hraní HH v porovnání s ostatními problémy v SVL a míra výskytu problémů spojených s hazardním hraním. Zjišťována byla také dostupnost provozoven s TH a sázkových kanceláří a způsob, jakým obce reagují na problémy spojené s hazardním hraním.

Míra závažnosti užívání návykových látek a hraní HH v SVL ve srovnání s ostatními negativními jevy byla stejně jako v předchozích letech zjišťována na 6bodové škále od 0 (daný jev nepředstavuje problém) do 5 (jev v dané lokalitě představuje velmi závažný problém). Výsledky za všechny vlny studie ukazuje graf 5-4. Jako nejzávažnější problémy označili zástupci ASZ v daných lokalitách stejně jako v předchozích letech zadluženost, nízké vzdělání/kvalifikaci a nezaměstnanost. Užívání alkoholu a návykových látek bylo hodnoceno jako středně závažný jev. Zatímco hazardní hraní bylo v minulých letech v porovnání s ostatními jevy vnímáno jako středně závažný problém, v r. 2018 patřilo mezi relativně méně závažné, což je důsledkem nízkého hodnocení v oblastech, kde je hazardní hraní omezeno OZV.

graf 5-4: Průměrná závažnost výskytu vybraných jevů ve sledovaných SVL v l. 2013–2018

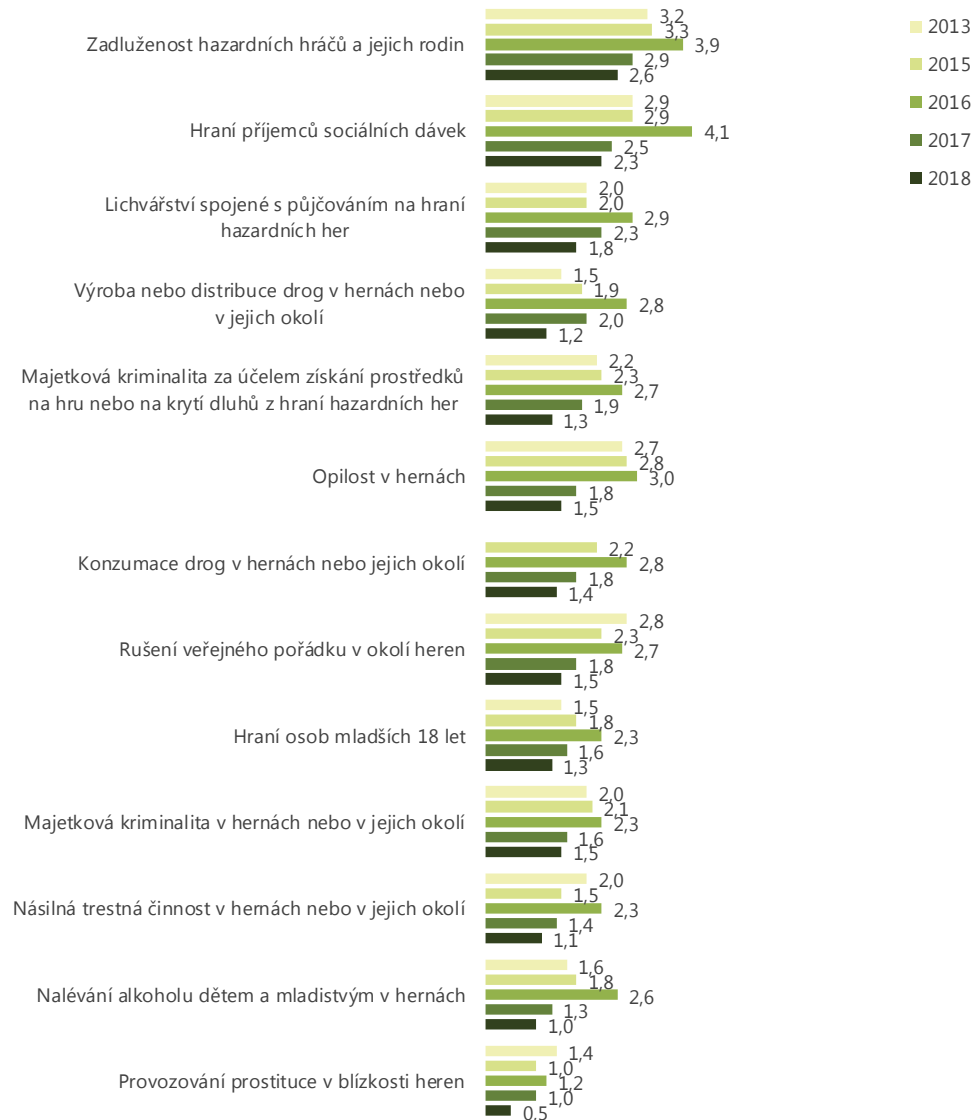
Pozn.: Respondenti odpovídali na 6bodové škále od 0 (daný jev nepředstavuje problém) do 5 (jev v dané lokalitě představuje velmi závažný problém). Soubor SVL se v jednotlivých letech liší. V r. 2013 nebyl sledován ukazatel „užívání alkoholu“.

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a Agentura pro sociální začleňování (2013); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a Agentura pro sociální začleňování (2015); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a Agentura pro sociální začleňování (2016); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a Agentura pro sociální začleňování (2017); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a Agentura pro sociální začleňování (2018)

V r. 2018 nebyly v polovině hodnocených lokalit a jejich blízkosti dostupné technické hry (TH, automaty). V některých SVL jsou TH podle názoru respondentů stále příliš dostupné. Ve většině lokalit (25) bylo dostupné kurzové sázení v provozovných sázkových kancelářích.

Jako nejzávažnější problém spojený s hraním hazardních her vnímali zástupci ASZ zadluženost hazardních hráčů a jejich rodin (průměrně 2,6) a hraní příjemců sociálních dávek (2,3).⁴⁶ Míra závažnosti jevů souvisejících s hazardním hraním byla v r. 2018 ve srovnání s rokem předchozím hodnocena jako nižší – graf 5-5. V 9 dotaznících bylo u všech jevů uvedeno, že se nevyskytují, důvodem byla nedostupnost automatů v lokalitách a jejich blízkosti. Nedostupnost TH byla většinou zdůvodňována existencí OZV zakazujících jejich provozování.

graf 5-5: Průměrná míra závažnosti výskytu problémů spojených s hraním hazardních her ve sledovaných SVL v l. 2013–2018

Pozn.: Respondenti odpovídali na 6bodové škále od 0 (daný jev nepředstavuje problém) do 5 (jev v dané lokalitě představuje velmi závažný problém). Soubor SVL se v jednotlivých letech liší.

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a Agentura pro sociální začleňování (2013); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a Agentura pro sociální začleňování (2015); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a Agentura pro sociální začleňování (2016); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a Agentura pro sociální začleňování (2017); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a Agentura pro sociální začleňování (2018)

⁴⁶ Respondentům byla doporučena konzultace s relevantním subjektem a v 16 dotaznících byly odpovědi na otázky týkající se hazardu konzultovány, zejména s městskou policií a manažery prevence kriminality, ale i s neziskovými organizacemi či manažery sociálního začleňování.

Obce na problematiku hazardního hraní v SVL reagují, ve dvou třetinách sledovaných lokalit (22 dotaznicích) bylo uvedeno přijetí OZV zakazující, případně regulující provoz HH na území obce. V jedné obci byla OZV zrušena, aby se zvýšily příjmy obecního rozpočtu z daní z TH, 7 lokalit uvedlo akce městské, resp. státní policie, jako je kontrola heren, 4 uvedly prevenci (z toho 2 činnost asistenta prevence kriminality).

Respondenti mohli uvést další informace související s hazardním hraním v dané lokalitě. Ojedinele byly uvedeny následující jevy:

- > přítomnost malých dětí čekajících před hernou na hrající rodiče,
- > distribuce drog a přítomnost drogově závislých v hernách,
- > placení stravenkami od úřadu práce v hernách,
- > dojíždění z obce se zákazem TH za hazardním hraním do sousední obce.

6

6 Kriminalita v souvislosti s hazardním hraním

6.1 Úvod

Kriminalitu v souvislosti s hazardním hraním lze rozdělit na kriminalitu primární a sekundární. Kriminalita primárně související s hraním hazardních her (HH) zahrnuje trestné činy, přestupky a jiné správní delikty, jejichž skutková podstata souvisí s provozováním nebo hraním HH. Kriminalita sekundárně související s hraním HH zahrnuje trestné činy spáchané hráči v důsledku hraní HH, trestné činy spáchané za účelem získání prostředků na hru a trestné činy, které významně souvisejí s touhou, potřebami či nutkáním k hráčství.

Zdrojem informací o porušování zákonných ustanovení týkajících se provozování HH byla do konce r. 2016 Finanční správa ČR (FS). Od r. 2017 jsou zdrojem těchto informací Celní správa ČR (CS), která převzala dozor nad provozováním HH v kamenných provozovnách (land-based), a v oblasti on-line MF, odbor státního dozoru nad HH.

Zdrojem informací o trestné činnosti v souvislosti s hraním HH jsou v ČR zejména Evidenční systém statistik kriminality (ESSK) Policejního prezidia Policie ČR, statistické přehledy Ministerstva spravedlnosti ČR (MS), Probační a mediační služby (PMS). Další informace poskytuje průřezová dotazníková studie mezi osobami ve výkonu trestu odnětí svobody. V rámci statistických přehledů jsou paralelně sledovány stejné ukazatele různými institucemi a vykazované údaje se často liší, což je dáno zejména rozdíly v hlášené praxi a v postupech při sběru a vykazování dat.

6.2 Kriminalita primárně související s hraním hazardních her

6.2.1 Porušování zákona regulujícího provozování hazardních her

Provozování HH je od r. 2017 regulováno podle ZHH, přičemž provozování HH povolených do r. 2016 se v některých případech řídí podle ZoL – blíže viz kapitolu Legislativní rámec, str. 13. Do r. 2016 dozor nad provozováním HH vykonávaly obce, krajské úřady a MF, resp. FS. Od začátku r. 2017 jsou orgány pověřeny dozorem nad dodržováním ZHH CS v prostředí land-based a MF u on-line HH.

6.2.1.1 Porušování zákona při provozování hazardních her land-based

Nejčastěji v r. 2017 CS řešila správní delikty provozování HH bez platného povolení, umožnění účasti na HH bez registrace hráče a nevyvěšení herního plánu na viditelném místě v provozovně.

Na černém trhu s HH se v r. 2017 nadále vyskytovaly tzv. kvízomaty, puzzlematy, případně e-shopmaty, tj. přístroje s hrou napodobující klasickou válcovou TH, která však obsahuje vědomostní nebo dovednostní prvek, případně prvek, který má imitovat spotřebitelskou soutěž. Provozovatelé těchto přístrojů argumentují, že nejde o HH, která spadá pod ZHH. Problémem je neustálá inovace jejich software, což ztěžuje CS dokazování v trestním řízení, neboť na každý nový software je potřeba zpracovat nový znalecký posudek. V současnosti rozšířené nelegální TH typu iStars nebo Diamond Level jsou nahrazovány přístroji typu Futura nebo Golden Horse.

CS provedla v r. 2017 v rámci výkonu dozoru nad provozováním HH celkem 2060 kontrol, z toho 310 bylo kontrol provozování loterií. Bylo zjištěno 488 porušení ZHH a zajištěno 12 stolů ŽH

a téměř 1 tis. TH (956), z toho většina typu automat, 11 EMR a 66 kvízomatů. Rovněž byly zajištěny finanční prostředky ve výši téměř 2,7 mil. Kč. Nejvíce porušení bylo zjištěno v Praze a kraji Vysočina (58, resp. 57) – tabulka 6-1.

tabulka 6-1: Počet kontrol CS, zjištěných porušení zákona, zajištěných HH a finančních prostředků v r. 2017, podle krajů

Kraj	Počet kontrol celkem	z toho kontrol loterií*	Počet porušení ZHH	Zajištěno				Hotovost v přepočtu na tis. Kč**
				ŽH – stoly	TH – EMR	TH – válcové	TH – kvízomaty	
Hl. město Praha	357	305	58	12	7	342	20	2 188
Středočeský	148	0	35	0	0	30	5	143
Jihočeský	88	0	48	0	2	86	16	32
Plzeňský	163	0	45	0	0	33	6	0
Karlovarský	172	0	20	0	0	2	0	2
Ústecký	132	0	49	0	1	39	7	1
Liberecký	113	0	25	0	0	98	0	21
Královéhradecký	42	0	18	0	0	13	8	7
Pardubický	60	0	29	0	0	2	0	0
Vysočina	116	0	57	0	0	30	0	71
Jihomoravský	75	0	34	0	0	142	1	59
Olomoucký	193	2	17	0	0	0	0	0
Zlínský	161	3	17	0	1	55	0	95
Moravskoslezský	240	0	36	0	0	7	3	66
Celkem	2 060	310	488	12	11	879	66	2 675

Pozn.: * CS eviduje jako kontroly rovněž případy dozoru nad slosováním loterií, které probíhá nejčastěji v Praze. ** Část peněz byla zabavena i v jiných měnách – celkem 300 eur a 593 polských zlotých.

Zdroj: Celní správa (2018)

V r. 2017 pokračovala činnost Společného specializovaného týmu na boj proti nelegálnímu hazardu (tzv. Hazardní kobry), jehož úkolem je společný a koordinovaný postup ke snížení výskytu nelegálního provozování HH. Tento tým se v r. 2017 sešel dvakrát.

V r. 2017 byla realizována akce Hazard, alkohol a děti 2017, kterou ve spolupráci s obcemi, sekretariátem RVKPP, Českou obchodní inspekcí (ČOI), krajskými hygienickými stanicemi, orgány sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD) a celní správou (CS) zastřešovala personálně i organizačně Policie ČR. Akce se účastnilo přes 2500 příslušníků policie a 1000 úředníků státní správy a samosprávy. Zkontrolováno bylo od července do září 2017 téměř 2500 provozoven a přes 9000 osob. Zjištěná porušení zákona se týkala především podávání alkoholu mladistvým a konzumace nelegálních drog, v omezené míře hazardního hraní nezletilými.⁴⁷

6.2.1.2 Porušování zákona při provozování hazardních her on-line

ZHH dal MF pravomoc blokovat internetové stránky s nepovolenými HH a rovněž účty spojené s provozováním nepovolených on-line HH. Na začátku r. 2017 v souvislosti s účinností ZHH vyzvalo MF provozovatele nepovolených on-line HH cílících na hráče v ČR k ukončení činnosti nebo získání příslušného povolení. Za první měsíc účinnosti ZHH během ledna 2017 podle MF zmizela z internetu většina nelicencovaných stránek působících na českém trhu – blíže viz VZ 2016.

MF vede seznam nepovolených HH on-line, který zveřejňuje na svých webových stránkách.⁴⁸

K 15. 2. 2018 obsahoval 102 webových stránek: 96 variací na stránky 1xbet.com a dále

⁴⁷ <http://www.vlada.cz/cz/ppov/protidrogova-politika/media/vysledky-celostatni-preventivni-akce-hazard--alkohol-a-deti-prisesly-mene-podnapilych-deti--mladi-cesi-ale-stale-riskuji-160679/> [2018-04-20]

⁴⁸ <https://www.mfcr.cz/cs/soukromy-sektor/hazardni-hry/seznam-nepovolenych-internetovych-her/2018/zverejnovane-udaje-ze-seznamu-nepovoleny-31036> [2018-05-23]

thelotter.com, webmoneycasino.com, betworld.com, bosscasino.eu, sportingbull.com, eatsleepbet.com. Za stránkami 1xbet stojí firma 1X Corp NV registrovaná v daňovém ráji Curacao.⁴⁹

MF prověřovalo v r. 2017 celkem 35 podezření z porušení ZHH či podmínek uvedených v základním povolení a herním plánu on-line HH. Z toho 26 podezření se týkalo provozování HH bez povolení MF. Bylo zahájeno 18 správních řízení, z toho 13 z důvodu nelegálního provozování, a v 16 případech bylo rozhodnuto. Byly uděleny pokuty v celkové výši 251,7 mil. Kč, z toho 251,0 mil. Kč nelegálním provozovatelům – tabulka 6-2.

tabulka 6-2: Dozor nad dodržováním ZHH při provozování HH on-line v r. 2017

Ukazatel	Legální provozovatelé	Nelegální provozovatelé	Celkem
Počet podezření	9	26	35
Počet zahájených správních řízení	5	13	18
Počet vydaných rozhodnutí/příkazů	3	13	16
Počet pravomocných rozhodnutí/příkazů	2	1	3
Výše pokut (mil. Kč)	0,7	251,0	251,7

Zdroj: MF ČR (2018)

Ve studii *Patologičtí hráči v léčbě v r. 2017* (Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research, 2018b) byli respondenti dotázáni, na jakých webových stránkách nejčastěji hráli HH (měli uvést tři nejčastější). Nejčastěji byly stejně jako v r. 2015 uvedeny stránky českých provozovatelů Fortuna (42) a Tipsport (30), dále pokerstars.com (13), bwin.com (11) a bet365.com (10). Celkem 80 % hráčů, kteří uvedli nějaké webové stránky, uvedlo stránky povolené v ČR a 56 % uvedlo stránky v ČR nepovolené – tabulka 6-3.

tabulka 6-3: Webové stránky s HH, na kterých respondenti studie *Patologičtí hráči v léčbě v r. 2017* hráli nejčastěji

Stránky	Povolení v ČR	Počet hráčů	Podíl hráčů, kteří uvedli on-line stránky (n=82) (%)
ifortuna.cz	ano	42	51,2
tipsport.cz	ano	30	36,6
pokerstars.com	ano	13	15,9
bwin.com	ne	11	13,4
bet365.com	ne	10	12,2
chance.cz	ano	8	9,8
sazka.cz	ano	4	4,9
stargames.com	ne	4	4,9
bohemiacasino.com	ne	3	3,7
gametwist.com	ne	3	3,7
hazardnihrac.com	ne	2	2,4
kajot-casino.com	ne	2	2,4

Pozn.: Jsou uvedeny stránky, které uvedli alespoň 2 hráči.

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2018b)

6.2.1.3 Hraní hazardních her nezletilými

NMS ve spolupráci s ppm factum research realizoval fokusní skupinu se zástupci adiktologických služeb (Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research, 2018a), která se zabývala problematikou hraní HH nezletilými. Hlavním cílem bylo zjistit, jak se nezletilí k hraní HH mohou dostat přesto, že by jim to podle zákona nemělo být umožněno. Kromě pracovníků adiktologických ambulancí pro děti i dospělé se skupiny účastnili i pracovníci nízkoprahového zařízení pro děti a mládež, a to z Prahy, Ústí nad Labem a Olomouce.

⁴⁹ <http://zpravy.e15.cz/byznys/podniky-a-trhy/web-sazkove-kancelare-se-sidlem-v-karibiku-je-znovu-dostupny-i-v-cesku-pripad-uz-resi-urady-1340590> [2018-05-23]

Zástupci služeb se u svých nezletilých klientů setkávají zejména s kurzovým sázením, které často probíhá ve skupině a je běžné především mezi mladými sportovci v týmových sportech, kteří si chodí po tréninku vsadit. Mají pocit, že sportu rozumí. Ve skupině sázejí nižší částky (desetikoruny, max. stokoruny), nechtějí se před kamarády ztrapnit či vypadat jako gambleři, ale potom si jdou vsadit sami a vsadí více. Sázení je častým tématem hovorů ve sportovních týmech, sází se i on-line přes účty dospělých kamarádů či sportovců z týmu. Mladší se učí sázet od starších a sázení je ve sportovních kolektivech zcela běžné. Významným faktorem je reklama na HH, která se objevuje na dresech, stadionech i při mediálních přenosech utkání. Obchodní značky provozovatelů HH jsou se sportem úzce propojeny. Sportovci sázejí z pozice experta a myslí si, že jsou schopni bookmakera provozovatele porazit. Hráči se chlubí výhrami, ale nemluví o prohrách, vítězné tikety sdílejí na sociálních sítích. Provozovatelé KS je v tom podporují nabídkou sdílení tiketů. Na sociálních sítích si nezletilí hráči rovněž sdílejí sázkové tipy. Populární je také sázení na e-sporty (soutěže v hraní počítačových her), na něž sázkové kanceláře běžně vypisují kurzy. Nezletilí jsou často členy e-sportovních týmů.

Velkým problémem je podle zástupců služeb obecná tolerance KS, které nejsou na rozdíl od TH a ŽH vnímány jako hazardní hry. Pro hráče bylo před zavedením povinné registrace u KS snadné si vsadit, i když jim nebylo 18 let, jejich identita nebyla ověřována, případně si tiket nechávali vsadit někým dospělým. Nezletilí sázejí i přes účty starších kamarádů, případně za nezletilé sází jejich rodiče nebo dostanou od rodičů menší částku, aby si vsadili. Děti se tak učí sázet a časem začnou sázet samy. Rodiče, kteří mohou mít své hraní pod kontrolou, si neuvědomují, že se tím může rozvinout problémové hráčství. Hráči v terapii často vzpomínají na sázení v mládí s otcem jako na silný zážitek, sblížení s otcem, se světem dospělých. Zástupci služeb také uvedli případy, kdy rodiče dali v restauraci dětem peníze na hraní TH, aby „nezlobily“.

Hraní před dosažením plnoletosti je výrazný rizikový faktor. Někteří klienti začali hrát už ve 12 nebo ve 13 letech, což mělo vliv na jejich hodnotový systém. U dětí je velmi nebezpečná vysoká výhra – vyvolává u nich zkreslené představy o výdělečnosti hraní HH a vede k představám, že se lze hazardním hraním živit. Je to vnímáno jako jednodušší způsob než získání kvalifikace, zaměstnání, práce a čekání na výplatu.

Mladí problémoví hráči mají často ve skupině vrstevníků postavení outsidera, bývají ze sociálně slabších rodin a snaží se vyniknout třeba v hraní počítačové nebo hazardní hry. Mladí problémoví hráči svůj čas hazardnímu hraní nevěnují pouze v průběhu hry, ale o hraní HH neustále přemýšlejí – jakým způsobem hrát, jak se ke hraní dostat a jak na něj sehnat peníze. Podávají pak horší výkony ve škole, kde se nesoustředí, neboť myslí na hru.

Mladých hráčů je v léčbě velmi málo, a to zejména proto, že se u nich problém s hazardním hraním ještě nestihl rozvinout. Hráči začínají sázet vyšší částky až poté, co začnou pracovat a vydělávat. Pomoc vyhledávají v průměru přibližně po 8 letech hráčské kariéry. Většinou začínají sázkami za několik korun, s přibývajícím věkem sázejí více a hraním HH tráví více času. V ústavní a ambulantní léčbě přibývá mladších hráčů. Do služeb se mladiství hráči dostávají buď přes rodiče, kteří si najdou kontakt na internetu, nebo prostřednictvím školy v případě problémů (např. dluhy, absence, krádeže). Rodiče, často matky samoživitelky, se obávají, že případ bude řešit orgán sociálně-právní ochrany dětí, jsou proto otevřenější k řešení problému.

Mezi dětmi ze sociálně znevýhodněného prostředí (zejména Romů), kteří jsou klienty nízkoprahového zařízení pro děti a mládež, je běžné, že jejich rodiče či sourozenci užívají pervitin a hrají technické hry (TH) typu automaty. Jako problém však bývá vnímáno pouze užívání pervitinu, hraní HH je vnímáno jako normální. Mladí se s HH setkávají ve velmi nízkém věku, kdy obdivují starší hráče TH, sami začínají hrát kolem 14. či 15. roku věku. Sází se s kamarády o peníze či cigarety, a to při jakékoliv vhodné činnosti, např. při hraní kulečnicku, stolního tenisu či fotbalu. Hraní TH a karet o peníze je mezi nimi normalizováno, hraním karet vyplňují volnou chvíli. On-line nehrají, dávají přednost hotovosti. Rychle získané peníze vkládají do hazardních her.

Podle respondentů se nezletilí k hraní HH dostanou i přes přísnější legislativu, která zrušila provozovny se zvláštním režimem a zavedla povinnou registraci hráčů TH, KS a HH on-line. Domnívají se, že nezletilí budou hrát přes účty svých dospělých přátel či rodinných příslušníků.

6.2.2 Trestné činy primárně související s hazardními hrami

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, definuje 3 trestné činy, jejichž skutková podstata zahrnuje provozování nebo hraní HH:

- Neoprávněné provozování hazardní hry (§ 252) spadá mezi hospodářské trestné činy a spočívá v neoprávněném provozování, organizování, propagaci nebo zprostředkování hazardní hry.
- Provozování nepoctivých her a sázek (§ 213) je majetkovým trestným činem, který je definován jako provozování peněžní nebo jiné podobné hry nebo sázky, jejíž pravidla nezaručují rovné možnosti výhry všem účastníkům.
- Ohrožování výchovy dítěte v souvislosti s hraním sázkových her (§ 201 odst. 2) není samostatně vymezeným trestným činem, ale spolu s dalšími skutky je zahrnut v ohrožování výchovy dítěte (§ 201), který spadá do kategorie trestných činů proti rodině a dětem. Trestní zákoník definuje ohrožování výchovy dítěte v souvislosti s hraním sázkových her jako umožnění hry dítěti „na výherním hracím přístroji, který je vybaven technickým zařízením, které ovlivňuje výsledek hry a které poskytuje možnost peněžité výhry“.

V Evidenčním systému statistik kriminality (ESSK) jsou dostupné údaje o trestných činech neoprávněného provozování loterie a podobné sázkové hry (§ 252 TZ) a provozování nepoctivých sázek a her (§ 213 TZ). Trestný čin ohrožování výchovy dítěte v souvislosti s hraním sázkových her (§ 201 odst. 2 TZ) je v ESSK zahrnut do jedné položky spolu s trestným činem ohrožování rozumového, citového nebo mravního vývoje dítěte (§ 201 odst. 1) pod souhrnným označením „ohrožování výchovy mládeže“ (§ 201). Selektce údajů o trestných činech podle § 201 odst. 2 není možná.

V r. 2017 bylo pro trestný čin neoprávněného provozování hazardní hry stíháno⁵⁰ 22 osob a evidováno 14 těchto trestných činů. V porovnání s předchozím obdobím je patrný výrazný pokles počtu registrovaných trestných činů neoprávněného provozování hazardní hry a stejně tak počtu osob stíhaných pro tento trestný čin. Příčinou je pravděpodobně odklon trestních řízení a předání věci do správního řízení podle § 122 ZHH. Velmi aktivní je CS, která je od 1. 1. 2017 kontrolním orgánem v prostředí land-based. Ačkoliv má CS vedle výkonu správního dozoru i pravomoc ve fázi prověřování trestné činnosti, je správní postih vzhledem ke své účinnosti a rychlosti preferován. Pokud jde o provozování nepoctivých her a sázek, v posledních 3 letech nebyl podle ESSK zjištěn žádný trestný čin. Přehled vývoje kriminality primárně související s hraním HH v l. 2001–2017 uvádí tabulka 6-4. V r. 2016 došlo ke změně v metodice ESSK, která se týká evidence stíhaných osob. Do r. 2016 byl evidován u jedné osoby pouze nejzávažnější trestný čin, nově je evidována veškerá trestná činnost, tj. u některých osob i více trestných činů. Počet stíhaných osob od r. 2016 tedy není (zejména u méně závažných trestných činů) srovnatelný s počty za předchozí roky.

⁵⁰ Stíhanou osobou se v ESSK rozumí osoba, které bylo sděleno obvinění podle § 160, odst. 1, zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), nebo osoba, které bylo sděleno podezření podle § 179a trestního řádu, nebo osoba, která se dopustila činu jinak trestného a jejíž trestní stíhání je nepřipustné podle § 11 trestního řádu (nezletilí, nepříčetní, diplomaté apod.).

tabulka 6-4: Počet zjištěných trestných činů, stíhaných osob a celková škoda u trestných činů neoprávněného provozování loterie a provozování nepoctivých sázek a her v l. 2001–2017

Rok	Neoprávněné provozování hazardní hry* (§ 252 TZ)			Provozování nepoctivých her a sázek (§ 213 TZ)		
	Zjištěno tr. činů	Stíháno osob	Škoda (v tis. Kč)	Zjištěno tr. činů	Stíháno osob	Škoda (v tis. Kč)
2001	4	5	0	7	6	7
2002	15	13	85	5	7	19
2003	5	4	4	25	32	30
2004	10	6	0	11	11	19
2005	5	8	0	9	8	25
2006	6	4	0	8	9	29
2007	5	4	0	6	6	43
2008	7	4	2 390	3	4	0
2009	3	2	0	4	4	3 332
2010	8	9	2	2	1	1 661
2011	7	5	0	0	0	0
2012	12	6	152	2	1	0
2013	20	5	45	0	0	0
2014	43	10	5	1	0	27
2015	82	31	311	0	0	0
2016	88	56	781	0	0	0
2017	14	22	25	0	0	0

Pozn.: Za účinnosti zákona č. 140/1961 Sb., trestního zákona, tj. do r. 2009 včetně, šlo o §§ 118a, 250c.

* Do 31. 12. 2016 nesla skutková podstata tohoto ustanovení název „neoprávněné provozování loterie a podobné sázkové hry“, k přejmenování došlo v souvislosti s přijetím zákona o hazardních hrách.

Zdroj: Mravčík a kol. (2017b); Policejní prezidium Policie ČR (2018)

Ministerstvo spravedlnosti ČR (MS) eviduje počet osob stíhaných, obžalovaných a odsouzených pro trestné činy primárně související s hraním hazardních her. Sleduje také počet osob stíhaných pro tyto trestné činy ve zkráceném přípravném řízení a počet osob stíhaných ve zkráceném přípravném řízení, na které podal státní zástupce návrh na potrestání. Obě výše uvedené kategorie jsou uvedeny dohromady spolu s kategorií osob stíhaných v nezkráceném řízení.⁵¹

Za trestnou činnost primárně související s hazardním hraním bylo v r. 2017 stíháno 46 osob (z toho 4 ve zkráceném přípravném řízení), obžalováno bylo nebo byl podán návrh na potrestání v případě 46 osob (42, resp. 4). Celkem 17 osob bylo za trestné činy primárně související s hraním HH odsouzeno. Nejčastěji uloženou sankcí bylo podmíněně odložené odnětí svobody (10 osob) a peněžitý trest (4 osoby).

Ve srovnání s předchozím rokem byl zaznamenán pokles počtu osob stíhaných, obžalovaných i odsouzených pro trestnou činnost primárně související s hraním HH. Největší část ve všech fázích trestního řízení tvořili pachatelé trestného činu neoprávněného provozování hazardní hry (§ 252). Počet osob obviněných a obžalovaných pro trestný čin neoprávněného provozování hazardní hry (§ 252) byl současně nejvyšší od r. 2008 – tabulka 6-5, tabulka 6-6 a tabulka 6-7.

⁵¹ MS rovněž sleduje počet stíhaných osob, se kterými státní zástupce sjednal dohodu o vině a trestu podle § 175a trestního řádu, kterou předložil ke schválení soudu. Institut „dohody o vině a trestu“ byl zaveden novelou trestního řádu provedenou zákonem č. 193/2012 Sb., ale za dobu od jeho zavedení nedošlo zatím u trestných činů primárně souvisejících s hazardním hraním k jeho využití.

tabulka 6-5: Počet osob stíhaných pro trestné činy primárně související s hraním hazardních her v l. 2008–2017, včetně osob ve zkráceném přípravném řízení

Rok	§ 252 TZ	§ 213 TZ	§ 201/2 TZ	Celkem
2008	5	1	17	23
2009	6	9	14	29
2010	5	73	10	88
2011	6	27	10	43
2012	6	13	14	33
2013	4	4	13	21
2014	6	2	16	24
2015	16	1	11	28
2016	35	3	12	50
2017	43	1	2	46

Pozn.: § 252: neoprávněné provozování hazardní hry, § 213: provozování nepoctivých her a sázek, § 201/2: ohrožování mravní výchovy dítěte v podobě umožnění dítěti hry na výherním hracím přístroji; za účinnosti zákona č. 140/1961 Sb., trestního zákona, tj. do r. 2009 včetně, šlo o §§ 118a, 250c a 217/2.

Zdroj: Ministerstvo spravedlnosti ČR (2018b)

tabulka 6-6: Počet osob obžalovaných z trestných činů primárně souvisejících s hraním hazardních her a osob, na něž státní zástupce podal návrh na potrestání za takové trestné činy v l. 2008–2017

Rok	§ 252 TZ	§ 213 TZ	§ 201/2 TZ	Celkem
2008	4	1	12	17
2009	5	8	10	23
2010	4	72	5	81
2011	4	24	4	32
2012	6	12	8	26
2013	4	3	12	19
2014	5	1	13	19
2015	16	1	7	24
2016	34	3	10	47
2017	43	1	2	46

Pozn.: § 252: neoprávněné provozování hazardní hry, § 213: provozování nepoctivých her a sázek, § 201/2: ohrožování mravní výchovy dítěte v podobě umožnění dítěti hry na výherním hracím přístroji; za účinnosti zákona č. 140/1961 Sb., trestního zákona, tj. do r. 2009 včetně, šlo o §§ 118a, 250c a 217/2.

Zdroj: Ministerstvo spravedlnosti ČR (2018b)

tabulka 6-7: Počet osob odsouzených za trestné činy primárně související s hraním hazardních her v l. 2008–2017

Rok	§ 252 TZ	§ 213 TZ	§ 201/2 TZ	Celkem
2008	2	4	7	13
2009	2	3	4	9
2010	6	21	6	33
2011	4	14	2	20
2012	3	8	8	19
2013	2	7	7	16
2014	1	2	12	15
2015	5	3	3	11
2016	15	2	8	25
2017	9	1	7	17

Pozn.: § 252: neoprávněné provozování hazardní hry, § 213: provozování nepoctivých her a sázek, § 201/2: ohrožování mravní výchovy dítěte v podobě umožnění dítěti hry na výherním hracím přístroji; za účinnosti zákona č. 140/1961 Sb., trestního zákona, tj. do r. 2009 včetně, šlo o §§ 118a, 250c a 217/2.

Zdroj: Ministerstvo spravedlnosti ČR (2018a)

6.3 Kriminalita sekundárně související s hraním hazardních her

Data o sekundární kriminalitě související s hazardním hraním nejsou systematicky evidována v žádném statistickém přehledu orgánů vymáhajících právo. Ze studií mezi patologickými hráči v léčbě vyplývá, že patologičtí hráči jsou velmi často pachatelé trestné činnosti.

6.3.1 Kriminalita sekundárně související s hraním hazardních her u patologických hráčů v léčbě

Podle výsledků studie *Patologičtí hráči v léčbě* z r. 2017 (Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research, 2018b), které se účastnilo 252 respondentů, se krádeže někdy dopustilo 43 % hráčů v léčbě (46 % v r. 2015), podvodu 29 % (36 % v r. 2015), zpronevěry 27 % (33 % v r. 2015), výroby a/nebo prodeje drog 24 % (19 % v r. 2015) a loupeže 8 % (9 % v r. 2015) – tabulka 6-8. Kriminální činnost tvořila 10 % zdrojů příjmů v posledních 12 měsících před vstupem do léčby (8 % v r. 2015) – blíže viz kapitolu Studie Patologičtí hráči v léčbě, str. 82.

tabulka 6-8: Páchání vybraných trestných činů někdy v životě v souboru studie *Patologičtí hráči v léčbě* z r. 2017, v %

Trestné činy	2015	2017
Krádež	45,9	43,3
Podvod	35,5	29,4
Zpronevěra	33,2	27,0
Výroba a/nebo prodej drog	19,3	23,8
Loupež	8,5	7,5
Jiná kriminální činnost*	3,5	2,8

Pozn.: * V r. 2015 byly z jiných trestných činů uvedeny vydírání, vloupání, zabití, úvěrový podvod nebo jiná drogová trestná činnost. V r. 2017 byla nabídnuta kategorie „jiná kriminální činnost“.

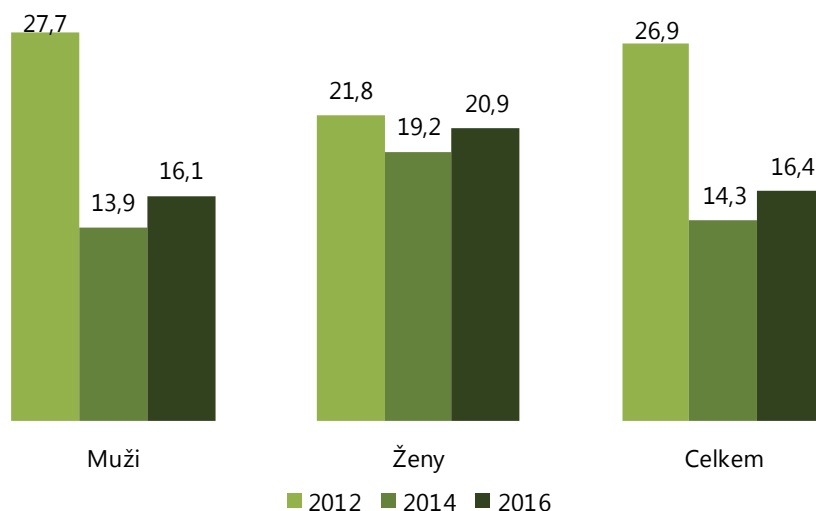
Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2018b)

6.3.2 Kriminalita sekundárně související s hraním hazardních her – Dotazníková studie užívání návykových látek mezi vězni

Na určitou souvislost mezi hraním HH a pácháním trestné činnosti je možno usuzovat z míry problémového hráčství mezi odsouzenými vězni pravidelně zjišťované v reprezentativní dotazníkové studii realizované NMS. Zatím poslední vlna studie byla provedena v r. 2016, a to na souboru 1815 odsouzených – blíže viz kapitolu Hazardní hraní mezi vězni, str. 70. Mezi odsouzenými, kteří hráli HH v posledních 12 měsících před uvězněním, tvořily největší podíl osoby, které vykonávaly aktuální trest z důvodu spáchání majetkové trestné činnosti (57 %) – blíže viz VZ 2016.

Do studie jsou zařazovány rovněž otázky na souvislost užívání návykových látek a hraní HH s pácháním kriminality. Podle výsledků z r. 2016 se krádeže kvůli hraní HH nebo splacení dluhu ze hry někdy v životě dopustilo 298 odsouzených, tj. více než 16 %. Většinu z nich tvořili muži (89 %). Podíl žen, které se dopustily krádeže nebo jiného přestupku či trestného činu kvůli získání prostředků na hru nebo splacení dluhu ze hry je dlouhodobě stabilní a pohybuje se v rozmezí 19–22 % odsouzených žen. Naproti tomu u mužů byl mezi I. 2012 a 2014 zaznamenán výrazný pokles z 28 % na 14 % následovaný mírným nárůstem v r. 2016 na 16 % odsouzených mužů – graf 6-1.

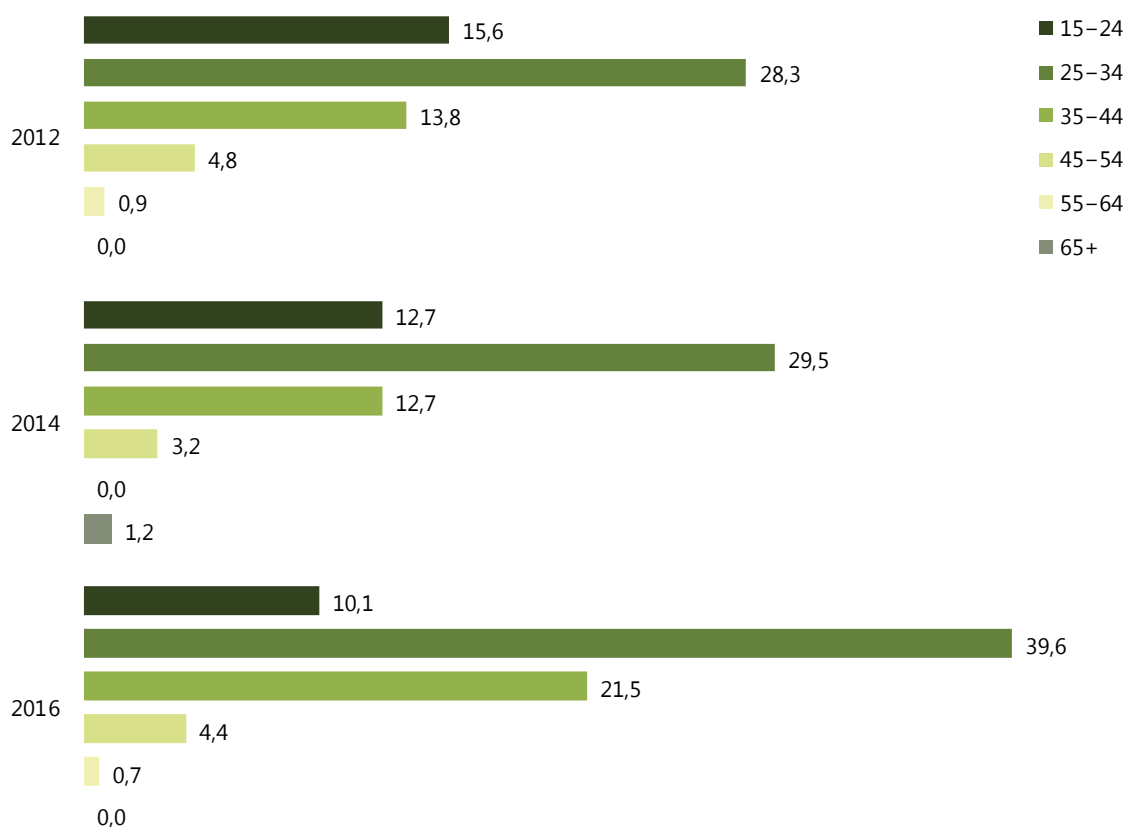
graf 6-1: Spáchání krádeže nebo jiného přestupku či trestného činu kvůli získání prostředků na hru nebo splacení dluhu ze hry v l. 2012, 2014 a 2016 podle pohlaví, v %

Zdroje: Národní monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti a Generální ředitelství Vězeňské služby ČR (2013); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a Generální ředitelství Vězeňské služby ČR (2015); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a Generální ředitelství Vězeňské služby ČR (2016)

Největší podíl těch, kteří se dopustili krádeže nebo jiného přestupku či trestného činu kvůli získání prostředků na hru nebo splacení dluhu ze hry, tvoří odsouzení ve věku 25–34 let. Podíl osob v této věkové kategorii se od r. 2012 zvyšuje, a to zejména na úkor nejmladší věkové kategorie 15–24 let. Nejvýraznější meziroční změnu v l. 2012–2016 představuje nárůst podílu osob ve věkové kategorii 25–34 let mezi l. 2014 a 2016, a to o 10 procentních bodů – graf 6-2.

graf 6-2: Spáchání krádeže nebo jiného přestupku či trestného činu kvůli získání prostředků na hru nebo splacení dluhu ze hry v l. 2012, 2014 a 2016 podle věkových kategorií, v %

Zdroje: Národní monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti a Generální ředitelství Vězeňské služby ČR (2013); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a Generální ředitelství Vězeňské služby ČR (2015); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a Generální ředitelství Vězeňské služby ČR (2016)

6.3.3 Kriminalita sekundárně související s hraním hazardních her v datech Probační a mediační služby

Údaje o kriminalitě sekundárně související s hraním HH jsou k dispozici z informačního systému Probační a mediační služby (PMS). Cílovou skupinou PMS jsou osoby odsouzené k alternativnímu trestu, pachatelé trestných činů, kterým bylo PMS zprostředkováno řešení konfliktu, a pachatelé trestných činů, kteří jsou na základě žádosti soudu posuzováni s ohledem na možnost uložení vybrané alternativní sankce či podmíněného propuštění.

Za r. 2017 evidovala PMS 27 791 případů (spisů),⁵² z toho u 72 osob (63 mužů a 9 žen) bylo v průběhu kontaktu s PMS zjištěno hraní HH a/nebo bylo soudem uloženo omezení zdržet se hraní HH, což představuje nejvyšší počet od r. 2012. Od r. 2013 je evidován nárůst počtu osob v kontaktu s PMS, u kterých bylo zjištěno hraní HH a/nebo bylo soudem uloženo omezení zdržet se hraní HH – tabulka 6-9. Vzhledem k prevalenci problémového hraní v obecné populaci (cca 1 %) a vzhledem k vyšší míře problémového hraní mezi pachateli trestných činů v porovnání s obecnou populací, je podíl problémových hráčů mezi klienty PMS velmi nízký. Hazardní hraní je totiž v informačním systému PMS evidováno zejména u těch klientů, kterým bylo uloženo přiměřené omezení týkající se hazardního hraní soudem, a proto je výskyt hazardního hraní mezi klienty PMS dlouhodobě podhlášen.

⁵² Základní statistickou jednotkou vyhodnocení činnosti PMS je tzv. spis – bližší viz Komentář ke statistickému vyhodnocení činnosti Probační a mediační služby za rok 2017 www.pmscr.cz/statistiky-2/ [2017-03-27].

tabulka 6-9: Počet klientů PMS, u kterých bylo zjištěno hraní hazardních her nebo kterým bylo uloženo zdržet se hraní hazardních her v l. 2010–2017

Rok	Počet spisů	Zjištěno hraní HH	Uloženo zdržet se hraní HH
2010	25 821	0	3
2011	27 150	15	13
2012	31 129	9	20
2013	26 028	6	14
2014	31 524	6	18
2015	30 736	16	33
2016	29 787	12	54
2017	27 719	23	53

Zdroje: Mravčík a kol. (2017b); Probační a mediační služba (2018)

Problémoví hráči evidovaní PMS v r. 2017 se dopustili 109 trestných činů. Dlouhodobě nejčastější typ trestné činnosti je trestná činnost proti majetku, ta v r. 2017 tvořila 46 % trestné činnosti problémových hráčů v evidenci PMS – tabulka 6-10. Nejčastějšími trestnými činy byly krádež (§ 205) a podvod (§ 209). Četnost ostatních trestných činů je velmi nízká – tabulka 6-11. Z hlediska uložených trestů nebo trestních opatření mezi problémovými hráči v evidenci PMS nejčastěji šlo o podmíněné odsouzení s dohledem (47 %) a podmíněné propuštění s dohledem (28 %). Oproti předchozímu roku je patrný nárůst podílu osob podmíněně odsouzených s dohledem (35 % v r. 2016).

tabulka 6-10: Trestná činnost klientů PMS, u kterých bylo zjištěno hraní hazardních her, v rozdělení podle typu trestné činnosti v l. 2011–2017

Kategorie trestné činnosti	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Proti majetku	15	12	13	42	56	50
Proti svobodě a právům na ochranu osobnosti, soukromí a listovního tajemství	12	5	9	10	19	11
Proti rodině a dětem	0	1	1	5	12	11
Proti pořádku ve věcech veřejných	1	0	4	0	9	11
Hospodářské	0	2	1	5	8	10
Proti životu a zdraví	1	0	1	2	2	8
Obecně nebezpečné	0	1	0	3	11	7
Proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti	1	0	0	0	0	1
Celkem	30	21	29	67	117	109

Zdroje: Mravčík a kol. (2017b); Probační a mediační služba (2018)

tabulka 6-11: Trestná činnost klientů PMS, u kterých bylo zjištěno hraní hazardních her v l. 2011–2017

Paragraf	Trestný čin	2012	2013	2014	2015	2016	2017
§ 205	Krádež	8	6	2	20	26	18
§ 209	Podvod	2	4	3	8	11	13
§ 206	Zpronevěra	4	2	5	5	5	6
§ 211	Úvěrový podvod	0	0	0	0	5	6
§ 234	Neoprávněné opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku	0	0	0	5	8	6
§ 196	Zanedbání povinné výživy	0	1	1	3	9	5
§ 228	Poškození cizí věci	0	0	1	7	7	5
§ 283	Nedovolená výroba jiné nakládání s OPL	0	1	0	3	6	5
§ 358	Výtržnictví	0	0	2	0	0	5
§ 146	Ublížení na zdraví	0	0	0	1	0	4
§ 337	Maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání	1	0	2	0	9	4
§ 168	Obchodování s lidmi	0	0	0	0	0	3
§ 178	Porušování domovní svobody	0	1	1	2	5	3
§ 199	Týrání osoby žijící ve společném obydlí	0	0	0	2	1	3
§ 201	Ohrožování výchovy dítěte	0	0	0	0	0	3
§ 140	Vražda	1	0	0	0	2	2
§ 173	Loupež	11	4	7	7	11	2
§ 175	Vydírání	1	0	1	0	1	2
§ 219	Zatajení věci	0	0	0	0	2	2
§ 258	Pletichy při veřejné dražbě	0	0	0	0	0	2
§ 274	Ohrožení pod vlivem návykové látky	0	0	0	0	3	2
§ 355	Hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob	0	0	0	0	0	2
	Ostatní	2	2	4	4	6	6
Celkem		30	21	29	67	117	109

Zdroje: Mravčík a kol. (2017b); Probační a mediační služba (2018)

6.3.4 Match-fixing

MV ČR ve spolupráci s MF ČR a MŠMT ČR zpracovalo v r. 2017 *Sektorovou analýzu zaměřenou na problematiku nezákonného ovlivňování sportovních výsledků a s tím související korupci ve sportovním prostředí* (MV ČR, 2017). Podle analýzy nahrává ovlivňování sportovních výsledků non-stop nabídka nepřeborného množství on-line sázkových příležitostí na události před jejich zahájením nebo v průběhu, způsobená částečně konkurencí mezi provozovateli sportovních sázek. Provozovatelé se u populárních sportů, jako je fotbal, basketbal nebo lední hokej, uchylují i k vypisování kurzů na soutěže amatérské či juniorské a rovněž vypisují kurzy na méně populární a sledované sporty, jako např. futsal, stolní tenis nebo baseball. K rozmachu nezákonného ovlivňování přispívá i rostoucí nabídka live-sázek, jejichž ovlivňování je velmi těžko kontrolovatelné vzhledem k obrovskému množství sázkových příležitostí a relativní jednoduchosti ovlivňovat událost, která je předmětem sázky.

Aktivity mezinárodních organizovaných kriminálních skupin měly za následek zřízení pracovních skupin Europolu i Interpolu. V l. 2007–2014 byla proti mezinárodním sázkařským gangům uskutečněna operace Soga a bylo zatčeno více než 12 500 osob, byly zajištěny peněžní prostředky ve výši 53 mil. dolarů a zároveň bylo uzavřeno více než 3400 nelegálních sázkařských provozoven. Europol realizoval operaci Veto, v níž bylo zatčeno 425 osob (včetně fotbalistů a fotbalových funkcionářů) z 15 evropských zemích.

V ČR nejsou případy nezákonného ovlivňování sportovních výsledků ze strany Policie ČR ani jiných orgánů činných v trestním řízení samostatně statisticky sledovány a jsou evidovány jako trestné činy přijetí úplatku, podplácení a trestný čin podvodu (§ 331, § 332 a § 209 zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku). Za období l. 2012–2017 byly podle analýzy zaznamenány jednotky případů, kdy byly hráčům nabízeny částky v řádu tisíců až desetitisíců eur. Pachatelé match-fixingu se zaměřují

na profesionální i amatérské soutěže. Velice často není předmětem ovlivňování konečný výsledek sportovní události, ale doplňující sázkové příležitosti, jako např. počet branek v zápase či kdo bude první střílet rohový kop. Pachatelé se zaměřují na hráče s potřebou financí nebo hráče, kteří s kurzovým sázením či jinými HH mají praktickou zkušenost. Pachatelé match-fixingu jsou propojeni především na asijské a ruskojazyčné skupiny, kdy jsou využívány kurzové sázky vypsané v zahraničí. Skupiny bývají dobře zakonspirované a peněžní prostředky si předávají v hotovosti, aby nezanechávaly elektronickou stopu. Na úrovni EU může být pro odhalování mezinárodního organizovaného zločinu vytvořen tzv. společný vyšetřovací tým, v jehož rámci probíhá výměna informací mezi národními policejními útvary a státními zástupci.

MV v rámci analýzy rovněž oslovilo 9 člensky nejpočetnějších sportovních svazů (fotbal, hokej, florbal, tenis, volejbal, atletika, golf, bojová umění, hokejbal), které vyplnily dotazník týkající se problematiky match-fixingu. Z nich 6 mělo vnitřní předpisy zakazující podplácení a přijetí úplatků a 4 prostřednictvím vnitřních předpisů zakazovaly sázení na sportovní událost, které se jednotlivci či jeho klub účastní. Český svaz ledního hokeje (ČSLH) na přípravě těchto vnitřních předpisů spolupracoval s neziskovým sektorem. Fotbalová asociace ČR (FAČR) evidovala 18 případů match-fixingu, ČSLH a Česká federace bojových umění evidovaly každá 1 případ. FAČR organizuje pro kluby školení týkající se match-fixingu, ČSLH spolupracuje s neziskovým sektorem a distribuoval preventivní plakáty a letáčky věnující se této problematice hráčům, trenérům, rozhodčím a funkcionářům – blíže viz VZ 2016 a VZ 2015. Česká federace bojových umění tuto problematiku zařadila do pravidelných školení pro trenéry, rozhodčí a sekretáře oddílů.

V rámci této analýzy byla také navržena doporučení pro státní orgány a další relevantní subjekty (sportovní svazy a sázkové kanceláře):

- vytvořit program prevence match-fixingu,
- pořádat školení pro orgány činné v trestním řízení o vyšetřování trestné činnosti spojené s match-fixingem,
- zvážit vytvoření pozice metodika pro oblast match-fixingu v rámci Policie ČR,
- plně využívat možnosti vytvoření společných vyšetřovacích týmů v rámci EU,
- monitorovat trestnou činnost spojenou s match-fixingem,
- zvýšit informovanost o problematice match-fixingu a hlásit podezřelou činnost v rámci sportovních svazů,
- včasné a účinně vyměňovat informace mezi sportovními svazy, provozovateli HH a Policií ČR.

Problematice match-fixingu se věnuje mezinárodní nezisková organizace FederBet⁵³ se sídlem v Belgii, která se zaměřuje na detekci a prevenci nelegálních praktik ve sportovním sázení. Disponuje monitorovacím systémem, který sleduje vývoj sázkařských kurzů na různých trzích, a za účelem odhalování podezřelých zápasů vyvinula algoritmus. Kurzy se vyvíjí v závislosti na tom, jak se na danou sázkovou událost sází. Proto mohou být velké výkyvy a nečekané změny kurzu příznakem nekalých praktik. Podle této organizace jsou třetí česká fotbalová liga i mládežnické soutěže hluboce ovlivněny fenoménem nekalé soutěže při sportovním sázení. Tyto soutěže začala organizace sledovat od léta 2017 a do ledna 2018 v nich odhalila desítky podezřelých zápasů. Podle odhadu organizace se v 98 % případů podvodné sázení týká live sázek a pouze ve 2 % případů klasického kurzového sázení před událostí. FederBet proto navrhuje, aby u mládežnických soutěží nebylo umožněno zadávání real-time informací o utkání, které využívají sázkové kanceláře pro live sázení. FAČR odmítla, že by korupce v českém fotbale byla tak rozsáhlá, jak naznačuje organizace FederBet.⁵⁴

⁵³ <http://federbet.com/> [2018-04-25]

⁵⁴ https://fotbal.idnes.cz/mohelnice-sazkarsky-skandal-francesco-baranca-f4b-/fot_dsouteze.aspx?c=A180202_203114_fot_dsouteze_rou [2018-02-05]

Na začátku r. 2018 dostala Národní centrála proti organizovanému zločinu (NCOZ) podnět od FAČR, aby prošetřila podezření týkající se třetiligového klubu z Mohelnice. Výsledky zápasů tohoto klubu byly údajně ovlivňovány asijskými sázkařskými gangy. Na podzim 2017 měly být ovlivněny nejméně 2 zápasy. V létě do klubu vstoupila čínská společnost, která již byla v minulosti kvůli match-fixingu vyšetřována v dalších zemích EU, a na podzim do mužstva přivedla několik hráčů, z nichž jeden již byl kvůli match-fixingu vyšetřován.⁵⁵

6.3.5 Korupce

Hazardní hraní může být také spojeno s ekonomickou kriminalitou typu praní špinavých peněz nebo korupce. Rada vlády pro koordinaci boje s korupcí zpracovala *Analýzu vlivu herního průmyslu na možná rizika korupčního jednání v rámci veřejné zprávy a návrh řešení* (ÚV ČR, 2017).⁵⁶ Zpracování této analýzy bylo uloženo jako úkol č. 4.4 *Akčního plánu realizace Národní strategie protidrogové politiky pro oblast hazardního hraní 2015–2018*. Ke splnění úkolu byla v r. 2017 zřízena neformální pracovní skupina složená ze zástupců Oddělení boje s korupcí Odboru hodnocení dopadů regulace ÚV ČR, Odboru protidrogové politiky ÚV ČR, BIS, MV, MF, CS, Finančního analytického úřadu, Svazu měst a obcí ČR, provozovatelů hazardních her (Unie herního průmyslu, Asociace provozovatelů kurzových sázek, Sazka) a neziskových organizací (Transparency International, Nadační fond proti korupci, Občané proti hazardu).

Hlavním rizikem je podle této analýzy nelegitimní ovlivňování rozhodovacích procesů ve veřejné správě doprovázené projevy klientelismu, nestandardního lobbingu, ekonomického i mediálního nátlaku a střetu zájmů. Toto ovlivňování může vycházet ze strany provozovatelů HH a organizací, které je sdružují. Jejich aktivity se podle analýzy soustřeďují zejména na ovlivňování tvorby právních předpisů a metodik na úrovni Parlamentu ČR, MF a obcí či ovlivňování samotných povolovacích správních řízení. Analýza zmiňuje v minulosti zaznamenané nestandardní personální vazby mezi zástupci provozovatelů HH a Odborem státního dozoru nad sázkovými hrami a loteriemi MF a zaměstnávání bývalých zaměstnanců MF provozovateli HH. Konkrétně zmiňuje, že v r. 2014 někteří bývalí vedoucí zaměstnanci vstoupili do služeb holdingu Synot, jehož majitelem je senátor Ivo Valenta, a bývalý ředitel právního odboru MF hájí zájem Synotu v arbitráži vedené proti ČR o více než 1 mld. Kč za údajné poškození podnikání v oblasti provozování TH. V několika případech byly do vlivných pozic na MF jmenovány osoby předtím angažované v hazardním průmyslu a po odchodu z MF byly opět zaměstnány provozovateli HH. Tento tzv. fenomén otáčivých dveří⁵⁷ zvyšuje riziko střetu zájmů a pravděpodobnost výskytu korupce v širším slova smyslu. Na úrovni obcí bylo zaznamenáno několik případů manipulace rozhodování zastupitelstva v souvislosti s OZV jak prostřednictvím tlaku zvenčí, tak komunálními politiky ve střetu zájmů.

Analýza také upozornila na rizika korupce při přijímání OZV, neboť ZHH náležitosti OZV nedostatečně vymezuje. Ustanovení týkající se OZV podle analýzy neobsahují povinnost uvést konkrétní zdůvodnění (některé OZV pouze obecně argumentují škodlivostí HH), rozhoduje o nich kolektivní politický orgán (zastupitelstvo) a mohou být změněny na kterémkoliv jednání zastupitelstva. Absence konkrétního zdůvodnění a nízká míra předvídatelnosti jsou dlouhodobě kritizovány ze strany provozovatelů HH.

Autoři analýzy uspořádali ve spolupráci s NMS průzkum mezi obcemi týkající se vlivů na rozhodování obce při regulaci hazardu. Prostřednictvím Svazu měst a obcí ČR (SMO ČR) byly osloveny všechny obce v ČR, z nichž 532 (9 %) kompletně vyplnilo on-line dotazník.

⁵⁵ https://fotbal.idnes.cz/sazkarsky-skandal-fotbalova-asociace-mohelnice-msfl-treti-liga-federbet-1op-/fot_dsouteze.aspx?c=A180202_171912_fot_dsouteze_min [2018-02-05]

⁵⁶ <http://www.korupce.cz/assets/protikorupcni-agenda/ostatni/Analiza-vlivu-herniho-prumyslu-na-mozna-rizika-korupcniho-jednani-v-ramci-verejne-spravy-a-navrh-reseni.pdf> [2018-04-11]

⁵⁷ Fenomén otáčivých dveří označuje situaci, kdy se osoby pohybují mezi rolmi legislativců a regulátorů na jedné straně a rolmi zástupců průmyslu, který je touto legislativou a regulací ovlivněn.

Autoři rovněž doporučují některé kroky ke snížení rizik korupce při regulaci hazardního hraní, z nichž většina má obecnou platnost:

- posílení transparentnosti legislativního a rozhodovacího procesu za použití opatření, jako je registr lobbistů či legislativní stopa,
- posílení ochrany oznamovatelů protiprávního jednání,
- aktualizace interního protikorupčního programu MF,
- omezení jevu „otáčivých dveří“ mezi veřejnou správou a herním průmyslem,
- přijetí komplexního protikorupčního programu společností herního průmyslu, který by obsahoval přijetí etického kodexu, pravidla sponzoringu, pravidla přijímání darů a zřízení telefonní linky pro oznamování neetického či korupčního jednání,
- kontrola financování politických stran a volebních kampaní prostřednictvím nových nástrojů, které umožnila novela zákona o sdružování v politických stranách a v politických hnutích (č. 302/2016 Sb.),
- zajištění transparentní regulace na úrovni obcí prostřednictvím zveřejňování záznamů jednání zastupitelstva a uváděním kritérií, jimiž se obce při zavádění OZV řídila, aby se zamezilo diskriminaci konkrétních provozovatelů,
- provedení analýzy implementace ZHH Ministerstvem financí do konce r. 2018.

7 Prevence problémového hráčství

7.1 Prevence ve školním prostředí

Prevence rizikového chování mezi dětmi a mládeží v systému školství je na národní úrovni koordinována Ministerstvem školství mládeže a tělovýchovy (MŠMT), na úrovni kraje působí krajské školství koordinátoři prevence a na úrovni okresů a obcí jsou to metodici prevence pedagogicko-psychologických poraden. Základním článkem prevence rizikového chování ve školách a školských zařízeních je minimální preventivní program.⁵⁸

Oblast prevence tvoří jeden ze 4 základních pilířů *Národní strategie protidrogové politiky na období 2010–2018* a jejích navazujících akčních plánů – blíže viz kapitolu Regulace a politika v oblasti hazardních her, str. 13. Základním dokumentem pro oblast prevence v resortu školství je *Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2013–2018*,⁵⁹ aktuálně je v přípravě strategie na období 2019–2027.

V oblasti školské prevence je zásadním nástrojem *Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních*,⁶⁰ od r. 2016 obsahuje přílohu č. 21, která je věnována problematice hazardního hraní – blíže viz VZ 2016.

7.1.1 Kvalita preventivních programů a dobrá praxe

V ČR od r. 2006 funguje systém ověřování kvality programů prevence rizikového chování – blíže viz VZ 2016. K lednu 2018 evidoval Národní ústav pro vzdělávání (NÚV) celkem 58 organizací s 90 certifikovanými programy primární prevence. Z celkového počtu 90 certifikovaných programů bylo 57 programů všeobecné prevence (zaměřené obecně na školní kolektivy), 24 programů selektivní prevence (zaměřené na skupiny v riziku) a 19 programů indikované prevence (zaměřené na rizikové jedince).

Z 90 certifikovaných programů je 75 adiktologických, tj. obsahujících témata z oblasti prevence užívání návykových látek a závislostí. Prevence hazardního hraní je součástí této širší kategorie a není možné identifikovat programy zaměřené pouze na tuto oblast.⁶¹

Od r. 2016 funguje elektronický systém výkaznictví a sběru dat školské primární prevence – blíže viz VZ 2016. Ve školním roce 2016/2017 se do systému výkaznictví zapojilo celkem 1716 škol z 5523. V systému je zaznamenáván i počet případů jednotlivých typů rizikového chování, včetně hazardního hraní. Ve školním roce 2016/2017 bylo evidováno 80 případů podezření na hazardní hraní, z toho 28 prokázaných, z nichž téměř 60 % se vyskytovalo ve 3. a 4. ročnících SŠ a učilišt.

⁵⁸ podle vyhlášky 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, navazující na zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)

⁵⁹ http://www.msmt.cz/file/28077_1_1/ [2018-04-17]

⁶⁰ č. j. 21291/2010-28, <http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/metodicke-dokumenty-doporuceni-a-pokyny> [2018-04-17]

⁶¹ http://www.nuv.cz/modules/catalog/index.php?h=product&a=index&id_catalog=15 [2018-04-03]

7.1.2 Programy pro děti a mládež specificky zaměřené na hazardní hraní

V posledních letech vzniklo několik programů specificky zaměřených na prevenci hazardního hraní díky cílené podpoře v dotačním programu RVKPP. V r. 2017 podpořila RVKPP celkem 7 preventivních projektů zaměřených výhradně na prevenci hazardního hraní nebo zaměřených na prevenci hazardního hraní a užívání návykových látek.

V r. 2017 pokračovala Společnost Podané ruce v realizaci programu *Hra na hraně*. Evaluace pilotního programu proběhla na souboru 90 žáků ve 4 školách Jihomoravského kraje a prokázala pozitivní efekt tohoto programu – blíže viz VZ 2015 a VZ 2016. V r. 2017 prošlo programem 774 žáků ze 14 tříd, a to v průběhu 43 setkání v celkovém rozsahu 129 vyučovacích hodin.

Společnost Podané ruce v r. 2017 dále realizovala preventivní program *Netolismus* částečně se zabývající hazardním hraním. Program byl zahájen v r. 2012 a zaměřuje se především na tzv. nelátkové závislosti – nadužívání televize, počítačových her, internetu, mobilních telefonů. Část programu je věnována rizikům hraní hazardních her on-line a počítačových her s placeným obsahem (např. tzv. loot boxy).

V souvislosti s přenosem dobré praxe v oblasti prevence patologického hráčství pokračovalo Vzdělávací centrum I.E.S. Společnosti Podané ruce v realizaci kurzu pro preventisty na téma hazardního hraní. Kurz byl vytvořen, akreditován a evaluován v roce 2016, v r. 2017 prošlo akreditovaným kurzem 31 osob.

Prev-centrum v Praze realizovalo projekt primární prevence hazardního hráčství v 1. a 2. ročnících středních škol. Celkově organizace Prev-centrum realizovala 43 bloků programu všeobecné primární prevence ve 43 třídách 14 škol. Programů se v r. 2017 zúčastnilo 1290 dětí. Během jednotlivých bloků se ukázalo, že studenti zaujímali vůči hazardnímu hraní spíše negativní postoj. Někteří již měli vlastní zkušenost s hazardním hraním, často však spíše uváděli, že hrají počítačové hry. Prev-centrum v r. 2017 zaznamenalo mírný pokles zájmu ze strany středních škol o preventivní programy zaměřené na hazardní hraní, což svědčí podle Prev-centra o tom, že školy si riziko dostatečně neuvědomují.

Mimo rámec projektů podporovaných z veřejných zdrojů patří projekt *Rubikon*⁶² Asociace provozovatelů kursového sázení (APKURS), který je ve spolupráci s občanským sdružením Aisis Kladno realizován od r. 2008 – blíže viz VZ 2016. V r. 2017 se do tohoto programu zapojilo 39 škol a organizací, z nichž se zúčastnilo 3335 osob (2862 žáků a 473 dospělých). Projektových aktivit na internetu se zúčastnilo více než 1400 žáků. Rubikon organizuje i vzdělávací semináře pro pedagogy a organizátory.

7.2 Prevence problémového hráčství v obecné populaci

Jak ukázala evaluace akčního plánu pro oblast hazardního hraní za r. 2017, realizace aktivit v oblasti prevence rozvoje problémového hráčství je nedostatečná, přestože jde o prioritní oblast protidrogové politiky – blíže viz kapitolu Regulace a politika v oblasti hazardního hraní, str. 3. V posledních letech však také díky dotační podpoře RVKPP roste nabídka zejména on-line informačních zdrojů a poradenských služeb pro obecnou populaci i hráče a jejich blízké.

V srpnu 2017 byly spuštěny národní stránky pro snížení rizik hazardního hraní hazardni-hrani.cz, které provozuje NMS. Na stránkách jsou k dispozici kontakty na programy poskytující odbornou adiktologickou pomoc z celé ČR, na dluhové poradny, odkazy na svépomocné příručky, informace

⁶² <https://www.projektrubikon.cz/> [2018-04-03]

o hazardním hraní a souvisejících rizicích nebo diagnostické testy patologického hráčství a informace pro osoby blízké.

V prostředí land-based provozoven hazardních her jsou adiktologickými službami realizovány informační kampaně pomocí letáků – např. obrázek 7-1 a obrázek 7-2. Obecně je cílem těchto kampaní zvýšit povědomí o adiktologických službách nebo informovat o projevech problémového hraní a o jeho zdravotních a sociálních dopadech. Letáky také upozorňují na nově vzniklé poradenské a léčebné programy. Dále jsou využívány vizitky, plakáty, semináře pro veřejnost, regionální periodika a rozhlas. Záběr a dopad těchto kampaní je spíše lokální. Další informace jsou uvedeny rovněž ve VZ 2016 a VZ 2015.

obrázek 7-1: Ukázka informačního letáku organizace Prevent99

PORADNA PRO NELÁTKOVÉ ZÁVISLOSTI PREVENT

Končím s hraním!

Určeno pro problémové a patologické hráče, sázkaře a osoby nekontrolovatelně nebo škodlivě užívající internet a počítačové hry a jejich sociální okolí – rodiče a partneři těchto osob, kteří trpí jejich situací druhotně.

Jaké služby nabízíme

- Ambulantní léčba závislosti a doléčování formou individuální, rodinné a skupinové terapie
- Odborné sociální poradenství, Informace a příprava při osobním bankrotu/oddlužení
- Zprostředkování péče dalších odborníků a institucí (zdravotních a sociálních)
- Sociální práce
- Krizová intervence
- Pomoc při vyřízení ústavní či rezidentní léčby, příprava na léčbu
- Podpůrná skupina pro patologické hráče

Kontakt **Otevírací doba**

Zdroj: <http://pnz.prevent99.cz/home/letaky> [2018-04-17]

obrázek 7-2: Ukázka informačního letáku organizace SANANIM

Zdroj: SANANIM (2018)

7.3 Prevence a včasná intervence mezi hazardními hráči

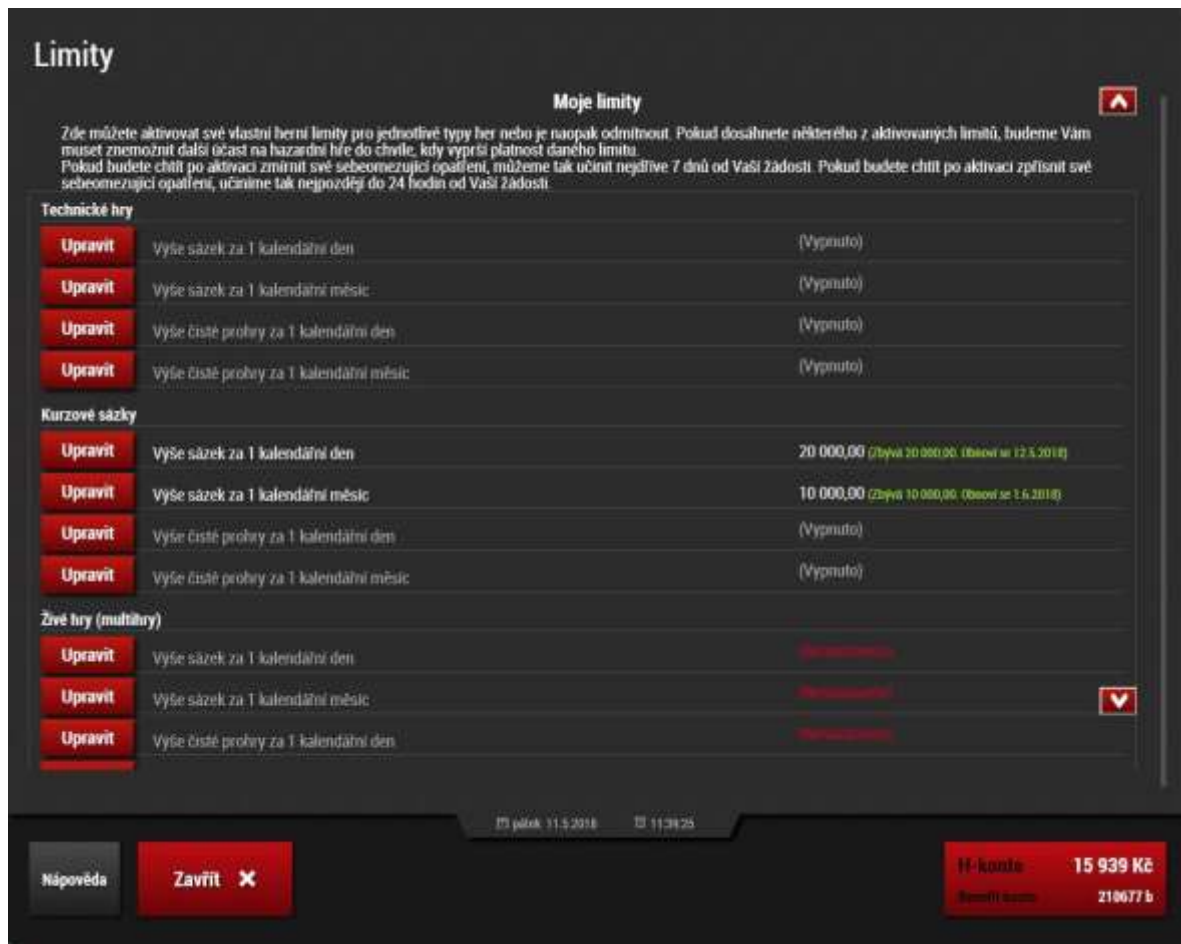
Do této kategorie patří preventivní nástroje a aktivity primárně zaměřené na hazardní hráče a jejich blízké. Jejich cílem je zvýšit informovanost o rizicích HH, vyvracet hráčské omyly, zvýšit kontrolu hráčského chování a podpořit včasnou identifikaci problémového hráčství. Řadu opatření v této oblasti povinně realizovaných provozovateli HH zavádí ZHH. Projekty v této oblasti realizují v rostoucí míře rovněž poskytovatelé adiktologických služeb – viz také kapitolu Léčba a další odborné služby, str. 129.

Společnost Podané ruce realizovala v r. 2017 školení *Základy krátké intervence pro hráče v herním prostředí*, zejména v provozovnách s TH. Školení se zúčastnilo 61 osob, zejména z řad poskytovatelů služeb v oblasti prevence a léčby patologického hráčství (kurzy probíhaly v Brně, Ostravě, Hradci Králové, Praze, Olomouci a Zlíně).

Od r. 2017 jsou provozovatelé povinni nabídnout účastníkovi hazardní hry sebeomezující opatření a musí splnit řadu dalších informačních povinností. Tato povinnost se od r. 2018 týká rovněž her provozovaných podle předchozího zákona – blíže viz kapitolu Regulace a politika v oblasti

hazardních her, str. 13. Informační povinnost pro on-line hraní splnili všichni provozovatelé on-line her v ČR již v r. 2017, provozovatelé TH land-based od r. 2018. Příklady nastavení sebeomezujících opatření u on-line her jsou uvedeny ve VZ 2016. Ukázkou nastavení sebeomezujících opatření u technických her poskytuje obrázek 7-3.

obrázek 7-3: Příklad nabídky a nastavení sebeomezujících opatření u technických her land-based společnosti Synot Tip, a. s.

Zdroj: Synot tip, a. s. (2018)

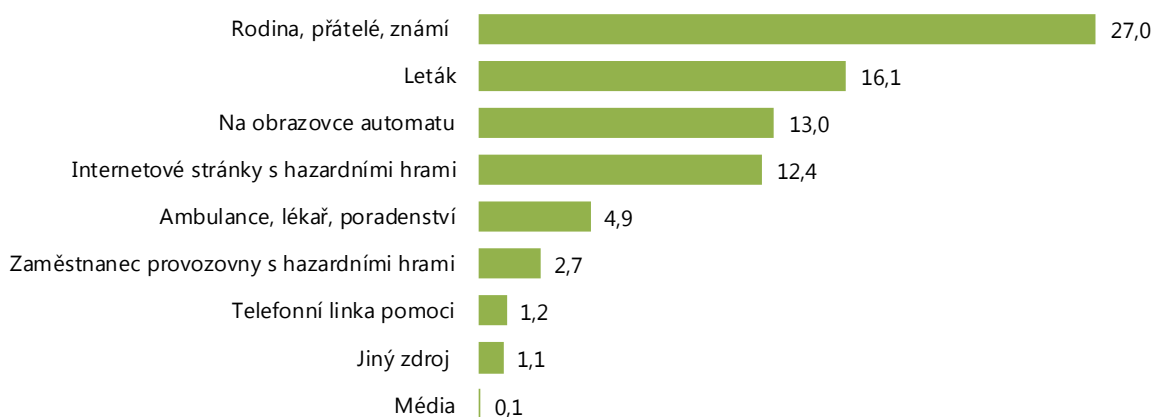
Informace o míře expozice hráčů sebeomezujícím opatřením a informacím o rizicích HH jsou k dispozici například ze studie *Výzkum občanů 2017* – blíže viz kapitolu Hazardní hraní v populaci, str. 57. Z výsledků vyplynulo, že 5,7 % respondentů, kteří hráli HH v posledních 12 měsících, byla někdy nabídnuta možnost omezit své hraní prostřednictvím nastavení limitů hry, nejčastěji (14,0 %) hráčům HH on-line – tabulka 7-1. Hráči hazardních her se nejčastěji informují o rizicích a léčbě problémového hráčství prostřednictvím rodiny, přátel a známých – graf 7-1.

tabulka 7-1: Nabídka sebeomezení hráčům HH v posledních 12 měsících – Výzkum občanů 2017, v %

Typ hry	Podíl (%)
Hazardní hry land-based celkem	5,5
Hazardní hry land-based bez loterií	12,3
Hazardní hry on-line celkem	14,0
Hazardní hry on-line bez loterií	14,4
Hazardní hry celkem	5,7
Hazardní hry celkem bez loterií	11,9

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2018)

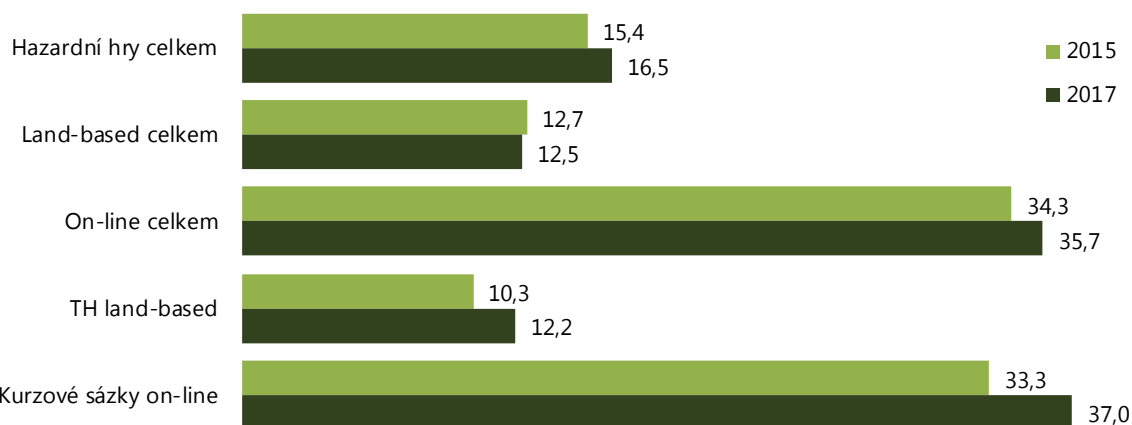
graf 7-1: Zdroj informací o rizicích a léčbě problémového hráčství u hráčů hazardní her, v posledních 12 měsících – Výzkum občanů 2017, v %

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2018)

Ze studie *Patologičtí hráči v léčbě 2017* (blíže viz kapitolu Studie Patologičtí hráči v léčbě, str. 82) vyplynulo, že pouze 16,5 % respondentů byla někdy nabídnuta možnost omezit své hraní prostřednictvím nastavení limitů hry. Oproti r. 2015 se situace příliš nezměnila – k mírnému zvýšení nabídky došlo u HH on-line včetně KS i u TH land-based – graf 7-2. Nabídky sebeomezení využilo 5,8 % hráčů (35 % těch, kterým bylo sebeomezení nabídnuto). Přehled využití jednotlivých způsobů sebeomezení poskytuje tabulka 7-2.

graf 7-2: Nabídka sebeomezení někdy v životě podle hlavní problémové hry – studie Patologičtí hráči v léčbě 2015 a 2017, v %

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2015a); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2018b)

tabulka 7-2: Využití jednotlivých způsobů sebeomezení – studie Patologičtí hráči v léčbě 2017

Využitá sebeomezení	Počet (n=14)	Podíl (%)
Výše sázek za 1 den	10	71,4
Výše čisté prohry za 1 den	7	50,0
Výše čisté prohry za 1 měsíc	3	21,4
Doba bez hazardní hry	3	21,4
Výše sázek za 1 měsíc	2	14,3
Počet přihlášení za 1 měsíc	2	14,3
Doba přihlášení za 1 den	1	7,1
Počet návštěv za 1 měsíc	1	7,1

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2018b)

Jako zdroj informací o rizicích spojených s problémovým hraním či o možnosti poradenství patologičtí hráči v léčbě nejčastěji uvedli blízké přátele, rodinu, známé, média a lékaře. Oproti

r. 2015 byl zaznamenán nárůst podílu hráčů, kteří uvedli, že jim byly informace zprostředkovány provozovateli – z 18 % na 33 % v případě získání informací v provozovně, ze 17 % na 28 % na obrazovce automatu, ze 13 % na 23 % na internetových stránkách s HH a z 8 % na 12 % od zaměstnance provozovny s HH – tabulka 7-3. Rodinu, osoby blízké a lékaře respondenti nejčastěji uváděli jako významné zdroje informací při úvahách o vyhledání pomoci – tabulka 7-4.

tabulka 7-3: Zdroje informací o rizicích spojených s problémovým hraním či o možnosti pomoci – studie Patologičtí hráči v léčbě 2015 a 2017, v %

Zdroj informací	2015	2017
Blízcí přátelé	63,7	62,3
Rodina	69,9	58,7
Známí	59,5	54,4
Média	38,2	41,3
Lékař	32,8	34,5
Informace v provozovně (např. leták, plakát)*	18,1	33,3
Internetové stránky věnující se prevenci a léčbě problémového hraní	25,5	28,2
Informace na obrazovce automatu	17,0	28,2
Internetové stránky s hazardními hrami	12,7	23,4
Zaměstnanec provozovny s hazardními hrami	7,7	12,3
Telefonní linka pomoci	8,5	9,9
Jiný zdroj	6,2	4,8

Pozn.: *V r. 2015 zahrnovala tato kategorie pouze leták v provozovně.

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2015a); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2018b)

tabulka 7-4: Vliv různých zdrojů informací vedoucích k vyhledání pomoci (součet kategorií „velký“ a „spíše velký“ vliv) – studie Patologičtí hráči v léčbě 2015 a 2017, v %

Zdroj informací	2015	2017
Rodina	75,7	55,9
Blízcí přátelé	65,5	51,2
Známí	53,2	36,9
Lékař	49,4	29,8
Obrazovka automatu	9,1	15,0
Informace v provozovně (např. leták, plakát)*	8,5	12,3
Internetové stránky věnující se prevenci a léčbě problémového hraní	31,8	7,1
Telefonní linka pomoci	22,7	5,9
Média	17,2	4,8
Internetové stránky, na kterých hrál hazardní hry	12,1	3,6
Zaměstnanci provozovny s hazardními hrami	40,0	0,0
Jiný zdroj	18,8	0,0

Pozn.: Respondenti odpovídali na škále 1–4, kde 1 znamená, že dané zdroje/typy informací neměly vůbec žádný vliv, a 4 znamená, že měly velký vliv. * V r. 2015 zahrnovala tato kategorie pouze leták v provozovně.

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2015a); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2018b)

8

8 Léčba a další odborné služby

8.1 Úvod

Léčba a další služby v oblasti péče o problémové hráče jsou v ČR poskytovány zejména v poradenských a léčebných pobytových i ambulantních adiktologických a psychiatrických zařízeních.

Údaje o léčbě a odborných službách pro problémové hráče jsou dostupné především ze závěrečných zpráv projektů podpořených v dotačním řízení RVKPP, z ročních výkazů psychiatrických ambulancí a Národního registru hospitalizovaných spravovaných Ústavem zdravotnických informací a statistiky (ÚZIS) a v r. 2017 z opakované dotazníkové studie *Sčítání adiktologických služeb*.

V posledních letech počet specializovaných programů pro problémové hráče roste, a to zejména díky podpoře RVKPP – blíže viz kapitolu Služby podporované v dotačním řízení RVKPP, str. 131. Cílem je vytvořit základní síť specializovaných programů pro problémové hráče ve všech krajských městech. Rozvíjí se rovněž poradenské a léčebné programy pro hazardní hráče a jejich rodiny prostřednictvím nových technologií a na internetu.

8.2 Síť služeb pro problémové hráče

8.2.1 Sčítání adiktologických služeb 2017

V listopadu 2017 proběhl on-line dotazníkový průzkum *Sčítání adiktologických služeb*, který mapoval počet a charakteristiky adiktologických služeb v ČR (Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research, 2018d).

Ze souboru 297 zařízení bylo prostřednictvím vstupních kritérií⁶³ identifikováno 275 jako specializované adiktologické služby,⁶⁴ které vyplnily dotazník. Speciální službu či intervenci pro patologické hráče nabízí celkem 100 (36,4 %) programů, 98 (35,6 %) programů takovou intervenci nenabízí ani ji nevidí jako potřebnou, dalších 65 (23,6 %) zařízení takovou intervenci vidí jako potřebnou, ale zatím ji nenabízí.

U více než poloviny služeb, tj. u 151 (54,9 %) služeb, je jednou z hlavních cílových skupin také skupina patologických hráčů, nejčastěji šlo o zařízení sociálních služeb a/nebo zdravotnická zařízení – tabulka 8-1. Pokud jde o hlavní zaměření služby, které si zařízení volila z nabízeného seznamu, převažovaly mezi poskytovateli služeb patologickým hráčům programy adiktologické péče (48 %) – tabulka 8-2.

⁶³ Vstupní kritéria: Služba se zabývá léčbou nebo poradenstvím osobám s problémy s užíváním návykových látek nebo s jinými závislostními poruchami. Dále musela být splněna alespoň jedna podmínka z pěti: 1. hlavní náplní služby je práce s osobami se závislostní poruchou, 2. osoby se závislostní poruchou jsou hlavní cílovou skupinou služby, 3. služba má certifikát RVKPP, 4. služba má uzavřenou smlouvu se zdravotní pojišťovnou v oboru návykové nemoci nebo adiktologie, 5. nejméně jeden člen týmu se věnuje výhradně práci s osobami se závislostní poruchou.

⁶⁴ Pojem „služba“ znamená samostatnou organizační jednotku, tedy adiktologickou službu podle typologie uvedené ve *Standardech odborné způsobilosti* (např. terénní program, kontaktní a poradenské centrum, ústavní léčbu) a/nebo adiktologickou či psychiatrickou ordinaci/oddělení, která poskytuje preventivní, léčebné a/nebo harm reduction intervence cílové skupině osob s různými typy závislostí. Služba má definovány cíle, postupy, pravidla a rozsah poskytovaných služeb a intervencí, cílovou skupinu, pracovní tým a vedoucího (zodpovědnou osobu).

tabulka 8-1: Zařízení poskytující služby problémovým hráčům podle statutu – studie Sčítání adiktologických služeb 2014 a 2017

Statut zařízení	Počet	Podíl (%)
Zařízení sociálních služeb	95	62,9
Zdravotnické zařízení	58	38,4
Církevní zařízení	2	1,3
Školské zařízení	1	0,7
Jiný	10	6,6
Celkem*	151	100,0

Pozn.: * Jedno zařízení může nabývat více statutů, respondenti proto mohli označit více možností.

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2018d)

tabulka 8-2: Zařízení poskytující služby problémovým hráčům podle hlavního zaměření – studie Sčítání adiktologických služeb 2014 a 2017

Zaměření zařízení/programu	Počet	Podíl (%)
Adiktologická péče	73	48,0
Psychiatrická zdravotnická péče	27	18,0
Jiná zdravotní služba	2	1,3
Sociální služba	36	24,0
Práce s osobami ve vězení	1	0,7
Duchovní a pastorační činnost	2	1,3
Jiné	10	6,6
Celkem	151	100,0

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2018d)

Ze 151 služeb, které uvedly patologické hráče jako jednu ze svých hlavních cílových skupin, mají nejvyšší zastoupení služby v kraji Moravskoslezském, Středočeském a v Praze. Tato zařízení působí ve všech krajích ČR, ale zastoupení je nerovnoměrné – tabulka 8-3.

tabulka 8-3: Počet zařízení poskytujících služby problémovým hráčům podle krajů – studie Sčítání adiktologických služeb 2014 a 2017

Kraj	Počet
Hl. m. Praha	20
Středočeský	21
Jihočeský	5
Plzeňský	6
Karlovarský	5
Ústecký	19
Liberecký	8
Královéhradecký	2
Pardubický	5
Vysočín	10
Jihomoravský	14
Olomoucký	12
Zlínský	1
Moravskoslezský	23
Celkem ČR*	151

Pozn.: * Jedno zařízení může působit ve více krajích, respondenti proto mohli označit více možností.

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2018d)

Zařízení, která deklarují jako svou hlavní cílovou skupinu patologické hráče, nabízí převážně kontaktní a ambulantní služby.

Na otázku o frekvenci péče poskytované patologickým hráčům odpovědělo 145 služeb. Problémoví hráči byli klienty velmi často a často v 55 službách (37,9 %) – tabulka 8-4. Pokud jde o podíl problémových hráčů mezi klientelou programu, u 77 zařízení (50,9 %) tvořili patologičtí hráči méně než 10 % klientely. Více než 20 % klientely tvořili patologičtí hráči v 17 (11,3 %) zařízeních – tabulka 8-5. Přibývá léčebných a poradenských služeb, které je možno považovat za specializované na

poskytování služeb problémovým hráčům – v r. 2017 lze za specializované považovat 15–25 programů.

tabulka 8-4: Frekvence poskytování péče cílové skupině problémových hráčů v zařízeních – studie Sčítání adiktologických služeb 2014 a 2017

Frekvence poskytování péče	2014		2017	
	Počet	Podíl (%)	Počet	Podíl (%)
Nikdy	–	–	10	6,9
Výjimečně	6	7,6	20	13,8
Občas	29	36,7	60	41,4
Často	26	32,9	29	20,0
Velmi často	18	22,8	26	17,9
Celkem	79	100,0	145	100

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2018d)

tabulka 8-5: Počet zařízení podle podílu patologických hráčů mezi klientelou zařízení – studie Sčítání adiktologických služeb 2014 a 2017

Podíl patologických hráčů (%)	Počet zařízení	
	2014	2017
0	37	8
1–10	71	77
11–20	20	13
21–30	5	7
31–70	5	8
71–90	–	2
Neuvedlo	–	35
Celkem	138	151

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2018d)

Ze 151 zařízení, jejichž deklarovanou cílovou skupinou jsou problémoví hráči, 103 služeb poskytuje orientační diagnostiku nelátkových závislostí a 64 komplexní diagnostiku nelátkových závislostí. Právní poradenství nabízí 52 (68 v r. 2014) a pomoc s dluhy 89 služeb (85 v r. 2014).

8.2.2 Služby podporované v dotačním řízení RVKPP

Data o službách pro patologické hráče jsou k dispozici ze závěrečných zpráv projektů podpořených v běžném dotačním řízení RVKPP a od r. 2013 také z dotačního řízení RVKPP zaměřeného specificky na podporu programů v oblasti hazardního hraní (zejména služeb pro problémové hráče) (Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti, 2018). Cílem dotačního řízení RVKPP je zejména vytvořit síť krajských specializovaných center, která budou nabízet komplexní péči od vyhledávání klientů přes ambulantní léčbu až po doléčování. Krajská centra by svými detašovanými pracovišti měla pokrýt další regiony/města kraje. Dosud se podařilo vytvořit tato centra v 9 krajích (Praha, Jihomoravský, Jihočeský, Královéhradecký, Liberecký, Olomoucký, Plzeňský, Ústecký a Zlínský). Ambulantní péče byla hazardním hráčům v r. 2017 dostupná v celkem 39 městech (Sekretariát Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky, 2018a) – blíže viz kapitolu Rozpočty a financování protidrogové politiky v oblasti hazardního hraní, str. 22.

V r. 2017 bylo podpořeno celkem 32 programů cíleně zaměřených na hazardní hraní, z toho bylo 7 preventivních projektů na školách, 1 projekt poskytoval preventivní aktivity pro děti a dospívající on-line, 3 projekty se zabývaly výzkumem a informačními aktivitami v oblasti hazardního hraní. Další 21 programů bylo zaměřeno na poskytování poradenství a léčby problémovým hráčům.

Celkem vykazalo služby poskytnuté problémovým hráčům 58 programů dotovaných RVKPP, v kontaktu s nimi bylo 2023 problémových hráčů (z toho programy s dotací v oblasti hazardního hraní vykazaly 1869 (92,4 %) klientů, z nich 709 (37,9 %) klientů vykazala on-line poradna Končím s hraním. Vůbec poprvé bylo s odbornou službou v kontaktu celkem 1609 klientů. Vzhledem k zaměření dotačního řízení je většina klientů – problémových hráčů hlášena z ambulantních

poraden. Na doléčování klientů po absolvovaném léčebném programu bylo zaměřeno 8 programů – tabulka 8-6.

tabulka 8-6: Počet programů, které poskytly služby patologickým hráčům a byly podpořeny v dotačních řízeních RVKPP v l. 2014–2017, podle typu služby

Typ adiktologické služby	Počet programů				Počet klientů			
	2014	2015	2016	2017	2014	2015	2016	2017
Adiktologické služby ve vězení a postpenitenciární péče	3	3	4	4	11	17	26	21
Ambulantní léčba	18	15	29	30	601	452	991	1 199
Následná péče	2	7	7	8	2	76	53	43
Kontaktní a poradenské služby	15	14	10	11	73	63	73	46
Terapeutická komunita	1	0	2	1	1	0	3	2
Terénní programy	3	7	4	3	5	118	5	3
On-line poradny	–	–	2	1	–	–	63	709
Celkem	42	46	58	58	693	726	1 214	2 023

Pozn.: Je uveden počet klientů, jejichž primárním problémem je hazardní hraní.

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti (2018)

Stejně jako v r. 2016 byl v r. 2017 zaznamenán stejný počet podpořených programů, které vykázaly alespoň jednoho klienta z cílové skupiny problémových hráčů. Počet klientů se zvýšil z 1214 klientů v r. 2016 na 2023 klientů v r. 2017 (nárůst o 40 %, především v Praze, Královéhradeckém kraji a v on-line službách) – tabulka 8-7.

tabulka 8-7: Počet programů podpořených v dotačním řízení RVKPP v l. 2013–2017, podle počtu klientů a krajů sídla programu

Kraj	Počet programů					Počet klientů				
	2013	2014	2015	2016	2017	2013	2014	2015	2016	2017
Hl. m. Praha	4	3	5	9	11	35	14	29	144	258
Středočeský	1	1	2	3	1	6	32	43	123	124
Jihočeský	7	5	5	5	4	10	18	36	57	76
Plzeňský	2	2	2	2	2	4	11	27	56	64
Karlovarský	1	3	2	1	1	3	6	2	1	1
Ústecký	6	9	8	10	11	92	70	*172	150	158
Liberecký	2	2	2	3	4	54	154	78	82	81
Královéhradecký	2	2	1	0	3	33	64	4	0	120
Pardubický	0	0	1	2	2	0	0	69	**105	2
Vysočina	0	0	2	2	2	0	0	9	9	14
Jihomoravský	6	6	5	8	5	109	82	95	143	116
Olomoucký	5	5	7	5	5	96	77	108	119	80
Zlínský	1	1	1	2	1	11	30	30	29	63
Moravskoslezský	4	3	3	4	5	101	135	24	133	157
On-line poradny	–	–	–	2	1	–	–	–	63	709
Celkem	41	42	46	58	58	554	693	726	1 214	2 023

Pozn.: * Započítáno i 122 anonymních klientů, kterým byly předány informace (lokality Kadaň, Chomutov, Karlovy Vary).

** Dva programy měly sídlo ve Středočeském kraji, ale poskytly služby 105 klientům v kraji Pardubickém.

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti (2018)

Specificky podpořené programy zaměřené na problémové hráče poskytovaly zejména individuální i skupinové poradenství a psychoterapii hráčům, ale i jejich blízkým osobám. Počet osob blízkých, které využily služeb programů pro hazardní hráče, v r. 2017 dosáhl 508 osob.

V ambulantních programech je nabízeno široké spektrum služeb od navázání a informování klienta až po komplexní ambulantní léčbu a doléčování, služby jsou také nabízeny příbuzným a blízkým osobám. Ambulance nabízejí zhodnocení situace a potřeb, individuální i rodinné poradenství a terapii, motivační rozhovory, sociálně-právní a dluhové poradenství, pracovní poradenství. Některé ambulance zařazují také skupinové aktivity či podpůrné skupiny pro hráče.

Společně s počtem klientů se výrazně zvýšil i počet kontaktů a výkonů, které byly v rámci ambulantních služeb hazardním hráčům poskytnuty. Nejčastěji poskytovanou službou bylo individuální poradenství a terapie (8,2 tis. výkonů) – tabulka 8-8.

tabulka 8-8: Počet kontaktů a vybraných výkonů ve specializovaných ambulantních programech pro hazardní hráče podpořených v dotačním řízení RVKPP v l. 2015–2017

Ukazatel	2015	2016	2017
Celkový počet kontaktů*	4 172	12 871	18 851
Individuální poradenství	869	5 884	**8 217
Sociální práce	271	1 360	2 106
Práce s rodinou	124	357	***815
Telefonické, písemné a internetové poradenství	455	2 552	6 112

Pozn.: * součet přímých a nepřímých kontaktů, ** včetně individuální terapie, *** včetně rodinné terapie
Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti (2018)

Programy následné péče a doléčování zaznamenaly v r. 2017 pokles v počtu kontaktů a některých výkonů, počet výkonů individuální psychoterapie vzrostl – tabulka 8-9.

tabulka 8-9: Počet kontaktů a vybraných výkonů v programech následné péče podpořených v dotačním řízení RVKPP v l. 2015 –2017

Ukazatel	2015	2016	2017
Celkový počet kontaktů*	1 476	2 534	1 885
Individuální poradenství	359	293	123
Individuální psychoterapie	154	420	473
Sociální práce	148	268	229

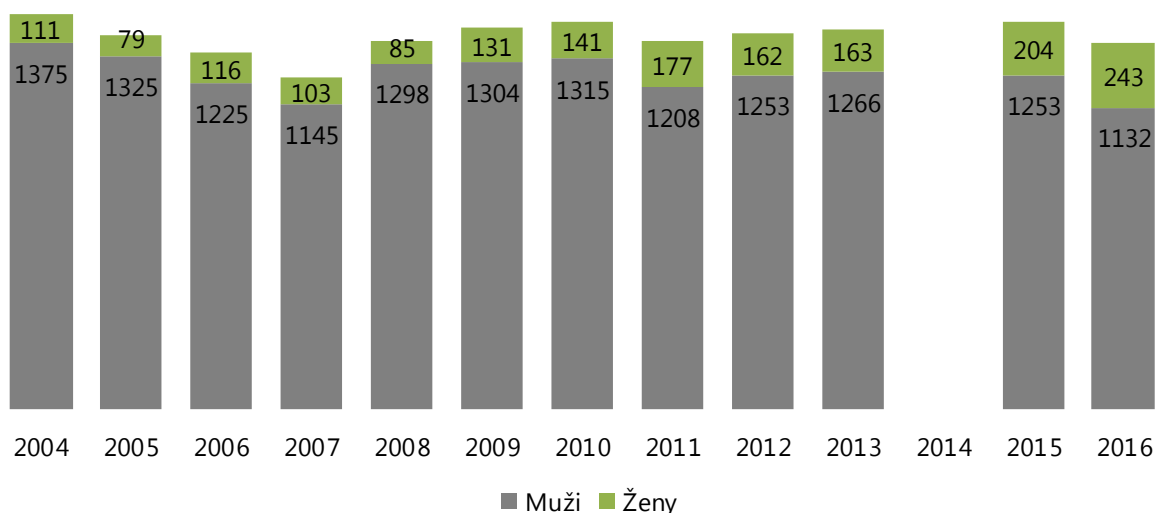
Pozn.: * součet přímých a nepřímých kontaktů
Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti (2018)

8.2.3 Psychiatrická péče

V r. 2016 bylo v 282 psychiatrických ambulancích léčeno celkem 1375 pacientů s diagnózou patologické hráčství (F63.0) (ÚZIS ČR, 2017). Údaje za r. 2017 nejsou dosud k dispozici. V ČR bylo v l. 2004–2016 v psychiatrických ambulancích léčeno přibližně 1300–1500 pacientů, což tvořilo 0,3 % jejich pacientů celkem.

Pacienti, kteří byli ambulantně léčeni pro diagnózu F63.0 poprvé v životě, tvořili v l. 2010–2016 přibližně 30 % z celkového počtu těchto pacientů. Ženy se podílely na celkovém počtu pacientů ve sledovaném období v průměru 13,2 %, ale jejich počet i podíl postupně roste, v r. 2016 bylo ambulantně léčeno 243 žen (17,7 %) – graf 8-1.

graf 8-1: Vývoj počtu pacientů s dg. F63.0 v ambulancích v l. 2004–2016 podle pohlaví

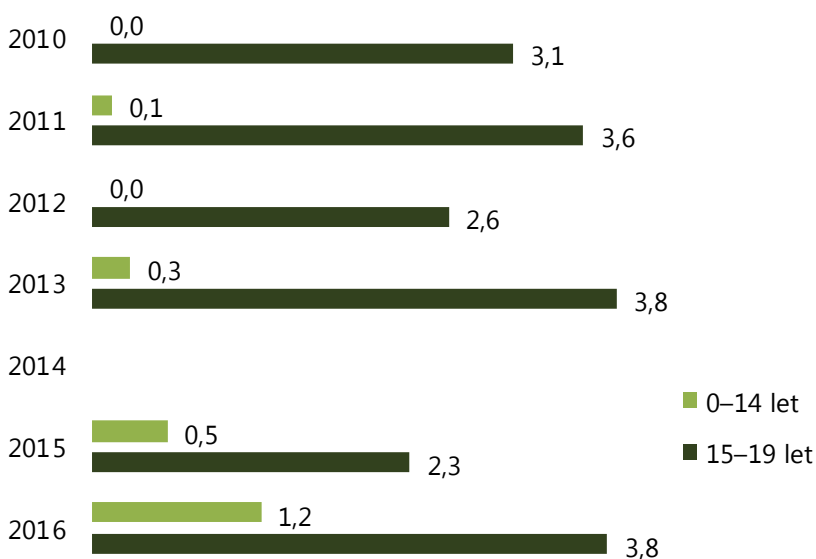

Pozn.: Údaje z ročních výkazů psychiatrických ambulancí za r. 2014 nejsou k dispozici z důvodu technologických a organizačních změn způsobu sběru v rámci Národního zdravotního informačního systému.

Zdroj: ÚZIS ČR (2017)

Zvýšil se počet a podíl dětí do 15 let na celkovém počtu pacientů ambulantně léčených pro patologické hráčství, v r. 2016 bylo léčeno 17 dětí (1,2 % všech ambulantně léčených) – graf 8-2.

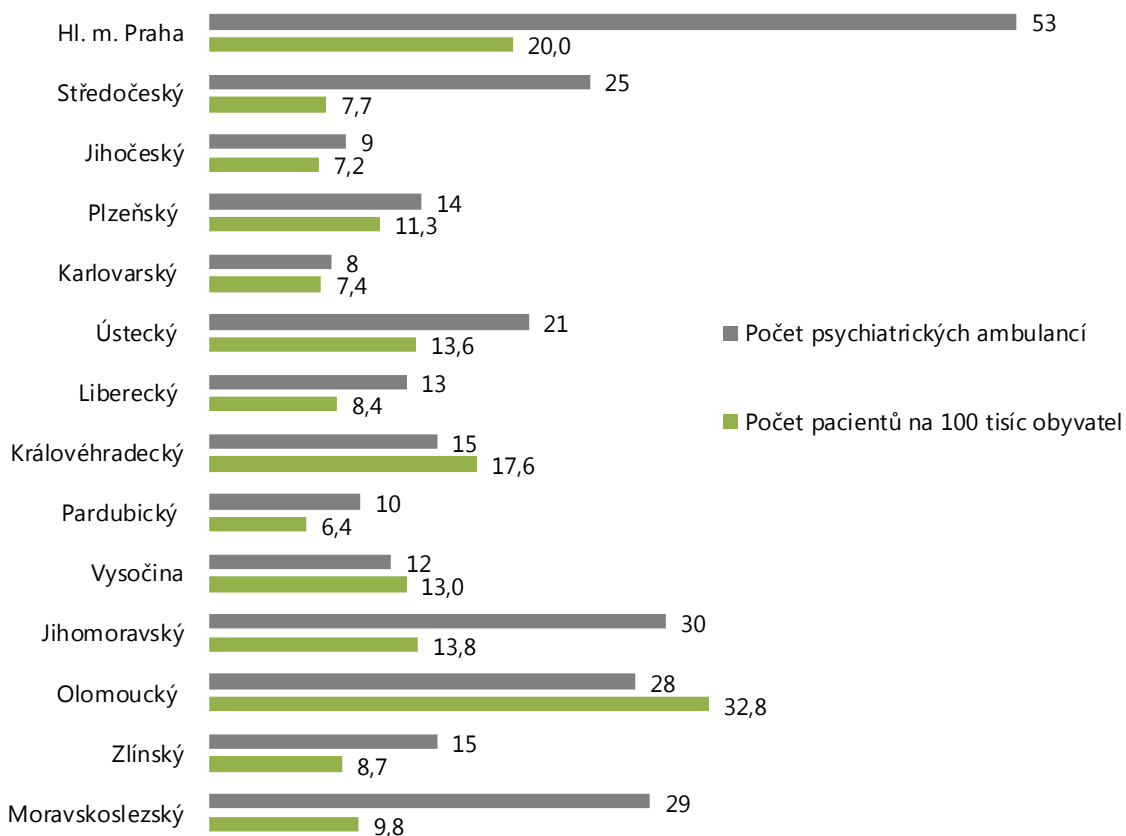
graf 8-2: Podíl pacientů s diagnózou F63.0 ve věkové kategorii do 20 let v ambulantní psychiatrické léčbě v l. 2010–2016, v %

Zdroj: ÚZIS ČR (2017)

Při regionálním porovnání počtu léčených pacientů jsou patrné velké meziroční výkyvy, které jsou dány nízkým počtem pacientů v jednotlivých krajích. Pacienti jsou sledováni podle sídla poskytovatele zdravotních služeb. Nejvyšší počet pacientů na 100 tis. obyvatel zaznamenal v r. 2016 Olomoucký kraj (32,8) následovaný s odstupem Prahou (20,0) a Královéhradeckým krajem (17,6) – graf 8-3.

graf 8-3: Počet ambulancí vykazujících léčbu pacientů s dg. F63.0 a počet ambulantně léčených pacientů s dg. F63.0 na 100 tis. obyvatel v r. 2016 podle kraje sídla zdravotnického zařízení

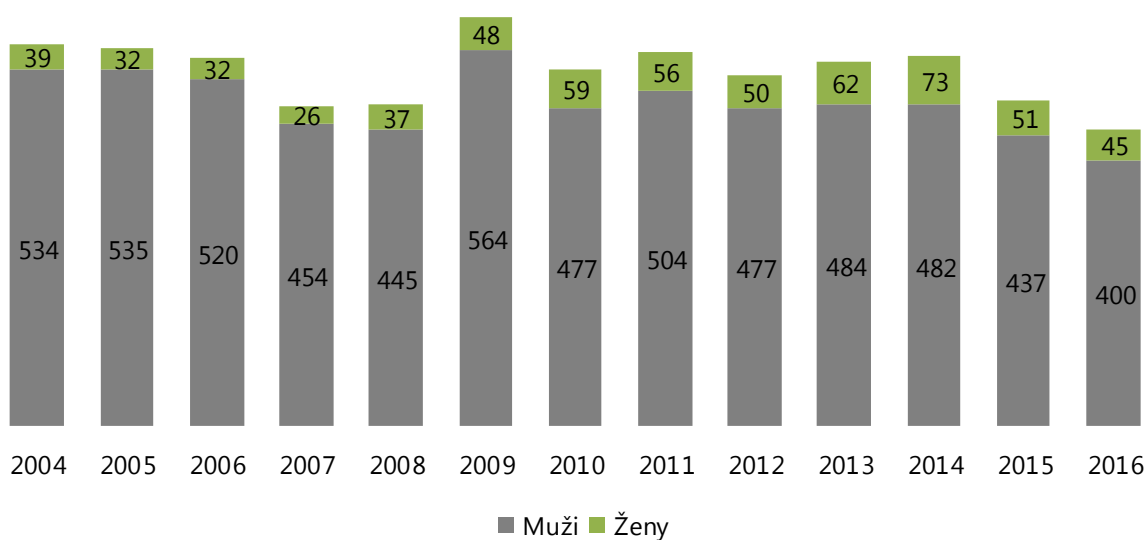

Zdroj: ÚZIS ČR (2017)

V r. 2016 bylo pro patologické hráčství v psychiatrických nemocnicích a na psychiatrických odděleních hospitalizováno 445 pacientů, což představuje pokles o 8,8 % v porovnání s rokem předchozím – graf 8-4. Údaje za r. 2017 nejsou dosud k dispozici.

Počet hospitalizací s diagnózou F63.0 dosahoval v období 2004–2016 průměrně 500–550 hospitalizací ročně, většinu tvořili muži (v celém období 91,2 %). Ve sledovaném období vzrostl podíl žen v léčbě: před r. 2008 byl 5–7 %, vrcholu dosáhl v r. 2014 (13,2 %) a v posledních 2 letech byl zaznamenán mírný pokles (na 10,1 % v r. 2016).

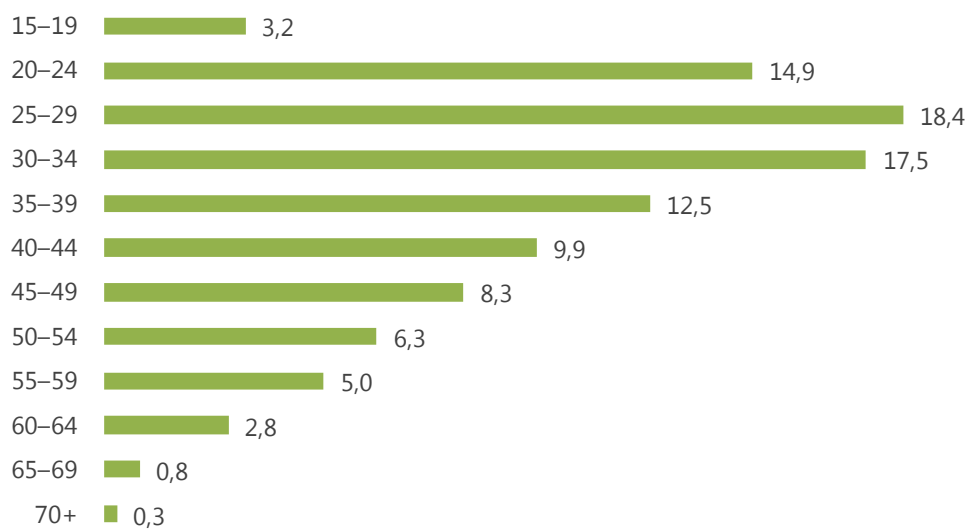
graf 8-4: Vývoj počtu hospitalizací pro dg. F63.0 v l. 2004–2016 podle pohlaví

Zdroj: ÚZIS ČR (2017)

Nejvyšší podíl (nad 10 %) hospitalizovaných pro patologické hráčství v období 2004–2016 byl ve věkových kategoriích 20–39 let – graf 8-5.

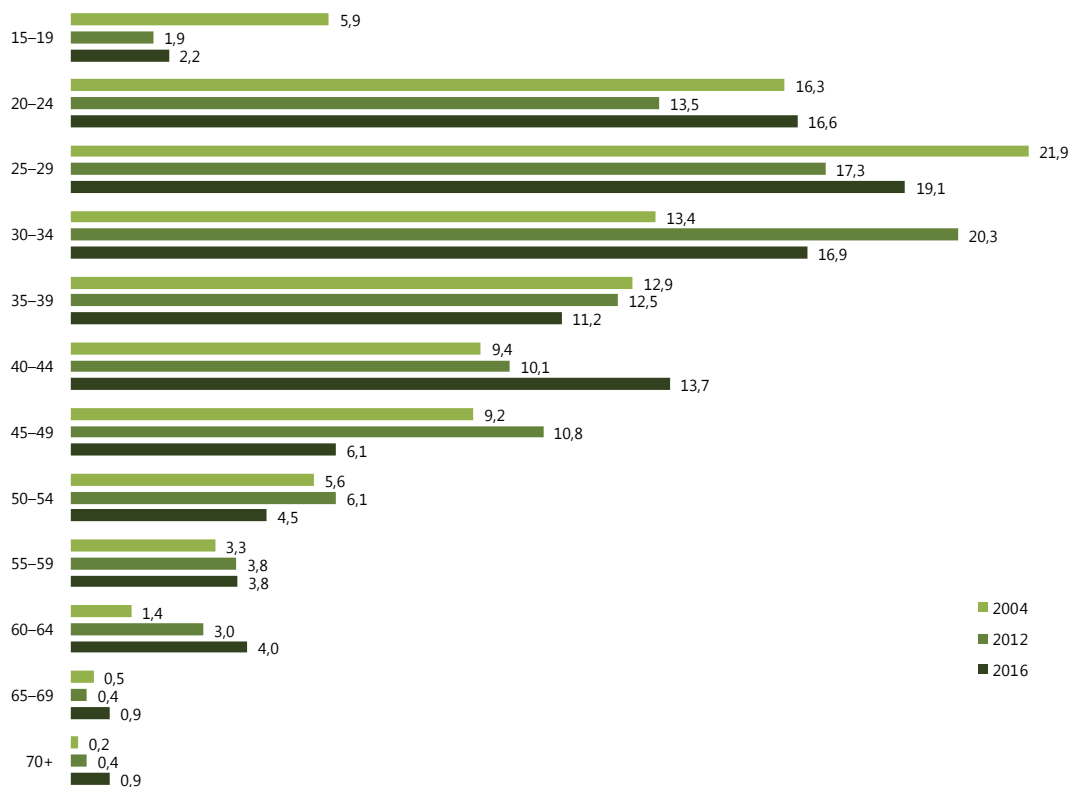
graf 8-5: Průměrný podíl hospitalizovaných pro patologické hráčství za sledované období 2004–2016 podle věku, v %

Zdroj: ÚZIS ČR (2017)

Věková struktura hazardních hráčů se pomalu mění ve prospěch starších věkových kategorií. Podíl pacientů ve věku 15–19 let se snížil z téměř 6 % v r. 2004 na 2,2 % v r. 2016, naopak mírně stoupl podíl pacientů ve věku 40 a více let (z 29,6 % v r. 2004 na 33,9 % v r. 2016) – graf 8-6.

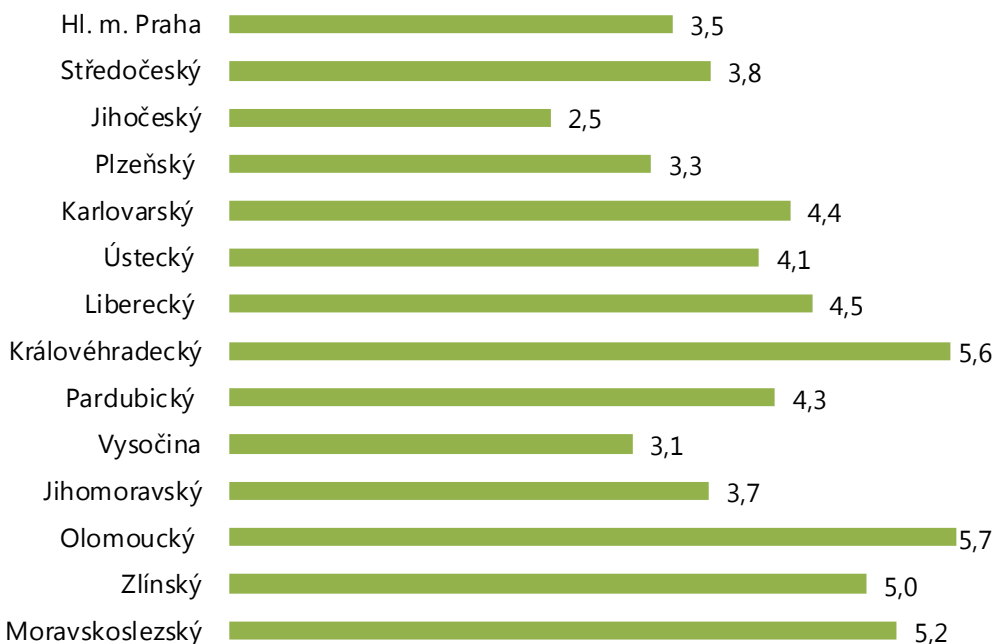
graf 8-6: Vývoj podílu hospitalizací pro dg. F63.0 podle věkových skupin v l. 2004, 2012 a 2016, v %

Zdroj: ÚZIS ČR (2017)

V přepočtu na počet obyvatel bylo v ČR v r. 2016 hospitalizováno 4,2 patologického hráče na 100 tis. obyvatel. Nejvyšší počet pacientů na 100 tis. obyvatel byl v r. 2016 hlášen v krajích Olomouckém (5,7) a Královéhradeckém (5,6) – graf 8-7. Jak u ambulantní léčby, tak u hospitalizací je potřeba rozdíly mezi kraji nebo změny v jednom kraji hodnotit obezřetně, neboť absolutní počet případů v jednotlivých krajích a letech je nízký.

graf 8-7: Počet hospitalizací pro dg. F63.0 v r. 2016 podle kraje bydliště pacienta, na 100 tis. obyvatel

Zdroj: ÚZIS ČR (2017)

8.2.4 Internetové a telefonické poradenství

V ČR nebyla zatím zřízena poradenská telefonní linka specializovaná výhradně na problematiku problémového hráčství. Telefonické poradenství obecně v oblasti závislosti poskytuje zejména ambulantní adiktologické služby.⁶⁵

On-line léčba, resp. léčba využívající moderní technologie a internet je vlivem zvyšující se dostupnosti těchto technologií rychle rostoucím, ale stále poměrně novým trendem v léčbě závislosti a v ČR není zatím příliš rozšířena.

V srpnu 2017 byly spuštěny národní stránky pro snížení rizik hazardního hraní hazardni-hrani.cz, které provozuje NMS. Na stránkách jsou k dispozici mimo jiné kontakty na programy poskytující odbornou adiktologickou pomoc z celé ČR nebo na dluhové poradny.

V r. 2017 byl organizací SANANIM zahájen plný provoz webových stránek koncimshranim.cz zabývajících se on-line léčbou v oblasti hazardního hraní.⁶⁶ Stránky nabízejí tři komponenty: komplexní hodnotící test pro hazardní hráče, program internetové léčebné intervence a základní informace o problematice hazardního hraní. V r. 2017 dotazník pro hazardní hráče vyplnilo 709 respondentů, 332 (46,8%) z nich skórovalo v kategorii rizikového hraní a bylo vhodných pro případné zařazení do léčebného programu. Léčba prostřednictvím internetu vychází z kognitivně-behaviorálního přístupu a je nabízena jako strukturovaná, časově ohraničená na 6–8 týdnů, jednotlivé fáze s časovými plány trvají 7 dní a klient je v kontaktu s terapeutem minimálně 1krát týdně. Klient se po vyplnění testů domluví s terapeutem-garantem na termínu prvního setkání, resp. prvního chatu. Má možnost označit problémy, které v současnosti vnímá jako nejaktuálnější (finanční, právní, zdravotní, vztahové apod.). Cílem prvního (mapovacího) kontaktu na chatu je tyto problémy vyhodnotit a případně zprostředkovat klientovi kontakty na další služby (právní či dluhové poradenství, osobní návštěva ambulance, psychiatrie apod.). S garantem se klient setkává každý týden na chatu, garant postupně klientovi zpřístupňuje jednotlivé úkoly. Vlastní strukturu programu tvoří na sebe navazující série úkolů v oblasti motivace, nastavení cíle, sebekontroly, rizikových situací, cravingu, sociálního tlaku a tvorby nouzového plánu. Po dobu léčby klient vyplňuje záznamy o okolnostech nutkání k hraní hazardních her. Na chatech společně s garantem vyhodnocuje, jak se mu daří naplňovat cíl, jaké situace jsou pro něj rizikové, a co mu naopak pomáhá takové situace zvládnout nebo předejít dalším problémům. Vlastní program je ukončen hodnotícím chatem, kdy se garant společně s klientem vrací k jednotlivým tématům předchozích týdnů a vyhodnocují celý průběh a úspěšnost klientovy léčby. V případě potřeby a zájmu odkazuje garant klienta do další péče.

Klinika adiktologie 1. LF UK a VFN v Praze provozuje on-line adiktologickou poradnu poradna.adiktologie.cz, jejíž součástí je také poradenství v oblasti problémového hráčství. Nabízí on-line interaktivní svépomocnou aplikaci ke zvládnání závislostního chování, informace o závislostech obecně a jejich zvládnání, screening a krátkou intervenci a zodpovídání dotazů prostřednictvím webového formuláře a zveřejňování odpovědí.

Společnost Podané ruce provozuje stránky gambling.podaneruce.cz pro hazardní hráče a jejich rodiny. Obsahují svépomocnou část (diskusní fórum), kde hráči sdílejí své zkušenosti s ostatními diskutujícími, podporu a radu zde mohou najít ti, kteří se rozhodli s hraním hazardních her přestat. Praktické rady a informace poskytují i psychologové a sociální pracovníci. Další část stránek obsahuje informace k hazardnímu hraní. Stránky také nabízejí konzultace s pracovníky ambulantních služeb prostřednictvím programu Skype, videohovor není podmínkou.

Od r. 2014 jsou v provozu stránky neprohrajivivot.cz, které nabízejí pomoc pro problémové hráče a jejich blízké, od r. 2015 je provozuje nezisková společnost Life Atelier. Součástí stránek je telefonická linka pomoci a e-mailová poradna, na kterých jsou klienti podle závažnosti problémů

⁶⁵ blíže viz <http://www.drogy-info.cz/index.php/map/> [2018-04-24]

⁶⁶ www.koncimshranim.cz [2018-04-24]

s hazardní hrou odkazování na organizace poskytující léčbu patologického hráčství nebo pomoc pro patologické hráče a jejich blízké. V roce 2017 byly stránky neprohrajivot.cz navštíveny ze 4097 originálních IP adres, interaktivní test vyplnilo 1213 návštěvníků stránek (1365 návštěvníků v r. 2016), 738 osob (398 osob v r. 2016) vyplnilo test pro zjištění míry problémového hráčství u svých blízkých. Průměrný počet zobrazení podstránek na jednu návštěvu byl 3,31 a opakovaně se na stránky vracelo 11 % návštěvníků.

V r. 2017 fungovaly internetové stránky, které v r. 2016 spustilo Centrum protidrogové prevence a terapie v Plzni v rámci projektu Stand by. Webové stránky poskytují informace o rizicích nadužívání internetu, hazardního hraní, umožňují sebetestování. Původně umožňovaly rovněž chat návštěvníků mezi sebou a v pracovních dnech i s pracovníkem programu, tato možnost byla v květnu 2017 zrušena pro malý zájem návštěvníků stránek. V prvním pololetí 2017 navštívilo stránky 222 uživatelů. Aktuální internetová adresa projektu je standby.cppt.cz.

V provozu je web f63.cz pro problémové hráče, příbuzné a osoby blízké i odbornou veřejnost. Projekt je realizován ve spolupráci organizací Semiramis, Prostor Plus a Laxus. Na stránkách je k dispozici test rizika problémového hráčství, informace pro hráče i jejich blízké, materiály ke stažení a adresář ambulantních služeb pro patologické hráče ve Středočeském kraji. Stránka nabízí i informace pro odborníky.

Společnost Prevent 99 poskytuje webové stránky neprohraj.se pro problémové hráče s on-line poradnou, testem rizika problémového hráčství a informacemi pro hráče. Poradna zodpovídá anonymní dotazy týkající se tzv. nelátkových závislostí včetně hazardního hraní. Na webu jsou informace pro hráče, pro osoby blízké, možnost otestovat se na rizika problémového hráčství a informace o tom, co obnáší osobní návštěva v poradně. Na stránkách jsou uvedeny rovněž příběhy hráčů, návštěvník má možnost zadat dotaz prostřednictvím webového formuláře.

8.2.5 Svépomocné aktivity

Přehled svépomocných aktivit v ČR a popis skupiny v Psychiatrické nemocnici Bohnice byl uveden ve VZ 2016. Kromě svépomocné skupiny v PN Bohnice je funkční skupina Anonymních gamblersů (AG) v Brně, která se poprvé sešla bez podpory Anonymních alkoholiků či podpory pracovníků psychiatrické léčebny 17. 1. 2008. V r. 2010 bylo sdružení zaregistrováno v centrále GA v USA. Setkání se v Brně konají každý čtvrtek včetně svátků a prázdnin. Za desetiletou dobu existence využilo tuto formu svépomocné terapie na stovky osob, stálá „členská“ základna se pohybuje kolem 40 osob, na setkání AG se schází 8–18 osob. AG vyhledávají problémoví hráči, a to na doporučení psychiatrů, psychologů nebo prostřednictvím informací na internetu. V posledních letech v AG převažují osoby s problémem závislosti na KS. Jednou měsíčně je setkání vyhrazeno také pro osoby blízké. Spolek je samostatný, soběstačný díky vlastním dobrovolným příspěvkům zejména na pronájem sálu, občerstvení, webovou prezentaci, administrativu a není příjemcem žádných dotací. Webové stránky anonymnigambleri.cz jsou v provozu od r. 2008. Administrativu AG zajišťuje spolek Stop závislosti, který je tvořen pouze členy AG.⁶⁷

8.2.6 Péče o problémové hráče ve vězení

Od r. 2014 shromažďuje Vězeňská služba ČR data o osobách, které byly zařazeny na některé z oddělení určených pro prevenci a léčbu závislostí, včetně informací o jejich základní návykové látce, injekčním užívání, hraní hazardních her a dlouhodobé abstinenci před nástupem do vězení.

Specializovaná oddělení s dobrovolným léčením závislostí, jejichž cílovou skupinou jsou i patologičtí hráči, byla zřízena v 10 věznicích z celkového počtu 35. Počet těchto oddělení se oproti předchozímu roku zvýšil z 9 na 10, a to díky vzniku specializovaného oddělu ve Věznici Horní Slavkov. Meziročně tak došlo k navýšení celkové kapacity specializovaných oddělení z 332 na

⁶⁷ stopzavislosti.cz [2018-06-2]

363 míst. Na celkovém počtu 379 nově zařazených klientů specializovaných oddělení pro dobrovolné léčení se osoby s primárním problémem patologického hráčství v r. 2017 podílely 2 % (2 % v r. 2016).

Pro výkon ochranného léčení protitoxikomanického, protialkoholního a patologického hráčství, které nařizuje soud, sloužila 4 specializovaná oddělení ve 3 věznicích (ve Věznici a ústavu pro výkon zabezpečovací detence Opava je oddělení zvlášť pro muže a zvlášť pro ženy). Počet těchto oddělení se oproti r. 2016 nezměnil, snížila se však celková kapacita⁶⁸ (z 131 míst v r. 2016 na 93 v r. 2017). U žádného z 94 nově zařazených klientů nepředstavovalo hraní hazardních her v r. 2017 primární problém (stejně jako v r. 2016).

Bezdrogová zóna se standardním zacházením byla v r. 2017 v každé věznici. Oproti předchozímu roku se celková kapacita snížila o 130 míst (z 1943 v r. 2016 na 1813 v r. 2017). Klienti s primárním problémem patologické hráčství tvořili 2 % nově zařazených osob. Bezdrogová zóna s terapeutickým zacházením se v r. 2017 nacházela ve 3 věznicích. Celková kapacita, tj. 92 míst, se oproti předchozímu roku nezměnila. U žádného ze 107 nově zařazených klientů nepředstavovalo hraní hazardních her primární problém (stejně jako v r. 2016).

V každé věznici byla k dispozici poradna drogové prevence. V r. 2017 využilo služeb poradny drogové prevence 10 085 osob, z nich 2 % stejně jako v předchozím roce tvořili klienti s primárním problémem patologické hráčství. Podrobnosti uvádí tabulka 8-10 (Generální ředitelství Vězeňské služby ČR, 2018).

tabulka 8-10: Počet osob nově zařazených na oddělení pro prevenci a léčbu závislosti a poraden drogové prevence a podíl osob, jejichž primárním problémem bylo hraní hazardních her, v r. 2017

Typ programu	Počet věznic	Kapacita	Zařazeno osob	Podíl hráčů (%)
Specializovaná oddělení pro dobrovolnou léčbu	10	363	379	2,1
Specializovaná oddělení pro ochranné léčení	3	93	94	–
Bezdrogové zóny se standardním zacházením	35	1 813	2 069	2,2
Bezdrogové zóny s terapeutickým zacházením	3	92	107	–
Poradny drogové prevence	35	–	10 085	1,9

Zdroj: Generální ředitelství Vězeňské služby ČR (2018)

Z dlouhodobého hlediska je podíl hráčů ve vězeňských programech poměrně nízký a má spíše klesající trend – tabulka 8-11.

tabulka 8-11: Podíl osob nově zařazených na oddělení pro prevenci a léčbu závislosti a poraden drogové prevence a podíl osob, jejichž primárním problémem bylo hraní hazardních her v l. 2014–2017, v %

Typ programu	2014	2015	2016	2017
Specializovaná oddělení pro dobrovolnou léčbu	–	13,5	2,3	2,1
Specializovaná oddělení pro ochranné léčení	5,8	5,0	0,9	–
Bezdrogové zóny se standardním zacházením	2,1	1,8	1,4	2,2
Bezdrogové zóny s terapeutickým zacházením	2,7	2,7	–	–
Poradny drogové prevence	2,6	1,8	1,5	1,9

Zdroj: Generální ředitelství Vězeňské služby ČR (2015); Generální ředitelství Vězeňské služby ČR (2016); Generální ředitelství Vězeňské služby ČR (2017); Generální ředitelství Vězeňské služby ČR (2018)

⁶⁸ Ke snížení celkové kapacity oddílů pro výkon ochranného léčení protitoxikomanického, protialkoholního a patologického hráčství došlo v důsledku změny minimální ubytovací kapacity 6 m² na 1 osobu.

8.3 Zkušenosti problémových hráčů s léčbou a faktory ovlivňující vyhledání pomoci

Ve studii *Patologičtí hráči v léčbě* z r. 2017 (Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research, 2018b) byly mj. sledovány zkušenosti s léčbou problémového hráčství, s hledáním odborné pomoci či faktory, které podmiňují nebo ovlivňují vstup do léčby.

Průměrný věk, kdy si respondenti z r. 2017 uvědomili, že mají s hraním problémy, byl 28,5 roku (28,9 roku v r. 2015), medián byl 25,7 let, minimum 10 let (12 let v r. 2015) a max. 76 let (60 let v r. 2015). U hráčů kurzových sázek (KS) byl výrazně nižší průměr (25,3) i medián (23,0), u hráčů živých her (ŽH) byl výrazně vyšší medián (28,4).

Poprvé vyhledali respondenti odbornou pomoc v souvislosti s hazardním hraním průměrně ve věku 32,1 roku (31,8 roku v r. 2015, 29,9 v r. 2015), medián byl 29,8 roku, minimum 15 roků (stejně jako v r. 2015) a maximum 76 let (65 let v r. 2015). Stejně jako v r. 2015 to bylo v průměru přibližně 7 let od začátku pravidelného hraní hazardní hry (existuje však značná individuální variabilita) – tabulka 4-12.

Pro 60 % respondentů šlo o první léčbu, 40 % se léčilo opakovaně, maximální počet léčebných pokusů byl 11 u 1 respondenta – tabulka 8-12.

tabulka 8-12: Počet léčebných epizod v souvislosti s léčbou problémového hraní respondentů – studie Patologičtí hráči v léčbě 2015 a 2017

Počet epizod	2015		2017	
	Počet	Podíl (%)	Počet	Podíl (%)
1	145	56,0	152	60,3
2	69	26,6	64	25,4
3	33	12,7	28	11,1
4	3	1,2	3	1,2
5	2	0,8	2	0,8
6	4	1,5	2	0,8
7	2	0,8	0	0,0
9	1	0,4	0	0,0
11	0	0,0	1	0,4
Celkem	259	100,0	252	100,0

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2015a); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2018b)

Nejčastěji našli respondenti odbornou pomoc v ambulantních zařízeních pro léčbu závislosti, v pobytových zdravotnických zařízeních pro léčbu závislosti a v ambulancích psychologů a psychoterapeutů – s každým z těchto typů léčby měla zkušenost více než polovina respondentů. Téměř polovina měla zkušenost s ambulantním psychiatrem a přibližně čtvrtina se svépomocnou skupinou, nízkoprahovým kontaktním centrem a praktickým lékařem. Ve struktuře zdrojů odborné pomoci došlo ve srovnání s r. 2015 ke změnám, což může být způsobeno rozvojem některých typů léčby, ale také změnami v kategorizaci typů programů v dotazníku – tabulka 8-13.

tabulka 8-13: Zkušenost respondentů s odbornou pomocí v souvislosti s problémovým hraním – studie Patologičtí hráči v léčbě 2015 a 2017, v %

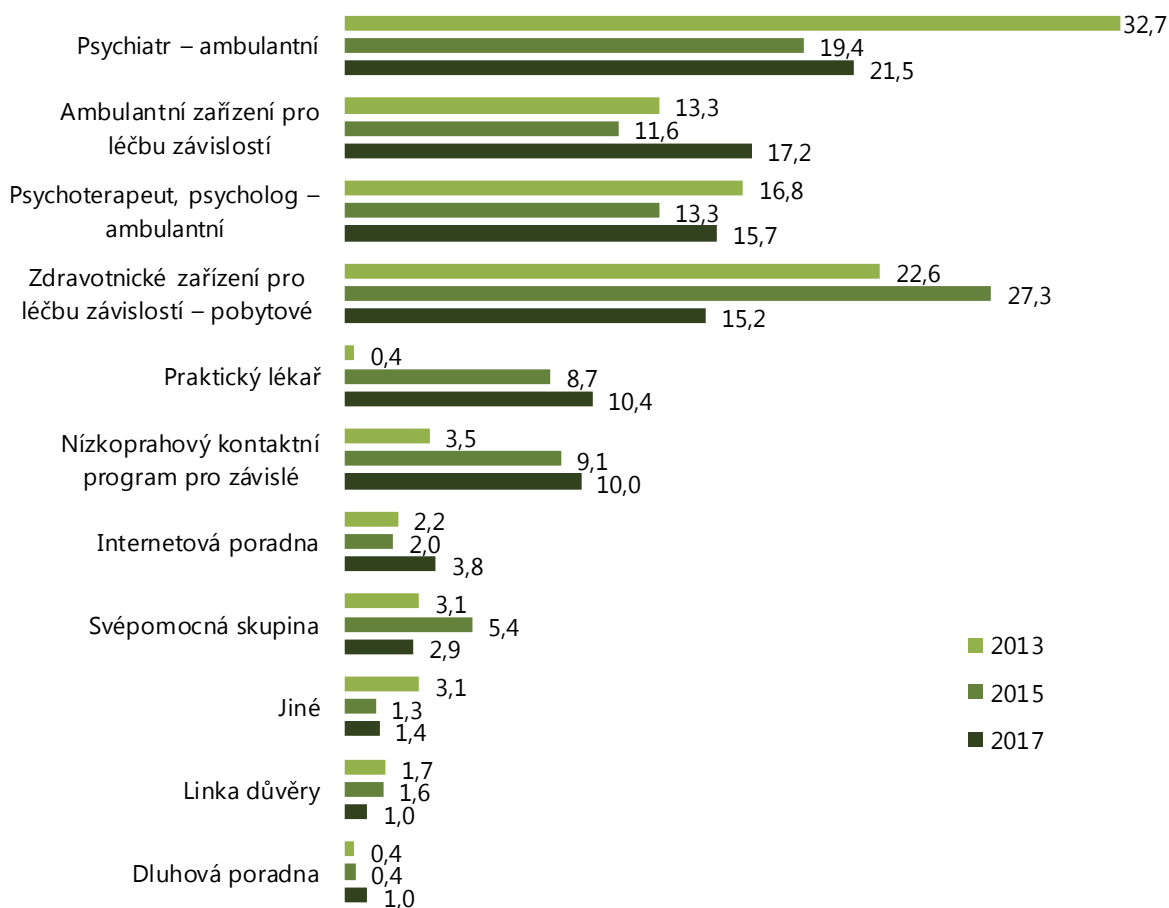
Typ odborné pomoci	2015	2017
Ambulantní zařízení pro léčbu závislostí*	32,0	56,7
Zdravotnické zařízení pro léčbu závislostí – pobytové	72,2	53,2
Psychoterapeut, psycholog – ambulantní	55,6	50,8
Psychiatr ambulantní	56,4	46,8
Svépomocná skupina	33,2	26,6
Nízkoprahový kontaktní program pro závislé**	28,6	25,4
Praktický lékař	27,8	23,0
Dluhová poradna	9,3	19,0
Internetová poradna	10,0	13,1
Linka důvěry	12,4	8,7

Pozn.: * V r. 2015 nestátní organizace pro léčbu závislostí – poradny, ambulance (drogová poradna, ambulance zaměřená na patologické hráče apod. ** V r. 2015 nestátní organizace pro léčbu závislostí – kontaktní služby (K-centrum, streetwork).

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2015a); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2018b)

Jako zařízení prvního kontaktu s odbornou pomocí respondenti v r. 2017 nejčastěji uváděli ambulantního psychiatra (22 %), ambulantní zařízení pro léčbu závislostí (17 %) a ambulantního psychoterapeuta či psychologa (16 %). Výrazně menší než v předchozích letech byl podíl hráčů, kteří jako první vyhledanou pomoc uvedli zdravotnické zařízení pro léčbu závislostí (pokles z 27 % v r. 2015 na 15 % v r. 2017) – graf 8-8.

graf 8-8: Typ odborné pomoci v souvislosti s problémovým hraním, který byl respondenty vyhledán jako první – studie Patologičtí hráči v léčbě 2013, 2015 a 2017, v %

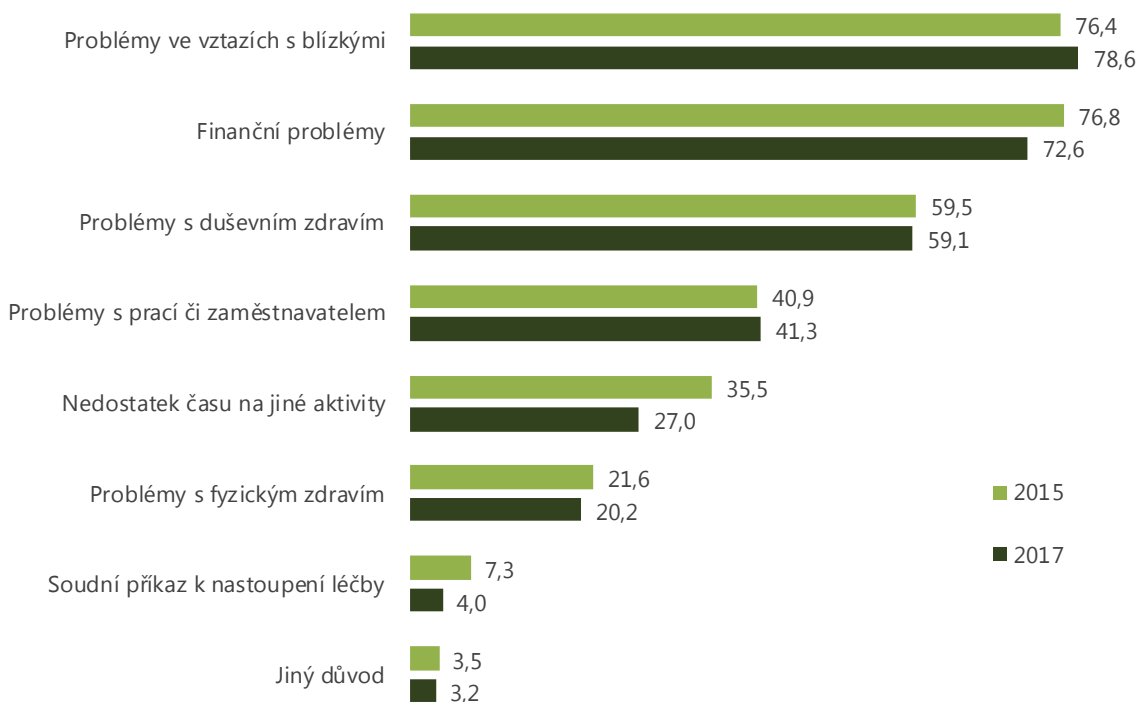

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti (2014); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2015a); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2018b)

Celkem 89 % respondentů se někdy pokusilo své hraní omezit nebo s hraním přestat bez odborné pomoci, což je o 11 p. b. více než v r. 2015.

Hlavními důvody pro vyhledání odborné pomoci byly problémy ve vztazích s blízkými a finanční problémy, dále to byly problémy v oblasti duševního zdraví a v zaměstnání. S výjimkou kategorie „nedostatek času na jiné aktivity“ se podíly hráčů podle závažnosti daných důvodů pro vyhledání odborné pomoci mezi l. 2015 a 2017 příliš nelišily – graf 8-9.

graf 8-9: Důvody pro vyhledání léčby v souvislosti s hazardním hraním – kategorie závažná a velmi závažné – studie Patologičtí hráči v léčbě 2015 a 2017 (součet kategorií „velmi závažné“ a „závažné“), v %

Pozn.: Respondenti odpovídali na škále 1–5, kde 1 znamená, že dané problémy nehrály roli, a 5 znamená, že byly velmi závažné. Respondenti měli možnost neodpovědět.

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2015a); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2018b)

Od r. 2015 je v dotazníku zařazena sada 5 otázek týkajících se motivace k léčbě z nástroje Circumstances, Motivation, and Readiness Scales for Substance Abuse Treatment (De Leon a kol., 1994). Přibližně 86 % respondentů uvedlo vysokou či velmi vysokou míru motivace k léčbě, v r. 2015 to bylo 85 % – tabulka 8-14. Podíl kladných odpovědí na jednotlivé otázky nástroje motivace ukazuje graf 8-10.

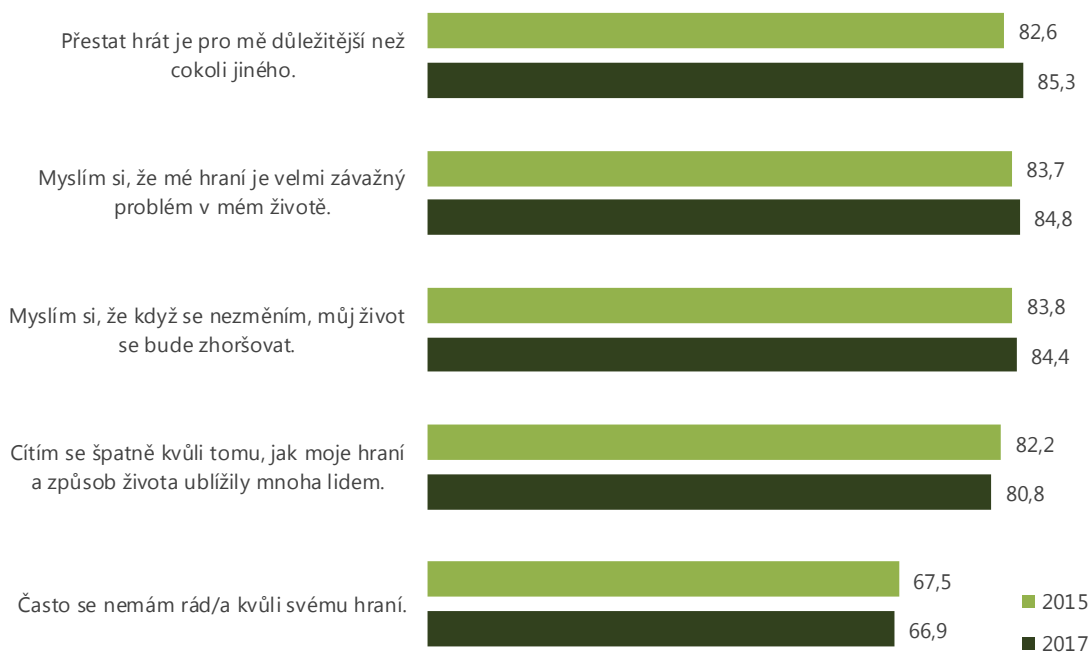
tabulka 8-14: Motivace klientů k léčbě (kategorie celkového skóre) – studie Patologičtí hráči v léčbě 2015 a 2017

Míra motivace	2015		2017	
	Počet	Podíl (%)	Počet	Podíl (%)
Velmi nízká	9	3,5	4	1,6
Nízká	8	3,1	9	3,6
Střední	23	8,9	22	8,8
Vysoká	54	20,8	62	24,7
Velmi vysoká	165	63,7	154	61,4
Celkem	259	100	251	100

Pozn.: Skóre motivace je součtem bodů u jednotlivých 5 položek a nabývá celkem 5 (žádná motivace) až 25 (maximální motivace) bodů v následujících kategoriích: 5–9 bodů velmi nízká motivace, 10–13 bodů nízká motivace, 14–17 bodů střední motivace, 18–21 bodů vysoká motivace, 22–25 bodů velmi vysoká motivace.

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2015a); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2018b)

graf 8-10: Motivace klientů k léčbě (součet kategorií „spíše“ a „rozhodně souhlasím“) – studie Patologičtí hráči v léčbě 2015 a 2017, v %

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2015a); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2018b)

49

9 Přílohy

Tabulková příloha

Nabídka vybraných typů hazardních her podle okresů v I. 2015–2017

tabulka 9-1: Počet TH povolených podle ZoL a přepočten na 1000 obyvatel v okresech ČR v I. 2016 a 2017, k 31. 12. daného roku (řazeno abecedně)

Okres	Počet TH 2016	Počet TH 2017	Změna 2016/2017 (%)	Počet TH na 1 000 obyv. 2016	Počet TH na 1 000 obyv. 2017
Benešov	465	366	-27,0	4,8	3,8
Beroun	512	483	-6,0	5,6	5,3
Blansko	98	64	-53,1	0,9	0,6
Brno-město	160	202	20,8	0,4	0,5
Brno-venkov	1 072	955	-12,3	4,9	4,4
Bruntál	393	379	-3,7	4,2	4,1
Břeclav	758	682	-11,1	6,6	5,9
Česká Lípa	887	868	-2,2	8,6	8,4
České Budějovice	361	363	0,6	1,9	1,9
Český Krumlov	795	1 014	21,6	13,0	16,6
Děčín	824	839	1,8	6,3	6,4
Domažlice	1 113	1 064	-4,6	18,1	17,3
Frýdek-Místek	259	199	-30,2	1,2	0,9
Havlíčkův Brod	451	456	1,1	4,8	4,8
Hodonín	1 104	839	-31,6	7,1	5,4
Hradec Králové	940	903	-4,1	5,8	5,5
Cheb	1 277	1 496	14,6	13,9	16,3
Chomutov	348	329	-5,8	2,8	2,6
Chrudim	360	371	3,0	3,5	3,6
Jablonec nad Nisou	511	469	-9,0	5,7	5,2
Jeseník	280	242	-15,7	7,2	6,2
Jičín	302	240	-25,8	3,8	3,0
Jihlava	172	179	3,9	1,5	1,6
Jindřichův Hradec	465	512	9,2	5,1	5,6
Karlovy Vary	854	682	-25,2	7,4	5,9
Karviná	1 656	1 493	-10,9	6,6	5,9
Kladno	1 119	1 035	-8,1	6,9	6,3
Klatovy	392	431	9,0	4,5	5,0
Kolín	495	226	-119,0	5,0	2,3
Kroměříž	388	307	-26,4	3,7	2,9
Kutná Hora	349	316	-10,4	4,7	4,2
Liberec	1 462	695	-110,4	8,4	4,0
Litoměřice	721	646	-11,6	6,0	5,4
Louny	508	481	-5,6	5,9	5,6
Mělník	659	648	-1,7	6,2	6,1
Mladá Boleslav	752	895	16,0	5,9	7,1
Most	955	887	-7,7	8,4	7,9
Náchod	502	437	-14,9	4,5	4,0
Nový Jičín	594	626	5,1	3,9	4,1
Nymburk	708	567	-24,9	7,2	5,8
Olomouc	1 950	2 068	5,7	8,3	8,8
Opava	692	663	-4,4	3,9	3,8
Ostrava	2 640	1 457	-81,2	8,2	4,5
Pardubice	1 291	1 258	-2,6	7,6	7,4
Pelhřimov	306	230	-33,0	4,3	3,2
Písek	246	180	-36,7	3,5	2,5
Plzeň-jih	190	171	-11,1	6,7	2,7
Plzeň-město	2 002	1 988	-0,7	9,4	10,5

Okres	Počet TH 2016	Počet TH 2017	Změna 2016/2017 (%)	Počet TH na 1 000 obyv. 2016	Počet TH na 1 000 obyv. 2017
Plzeň-sever	239	224	-6,7	3,1	2,9
Praha	5 199	4 606	-12,9	4,1	3,6
Praha-východ	603	590	-2,2	3,5	3,4
Praha-západ	251	235	-6,8	1,8	1,7
Prachatice	629	611	-2,9	12,4	12,1
Prostějov	766	725	-5,7	7,0	6,7
Přerov	490	423	-15,8	3,7	3,2
Příbram	507	410	-23,7	4,4	3,6
Rakovník	150	130	-15,4	2,7	2,4
Rokycany	31	19	-63,2	0,6	0,4
Rychnov nad Kněžnou	364	330	-10,3	4,6	4,2
Semily	344	326	-5,5	4,6	4,4
Sokolov	1 030	988	-4,3	11,5	11,1
Strakonice	327	293	-11,6	4,6	4,1
Svitavy	415	369	-12,5	4,0	3,5
Šumperk	672	653	-2,9	5,5	5,4
Tábor	637	671	5,1	6,2	6,6
Tachov	604	642	5,9	11,4	12,1
Teplice	1 314	1 079	-21,8	10,2	8,4
Trutnov	559	481	-16,2	4,7	4,1
Třebíč	351	330	-6,4	3,1	3,0
Uherské Hradiště	675	736	8,3	4,7	5,2
Ústí nad Labem	761	739	-3,0	6,4	6,2
Ústí nad Orlicí	407	385	-5,7	2,9	2,8
Vsetín	789	687	-14,8	5,5	4,8
Vyškov	507	538	5,8	5,6	5,9
Zlín	1 268	1 154	-9,9	6,6	6,0
Znojmo	2 180	2 241	2,7	19,2	19,7
Žďár nad Sázavou	45	38	-18,4	0,4	0,3
Celkem	57 452	52 554	-9,3	5,4	5,0

Zdroj: MF (2018), zpracováno NMS

Výroční zpráva o hazardním hraní v České republice v roce 2017

tabulka 9-2: Počet provozoven s HH povolenými podle ZoL a přepočet na 100 tis. obyvatel v okresech ČR k 31. 12. 2017 (řazeno abecedně)

Okres	Počet kasin	Počet heren*	Počet provozoven	Podíl kasin (%)	Počet provozoven na 100 tis. obyv.
Benešov	4	34	38	10,5	39,0
Beroun	4	42	46	8,7	50,4
Blansko	0	17	17	0,0	15,7
Brno-město	3	16	19	15,8	5,0
Brno-venkov	11	66	77	14,3	35,4
Bruntál	1	35	36	2,8	38,7
Břeclav	5	78	83	6,0	71,9
Česká Lípa	9	70	79	11,4	76,7
České Budějovice	3	27	30	10,0	15,6
Český Krumlov	5	23	28	17,9	45,8
Děčín	20	59	79	25,3	60,4
Domažlice	7	23	30	23,3	48,9
Frýdek-Místek	1	26	27	3,7	12,6
Havlíčkův Brod	2	41	43	4,7	45,5
Hodonín	10	101	111	9,0	71,8
Hradec Králové	13	55	68	19,1	41,6
Cheb	16	52	68	23,5	74,0
Chomutov	0	30	30	0,0	24,1
Chrudim	3	37	40	7,5	38,4
Jablonec nad Nisou	7	24	31	22,6	34,4
Jeseník	0	28	28	0,0	71,9
Jičín	1	26	27	3,7	34,0
Jihlava	1	15	16	6,3	14,2
Jindřichův Hradec	4	32	36	11,1	39,5
Karlovy Vary	11	52	63	17,5	54,4
Karviná	17	114	131	13,0	52,1
Kladno	10	97	107	9,3	65,6
Klatovy	4	14	18	22,2	20,8
Kolín	1	37	38	2,6	38,1
Kroměříž	5	30	35	14,3	33,0
Kutná Hora	6	33	39	15,4	52,2
Liberec	21	79	100	21,0	57,7
Litoměřice	7	66	73	9,6	61,2
Louny	5	38	43	11,6	49,8
Mělník	3	60	63	4,8	59,1
Mladá Boleslav	15	42	57	26,3	44,9
Most	4	62	66	6,1	58,5
Náchod	2	42	44	4,5	39,8
Nový Jičín	0	62	62	0,0	40,9
Nymburk	3	54	57	5,3	58,2
Olomouc	26	58	84	31,0	35,9
Opava	8	42	50	16,0	28,3
Ostrava-město	27	150	177	15,3	54,7
Pardubice	11	72	83	13,3	48,6
Pelhřimov	1	32	33	3,0	45,8
Písek	0	20	20	0,0	28,2
Plzeň-jih	0	17	17	0,0	27,2
Plzeň-město	28	76	104	26,9	55,0
Plzeň-sever	1	25	26	3,8	33,3
Praha	99	51	150	66,0	11,7
Praha-východ	7	84	91	7,7	52,9
Praha-západ	5	29	34	14,7	24,2
Prachatice	3	20	23	13,0	45,4
Prostějov	12	47	59	20,3	54,2
Přerov	8	30	38	21,1	29,0
Příbram	3	52	55	5,5	48,2
Rakovník	1	19	20	5,0	36,2
Rokycany	0	7	7	0,0	14,5
Rychnov nad Kněžnou	0	41	41	0,0	52,0
Semily	1	29	30	3,3	40,5

Okres	Počet kasin	Počet heren*	Počet provozoven	Podíl kasin (%)	Počet provozoven na 100 tis. obyv.
Sokolov	7	72	79	8,9	88,6
Strakonice	3	29	32	9,4	45,3
Svitavy	3	33	36	8,3	34,6
Šumperk	10	42	52	19,2	42,9
Tábor	7	40	47	14,9	45,9
Tachov	4	28	32	12,5	60,4
Teplice	30	44	74	40,5	57,6
Trutnov	4	51	55	7,3	46,3
Třebíč	1	38	39	2,6	34,9
Uherské Hradiště	4	99	103	3,9	72,3
Ústí nad Labem	16	70	86	18,6	72,1
Ústí nad Orlicí	6	29	35	17,1	25,4
Vsetín	4	65	69	5,8	48,1
Vyškov	8	33	41	19,5	45,0
Zlín	8	90	98	8,2	51,1
Znojmo	19	68	87	21,8	76,5
Žďár nad Sázavou	0	7	7	0,0	5,9
Celkem	619	3 571	4 190	14,8	39,7

Pozn.: Údaje nezohledňují provozovny, které mají povoleny pouze VHP od obcí. Údaje za r. 2017 nezohledňují 1 tis. TH a 50 ŽH povolených podle ZHH. * Kategorie herny obsahuje herny a provozovny se zvláštním režimem.

Zdroj: MF (2018), zpracováno NMS

Výroční zpráva o hazardním hraní v České republice v roce 2017

tabulka 9-3: Počet kasin v okresech ČR v l. 2015–2017 a přepočten na 100 tis. obyvatel v r. 2017, k 31. 12. daného roku (řazeno abecedně)

Okres	Počet kasin 2015	Počet kasin 2016	Počet kasin 2017	Změna 2016/2017 (v %)	Kasina na 100 tis. obyv. 2017
Benešov	0	5	4	-20,0	4,1
Beroun	2	0	4	–	4,4
Blansko	1	0	0	–	0,0
Brno-město	12	10	3	-70,0	0,8
Brno-venkov	6	5	11	120,0	5,1
Bruntál	2	2	1	-50,0	1,1
Břeclav	2	3	5	66,7	4,3
Česká Lípa	3	5	9	80,0	8,7
České Budějovice	1	2	3	50,0	1,6
Český Krumlov	3	4	5	25,0	8,2
Děčín	4	17	20	17,6	15,3
Domažlice	7	6	7	16,7	11,4
Frýdek-Místek	5	2	1	-50,0	0,5
Havlíčkův Brod	0	2	2	0,0	2,1
Hodonín	4	10	10	0,0	6,5
Hradec Králové	6	11	13	18,2	8,0
Cheb	14	15	16	6,7	17,4
Chomutov	2	0	0	–	0,0
Chrudim	2	3	3	0,0	2,9
Jablonec nad Nisou	4	12	7	-41,7	7,8
Jeseník	0	0	0	–	0,0
Jičín	1	1	1	0,0	1,3
Jihlava	0	1	1	0,0	0,9
Jindřichův Hradec	2	3	4	33,3	4,4
Karlovy Vary	8	9	11	22,2	9,5
Karviná	7	19	17	-10,5	6,8
Kladno	9	7	10	42,9	6,1
Klatovy	2	4	4	0,0	4,6
Kolín	0	3	1	-66,7	1,0
Kroměříž	1	1	5	400,0	4,7
Kutná Hora	0	5	6	20,0	8,0
Liberec	11	30	21	-30,0	12,1
Litoměřice	4	7	7	0,0	5,9
Louny	0	0	5	–	5,8
Mělník	4	4	3	-25,0	2,8
Mladá Boleslav	9	10	15	50,0	11,8
Most	3	5	4	-20,0	3,5
Náchod	1	2	2	0,0	1,8
Nový Jičín	5	3	0	-100,0	0,0
Nymburk	2	3	3	0,0	3,1
Olomouc	16	21	26	23,8	11,1
Opava	11	6	8	33,3	4,5
Ostrava	68	60	27	-55,0	8,3
Pardubice	7	9	11	22,2	6,4
Pelhřimov	1	1	1	0,0	1,4
Písek	0	0	0	–	0,0
Plzeň-jih	0	0	0	–	0,0
Plzeň-město	41	45	28	-37,8	14,8
Plzeň-sever	0	0	1	–	1,3
Praha	158	129	99	-23,3	7,7
Praha-východ	2	6	7	16,7	4,1
Praha-západ	3	2	5	150,0	3,6
Prachatice	2	3	3	0,0	5,9
Prostějov	6	7	12	71,4	11,0
Přerov	2	5	8	60,0	6,1
Příbram	1	3	3	0,0	2,6
Rakovník	0	0	1	–	1,8
Rokycany	0	0	0	–	0,0
Rychnov nad Kněžnou	0	0	0	–	0,0
Semily	2	1	1	0,0	1,3

Okres	Počet kasin 2015	Počet kasin 2016	Počet kasin 2017	Změna 2016/2017 (v %)	Kasin na 100 tis. obyv. 2017
Sokolov	0	2	7	250,0	7,9
Strakonice	0	3	3	0,0	4,2
Svitavy	1	1	3	200,0	2,9
Šumperk	0	7	10	42,9	8,2
Tábor	5	7	7	0,0	6,8
Tachov	3	4	4	0,0	7,5
Teplice	21	33	30	-9,1	23,4
Trutnov	1	3	4	33,3	3,4
Třebíč	1	1	1	0,0	0,9
Uherské Hradiště	5	5	4	-20,0	2,8
Ústí nad Labem	12	16	16	0,0	13,4
Ústí nad Orlicí	1	6	6	0,0	4,3
Vsetín	3	3	4	33,3	2,8
Vyškov	2	4	8	100,0	8,8
Zlín	3	3	8	166,7	4,2
Znojmo	11	11	19	72,7	16,7
Žďár nad Sázavou	0	0	0	-	0,0
Celkem	538	638	619	-3,0	5,9

Pozn.: Údaje za r. 2017 nezohledňují 50 ŽH povolených podle ZHH.

Zdroj: MF (2018), zpracováno NMS

Ekonomické ukazatele v I. 2013–2017

tabulka 9-4: Celkové množství peněz vložených do hry a vyplacených na výhrách podle typu hry v r. 2013

Typ hazardní hry	Vloženo		Vyplaceno		Příjmy ze hry		Výherní podíl (%)
	mil. Kč	%	mil. Kč	%	mil. Kč	%	
VLT	51 414	41,5	37 331	39,2	14 083	49,3	72,6
Číselné loterie	7 183	5,8	3 814	4,0	3 369	11,8	53,1
VHP	14 616	11,8	12 015	12,6	2 601	9,1	82,2
Internetové kurzové sázky	22 460	18,1	19 968	20,9	2 492	8,7	88,9
Kurzové sázky	6 564	5,3	4 996	5,2	1 569	5,5	76,1
Živé hry v kasinu	7 141	5,8	5 721	6,0	1 420	5,0	80,1
LLS	4 770	3,9	3 508	3,7	1 262	4,4	73,5
EMR	7 403	6,0	6 240	6,5	1 163	4,1	84,3
Okamžité loterie	1 067	0,9	599	0,6	468	1,6	56,2
Karetní turnaje v kasinu	983	0,8	917	1,0	66	0,2	93,3
Peněžité a věcné loterie	35	0,0	15	0,0	20	0,1	41,8
Kostky	49	0,0	34	0,0	15	0,1	69,0
Interaktivní karetní turnaje nebo hry	111	0,1	98	0,1	13	0,0	88,7
Dostihy	26	0,0	17	0,0	9	0,0	64,9
Ostatní hazardní hry	31	0,0	23	0,0	9	0,0	72,5
Bingo	29	0,0	20	0,0	9	0,0	70,0
Totalizátorové hry	11	0,0	7	0,0	3	0,0	68,9
Tomboly	5	0,0	2	0,0	2	0,0	49,6
Celkem	123 898	100,0	95 325	100,0	28 573	100,0	76,9

Zdroj: MF (2014), zpracováno NMS

tabulka 9-5: Celkové množství peněz vložených do hry a vyplacených na výhrách podle typu hry v r. 2014

Typ hazardní hry	Vloženo		Vyplaceno		Příjmy ze hry		Výherní podíl (%)
	mil. Kč	%	mil. Kč	%	mil. Kč	%	
VLT	58 708	42,5	42 733	40,1	15 975	50,9	72,8
Číselné loterie	7 735	5,6	3 832	3,6	3 903	12,4	49,5
Internetové kurzové sázky	29 405	21,3	26 078	24,4	3 326	10,6	88,7
VHP	15 614	11,3	13 159	12,3	2 455	7,8	84,3
Kurzové sázky	6 203	4,5	4 446	4,2	1 757	5,6	71,7
Živé hry v kasinu	7 925	5,7	6 571	6,2	1 354	4,3	82,9
LLS	3 712	2,7	2 693	2,5	1 019	3,2	72,6
EMR	6 006	4,4	5 229	4,9	777	2,5	87,1
Okamžité loterie	1 510	1,1	842	0,8	669	2,1	55,7
Interaktivní karetní turnaje nebo hry	142	0,1	97	0,1	45	0,1	68,5
Karetní turnaje v kasinu	948	0,7	906	0,8	42	0,1	95,6
Peněžité a věcné loterie	32	0,0	15	0,0	17	0,1	46,6
Dostihy	29	0,0	18	0,0	10	0,0	64,0
Ostatní hazardní hry	37	0,0	29	0,0	8	0,0	77,7
Bingo	22	0,0	16	0,0	6	0,0	72,8
Kostky	17	0,0	11	0,0	6	0,0	65,2
Totalizátorové hry	11	0,0	7	0,0	4	0,0	60,4
Tomboly	6	0,0	3	0,0	3	0,0	56,6
Celkem	138 063	100,0	106 686	100,0	31 377	100,0	77,3

Zdroj: MF (2015), zpracováno NMS

tabulka 9-6: Celkový objem peněz vložených do hry a vyplacených na výhrách podle typu hry v r. 2015

Typ hazardní hry	Vloženo		Vyplaceno		Příjmy ze hry		Výherní podíl* (%)
	mil. Kč	Podíl (%)	mil. Kč	Podíl (%)	mil. Kč	Podíl (%)	
VLT	49 024	32,2	36 151	29,7	12 873	42,3	73,7
Číselné loterie	8 749	5,7	4 382	3,6	4 366	14,4	50,1
Internetové kurzové sázky	38 053	25,0	33 882	27,8	4 171	13,7	89,0
VHP	32 175	21,1	28 156	23,1	4 018	13,2	87,5
Kurzové sázky	5 794	3,8	4 323	3,6	1 471	4,8	74,6
Živé hry v kasinu	6 170	4,1	5 230	4,3	940	3,1	84,8
Okamžité loterie	1 960	1,3	1 108	0,9	852	2,8	56,5
EMR	6 124	4,0	5 377	4,4	747	2,5	87,8
LLS	2 285	1,5	1 657	1,4	629	2,1	72,5
Peněžité a věcné loterie	447	0,3	257	0,2	189	0,6	57,6
Karetní turnaje v kasinu	1 231	0,8	1 146	0,9	85	0,3	93,1
Interaktivní karetní turnaje	48	0,0	8	0,0	40	0,1	16,6
Dostihy	28	0,0	18	0,0	10	0,0	63,7
Ostatní hazardní hry	39	0,0	30	0,0	9	0,0	76,1
Totalizátorové hry	13	0,0	6	0,0	6	0,0	49,3
Bingo	25	0,0	19	0,0	6	0,0	75,0
Kostky	26	0,0	20	0,0	6	0,0	77,1
Tomboly	7	0,0	5	0,0	3	0,0	62,9
Celkem	152 197	100,0	121 774	100,0	30 424	100,0	80,0

Pozn.: * podíl vyplaceno/vloženo

Zdroj: MF (2016), zpracováno NMS

tabulka 9-7: Celkový objem peněz vložených do hry a vyplacených na výhrách podle typu hry v r. 2016

Typ hazardní hry	Vloženo		Vyplaceno		Příjmy ze hry		Výherní podíl* (%)
	mil. Kč	Podíl (%)	mil. Kč	Podíl (%)	mil. Kč	Podíl (%)	
VLT	70 199	35,7	51 653	32,9	18 546	47,1	73,6
Internetové kurzové sázky	50 379	25,6	45 180	28,8	5 199	13,2	89,7
Číselné loterie	8 947	4,6	4 159	2,6	4 789	12,2	46,5
VHP	36 693	18,7	32 173	20,5	4 520	11,5	87,7
Kurzové sázky	7 020	3,6	5 522	3,5	1 499	3,8	78,7
Živé hry v kasinu	7 428	3,8	5 978	3,8	1 449	3,7	80,5
Okamžité loterie	2 591	1,3	1 465	0,9	1 126	2,9	56,5
EMR	7 856	4,0	6 899	4,4	957	2,4	87,8
LLS	2 954	1,5	2 136	1,4	818	2,1	72,3
Peněžité a věcné loterie	440	0,2	261	0,2	179	0,5	59,4
Karetní turnaje v kasinu	1 381	0,7	1 261	0,8	121	0,3	91,2
Interaktivní karetní turnaje	421	0,2	309	0,2	112	0,3	73,5
Ostatní hazardní hry	36	0,0	28	0,0	9	0,0	75,8
Dostihy	26	0,0	17	0,0	8	0,0	67,8
Bingo	29	0,0	21	0,0	7	0,0	75,0
Tomboly	8	0,0	5	0,0	4	0,0	59,5
Kostky	22	0,0	19	0,0	3	0,0	84,3
Totalizátorové hry	8	0,0	5	0,0	3	0,0	64,4
Celkem	196 439	100,0	157 091	100,0	39 348	100,0	80,0

Pozn.: * podíl vyplaceno/vloženo

Zdroj: MF (2017), zpracováno NMS

Výroční zpráva o hazardním hraní v České republice v roce 2017

tabulka 9-8: Příjmy obecních rozpočtů z odvodů z hazardních her na 1 obyvatele v l. 2013–2017 podle okresů, v Kč

Okres	2013	2014	2015	2016	2017	Změna 2016/2017 (%)	Změna 2014/2017 (%)
Benešov	399	393	401	465	532	14	35
Beroun	404	417	454	492	599	22	44
Blansko	286	282	232	217	138	-36	-51
Brno-město	694	496	290	153	162	5	-67
Brno-venkov	291	297	313	401	558	39	88
Bruntál	522	530	516	432	481	11	-9
Břeclav	550	594	622	711	728	2	23
Česká Lípa	601	549	593	704	870	24	59
České Budějovice	308	226	143	179	259	44	14
Český Krumlov	1 070	1 072	1 157	1 568	1 624	4	52
Děčín	453	451	411	521	703	35	56
Domažlice	1 458	1 780	2 131	2 489	2 104	-15	18
Frydek-Místek	334	363	278	187	196	5	-46
Havlíčkův Brod	360	375	356	436	528	21	41
Hodonín	511	483	515	604	720	19	49
Hradec Králové	507	426	441	500	619	24	45
Cheb	1 076	1 152	1 254	1 548	1 677	8	46
Chomutov	558	510	341	273	341	25	-33
Chrudim	302	302	312	336	408	21	35
Jablonec nad Nisou	455	427	274	307	612	100	43
Jeseník	490	486	521	600	719	20	48
Jičín	447	449	434	415	406	-2	-10
Jihlava	394	383	382	198	223	13	-42
Jindřichův Hradec	412	430	380	434	603	39	40
Karlovy Vary	697	661	649	689	785	14	19
Karviná	546	562	578	613	690	12	23
Kladno	479	544	558	678	734	8	35
Klatovy	397	391	461	500	536	7	37
Kolín	426	400	421	451	324	-28	-19
Kroměříž	400	398	319	314	405	29	2
Kutná Hora	351	374	368	407	493	21	32
Liberec	571	611	649	765	859	12	41
Litoměřice	411	448	471	529	636	20	42
Louny	535	510	429	523	641	23	26
Mělník	431	416	422	545	713	31	71
Mladá Boleslav	505	506	555	651	746	14	47
Most	576	603	593	769	924	20	53
Náchod	363	373	383	443	486	10	30
Nový Jičín	401	407	370	393	468	19	15
Nymburk	530	522	543	615	708	15	36
Olomouc	621	598	618	766	928	21	55
Opava	346	377	384	398	459	15	22
Ostrava-město	833	863	798	918	720	-22	-17
Pardubice	529	540	579	668	834	25	55
Pelhřimov	284	304	326	422	453	7	49
Písek	439	414	362	332	393	18	-5
Plzeň-jih	265	262	258	279	348	25	33
Plzeň-město	827	791	828	964	1 176	22	49
Plzeň-sever	228	232	221	252	361	43	55
Praha	695	725	696	732	658	-10	-9
Praha-východ	229	247	257	263	396	51	60
Praha-západ	164	162	155	181	231	28	43
Prachatice	478	524	902	1 165	1 300	12	148
Prostějov	535	497	544	606	751	24	51
Přerov	536	531	533	408	429	5	-19
Příbram	386	359	381	404	503	24	40
Rakovník	398	405	380	267	308	15	-24
Rokycany	235	176	92	88	119	34	-33
Rychnov nad Kněžnou	322	320	323	360	463	29	45
Semily	312	330	377	428	538	26	63
Sokolov	710	777	813	951	1 199	26	54

Okres	2013	2014	2015	2016	2017	Změna 2016/2017 (%)	Změna 2014/2017 (%)
Strakonice	305	269	283	340	489	44	82
Svitavy	337	368	347	353	464	31	26
Šumperk	437	413	430	501	616	23	49
Tábor	472	445	477	562	750	33	69
Tachov	1 013	1 039	1 092	1 405	1 340	-5	29
Teplice	683	813	974	1 079	1 033	-4	27
Trutnov	382	403	378	454	487	7	21
Třebíč	276	270	277	324	367	13	36
Uherské Hradiště	342	343	356	393	565	44	64
Ústí nad Labem	639	683	727	802	786	-2	15
Ústí nad Orlicí	327	307	269	285	347	22	13
Vsetín	436	437	484	546	605	11	39
Vyškov	424	437	449	530	676	27	55
Zlín	530	507	534	590	720	22	42
Znojmo	1 227	1 468	1 782	2 626	2 266	-14	54
Žďár nad Sázavou	284	276	215	97	103	6	-63
Celkem	521	524	520	577	629	9	11

Zdroj: MF (2018), zpracováno NMS

Výroční zpráva o hazardním hraní v České republice v roce 2017

tabulka 9-9: Srovnání evropských zemí podle počtu TH na tis. obyv. v l. 2014–2016

Země	2014		2015		2016	
	TH	TH/1000 ob.	TH	TH/1000 ob.	TH	TH/1000 ob.
Monako	1 180	38,6	1 050	34,3	992	32,4
Itálie	456 367	7,4	456 367	7,4	456 367	7,4
Česko	69 744	6,6	62 555	5,9	57 452	5,4
Dánsko	27 000	4,8	34 902	6,2	26 000	4,6
Španělsko	212 153	4,4	216 974	4,5	212 153	4,4
Slovensko	21 379	3,9	23 546	4,3	23 125	4,2
Slovinsko	7 034	3,6	8 361	4,2	8 213	4,2
Finsko	21 069	3,8	21 262	3,9	21 280	3,9
Německo	273 530	3,4	271 650	3,4	277 325	3,4
Island	1 100	3,3	1 100	3,3	1 150	3,4
Bulharsko	21 779	3,0	23 545	3,3	23 540	3,3
Srbsko	19 520	2,7	19 520	2,7	19 462	2,7
Rumunsko	58 432	2,7	58 197	2,7	58 297	2,7
Černá hora	232	0,4	222	0,3	1 736	2,7
Irsko	20 000	4,0	6 644	1,3	13 220	2,7
Spojené království	165 448	2,6	166 809	2,6	167 839	2,6
Chorvatsko	11 941	2,8	10 458	2,4	10 660	2,5
Malta	794	1,9	992	2,4	988	2,4
Nizozemí	41 376	2,4	39 146	2,3	37 007	2,2
Belgie	22 408	2,0	19 856	1,7	20 896	1,8
Estonsko	2 224	1,8	2 140	1,7	2 179	1,7
Litva	3 440	1,2	3 966	1,4	4 506	1,6
Rakousko	12 000	1,4	12 000	1,4	12 000	1,4
Moldávie	3 039	0,9	3 548	1,0	3 457	1,0
Makedonie	1 869	0,9	1 929	0,9	1 929	0,9
Švédsko	7 607	0,8	7 614	0,8	6 020	0,6
Švýcarsko	4 198	0,5	4 455	0,5	4 402	0,5
Norsko	1 002	0,2	1 002	0,2	2 750	0,5
Portugalsko	4 410	0,4	4 137	0,4	5 467	0,5
Lucembursko	280	0,5	280	0,5	280	0,5
Řecko	3 551	0,3	3 479	0,3	3 551	0,3
Francie	21 714	0,3	21 780	0,3	21 706	0,3
Bělorusko	2 257	0,2	2 257	0,2	2 221	0,2
Maďarsko	812	0,1	854	0,1	1 702	0,2
Polsko	7 237	0,2	4 101	0,1	3 388	0,1
Albánie	240	0,1	240	0,1	240	0,1
Bosna a Hercegovina	150	0,0	120	0,0	110	0,0
Kosovo	50	0,0	50	0,0	50	0,0
Rusko	698	0,0	718	0,0	2 137	0,0
Lichtenštejnsko	0	0,0	0	0,0	0	0,0

Zdroj: Gaming Technologies Association (2017) <http://gamingta.com/library/>, zpracováno NMS

Zkratky

AOP	Asociace občanských poraden
APKURS	Asociace provozovatelů kurzových sázek
ASZ	Agentura pro sociální začleňování
AT	alkohol, toxikomanie (označení zdravotnických zařízení zabývajících se léčbou závislosti)
CLS	centrální loterijní systém
CS	Celní správa ČR
ČSÚ	Český statistický úřad
dg.	diagnóza, diagnostický
DSM-5	Diagnostický a statistický manuál Americké psychiatrické asociace, 5. revize
DSM-IV	Diagnostický a statistický manuál Americké psychiatrické asociace, 4. revize
EHP	Evropský hospodářský prostor (anglicky European Economic Area), zahrnuje EU, Norsko a Lichtenštejnsko
EMR	elektromechanická ruleta
ESPAD	Evropská školní studie o alkoholu a jiných drogách
ESSK	Evidenční systém statistik kriminality
EU	Evropská unie
GFŘ	Generální finanční ředitelství
GŘ VSČR	Generální ředitelství Vězeňské služby ČR
GTA	Gaming Technologies Association
HH	hazardní hra/y
IVT	interaktivní videoloterijní terminál, též VLT
KS	kurzové sázky
land-based	prostředí kamenných provozoven hazardních her (herny, kasina, sázkové kanceláře apod.)
Lie/bet škála	dvoupoložkový Lie/bet screeningový dotazník na problémové hráčství
LLS	lokální loterní systém
MF	Ministerstvo financí České republiky
MKN-10	Mezinárodní klasifikace nemocí, 10. revize
MS	Ministerstvo spravedlnosti České republiky
NMS	Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti
NNO	nestátní nezisková organizace
NÚV	Národní ústav pro vzdělávání
ODU	ostatní uživatelé drog
OZV	obecně závazná vyhláška
p. b.	procentní bod/y
PGSI	Problem Gambling Severity Index
PH	problémoví hráči
PMS	Probační a mediační služba
PN	psychiatrická nemocnice
PUA	problémoví uživatelé alkoholu

PUD	problémoví uživatelé drog
SZH	první souhrnná zpráva – Hazardní hraní v ČR a jeho dopady (2013)
RVKPP	Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky
SŠ	střední škola
SVL	sociálně vyloučená lokalita
TČ	trestný čin
TH	technické hry, resp. jednotlivá zařízení pro technické hry, jako např. VHP, VLT, LLS, EMR (v dřívějších výročních zprávách označované také jako elektronická herní zařízení, EHZ)
TZ	zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník
ÚZIS	Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR
VLT	videoloterijní terminál, též IVT
VZ 2014	Výroční zpráva o hazardním hraní v ČR v r. 2014
VZ 2015	Výroční zpráva o hazardním hraní v ČR v r. 2015
VZ 2016	Výroční zpráva o hazardním hraní v ČR v r. 2016
ZHH	zákon č. 186/2016 Sb., o hazardních hrách
ZoL	zákon č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách
ŽH	živá hra

Seznam tabulek

tabulka 1-1: Přehled daňových sazeb odvodu/daně z hazardních her v l. 2012–2017	16
tabulka 1-2: Průběžné plnění aktivit Akčního plánu realizace Národní strategie protidrogové politiky pro oblast hazardního hraní 2015–2018 podle oblastí za r. 2017	19
tabulka 1-3: Financování projektů zaměřených na hazardní hraní v dotačním řízení RVKPP v l. 2013–2017	23
tabulka 1-4: Počet a struktura programů a služeb podpořených RVKPP v oblasti hazardního hraní v l. 2013–2017	23
tabulka 1-5: Ambulantní programy poskytující poradenství hazardním hráčům, které byly podpořeny v dotačním řízení RVKPP	23
tabulka 2-1: Počet společností s povolením k provozování hazardních her (ZoL i ZHH) podle typu, k 1. 1. 2018	25
tabulka 2-2: Počty povolení k jednotlivým typům TH v l. 2011–2018*	26
tabulka 2-3: Celkový počet technických her povolených podle ZoL podle krajů, k 31. 12. 2017	27
tabulka 2-4: Provozovatelé s nejvyšším počtem povolených TH k 31. 12. 2017	29
tabulka 2-5: Počet provozoven s živými a/nebo technickými hrami povolenými MF podle krajů v l. 2015–2017	31
tabulka 2-6: Podíl provozoven podle počtu TH na provozovnu, údaje k 31. 12. 2017	32
tabulka 2-7: Počet provozoven s živými a/nebo technickými hrami podle krajů v r. 2017	33
tabulka 2-8: Okresy s nejvyšším počtem provozoven s živými a/nebo technickými hrami na 100 tis. obyvatel v r. 2017	34
tabulka 2-9: Okresy s nejnižším počtem provozoven s živými a/nebo technickými hrami na 100 tis. obyvatel v r. 2017	34
tabulka 2-10: Počet kasin (provozoven, kde byla povolena živá hra) podle krajů v l. 2010–2017	35
tabulka 2-11: Kasina s nejvyšším počtem povolených hazardních her k 31. 12. 2017	36
tabulka 2-12: Země s nejvyšším počtem technických her v r. 2016	37
tabulka 2-13: Provozovatelé on-line kurzových sázek k 1. 1. 2018	39
tabulka 2-14: Celkový objem peněz vložených do hry a vyplacených na výhrách podle typu hry v r. 2017	40
tabulka 2-15: Změna objemu příjmu provozovatelů podle jednotlivých typů HH v l. 2012–2017, v %	41
tabulka 2-16: Odvody z hazardních her do státního rozpočtu a obecních rozpočtů v l. 2013–2017, v mil. Kč	44
tabulka 2-17: Příjmy obecních rozpočtů z odvodů z hazardních her v r. 2017 podle krajů	45
tabulka 2-18: Okresy s nejvyššími příjmy obecních rozpočtů z odvodů z hazardních her na 1 obyvatele v l. 2013–2017, v Kč	47
tabulka 2-19: Obce s nejvyššími příjmy obecních rozpočtů z odvodů z hazardních her na 1 obyvatele v r., v Kč	48
tabulka 3-1: Celoživotní prevalence hazardního hraní v obecné populaci starší 15 let podle kategorií her – Výzkum občanů 2017, v %	58
tabulka 3-2: Prevalence hazardního hraní v obecné populaci starší 15 let v posledních 12 měsících – Výzkum občanů 2017, v %	59
tabulka 3-3: Prevalence hazardního hraní v obecné populaci starší 15 let v posledních 30 dnech – Výzkum občanů 2017, v %	62
tabulka 3-4: Bilance výher a proher (v % respondentů, kteří hráli v posledních 30 dnech) a jejich průměrná výše (v Kč)	62
tabulka 3-5: Výskyt hazardního hraní v obecné populaci – studie Prevalence užívání drog v populaci ČR 2017, v %	63
tabulka 3-6: Odsouzení, kteří hráli hazardní hry 12 měsíců před nástupem do vězení, a jejich zkušenosti s užíváním drog před nástupem do vězení v r. 2016 (n = 615), v %	72

tabulka 3-7: Srovnání zkušenosti s hraním vybraných hazardních her v populaci vězňů ve výkonu trestu odnětí svobody v posledních 12 měsících v l. 2012, 2014 a 2016, v %	72
tabulka 3-8: Srovnání zkušeností s hraním hazardních her mezi obecnou populací ve studiích Národní výzkum 2016 (CS 2016) a mezi odsouzenými vězni (VS 2016) v období před nástupem do vězení, v %	73
tabulka 3-9: Prevalence hazardního hraní – studie Zdraví a návykové látky mezi Romy v r. 2017, v %	74
tabulka 3-10: Prevalence hraní hazardních her v posledních 12 měsících – srovnání výsledků studie Zdraví a návykové látky mezi Romy 2017 se studií Národní výzkum užívání návykových látek 2016, v %	75
tabulka 4-1: Výsledky screeningové škály Lie/bet v obecné populaci podle pohlaví a věkových skupin – Výzkum občanů 2017, v %	79
tabulka 4-2: Výsledky screeningové škály Lie/bet v obecné populaci podle pohlaví a kategorie hazardních her – Výzkum občanů 2017, v %	79
tabulka 4-3: Výskyt problémového hraní v obecné populaci podle screeningové škály Lie/bet – extrapolace výsledků Výzkumu občanů 2017 na počet obyvatel ČR	80
tabulka 4-4: Respondenti studie Patologičtí hráči v léčbě 2017 podle místa dotazování	82
tabulka 4-5: Respondenti studie Patologičtí hráči v léčbě 2017 podle pohlaví a věkových skupin	83
tabulka 4-6: Charakteristika souboru respondentů studie Patologičtí hráči v léčbě v l. 2013, 2015 a 2017	83
tabulka 4-7: Respondenti studie Patologičtí hráči v léčbě v l. 2015 a 2017 podle složení domácnosti, v %	83
tabulka 4-8: Respondenti studie Patologičtí hráči v léčbě v l. 2013, 2015 a 2017 podle rodinného stavu, v %	83
tabulka 4-9: Respondenti studie Patologičtí hráči v léčbě v l. 2015 a 2017 podle ekonomické aktivity, v %	84
tabulka 4-10: Respondenti studie Patologičtí hráči v léčbě v l. 2015 a 2017 podle příjmové kategorie, v %	84
tabulka 4-11: Respondenti studie Patologičtí hráči v léčbě v l. 2013, 2015 a 2017 podle vzdělání, v %	84
tabulka 4-12: Milníky hráčské kariéry respondentů studie Patologičtí hráči v léčbě v l. 2013, 2015 a 2017, v %	85
tabulka 4-13: Hlavní problémová hazardní hra u respondentů studie Patologičtí hráči v léčbě v l. 2013 až 2017, v %	85
tabulka 4-14: Výsledky screeningové škály Lie/bet mezi Romy podle pohlaví a věkových skupin – Zdraví a návykové látky mezi Romy, v %	90
tabulka 4-15: Prevalence problémového hráčství v posledních 12 měsících (škála Lie/bet) – srovnání výsledků studie Zdraví a návykové látky mezi Romy 2017 se studií Národní výzkum užívání návykových látek 2016, v %	90
tabulka 5-1: Prevalence užití vybraných návykových látek v období před léčbou – studie Patologičtí hráči v léčbě 2017, v %	94
tabulka 5-2: Míra rizika výskytu úzkostně-depresivních příznaků podle škály MHI-5 – studie Patologičtí hráči v léčbě v l. 2015 a 2017	95
tabulka 5-3: Kontakty s klienty dluhových poraden AOP v l. 2013–2017	98
tabulka 6-1: Počet kontrol CS, zjištěných porušení zákona, zajištěných HH a finančních prostředků v r. 2017, podle krajů	106
tabulka 6-2: Dozor nad dodržováním ZHH při provozování HH on-line v r. 2017	107
tabulka 6-3: Webové stránky s HH, na kterých respondenti studie Patologičtí hráči v léčbě v r. 2017 hráli nejčastěji	107
tabulka 6-4: Počet zjištěných trestných činů, stíhaných osob a celková škoda u trestných činů neoprávněného provozování loterie a provozování nepoctivých sázek a her v l. 2001–2017	110

tabulka 6-5: Počet osob stíhaných pro trestné činy primárně související s hraním hazardních her v l. 2008–2017, včetně osob ve zkráceném přípravném řízení.....	111
tabulka 6-6: Počet osob obžalovaných z trestných činů primárně souvisejících s hraním hazardních her a osob, na něž státní zástupce podal návrh na potrestání za takové trestné činy v l. 2008–2017	111
tabulka 6-7: Počet osob odsouzených za trestné činy primárně související s hraním hazardních her v l. 2008–2017	111
tabulka 6-8: Páchání vybraných trestných činů někdy v životě v souboru studie Patologičtí hráči v léčbě z r. 2017, v %	112
tabulka 6-9: Počet klientů PMS, u kterých bylo zjištěno hraní hazardních her nebo kterým bylo uloženo zdržet se hraní hazardních her v l. 2010–2017	115
tabulka 6-10: Trestná činnost klientů PMS, u kterých bylo zjištěno hraní hazardních her, v rozdělení podle typu trestné činnosti v l. 2011–2017	115
tabulka 6-11: Trestná činnost klientů PMS, u kterých bylo zjištěno hraní hazardních her v l. 2011–2017	116
tabulka 7-1: Nabídka sebeomezení hráčům HH v posledních 12 měsících – Výzkum občanů 2017, v %.....	125
tabulka 7-2: Využití jednotlivých způsobů sebeomezení – studie Patologičtí hráči v léčbě 2017 ...	126
tabulka 7-3: Zdroje informací o rizicích spojených s problémovým hraním či o možnosti pomoci – studie Patologičtí hráči v léčbě 2015 a 2017, v %.....	127
tabulka 7-4: Vliv různých zdrojů informací vedoucích k vyhledání pomoci (součet kategorií „velký“ a „spíše velký“ vliv) – studie Patologičtí hráči v léčbě 2015 a 2017, v %.....	127
tabulka 8-1: Zařízení poskytující služby problémovým hráčům podle statutu – studie Sčítání adiktologických služeb 2014 a 2017	130
tabulka 8-2: Zařízení poskytující služby problémovým hráčům podle hlavního zaměření – studie Sčítání adiktologických služeb 2014 a 2017	130
tabulka 8-3: Počet zařízení poskytujících služby problémovým hráčům podle krajů – studie Sčítání adiktologických služeb 2014 a 2017	130
tabulka 8-4: Frekvence poskytování péče cílové skupině problémových hráčů v zařízeních – studie Sčítání adiktologických služeb 2014 a 2017	131
tabulka 8-5: Počet zařízení podle podílu patologických hráčů mezi klientelou zařízení – studie Sčítání adiktologických služeb 2014 a 2017	131
tabulka 8-6: Počet programů, které poskytly služby patologickým hráčům a byly podpořeny v dotačních řízeních RVKPP v l. 2014–2017, podle typu služby	132
tabulka 8-7: Počet programů podpořených v dotačním řízení RVKPP v l. 2013–2017, podle počtu klientů a krajů sídla programu	132
tabulka 8-8: Počet kontaktů a vybraných výkonů ve specializovaných ambulantních programech pro hazardní hráče podpořených v dotačním řízení RVKPP v l. 2015–2017	133
tabulka 8-9: Počet kontaktů a vybraných výkonů v programech následné péče podpořených v dotačním řízení RVKPP v l. 2015 –2017	133
tabulka 8-10: Počet osob nově zařazených na oddělení pro prevenci a léčbu závislosti a poraden drogové prevence a podíl osob, jejichž primárním problémem bylo hraní hazardních her, v r. 2017	140
tabulka 8-11: Podíl osob nově zařazených na oddělení pro prevenci a léčbu závislosti a poraden drogové prevence a podíl osob, jejichž primárním problémem bylo hraní hazardních her v l. 2014–2017, v %.....	140
tabulka 8-12: Počet léčebných epizod v souvislosti s léčbou problémového hraní respondentů – studie Patologičtí hráči v léčbě 2015 a 2017	141
tabulka 8-13: Zkušenost respondentů s odbornou pomocí v souvislosti s problémovým hraním – studie Patologičtí hráči v léčbě 2015 a 2017, v %.....	142
tabulka 8-14: Motivace klientů k léčbě (kategorie celkového skóre) – studie Patologičtí hráči v léčbě 2015 a 2017	143

tabulka 9-1: Počet TH povolených podle ZoL a přepočít na 1000 obyvatel v okresech ČR v l. 2016 a 2017, k 31. 12. daného roku (řazeno abecedně)	147
tabulka 9-2: Počet provozoven s HH povolenými podle ZoL a přepočít na 100 tis. obyvatel v okresech ČR k 31. 12. 2017 (řazeno abecedně).....	149
tabulka 9-3: Počet kasin v okresech ČR v l. 2015–2017 a přepočít na 100 tis. obyvatel v r. 2017, k 31. 12. daného roku (řazeno abecedně)	151
tabulka 9-4: Celkové množství peněz vložených do hry a vyplacených na výhrách podle typu hry v r. 2013.....	153
tabulka 9-5: Celkové množství peněz vložených do hry a vyplacených na výhrách podle typu hry v r. 2014.....	153
tabulka 9-6: Celkový objem peněz vložených do hry a vyplacených na výhrách podle typu hry v r. 2015.....	154
tabulka 9-7: Celkový objem peněz vložených do hry a vyplacených na výhrách podle typu hry v r. 2016.....	154
tabulka 9-8: Příjmy obecních rozpočtů z odvodů z hazardních her na 1 obyvatele v l. 2013–2017 podle okresů, v Kč	155
tabulka 9-9: Srovnání evropských zemí podle počtu TH na tis. obyv. v l. 2014–2016.....	157

Seznam grafů

graf 1-1: Vývoj počtu obcí s OZV regulující provozování hazardních her v ČR v l. 2009–2017.....	18
graf 2-1: Počet povolených TH v l. 2009–2018	26
graf 2-2: Počet TH (povolených podle ZoL) na tisíc obyvatel podle krajů, k 31. 12. 2016 a 31. 12. 2017	27
graf 2-3: Počet TH (povolených podle ZoL) na počet obyvatel v l. 2016 a 2017 ve vybraných okresech – 10 okresů s nejvyšším a 10 okresů s nejnižším počtem TH v r. 2017.....	28
graf 2-4: Počet povolených živých her v l. 2009–2017	30
graf 2-5: Počet provozoven s HH povolenou MF v l. 2009–2017	31
graf 2-6: Počet provozoven s živými a/nebo technickými hrami povolenými MF na 100 tis. obyvatel podle krajů a v ČR v l. 2015–2017	32
graf 2-7: Počet provozoven s živými a/nebo technickými hrami na 100 tis. obyvatel podle krajů a celkem za ČR v r. 2017	33
graf 2-8: Okresy s nejvyšším počtem kasin na 100 tis. obyv. v r. 2017.....	35
graf 2-9: Podíl kasin podle počtu povolených živých her v l. 2014–2017, v %.....	36
graf 2-10: Srovnání vybraných evropských zemí podle počtu TH na 1000 obyv. v l. 2014–2016.....	38
graf 2-11: Objem trhu s hazardními hrami v ČR v l. 2002–2017, v mld. Kč.....	39
graf 2-12: Vývoj podílů typů hazardních her na trhu podle vkladů do hry v l. 2002–2017, v %	41
graf 2-13: Vývoj podílů land-based a on-line hazardních her na trhu podle vkladů do hry v l. 2008–2017, v %	42
graf 2-14: Vývoj podílů typů hazardních her na trhu podle příjmů ze hry v l. 2002–2017, v %	42
graf 2-15: Vývoj příjmů ze hry u vybraných typů hazardních her v l. 2002–2017, v mld. Kč	43
graf 2-16: Odvody z TH a ostatních hazardních her v l. 2013–2017, v mil. Kč.....	44
graf 2-17: Podíl státního rozpočtu a obecních rozpočtů na celkových příjmech veřejných rozpočtů ze zdanění HH v l. 2013–2017, v %.....	45
graf 2-18: Příjmy obecních rozpočtů z odvodů z hazardních her v přepočtu na 1 obyvatele v l. 2013–2017, podle krajů, v Kč.....	46
graf 2-19: Okresy s největším meziročním nárůstem a poklesem příjmů obecních rozpočtů z odvodů z hazardních her na 1 obyvatele v r. 2017, v %.....	49
graf 2-20: Okresy s největším nárůstem a poklesem příjmů obecních rozpočtů z odvodů z hazardních her na 1 obyvatele mezi l. 2014 a 2017 (střednědobý), v %	49

graf 3-1: Prevalence hazardního hraní v populaci v posledních 12 měsících podle věkových skupin, souhrnné kategorie her – Výzkum občanů 2017, v %	60
graf 3-2: Prevalence hraní hazardních her v prostředí land-based a on-line v posledních 12 měsících podle věkových skupin – Výzkum občanů 2017, v %.....	61
graf 3-3: Prevalence hraní hazardních her v posledních 12 měsících podle pohlaví – studie Prevalence užívání drog v populaci ČR 2017, v %.....	64
graf 3-4: Prevalence hraní hazardních her v posledních 12 měsících podle věkových skupin – studie Prevalence užívání drog v populaci ČR 2017, v %.....	64
graf 3-5: Prevalence hazardního hraní v posledních 12 měsících v dospělé populaci 15+ a v populaci mladých dospělých 15–34 let – srovnání studií realizovaných v l. 2012–2017, v %.....	65
graf 3-6: Prevalence hraní loterií v prostředí land-based v posledních 12 měsících v dospělé populaci 15+ a v populaci mladých dospělých 15–34 let – srovnání studií realizovaných v l. 2012–2017, v %.....	66
graf 3-7: Prevalence hazardního hraní bez loterií v posledních 12 měsících v dospělé populaci 15+ a v populaci mladých dospělých 15–34 let – srovnání studií realizovaných v l. 2012–2017, v %.....	67
graf 3-8: Prevalence hraní technických her v prostředí land-based v posledních 12 měsících v dospělé populaci 15+ a v populaci mladých dospělých 15–34 let – srovnání studií realizovaných v l. 2012–2017, v %.....	68
graf 3-9: Prevalence hraní kurzových sázek v sázkových kancelářích v posledních 12 měsících v dospělé populaci 15+ a v populaci mladých dospělých 15–34 let – srovnání studií realizovaných v l. 2012–2017, v %.....	68
graf 3-10: Prevalence hraní hazardních her on-line v posledních 12 měsících v dospělé populaci 15+ a v populaci mladých dospělých 15–34 let – srovnání studií realizovaných v l. 2012–2017, v %.....	69
graf 3-11: Prevalence hraní kurzových sázek on-line v posledních 12 měsících v dospělé populaci 15+ a v populaci mladých dospělých 15–34 let – srovnání studií realizovaných v l. 2012–2017, v %.....	69
graf 3-12: Hraní hazardních her v posledních 12 měsících podle typu hry a věkových skupin, v %...71	71
graf 3-13: Hraní jednotlivých typů hazardních her v posledních 12 měsících – studie Zdraví a návykové látky mezi Romy v r. 2017, v %	75
graf 4-1: Pozitivní odpovědi na otázky 2položkové screeningové škály Lie/bet v populaci celkem a mezi těmi, kteří uvedli hraní hazardních her v posledních 12 měsících – Výzkum občanů 2017, v %78	78
graf 4-2: Výsledky screeningové škály Lie/bet v obecné populaci a mezi hráči hazardních her v posledních 12 měsících podle typu hazardní hry – Výzkum občanů 2017, v %.....	80
graf 4-3: Výsledky screeningové škály Lie/bet mezi hráči v posledních 12 měsících podle jednotlivých hazardních her (kombinace hazardní hry land-based a on-line) – Výzkum občanů 2017, v %.....	80
graf 4-4: Srovnání výsledků screeningových škál Lie/bet a PGSI v obecné populaci, v %	81
graf 4-5: Hlavní problémová hazardní hra u respondentů studie Patologičtí hráči v léčbě v l. 2013, 2015 a 2017, v %.....	85
graf 4-6: Faktory, které přispěly ke vzniku problémů spojených s hazardním hraním – studie Patologičtí hráči v léčbě v l. 2015 a 2017, v %	86
graf 4-7: Počet dnů, kdy respondenti hráli hazardní hry v posledních 30 dnech před léčbou – studie Patologičtí hráči v léčbě v l. 2015 a 2017, v %	86
graf 4-8: Počet hodin strávených hraním týdně v posledních 30 dnech před léčbou – studie Patologičtí hráči v léčbě v l. 2015 a 2017, v %	87
graf 4-9: Prevalence problémového hráčství v posledních 12 měsících před uvězněním mezi odsouzenými vězni, v l. 2014 a 2016 v období před nástupem do vězení, podle pohlaví, v %	89
graf 5-1: Užívání návykových látek během hraní v posledních 12 měsících před nástupem do léčby ve studii Patologičtí hráči v léčbě v l. 2013, 2015 a 2017 (součet kategorií „často“ a „téměř vždy“), v %.....	94
graf 5-2: Finanční obnos vložený do hazardní hry v typický den v posledních 12 měsících před léčbou – studie Patologičtí hráči v léčbě v l. 2013, 2015 a 2017, v %.....	96

graf 5-3: Průměrný podíl jednotlivých zdrojů příjmu na celkových příjmech v posledních 12 měsících – studie Patologičtí hráči v léčbě z l. 2013, 2015 a 2017, v %	97
graf 5-4: Průměrná závažnost výskytu vybraných jevů ve sledovaných SVL v l. 2013–2018	100
graf 5-5: Průměrná míra závažnosti výskytu problémů spojených s hraním hazardních her ve sledovaných SVL v l. 2013–2018	101
graf 6-1: Spáchání krádeže nebo jiného přestupku či trestného činu kvůli získání prostředků na hru nebo splacení dluhu ze hry v l. 2012, 2014 a 2016 podle pohlaví, v %	113
graf 6-2: Spáchání krádeže nebo jiného přestupku či trestného činu kvůli získání prostředků na hru nebo splacení dluhu ze hry v l. 2012, 2014 a 2016 podle věkových kategorií, v %	114
graf 7-1: Zdroj informací o rizicích a léčbě problémového hráčství u hráčů hazardní her, v posledních 12 měsících – Výzkum občanů 2017, v %	126
graf 7-2: Nabídka sebeomezení někdy v životě podle hlavní problémové hry – studie Patologičtí hráči v léčbě 2015 a 2017, v %	126
graf 8-1: Vývoj počtu pacientů s dg. F63.0 v ambulancích v l. 2004–2016 podle pohlaví	134
graf 8-2: Podíl pacientů s diagnózou F63.0 ve věkové kategorii do 20 let v ambulantní psychiatrické léčbě v l. 2010–2016, v %	134
graf 8-3: Počet ambulancí vykazujících léčbu pacientů s dg. F63.0 a počet ambulantně léčených pacientů s dg. F63.0 na 100 tis. obyvatel v r. 2016 podle kraje sídla zdravotnického zařízení	135
graf 8-4: Vývoj počtu hospitalizací pro dg. F63.0 v l. 2004–2016 podle pohlaví	136
graf 8-5: Průměrný podíl hospitalizovaných pro patologické hráčství za sledované období 2004–2016 podle věku, v %	136
graf 8-6: Vývoj podílu hospitalizací pro dg. F63.0 podle věkových skupin v l. 2004, 2012 a 2016, v %	137
graf 8-7: Počet hospitalizací pro dg. F63.0 v r. 2016 podle kraje bydliště pacienta, na 100 tis. obyvatel	137
graf 8-8: Typ odborné pomoci v souvislosti s problémovým hraním, který byl respondenty vyhledán jako první – studie Patologičtí hráči v léčbě 2013, 2015 a 2017, v %	142
graf 8-9: Důvody pro vyhledání léčby v souvislosti s hazardním hraním – kategorie závažná a velmi závažná – studie Patologičtí hráči v léčbě 2015 a 2017 (součet kategorií „velmi závažné“ a „závažné“), v %	143
graf 8-10: Motivace klientů k léčbě (součet kategorií „spíše“ a „rozhodně souhlasím“) – studie Patologičtí hráči v léčbě 2015 a 2017, v %	144

Seznam obrázků

obrázek 1-1: Příklad vnějšího vzhledu kasina v Kladně v r. 2018	17
obrázek 2-1: Předání automobilu výherci soutěže v síti heren a kasin Bonver	50
obrázek 2-2: Nabídka kasina Victory v Popůvkách u Brna na odvoz taxislužbou	51
obrázek 2-3: Reklamní kampaň společnosti Fortuna propagující TH on-line	51
obrázek 2-4: Příklady stíracích losů cílících na děti společností Sazka a Tipsport	52
obrázek 2-5: Webová prezentace kampaně Kavárna štěstí společnosti SAZKA	53
obrázek 2-6: Spotřebitelská soutěž LoSOS společností Rondo, Království hraček Bambule, Sparkys a HM studio	54
obrázek 7-1: Ukázka informačního letáku organizace Prevent99	123
obrázek 7-2: Ukázka informačního letáku organizace SANANIM	124
obrázek 7-3: Příklad nabídky a nastavení sebeomezujících opatření u technických her land-based společnosti Synot Tip, a. s.	125

Seznam map

mapa 2-1: Regionální rozložení TH podle okresů, v přepočtu na 10 tis. obyvatel	29
mapa 2-2: Příjmy z odvodů z hazardních her do obecních rozpočtů na 1 obyvatele podle okresů v r. 2017, v Kč.....	47

Rejstřík

- adiktologické služby, 10, 21, 73, 82, 98, 107, 123, 124, 129, 130, 131, 132, 138, 158
- akční plán, 13, 18, 19, 20
- alkohol, 8, 18, 20, 22, 70, 71, 73, 93, 95, 98, 99, 100, 106, 158
- Anonymní gambleři, 11, 139
- Asociace provozovatelů kurzových sázek, 118, 122, 158
- bingo, 13, 14, 17, 25, 41, 42, 43
- Celní správa ČR, 6, 8, 15, 73, 105, 106, 109, 118, 158
- děti, 20, 52, 54, 106, 107, 108, 122, 131
- dipování, 55
- dopady
 - sociální, 7, 93
 - zdravotní, 82
- dostihy, 41, 42, 43
- DSM, 158
- e-shopmat, 8, 105
- ESPAD, 6, 57, 70, 77, 88, 158
- evaluace, 19, 122
- Evropská komise, 22
- Evropská unie, 13, 14, 22, 117, 118, 158
- Fortuna, 39, 51, 107
- Generální finanční ředitelství, 158
- harm reduction, 129
- internetová poradna, 131
- karetní hra, 13, 14
- Klinika adiktologie 1. LF UK a VFN v Praze, 82, 138
- komorbidita, 7, 93
- konopné látky, 8, 71, 72, 93, 94
- kontaktní centra, 82, 142
- kostky, 13, 58, 59, 62
- kouření, 4, 15, 73
- kurzové sázky, 3, 4, 5, 6, 7, 10, 13, 14, 16, 20, 25, 38, 40, 41, 42, 43, 57, 58, 59, 62, 63, 66, 67, 70, 71, 72, 73, 74, 85, 87, 88, 95, 96, 108, 109, 117, 126, 139, 141, 153, 154, 158
- kvízomat, 8, 9, 20, 58, 59, 62, 105, 106
- léčba
 - ambulantní, 3, 10, 19, 23, 108, 130, 131, 132, 134, 137, 138, 142
 - lůžková, 158
- léky, 94, 95
- Lie/bet, 6, 7, 57, 70, 77, 78, 79, 80, 81, 88, 89, 90, 158
- live sázky, 58, 59, 62, 66, 67, 79
- los, 13, 52
- loterie
 - okamžitá, 13, 25, 52, 57, 73, 78, 90
 - věcná, 153, 154
- marketing, 49
- match-fixing, 22, 116, 117, 118
- Mezinárodní klasifikace nemocí, 158
- ministerstvo
 - financí, 3, 4, 8, 14, 15, 16, 17, 18, 21, 22, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 55, 105, 106, 107, 116, 118, 119, 148, 150, 152, 153, 154, 156, 158
 - práce a sociálních věcí, 98
 - spravedlnosti, 105, 110, 111, 158
 - školství, mládeže a tělovýchovy, 116, 121
 - vnitra, 9, 116, 117
- mladiství, 52, 106, 108
- Národní strategie protidrogové politiky, 3, 13, 18, 19, 118, 121
- návyková látka, 4, 7, 8, 15, 18, 57, 64, 70, 73, 74, 75, 81, 89, 90, 93, 94, 95, 98, 99, 112, 121, 122, 129, 139
- nelegální droga, 8, 18, 22, 70, 71, 73, 93, 106
- NNO, 158
- Občané proti hazardu, 21, 118
- obecně závazná vyhláška, 3, 9, 17, 18, 20, 21, 28, 48, 99, 101, 102, 118, 119, 158
- obvinění, 9, 109, 110
- obžalování, 9, 110, 111
- odnětí svobody, 9, 70, 110
- odsouzení, 7, 9, 71, 73, 89, 110, 111, 112, 113, 115
- okamžitá loterie, 6, 13, 57, 65, 73, 78, 90
- on-line hraní, 63, 125
- organizovaný zločin, 117
- pervitin, 8, 71, 93, 94, 108
- PGSI, 6, 57, 81, 158
- policie, 15, 102, 106
- politika
 - protidrogová, 2, 3, 10, 13, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 118, 122, 131, 159
- praní špinavých peněz, 22, 118
- prevalence
 - celoživotní, 58, 63, 74
 - v posledních 12 měsících, 59, 63, 72, 74
 - v posledních 30 dnech, 62, 63, 74
- probace, 105, 114, 115, 116, 158
- prohibice, 17
- provozovatelé hazardních her, 118
- provozovna se zvláštním provozním režimem, 4, 25

- přestupek, 9, 105, 112, 113, 114
psychoterapie, 82, 133
puzzlemat, 8, 105
Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky, 2, 3, 10, 13, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 106, 122, 129, 131, 132, 133, 159
reklama, 3, 7, 15, 16, 17, 22, 49, 51, 54, 88, 108
rodina, 10, 88, 125, 129, 138
Romové, 6, 7, 73, 75, 90
rozpočet, 4, 5, 16, 22, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 102, 155
ruleta, 13, 26, 41, 42, 43, 58, 59, 62, 106, 153, 154, 158, 159
Sazka, 21, 38, 39, 42, 52, 118
sázková kancelář, 108, 117, 158
sebevražda, 8, 93, 95
slevostroj, 58, 59, 62
sociálně vyloučená lokalita, 6, 73, 90, 98, 99, 100, 101, 102, 159
sociální síť, 50, 54, 55, 108
stíhání, 9, 109, 110, 111
Synot, 29, 39, 55, 118, 125
škola, 9, 70, 108, 121, 122, 159
tabák, 8, 18, 20, 22, 71, 73, 93, 94, 95
Tipsport, 39, 51, 52, 54, 107
tombola, 13, 14, 55
trest, 9, 70, 110, 112, 114
trestný čin, 9, 105, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 159
úmrtnost, 93
Úřad vlády České republiky, 2
vazba, 118
vězení, 6, 9, 11, 57, 70, 71, 72, 73, 89, 105, 118, 130, 132, 139, 140
videoloterijní terminál, 13, 26, 41, 42, 43, 58, 59, 62, 74, 153, 154, 158, 159
vláda, 2, 3, 9, 18, 19, 20, 22, 23, 73, 98, 118, 131, 159
výherní hrací přístroj, 4, 13, 25, 26, 27, 30, 31, 32, 35, 41, 42, 43, 58, 59, 62, 74, 150, 153, 154, 159
zadluženost, 7, 8, 82, 87, 88, 93, 95, 97, 98, 99, 101, 108, 131
zdanění, 3, 4, 5, 15, 16, 43, 44, 45, 48, 93, 102
živé hry, 3, 4, 7, 13, 14, 15, 17, 29, 30, 34, 35, 36, 40, 41, 42, 57, 63, 70, 72, 85, 87, 141, 159

Bibliografie

- BERWICK, D. M., MURPHY, J. M., GOLDMAN, P. A., WARE, J. E. J., BARSKY, A. J. & WEINSTEIN, M. C. 1991. Performance of a five-item mental health screening test. *Med Care*, 29, 169-176.
- BRENZA, J. & CHARVÁT, M. 2018. Sledování trendů v oblasti problémového hraní a gamblingu v praxi CKP Podané ruce (Brno, Olomouc, Zlín).
- CUJPERS, P., SMITS, N., DONKER, T., TEN HAVE, M. & DE GRAAF, R. 2009. Screening for mood and anxiety disorders with the five-item, the three-item, and the two-item Mental Health Inventory. *Psychiatry Res.*, 168, 250-255.
- DE LEON, G., MELNICK, G., KRESSEL, D. & JAINCHILL, N. 1994. Circumstances, motivation, readiness, and suitability (the CMRS scales): predicting retention in therapeutic community treatment. *Am J Drug Alcohol Abuse*, 20, 495-515.
- GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ VĚZEŇSKÉ SLUŽBY ČR 2015. Vyhodnocení činnosti VS ČR v protidrogové politice za rok 2014. Nепublikováno.
- GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ VĚZEŇSKÉ SLUŽBY ČR 2016. Vyhodnocení činnosti VS ČR v protidrogové politice za rok 2015. Nепublikováno.
- GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ VĚZEŇSKÉ SLUŽBY ČR 2017. Vyhodnocení činnosti VS ČR v protidrogové politice za rok 2016. Nепublikováno.
- GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ VĚZEŇSKÉ SLUŽBY ČR 2018. Vyhodnocení činnosti VS ČR v protidrogové politice za rok 2017. Nепublikováno.
- CHOMYNOVÁ, P., CSÉMY, L. & MRAVČÍK, V. 2016. Evropská školní studie o alkoholu a jiných drogách (ESPAD) 2015. *Zaostřeno*, 14, 1-16.
- CHOMYNOVÁ, P. & MRAVČÍK, V. 2018. Národní výzkum užívání návykových látek 2016. *Zaostřeno*, 16, 1-20.
- JOHNSON, E. E., HAMER, R., NORA, R. M., TAN, B., EISENSTEIN, N. & ENGELHART, C. 1997. The Lie/Bet Questionnaire for screening pathological gamblers. *Psychol Rep*, 80, 83-8.
- KAISNER, J. 2015. *Náklady a výnosy regulace hracích automatů pro obce*. Mgr. Diploma thesis, VŠE v Praze.
- KELLY, M. J., DUNSTAN, F. D., LLOYD, K. & FONE, D. L. 2008. Evaluating cutpoints for the MHI-5 and MCS using the GHQ-12: a comparison of five different methods. *BMC Psychiatry*, 10.
- MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI ČR 2018a. Přehled o pravomocně odsouzených osobách v r. 2017 podle typů drog a paragrafů trestního zákoníku. Nепublikováno.
- MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI ČR 2018b. Přehled o stíhaných, podezřelých, obžalovaných a obviněných osobách v r. 2017 podle typů drog a paragrafů trestního zákoníku. Nепublikováno.
- MRAVČÍK, V., ČERNÝ, J., LEŠTINOVÁ, Z., CHOMYNOVÁ, P., GROHMANNOVÁ, K., LICEHAMMEROVÁ, Š., ZIEGLER, A. & KOCAREVOVÁ, V. 2014. Hazardní hraní v České republice a jeho dopady. Praha: Úřad vlády České republiky.
- MRAVČÍK, V., CHOMYNOVÁ, P., GROHMANNOVÁ, K., JANÍKOVÁ, B., TION LEŠTINOVÁ, Z., ROUS, Z., KIŠŠOVÁ, L., KOZÁK, J., NECHANSKÁ, B., VLACH, T., ČERNÍKOVÁ, T., FIDESOVÁ, H. & VOPRAVIL, J. 2017a. *Výroční zpráva o stavu ve věcech drog v České republice v roce 2016*, Praha: Úřad vlády České republiky.
- MRAVČÍK, V., NECHANSKÁ, B., ROZNEROVÁ, T., CHOMYNOVÁ, P. & TION LEŠTINOVÁ, Z. 2015. Sebevražednost problémových hráčů v kontextu psychiatrické komorbidity: kohortová studie mortality. *Adiktologie*, 15 (4), 354-364.
- MRAVČÍK, V., ROUS, Z., CHOMYNOVÁ, P., TION LEŠTINOVÁ, Z., DRBOHLAVOVÁ, B., KOZÁK, J., GROHMANNOVÁ, K., JANÍKOVÁ, B., VLACH, T. & KIŠŠOVÁ, L. 2017b. *Výroční zpráva o hazardním hraní v České republice v roce 2016*, Praha: Úřad vlády České republiky.
- MV ČR 2017. Sektorová analýza zaměřená na problematiku nezákonného ovlivňování sportovních výsledků a s tím související korupci ve sportovním prostředí. Nепublikováno: Ministerstvo vnitra ČR.

- NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A DROGOVÉ ZÁVISLOSTI & AGENTURA PRO SOCIÁLNÍ ZAČLEŇOVÁNÍ 2013. Problematika hazardu a drog v sociálně vyloučených lokalitách. Nepublikováno.
- NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A DROGOVÉ ZÁVISLOSTI & ASOCIACE OBČANSKÝCH PORADEN 2013. Monitoring klientů dluhových poraden Asociace občanských poraden zaměřený na hazard jako příčinu zadluženosti. Nepublikováno.
- NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A DROGOVÉ ZÁVISLOSTI & GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ VĚZEŇSKÉ SLUŽBY ČR 2013. Dotazníková studie užívání návykových látek mezi vězni ve výkonu trestu odnětí svobody v r. 2012. Nepublikováno.
- NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A DROGOVÉ ZÁVISLOSTI & INRES-SONES 2013. Výzkum názorů a postojů občanů k problematice zdravotnictví a zdravého způsobu života v r. 2012. Nepublikováno.
- NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A DROGOVÉ ZÁVISLOSTI & PPM FACTUM RESEARCH 2013. Prevalence užívání drog v populaci ČR v roce 2012. Nepublikováno.
- NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A DROGOVÉ ZÁVISLOSTI & SC&C 2013. Výsledky Národního výzkumu užívání návykových látek 2012. Nepublikováno.
- NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A ZÁVISLOSTI 2014. Patologičtí hráči v léčbě - souhrn výsledků studie. Praha: Úřad vlády ČR, nepublikováno.
- NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A ZÁVISLOSTI 2018. Zpracování závěrečných zpráv k dotačnímu řízení RVKPP za rok 2017. Nepublikováno.
- NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A ZÁVISLOSTI & AGENTURA PRO SOCIÁLNÍ ZAČLEŇOVÁNÍ 2015. Problematika hazardu a drog v sociálně vyloučených lokalitách v roce 2015. Nepublikováno.
- NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A ZÁVISLOSTI & AGENTURA PRO SOCIÁLNÍ ZAČLEŇOVÁNÍ 2016. Problematika hazardu a drog v sociálně vyloučených lokalitách v roce 2016. Nepublikováno.
- NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A ZÁVISLOSTI & AGENTURA PRO SOCIÁLNÍ ZAČLEŇOVÁNÍ 2017. Problematika hazardu a drog v sociálně vyloučených lokalitách v roce 2017. Nepublikováno.
- NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A ZÁVISLOSTI & AGENTURA PRO SOCIÁLNÍ ZAČLEŇOVÁNÍ 2018. Problematika hazardu a drog v sociálně vyloučených lokalitách v roce 2018. Nepublikováno.
- NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A ZÁVISLOSTI & ASOCIACE OBČANSKÝCH PORADEN 2014. Monitoring klientů dluhových poraden Asociace občanských poraden zaměřený na hazard jako příčinu zadluženosti. Nepublikováno.
- NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A ZÁVISLOSTI & ASOCIACE OBČANSKÝCH PORADEN 2016. Monitoring klientů dluhových poraden Asociace občanských poraden zaměřený na hazard a užívání návykových látek jako příčiny zadluženosti v roce 2015. Nepublikováno.
- NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A ZÁVISLOSTI & ASOCIACE OBČANSKÝCH PORADEN 2017. Monitoring klientů dluhových poraden Asociace občanských poraden zaměřený na hazard a užívání návykových látek jako příčiny zadluženosti v roce 2016. Nepublikováno.
- NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A ZÁVISLOSTI & ASOCIACE OBČANSKÝCH PORADEN 2018. Monitoring klientů dluhových poraden Asociace občanských poraden zaměřený na hazard a užívání návykových látek jako příčiny zadluženosti v roce 2017. Nepublikováno.
- NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A ZÁVISLOSTI & GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ VĚZEŇSKÉ SLUŽBY ČR 2015. Dotazníková studie užívání návykových látek mezi vězni ve výkonu trestu odnětí svobody v r. 2014. Nepublikováno.

- NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A ZÁVISLOSTI & GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ VĚZEŇSKÉ SLUŽBY ČR 2016. Dotazníková studie užívání návykových látek mezi vězni ve výkonu trestu odnětí svobody v r. 2016. Nepublikováno.
- NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A ZÁVISLOSTI & INRES-SONES 2014. Výzkum názorů a postojů občanů k problematice zdravotnictví a zdravého způsobu života v r. 2013. Nepublikováno.
- NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A ZÁVISLOSTI & INRES-SONES 2015. Výzkum názorů a postojů občanů k problematice zdravotnictví a zdravého způsobu života v r. 2014. Nepublikováno.
- NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A ZÁVISLOSTI & INRES-SONES 2016. Výzkum názorů a postojů občanů k problematice zdravotnictví a zdravého způsobu života v r. 2015. Nepublikováno.
- NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A ZÁVISLOSTI & INRES-SONES 2017. Výzkum názorů a postojů občanů k problematice zdravotnictví a zdravého způsobu života v r. 2016. Nepublikováno.
- NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A ZÁVISLOSTI & INRES-SONES 2018. Výzkum názorů a postojů občanů k problematice zdravotnictví a zdravého způsobu života v r. 2017. Nepublikováno.
- NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A ZÁVISLOSTI & MINDBRIDGE CONSULTING 2016. Národní výzkum užívání návykových látek 2016. Nepublikováno.
- NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A ZÁVISLOSTI & PPM FACTUM RESEARCH 2014. Prevalence užívání drog v populaci ČR v roce 2013. Nepublikováno.
- NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A ZÁVISLOSTI & PPM FACTUM RESEARCH 2015a. Patologičtí hráči v léčbě 2015 - analýza výsledků studie. Nepublikováno.
- NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A ZÁVISLOSTI & PPM FACTUM RESEARCH 2015b. Prevalence užívání drog v populaci ČR v roce 2014. Nepublikováno.
- NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A ZÁVISLOSTI & PPM FACTUM RESEARCH 2016. Prevalence užívání drog v populaci ČR v roce 2015. Nepublikováno.
- NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A ZÁVISLOSTI & PPM FACTUM RESEARCH 2017a. Prevalence užívání drog v populaci ČR v roce 2016. Nepublikováno.
- NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A ZÁVISLOSTI & PPM FACTUM RESEARCH 2017b. Zdraví a návykové látky mezi Romy. Nepublikováno.
- NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A ZÁVISLOSTI & PPM FACTUM RESEARCH 2018a. Fokální skupina - nezletilí hráči hazardních her. Nepublikováno.
- NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A ZÁVISLOSTI & PPM FACTUM RESEARCH 2018b. Patologičtí hráči v léčbě 2017 - analýza výsledků studie. Nepublikováno.
- NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A ZÁVISLOSTI & PPM FACTUM RESEARCH 2018c. Prevalence užívání drog v populaci ČR v roce 2017. Nepublikováno.
- NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A ZÁVISLOSTI & PPM FACTUM RESEARCH 2018d. Sčítání adiktologických služeb 2017. Nepublikováno.
- POLICEJNÍ PREZIDIUM POLICIE ČR 2018. Statistické přehledy kriminality v r. 2017 (ESSK). Praha: Policejní prezidium Policie České republiky.
- PROBAČNÍ A MEDIAČNÍ SLUŽBA 2018. Informace o činnosti Probační a mediační služby v souvislosti s hazardním hraním za r. 2017. Nepublikováno.
- RUMPF, H. J., MEYER, C., HAPKE, U. & JOHN, U. 2001. Screening for mental health: validity of the MHI-5 using DSM-IV Axis I psychiatric disorders as gold standard. *Psychiatry Res.*, 105, 243-253.
- SEKRETARIÁT RADY VLÁDY PRO KOORDINACI PROTIDROGOVÉ POLITIKY 2017. Souhrnná zpráva o realizaci protidrogové politiky v krajích ČR za r. 2016. Praha: Úřad vlády ČR.
- SEKRETARIÁT RADY VLÁDY PRO KOORDINACI PROTIDROGOVÉ POLITIKY 2018a. Vyhodnocení dotačního programu Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky 2017 Praha: Úřad vlády ČR.

- SEKRETARIÁT RADY VLÁDY PRO KOORDINACI PROTIDROGOVÉ POLITIKY 2018b. Zpráva o průběhu plnění Akčního plánu realizace Národní strategie protidrogové politiky na období 2015–2018 pro oblast hazardního hraní k 31.12.2017. Praha: Úřad vlády ČR.
- SCHWARZ, J., ROD, A. & ŽOFČÁK, J. 2015. Regulace hazardu v ČR – východiska, podoba a dopady změn v legislativě. Praha.
- ÚV ČR 2017. Analýza vlivu herního průmyslu na možná rizika korupčního jednání v rámci veřejné správy a návrh řešení. Praha.
- ÚZIS ČR 2017. Péče o pacienty s diagnózou F63.0 (patologické hráčství) v ambulantních a lůžkových zařízeních ČR v letech 2010–2016. *Aktuální informace Ústavu zdravotnických informací a statistiky České republiky 4*. Praha: ÚZIS ČR.
- WARE, J. E., SNOW, K. K., KOSINSKI, M. & GANDEK, B. 1993. SF-36 health survey manual & interpretation guide. . Boston, MA: New England Medical Center.
- WINKLER, P., BEJDOVÁ, M., CSÉMY, L. & WEISSOVÁ, A. 2014. *Problémové hráčství: Společenské náklady na hazardní hraní v České republice*, Praha: Psychiatrické centrum Praha.
- ZIOLKOWSKI S. 2017. The World Count of Gaming Machines 2016. <http://gamingta.com/library/>: Gaming Technologies Association.

Výroční zpráva o hazardním hraní v České republice v roce 2017

- Výroční zprávu o hazardním hraní v České republice v roce 2017 připravilo Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti (NMS) z pověření vlády. Tato zpráva je v pořadí čtvrtou výroční zprávou. Výročním zprávám předcházela souhrnná analýza s názvem Hazardní hraní v ČR a jeho dopady, kterou NMS předložilo vládě v roce 2014.
- Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti je součástí sekretariátu Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky, který je organizačně začleněn do Úřadu vlády České republiky. Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky je stálým poradním, iniciačním a koordinačním orgánem vlády České republiky v oblasti integrované protidrogové politiky, kterou se rozumí politika v oblasti legálních i nelegálních návykových látek a patologického hráčství, s nimi souvisejících závislostních poruch a dalších zdravotních a sociálních dopadů a souvislostí. NMS je součástí mezinárodní sítě monitorovacích středisek Reitox (národních monitorovacích středisek evropských zemí), která je koordinována Evropským monitorovacím centrem pro drogy a drogovou závislost (EMCDDA). Sít monitorovacích středisek Reitox ustavily a podporují vlády zemí EU. Jejím úkolem je sběr a analýza dat o situaci v oblasti drog v Evropě.
- Výroční zprávu o hazardním hraní v České republice v roce 2017 vydává Úřad vlády České republiky – Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti. Distribuci zajišťuje vydavatel. Elektronická verze je k dispozici na webových stránkách NMS www.drogy-info.cz.

